

ФРЕДЕРИК ПОЛ
ПЛАНЕТАТА В КРАЯ НА
ВРЕМЕТО

Превод от английски: Георги Стоянов, 2001

chitanka.info

ГЛАВА 1

Макар че Уон-Ту изобщо не беше човек, той (някои може да предпочетат да го наричат „то“, но местоимението „той“ не е неподходящо) би изложил това твърдение по съвсем различен начин. Уон-Ту би казал за себе си, че е човек. Той определено имаше всички човешки характеристики, които смяташе, че заслужава да има — ако знаеше, че съществува такова нещо като човешка раса, което обаче не знаеше. Уон-Ту имаше любознателен ум — което ще рече, че имаше ум на учен, а това означава, че технологически беше наистина много приятна личност.

Той притежаваше основната човешка черта, която, изглежда, никога няма да намерите у същества като големите отровни паяци или термитите — имаше адски силно чувство за хумор. Неговата представа за хумор беше, че забавното не бива да е деликатно. Основно тя беше от рода на „замеряне с торти“ или „дърпане на стола изпод себеподобните“.

Той беше изключително (и много човешки) войнствен. И определено искаше да е най-добрият от своя вид. Уон-Ту желаше най-малкото това. Понякога, когато съзираше заплаха от единствените си „приятели“, желаше те да не съществуват.

Разбира се, начините по които Уон-Ту беше всичко това, не бяха точно като при хората, но това не го тревожеше. Той беше сигурен, че неговият начин е по-добър.

Мястото, където живееше — което не беше точно „място“, тъй като Уон-Ту беше диспергирано същество — беше вътрешността на средно голяма звезда G-3^[1] и от повърхността на Земята трудно се виждаше. Той не бе живял винаги там и без съмнение не бе „роден“ там или в някое близко до Земята място, но това е съвсем друга история и дори Уон-Ту не я знаеше цялата. Когато желаше, той можеше да се движи достатъчно лесно. Всъщност Уон-Ту се преместваше от една звезда на друга толкова често, колкото обитателят на апартамент в който и да било американски град — и веднъж, много

отдавна, се премести много по-далеч. Но подобно на наемател, който живее в апартамент с нормиран наем, Уон-Ту направи всичко, за да остане на тази звезда. Това беше и по-малко опасно, отколкото излизането в междузвездното пространство далеч от топлината на милионите градуси и налягането на неговата звезда. Навън той беше незащитен и изложен на опасност като гол рак, който се крие, докато новата му черупка не се втвърди. Извън своята звезда той ставаше достъпен за хищниците — което беше не по-малко страшно, защото те бяха, в известна степен, самият той.

Разбира се, Уон-Ту прекарваше добре на своята звезда. Той я познаваше така добре, както човек познава собствената си спалня. Можеше лесно да се движи в нея дори на тъмно, ако там изобщо някога става тъмно. Хората астрономи биха му завидели за това непосредствено познание. За да направи един астроном модел на вътрешността на звезда, се изисква продължително наблюдение, дедукция и предположения. Хората никога не биха могли да надзърнат вътре в звезда. Колкото по-дълго хората работят над това, толкова по-добри стават само техните предположения, но на Уон-Ту не му се налагаше да прави предположения. Той знаеше.

Това не е всичко, на което един човек от Земята би могъл да завиди на Уон-Ту. В действителност животът му беше много весел — е, поне когато не бе изплашен. За Уон-Ту животът на една звезда беше удоволствие. На всяка звезда, на която бе живял, винаги беше намирал достатъчно разнообразни обстановки. Намираще дори голям избор от „климати“ и всякакви видове силно различаващи се частички, с които да се забавлява, макар че някои елементи бяха много по-малко от други. Например ако от всички части на звездата на Уон-Ту вземете произволна проба от един милион атоми, само един ще бъде от елемента аргон. Два или три атома ще са алуминий, калций, натрий и никел; шестнадесет — сяра; тридесет или четиридесет силиций, магнезий, неон и желязо. Вероятно ще намерите осемдесет или деветдесет атома азот, над 400 въглерод, почти 700 кислород. (Ако вземете по-голяма проба — ако например разгледате всички атоми в звездата, — разбира се, ще намерите много други елементи. Фактически ще намерите *всички* елементи от берилий до трансурановите. Неизбежно някакъв случаен синтез ще създаде в звездата на Уон-Ту поне няколко от всички атоми, които биха могли да

се създадат. Но във вашата проба от един милион атома всички изброени елементи — всеки елемент, който някога е съществувал, с изключение на два — ще възлизат на по-малко от 2000.

Останалата част от пробата с един милион атома ще се състои само от тези два големи щастливца, макар и не в еднакви пропорции. Ще намерите около 63000 атома хелий, а останалите до един милион 935000 ще са водород. Така че вие бихте могли да мислите за звездата на Уон-Ту като за много сухо martini, в което водородът е джин, хелият — капка вермут, а останалите елементи са просто следи, дошли от маслинката, клечката за разбъркване и чашата, в която е сипано питието.

В плътното централно ядро на звездата на Уон-Ту имаше много от всички тези елементи, с които да се забавлява. Когато му омръзна — е, той не беше длъжен да стои в ядрото. Имаше на разположение цялата звезда, а тя беше с диаметър над милион и половина километра и със стотици различни режими. Той можеше да „скита“ по желание от „стая“ в „стая“ на своя „дом“, да прекарва известно време във външните обвивки, дори във фотосферата; даже да отива (много предпазливо, защото те бяха толкова вълнуващо дифузни) в короната и по-близките части на слънчевия вятър; да се движи по гребените на горещите газови вълни, които причиняват слънчевите петна, и да размишлява.

Тази част от звездата на Уон-Ту беше конвенционна зона и в някои отношения най-добра от всички. Конвенционната зона представлява слой, където енергията от ядрото на звездата се пренася посредством обикновен транспортен механизъм вместо чрез радиация. Един фотон преминава първите четири пети от разстоянието от ядрото до повърхността чисто радиационно. Не по права линия, разбира се: той се блъска от частица в частица като топка на билиардна маса. Но на разстояние една пета от повърхността налягането намалява достатъчно и газовете могат да се преместват, което представлява конвекция и затова мястото се нарича конвенционна зона. Там топлината от ядрото изминава останалата част от разстоянието до повърхността транспортирана в клетки от горещ газ подобно на пренасянето на топъл въздух в една нагревателна система. Част от газа се издига до повърхността и излъчва топлина в пространството. В резултат на това той малко изстива. В конвенционната зона Уон-Ту можеше свободно да

лудува, да се оставя да бъде носен от конвенционните маси, да променя техните траектории в забавни плетеници, когато това изглеждаше по-интересно. В звездата имаше милион места, където можеше да играе.

В това отношение в ядрото също нямаше причина да скучае. Там също имаше голямо разнообразие. Ако решише, че в центъра е прекалено топло (там температурата достигаше петнадесет милиона градуса), малко по-настрана от него имаше по-хладни места. Той обичаше физическите усещания, предлагани от вътрешността на звездата. Различните скорости на въртене (на полюсите по-малка, отколкото на екватора, на ядрото по-голяма от която и да било част на повърхността) и извиващите се линии на магнитното поле, които се събираха в една точка под повърхността, а на места се издигаха на повърхността и създаваха слънчеви петна, бяха за Уон-Ту като джакузи за холивудски сценарист.

Така че за Уон-Ту звездата беше къща с много стаи, макар че той всъщност не се *местеше*, когато „отиваше“ от едно място на друго. В известен смисъл той беше на всички места едновременно. За него това по-скоро се свеждаше до отделяне на по-голямо внимание на едно място, отколкото на друго, подобно на телеманиак, който има стая, пълна с телевизори, настроени на различни програми, и гледа ту една, ту друга.

Звезда дори със средна големина каквато бе G-3, представлява огромно пространство, така че отделните части на Уон-Ту бяха отдалечени една от друга на хиляди мили. Той се държеше като едно цяло благодарение на неутрино^[2], които му служеха за неврони. Само неутрино можеше да върши това, защото нищо друго не можеше да се движи свободно в плътната вътрешност на звездата. Неутрино наистина му вършеше чудесна работа.

Уон-Ту беше изграден от странно състояние на материята, наречено плазма. Плазмата не е материя, не е и енергия; тя е и двете. Тя представлява четвъртата фаза на материята (след твърда, течна и газообразна) или втората фаза на енергията. Зависи как предпочитате да я наричате. Според Уон-Ту тя беше просто материалът, от който са направени интелигентните същества. (Той никога не беше чувал за „човешки същества“, а ако беше чувал, нямаше да се интересува от тях.) Понякога някои от колегите му (или децата, или братята — те

бяха по малко и от трите) наистина подозираха, че някакъв вид *интелект* може да се е развил от други неща като например от твърда материя. Понякога самият Уон-Ту също мислеше така, но това не би могло да е много важно, той беше сигурен, защото в мащабите на Космоса никое „материално“ същество никога не би могло да има голямо значение. Не, логичният дом за едно истински интелигентно същество като него можеше да бъде само голямото компактно ядро от плазма в сърцето на една звезда. Според възгледа на Уон-Ту беше много жалко, че има толкова много звезди.

Макар че само съвсем малка част от тях бяха успели да станат „живи“ — и то само защото той или някой от другите подобни на него ги беше направил такива, — понякога той предпочиташе да е единственият.

Не че Уон-Ту не обичаше компанията. На него му беше приятна компанията, и то много, но не му харесваше да плаща цената за това. Сега той можеше да види, че е допуснал някои сериозни грешки, като бе удовлетворил желанието си да има компания. Идеята за създаване на еднокръвни братя беше глупава. Била е глупава още първия път, когато е била реализирана — много отдавна и много далече. Уон-Ту беше сигурен в това, тъй като в онзи конкретен случай беше създаден само той.

Все пак Уон-Ту можеше да разбере как се е чувствал неговият прародител, защото никой не обича да е съвсем сам. Този път обаче компания не се беше получила. Онези, които вече беше създал, не бяха компания, защото при настоящата неспокойна ситуация малцина от тях се осмеляваха да общуват с другите. Но идеята все пак беше привлекателна. Просто следващия път трябваше да го направи по друг начин. Щеше да е добре да има и други от неговия вид — при условие, че са по-малко силни, по-малко интелигентни и по-малко войнствени от него.

Когато не са такива, те са опасни.

Звездите изобщо живеят много дълго. Същото се отнасяше и за Уон-Ту — фактически той лесно би могъл да надживее голяма част от звездите. И се надяваше да го направи — всъщност Уон-Ту имаше намерение животът му да продължи почти вечно.

Трудността с този план беше, че това не зависеше изцяло от него. Създадените от него другари имаха свое мнение по въпроса. Всъщност

най-малко един от тях в този момент правеше всичко, за да убие Уон-Ту.

[1] По спектралната класификация тези звезди са с температура от около 4726 до 5726 градуса по скалата на Целзий. — Б.пр. ↑

[2] Елементарна частица, за която се смята, че няма маса или има много малка маса и взаимодейства много рядко с други елементарни частици. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 2

Едно от „човешките същества“, за които Уон-Ту никога не беше чувал, беше момче и се казваше Виктор Сориkeyн. Разбира се, и Виктор никога не беше чувал за Уон-Ту. Пътищата им никога не се бяха пресичали през дългия живот на Уон-Ту и съвсем краткия на Виктор.

На дванадесетия си рожден ден (бихте могли да го наречете сто и петнадесетия) Виктор се събуди изпотен, със сърбеж и видя, че някой го гледа.

— Мамо? — изпелтечи той. — Мамо, пристигнахме ли вече?

Не бяха очите на майка му. Беше стара жена, която никога не беше виждал. Но не се държеше като стара жена, прегърбена и залитаща. Стоеше изправена. И го гледаше с ясните си очи по начин, от който Виктор се почувства неудобно — поглед едновременно тъжен и весел, търпелив и ядосан. Помисли си, че тя, изглежда, знае всичко, което трябва да се знае за Виктор Сориkeyн, и му прощава. Определено обаче беше стара. Косата ѝ беше оредяла, лицето ѝ — ужасно сбръчкано.

— Не ме помниш, нали, Виктор? — попита тя и въздъхна, за да покаже, че и за това му прощава. — Не съм изненадана. Аз съм Ванда. Майка ти всеки момент ще дойде, така че не се тревожи. Точно сега имаме малък проблем.

— Какъв проблем? — попита Виктор и разтърка очи. Беше твърде учтив, за да я попита какво според нея е трябвало да помни.

— Баща ти ще се погрижи за това — каза жената. Виктор не можа да я насили да каже какво има предвид, защото тя вече беше отишла да извика някого, който да ѝ помогне да извадят Виктор от нещо като корито, в което лежеше.

Вече беше започнал да се разсънва. Някои неща веднага му станаха ясни. От факта, че тежи толкова малко, той знаеше, че все още се намира на междузвездния кораб „Ню Мейфлауър“^[1]. Това означаваше, че още не са пристигнали. Той знаеше какво представлява

коритото, в което лежеше, защото беше очаквал, че рано или късно ще се намери в нещо подобно. Беше термостат, в който замразените пътници се размразяват и се връщат към живот, когато пътуването свърши. Но тъй като, изглежда, пътуването още не беше свършило, защо го будеха сега?

Остави се да му помогнат и беше много изненадан, когато откри, че се нуждае от помощ; младите му крайници бяха несигурни. Остави се да го влачат като лодка без платно, дърпана от моторница — старата жена, която беше съобщила, че се казва Ванда, беше моторницата — до миниатюрната баня. Там жената внимателно свали тънкия му халат, с който беше във фризера, и го изкъпа. Къпането беше по-грубо, отколкото бе свикнал. Топлата вода трябваше да отмие натрупана с десетилетия засъхнала пот и мъртва кожа, но пък нали къпането беше точно за това. Водата свърши работа и съскащите засмукващи помпи я изхвърлиха.

Когато излезе от банята, вече знаеше точно къде се намира. Беше в корабната лечебница.

Знаеше всичко за корабната лечебница. Беше я виждал от време на време, всъщност беше прекарал няколко скучни часа там преди да дойде време семейството му да бъде замразено, когато последните му млечни зъби трябваше да бъдат извадени, за да израстат другите прави. Старата жена го избърса. Виктор ѝ позволи да стори това. Той се интересуваше повече какво става в коритото за загряване, в което се беше събудил. Сега в него имаше две малки деца на не повече от четири или пет години, прегърнати под потока насочено инфрачервено и микровълново лъчение, с което ги загряваха. Коритото беше пълно с гъста млечна течност, чрез която у децата се поддържаше необходимото ниво на кислород. Скоро белите им дробове започнаха да се движат със слаби потръпвания. Той ги позна: Били и Фреди Стокбридж, синовете на партньора на баща му — двете най-противни хлапета, които бе виждал.

Виктор се беше облякъл в блуза и шорти и беше изпил две огромни чаши с нещо сладко и горещо, когато влезе забързана майка му. Дългият ѝ бял пеньоар се развяваше зад нея.

— Как си? — попита тя загрижено и се доближи до него.

Той ѝ позволи да го целуне, после я отстрани с достойнство и отвърна:

— Добре съм. Защо още не сме стигнали?

— Има малко усложнение, Вик — каза тя загрижено. — Нещо не е в ред с летателния план, затова извикаха баща ти да го оправи. Всичко ще бъде наред.

— Разбира се, че ще го оправи — отвърна той. Изобщо не се съмняваше в това. В края на краищата човекът, който имаше задължението да оправи такива неща, беше тъкмо неговият баща.

— Мари-Клод също е станала — каза тя раздражена и докосна челото му, както правеше винаги, когато мислеше, че има температура. — Дватама ще трябва да изяснят всичко, но аз съм длъжна да отида и да помогна. Сигурен ли си, че ще бъдеш...

— *Сигурен съм* — отвърна той бързо, малко смутен, че се отнасят с него като с малко дете.

Старата жена го прекъсна:

Вик трябва да се нахрани и след това ще се осведоми, госпожо Сорикейн-Мемел — каза тя. — Ще имам грижата. Вие вървете.

Амелия Сорикейн-Мемел я погледна любопитно, сякаш се мъчеше да я прецени, но каза само:

— Ще се върна веднага щом се освободя.

Когато Амелия излезе, старата жена хвана Виктор за ръка и каза:

— Предвижда се да се упражняваш няколко минути на стенда за физическо натоварване. После докторите ще те прегледат. Искаш ли да отидеш на стенда?

— Защо не? — отвърна той и вдигна рамене. — Но съм гладен.

— Разбира се, че си гладен — съгласи се жената и се засмя. — Винаги си бил гладен. Нали ми открадна шоколадовите бонбони, когато бях на машината за обучение, и за наказание майка ти те лиши от бонбони за цяла седмица.

Виктор се намръщи. Вярно, че бе откраднал шоколадови бонбони, за което беше наказан, но детето, от което ги беше откраднал, бе Ванда Шаранченко, единствена дъщеря на двама технически офицери, две години по-малка от него.

— Но... — започна той.

Жената кимна.

— Беше много отдавна, нали? Преди повече от сто години, когато ти беше още съвсем мъничък. И все пак това наистина съм аз, Виктор, аз съм Ванда.

Корабът „Ню Мейфлауър“ още не беше „там“. Той дори не беше близко до „там“, закъдето пътуваха. Според първоначалния летателен план имаше още поне двадесет и осем години на намаляване на скоростта преди да стигнат някоя от планетите, които смятаха да колонизират.

Но, невероятно, изглежда, този план беше погрешен.

Ванда се опита да обясни това на Виктор, докато го водеше до огромния барабан — корабния стенд за физическо натоварване, въртящ се с девет оборота в минута. С него се симулираше гравитация, близка до нормалната за Земята, за да се предотврати загубата на калций и на мускулна маса.

Виктор познаваше стенда достатъчно добре. През последните две години преди да отиде във фризера беше прекарал много часове на него — там играеше с другите деца при тяхната задължителна всекидневна програма за упражнения. Сега запрепуска по барабана като ветеран: наваксваше мускулно натоварване за сто години и се потеше. Ванда стоеше на главината на барабана и му говореше.

Когато я попита какво се е случило, тя отговори:

— Избухване на звезда.

— Каква звезда? — попита запъхтян той.

— Избухнала звезда. Или може би нова^[2], не знам... казват, че в нея имало някои странни неща. Във всеки случай нещо избухнало. Тя наистина е ярка, Вик. Почакай да я видиш. И е само на тридесет градуса от нашия курс, така че...

Не трябваше да обяснява. Виктор беше слушал всичко това много пъти от баща си и разбираше проблема. Напълно непредвиденото избухване щеше да изхвърли потоци фотони и тъй като светлинните платна вече бяха вдигнати, за да помогнат на „Мейфлауър“ в продължителното, бавно намаляване на скоростта, избухването щеше да ги отклони от курса и скоростта им щеше да намалява по-бавно. Трябваше да се изчислят нови параметри на курса и затова, разбира се, всички навигатори бяха извадени от фризера и размразени почти три десетилетия по-рано, за да помогнат.

Дори за Виктор, който беше прекарал по-голяма част от живота си в незамразено състояние, за Виктор, сина на един от корабните

навигатори, не беше лесно да разбере това напълно. Онова, което правеше положението още по-лошо, беше лицето, което му го съобщаваше. Той не можеше да свърже стогодишната Ванда Шаранченко (не — дори това не беше вярно, сега името ѝ се оказа Ванда Мей), която му събщи всичко, със съвсем ясният спомен за мъничкото момиче, което беше плакало и се беше опитало да го ухапе, след като той и беше изял шоколадовите бонбони. Задъхан, Виктор извика към главината на барабана:

— Ти защо не си била замразена като всички?

Тя се втрени в него, сякаш обмисляше отговора си. Накрая каза:

— Предполагам от страх.

— Страх от замразяване? — попита Виктор невярващо. — Колко си глупава! Какво страшно има да бъдеш постепенно замразена и когато дойде време, да бъдеш събудена? Все едно да легнеш да спиш и на сутринта да се събудиш. Не е ли така?

Ванда не беше съгласна.

— Не всички преживяват замразяването. Приблизително един на сто и осемдесет не могат да бъдат размразени. Нещо се обърква в замразяването или във временното прекъсване на живота, или в размразено състояние, и те умират.

Виктор не беше знаел това, така че преглътна тежко.

— Рискът никак не е голям — възрази той главно за свое собствено успокоение.

— Рискът е много голям, ако този, който умре, си ти — отвърна тя. — Моите родители мислят така. И тук не влизат онези, които получават увреждания от замразяването. Те могат да се събудят слепи или парализирани. Кой би желал да му се случи такова нещо?

— Виждала ли си някой да е ослепял от замразяване? — не отстъпваше той.

— Не спирай да тичаш — заповяда му Ванда. — Не съм. Но не съм виждала и някой умрял. И все пак знам, че има такива! Във всеки случай моите родители доброволно се съгласиха да бъдат включени в състава на дежурния екипаж и аз останах с тях... през всичките тези години. А сега слизай от колелото достатъчно се упражнява.

Той се подчини на нареждането с голямо удоволствие. Но какво щеше да прави след това никак не му беше ясно. Ако когато го събудиха корабът беше там, където трябваше да е, нямаше да има

никакъв проблем. Дори малко дете щеше да има какво да върши, за да се пригответи за приземяване.

Но още не бяха там и Ванда не можеше да му помогне с нищо.

— Само гледай да не се пречкаш — посъветва го тя и бързо отиде да върши някаква своя работа.

Фактът, че Виктор беше изваден рано от фризера, не означаваше, че е необходим някому. Възрастните, които срещна, му дадоха ясно да разбере това. Щеше да е по-добре за всички, ако си беше останал замразен и безчувствен във фризера като хилядата и сто други пътници. Но Виктор не беше виновен за това. Вината беше на родителите му, които бяха избрали замразяване на семейството в един блок — мама, татко и малкият Виктор — всички в една капсула в криогенните камери, и когато започна процесът на съживяване на баща му, другите двама също трябваше да се върнат към живот.

В края на краищата замразените заедно не можеха да се разделят с вилица, както се прави това с блок замразена риба. Те трябваше да бъдат поне малко размразени преди да могат да бъдат отделени, а тогава — е, тогава се появяваше рискът едно към сто и осемдесет, за който беше споменала Ванда.

Стаята, която Виктор трябваше да дели с родителите си, беше колкото личната му баня в Калифорния преди да напуснат Земята и да се качат на междузвездния колониален кораб. Наистина беше доста тясна.

Това не беше грешка на конструкторите на кораба. Те бяха предвидили достатъчно жизнено пространство за шепата мъже и жени, които щяха да стоят на вахта, докато другите хиляда и сто спят при температурата на течния азот. Конструкторите бяха планирали едновременно вахта на тридесет и пет или четиридесет души. Сега с още тридесет души непредвидено събудени, за да се занимават с проблема за избухнала звезда, жизненото пространство беше недостатъчно. Не толкова недостатъчно както в първия момент след излитането, разбира се, когато семейството на Виктор постъпи на първа вахта и корабът още не се беше отдалечил достатъчно от Слънчевата система. И в никакъв случай толкова недостатъчно, колкото щеше да бъде, когато корабът достигнеше крайната си цел и

всички тела бѣдеха размразени, за да се приготвят за кацане. Тогава в една стая щяха да живеят десет души, а не трима, и смените за спане щяха да са през цялото денонощие.

И все пак жизненото пространство беше недостатъчно. И което беше по-лошо — Виктор скучаеше. Когато родителите му бяха навън, той можеше да гледа стари филми от Земята. Можеше дори да гледа на запис бейзболни мачове, записани на Земята, макар че, разбира се, това не беше много вълнуващо. Резултатите бяха известни отпреди десетилетия. Когато и това му доскучаеше, можеше да включи машината за обучение и да достави радост на родителите си с няколко часа занимания по математика или със запознаване с поддръжката на машината за антимаатерия, или с изучаване на историята на Свещената римска империя.

Всичко това обаче не беше достатъчно да запълни времето на момчето. Виктор не искаше да гледа бейзбол. Искаше да го играе. Но никога не можеха да се намерят осемнадесет души да направят два отбора, дори ако някои от възрастните имаха желание да играят. Беше самотен. За компания имаше само възрастни, защото никое от другите деца на „Мейфлауър“ още не беше размразено. Без да се смятат двете малки деца на Стокбридж. Те определено не можеха да се смятат за приятели, а пък никой от възрастните нямаше достатъчно време за тях. Всички те бяха заети, да не кажем измъчвани от неочакваното и определено необичайно избухване на звездата. Общата идея, доколкото някой от възрастните изобщо мислеше за това, беше, че обучаващата машина ще запълва по-голяма част от времето на двете деца, а през останалата част Виктор ще може да се грижи за тях.

Виктор не го правеше.

Той се мотаеше из работните помещения на кораба, наблюдаваше как баща му, Мари-Клод Стокбридж и другите работят на компютрите и ги слушаше.

— Изглежда, полетът ще се удължи с осем месеца... това не е толкова лошо.

— Имаме достатъчно резервно гориво. — Това беше баща му. — Изчислих курса, но какво да правим със светлинното платно? Да го свалим ли, или да го оставим?

— Остави го вдигнато. Само намали тягата на двигателя за забавяне. После... — Сега говореше Мари-Клод Стокбридж. Тя

погледна екрана, на който се виждаше небето пред тях. Ярката синьобяла избухнала звезда скриваше по-слабата, по-жълта, която беше тяхната цел. — Когато стигнем там, какво ще намерим, как мислиш? Тази звезда излъчва мощна радиация.

Точно това беше в ума на всички. Според предварителното проучване мястото, където отиваха, беше планета с добри условия за живот — всъщност те я бяха кръстили Нюманхоум^[3], — но една мощна радиация можеше да промени параметрите на „условията за живот“. Разбира се първият кораб, излетял шест години преди тях, сигурно вече бе открил всичко това — но ако условията са били лоши, какво биха могли да направят? Нямаше начин да се върнат.

— Нюманхоум има мощен радиационен пояс и доста дълбока атмосфера, Мари — каза бащата на Вик. — Това ще помогне, надявам се.

След това за момент настъпи тишина, докато един от другите не се обърна към компютъра си и не натисна няколко клавиша.

— До този момент това прибавя към необходимото време за пътуване малко под седем години — съобщи той. — Като първо приближение тягата трябва да се намали с шест процента и когато огънят на избухналата звезда угасне, да се възстанови. Това обаче е трудната част. Някой да знае как да изчисли скоростта на угасване?

— За нормална избухнала звезда? Може би — каза раздразнено бащата на Виктор. — Но за тази как бихме могли? Тя всъщност не гори. По-скоро прилича на избухнала.

— Но ти каза, че това не е нова звезда — напомни един мъж, после вдигна глава и видя Виктор. — Изглежда, синът ти е дошъл да ни помогне, Пал — каза той на бащата на Виктор. Забележката беше доста приятелска, но съдържаше и недвусмислен намек. Виктор се обърна и излезе преди намекът да се превърне в заповед.

Поради липса на нещо по-добро за занимание той включи машината за обучение, за да му обясни нещо от онова, което ставаше. Виктор например знаеше, че изминатото за една светлинна година разстояние е наистина много голямо.

Машината се опита да му помогне — каза му, че една светлинна година е разстоянието, изминато за една година от светлинен лъч, който се движи с 300000 километра в секунда, но за Виктор не беше лесно да си представи дори един километър. Машината се опита да му

помогне с данни и сравнения на земни разстояния, но и това му говореше малко, защото когато се беше качил на кораба, той беше само шестгодишен. Спомняше си за Лос Анжелис заради увеселителните паркове и тюлените, но си спомняше и снежния човек, направен от баща му в двора на тяхната къща, а в Лос Анжелис не можеше да има никакви снежни човеци. (Майка му му беше обяснила, че това е било във Варшава, където се бил родил, но за него „Варшава“ беше само име.)

Най-разбираемото за Виктор определение на машината за километър беше, че това е около четиридесет обиколки на барабана на стенда, на който всеки размразен трябва да упражнява мускулите си, за да запази калция в костите си.

Значи това е километър. Но тези данни не му бяха от голяма полза. Умножаването на четиридесет пълни завъртания на барабана на бягащата пътечка по 300000, по броя на секундите в една година просто не беше във възможностите на Виктор. Не да извърши аритметичното действие — обучаващата машина му написа отговора, — но да възприеме смисъла на резултата от $40 \times 300000 \times 60 \times 60 \times 24 \times 365.25 \dots$

Колко завъртания на барабана бяха това?...

И това беше само една светлинна година. А тя трябваше, разбира се, да се умножи на 6.8, за да се разбере още колко път трябва да изминат, докато достигнат до мястото за кацане... или с 19.7, за да се намери колко далече са от дома.

Що се отнася до малките Стокбридж, Виктор Сорикейн не искаше да отстъпи. За нищо на света. Физически той не беше много внушително момче — висок за възрастта си, но дългнест и доста тромав. Виктор почти се беше простил с надеждата да стане звезда като център-нападател, но причината за това не беше, че се е отчаял от мисълта, че няма да може да се пласира на терена. Просто бе сигурен, че никой на мястото, където отива да прекара остатъка от живота си, няма да има време да организира някакъв професионален бейзболен отбор.

Виктор беше непоколебим, но не беше побъркан — макар че неговите родители биха го помислили за такъв, ако споделеше другата

си дългосрочна амбиция.

Но за нея не каза нищо. На никого.

Той не позволи на машината за обучение да го разстрои. Отхвърли нейните изчисления и опита друг път — обърна се към външни наблюдатели, за да разбере колко далече изглежда Слънцето на старата Земя. Трябваше малко да се потруди, но после го намери — едвам — един жалко мъничък и слаб обект между хиляди други звезди.

После чу шум от боричкане и детски гласове. Разбира се, знаеше кои са това. Изстена, отиде до вратата и викна:

— По-тихо, деца!

Момчетата не утихнаха. Вероятно дори не го чува. Изглежда, цялото им внимание беше насочено към това да се осакатят взаимно. Били беше ударил Фреди, защото Фреди беше блъснал Били и сега двамата се удряха и ритяха, и се въргаляха бавно по пода при микрогравитацията на кораба.

Виктор нямаше нищо против да се бият. Онова, срещу което възразяваше, беше, че го правят пред вратата на неговото семейство и можеше да бъде обвинен за нараняванията, които можеха да си причинят. Да не говорим за шума, който вдигаха, и за езика, с който си служеха! Виктор беше сигурен, че на тяхната възраст не е знаел толкова много лоши думи. Докато ги разтърваваше, чу как Били пъхти свирепо на плачещия си брат:

— Ще те убия, копеле мръсно!

Това вече беше прекалено. Виктор нямаше намерение да им прави бележка, но наистина беше прекалено. Той нямаше да позволи дори на собственото си дете да каже такова нещо за красивата, желана, несъмнено целомъдрена Мари-Клод Стокбридж — тъй като, колкото и невероятна да изглеждаше другата му амбиция, от която той нямаше намерение да се откаже, това беше тя.

— Чуйте ме — озъби им се той. — Отиваме да кажем на родителите ви за това!

Но когато ги заведе в квартирата на семейство Стокбридж в другия край на кораба, промени намерението си. Вернер Стокбридж се беше завил презглава, спеше дълбоко и едва ли щеше да се зарадва, ако го събудят, за да наказва децата си, а майка им я нямаше. Сигурно беше дежурна в оперативния екип на кораба заедно с неговите родители. Не

трябваше да я безпокои. Виктор погледна строго малките обвиняеми, въздъхна и каза:

— Добре. Какво ще кажете за една тиха игра на домино в залата за отдых?

След час госпожа Стокбридж дойде и ги потърси изпълнена с благодарност към Виктор.

— Много ми помагаш — каза му тя. — Не знам какво щях да правя без теб, Виктор. Виж, щом сложа децата да спят, ще отида да хапна нещо и след това лягам. Ще ми правиш ли компания?

Виктор прекрасно разбираше, че поканата е за яденето, а не за леглото. Въпреки това почувства в слабините си парване като от електрически ток и успя само да промълви: „Добре“.

В трапезарията Мари-Клод Стокбридж прояви такт и остави Виктор да занесе таблата ѝ до масата. Той беше изключително внимателен. При малката гравитация на кораба, която беше незначителна част от g , ако човек се движеше много бързо, хлъзгавите храни съвсем лесно можеха да се изсипят от чиниите, но той успешно отнесе таблите до магнитите на масата. После се зае да води разговор, подобаващ на зрял човек.

— Пак растителен протеин — каза той, докато разбъркваше гъстата яхния. — Очаквам с нетърпение да стигнем и да хапна свята храна.

— Не храни прекалено големи надежди. Храната може би няма да е веднага толкова добра — каза учтиво госпожа Стокбридж. В секцията за домашни животни на фризерите имаше достатъчно животни, но, разбира се, те щяха да бъдат оставени за размножаване преди да бъдат превърнати в котлети или пържоли. — Макар че когато стигнем, колонистите от първия кораб все ще са създали някакви стада. — Тя погледна разсеяно покрай Виктор и видя себе си в огледалото на стената — половината от стените на кораба бяха с огледала, за да изглеждат стаите по-просторни. Мари-Клод приглади косата си и каза извинително: — Колко съм разчорлена!

— Изглеждаш чудесно — промърмори Виктор и се намръщи на остатъка от задушеното в чинията си.

Но това не беше цялата истина. За неговите похотливи юношески очи Мари-Клод изглеждаше много по-добре от „чудесно“. Беше по-висока от баща му и по-закръглена от майка му. Косата ѝ беше разрошена, ноктите на пръстите ѝ бяха изпочупени от фризера, около нея се усещаше слаба сладникава миризма на пот на здрава жена — всичко това беше неизразимо изкушаващо за дванадесетгодишния Виктор Сорикейн.

Макар че Виктор не желаше нищо лошо на Вернер Стокбридж, една от неговите най-големи мечти навяве (а понякога и насън) беше как съпругът на Мари-Клод губи силата си за възпроизвеждане — беше научил, че такива неща понякога се случват с мъжете и разглеждаше това като потенциална възможност за себе си. В края на краищата всички знаеха, че когато корабът се приземи, задължение на всички е да имат деца. *Много* деца — планетата трябва да бъде населена, нали? Лишен от способност да участва в този процес, Вернер Стокбридж сигурно щеше да приеме необходимостта жена му от време на време да забременява, а кой друг би могъл да върши тази работа по-добре от младия добър приятел на тяхното семейство (но дотогава, с малко късмет, не толкова млад, за да не може да се справи с тази задача) Виктор Сорикейн?

Някои от подробностите във фантазията на Виктор бяха доста мъгляви. Но важните моменти от тази фантазия дойдоха по-късно. В края на краищата господин Стокбридж беше много по-стар от жена си — тридесет и осем срещу нейните двадесет и пет — а на двадесет мъжете бяха на върха на сексуалната си сила. (Виктор знаеше много за биологията на възпроизводство. Машината за обучение не винаги го разочароваше.) След тази възраст силата на мъжете постепенно намаляваше, докато на жените с всяка година нарастваше. Виктор се утешаваше с факта, че разликата от тринадесет години между Мари-Клод и нейния съпруг е същата както между нея и него, само че в обратна посока. Така че (Виктор пресметна, докато галантно придружаваше Мари-Клод до стаята, където спяха съпругът и синовете ѝ) след няколко години, например седем, той щеше да е на деветнадесет, а тя на не повече от тридесет и две — най-вероятно най-добрата възраст за двамата, докато старият Вернер Стокбридж щеше

да е на четиридесет и пет и определено излизащ, макар и не напълно излязъл от най-добрата си форма...

Той се обърна и я погледна.

— Какво?

Мари-Клод му се усмихна.

— Стигнахме, Виктор. Знаем колко досадни могат да бъдат тези две малки чудовища. Благодаря ти! — Тя се наведе и го целуна по бузата преди да изчезне в общата семейна стая.

Разбира се, това с нищо не можеше да помогне. Оттогава Виктор упорито се грижеше за двете зверчета на семейство Стокбридж независимо колко непоносими ставаха. А те наистина можеха да бъдат непоносими. Когато се събудиха от следобедния си сън, той организира гоненица на гравитационната пътечка с надеждата да се изморят. Тъй като не се измориха, ги заведе да разгледат кораба. Когато дойде време да си лягат, разбра, че е дошло и неговото време за сън — никога дотогава не си беше давал сметка колко уморителна за един възрастен или във всеки случай почти възрастен като него, може да е грижата за малки деца.

Събуди се като чу родителите му да го викат.

— Реших, че най-после всички можем да закусим заедно — каза майка му и се усмихна. — Нещата почти се нормализират.

Закуската не беше различна от никое друго хранене, само дето имаха овесена каша вместо яхния, но атмосферата беше различна. За пръв път от размразяването баща му беше спокоен.

— Горенето на звездата затихва — каза той. — Наблюдаваме я внимателно. Има нещо странно в това.

Виктор имаше разрешение винаги да иска обяснения.

— В какъв смисъл, татко? — попита той и се приготви за един от онези чудни разговори между баща и син, които си спомняше от едно време. Баща му беше от онези безценни родители, които не мислеха, че на малките деца трябва винаги да се казва: „Ще разбереш, когато пораснеш“. Пал Сориkeyн винаги обясняваше нещата на сина си. (Същото правеше и Амелия Сориkeyн-Мемел, но за други неща, които за Виктор не бяха толкова интересни.) Някои от нещата, които Пал обясняваше, когато го завиваше вечер в леглото вместо да му разказва

глупави детски приказки за трите мечета, бяха за Големия взрив, за цикъла водород-хелий, който правеше звездите да горят и галактиките да стареят, за безкрайността на разширяващата се Вселена. Разбира се, Амелия също знаеше интересни неща, които можеше да разказва, но нейната специалност беше физиката и механиката. Неща като ентропия и ефективност на цикъла на Карно на топлинните машини не бяха толкова интересни за едно дете като разказите за звездите, сред които се носеха.

Този път Виктор беше разочарован. Всичко, което баща му каза, беше:

— Не прилича на никой от известните профили на избухнали звезди. Трябва да е нова, но е странна. От нея струят два големи потока. Изпратих доклад до Международното астрономическо дружество... кой знае, те може дори да я кръстят на мое име като нов клас астрономически обект!

— Трябва да го направят — каза решително Виктор, доволен, че баща му също изглежда доволен — почти толкова доволен, колкото и озадачен. Но баща му поклати глава.

— Не забравяй, че ще минат двадесет години, докато получат съобщението, и още двадесет преди да го признаят. Във всеки случай, изглежда, ще можем да се справим с навигацията.

— Може би — каза майката на Виктор.

— Да, може би — съгласи се баща му. — Винаги има едно „може би“. — Той отмести празната чиния и отпи голяма глътка кафе, което си позволяваше всеки ден. Петият помощник Пал Сориkeyн беше закръглен синеок мъж с весел нрав. И често се усмихваше. Сега се усмихна с шеговито извити устни за подчертаване на казаното „може би“. После приглади ниско подстриганата си светла коса и погледна великодушно сина си.

— Мари-Клод казва, че си любимец на децата ѝ.

Виктор вдигна рамене и се наведе над чинията си.

— Правиш ѝ добро впечатление, нали? — подхвърли баща му и се усмихна. — Не искам да кажа, че те обвинявам за това.

— Пал! — предупреди го жена му.

Сориkeyн омекна.

— Искан само малко да те подразня, Вик — извини се той. — Не се засегна, нали? Във всеки случай мисля, че след ден-два отново

можем да бъдем дълбоко замразени. Така че ако има нещо, което искаш специално да направиш на кораба...

Виктор погледна недоумяващо.

— Какво може да се прави на кораба?

— Не много — съгласи се Пал Сорикейн. — Все пак... разгледа ли го добре? Много се е променил от времето, когато тръгнахме, разбираш ли. И никога вече няма да го видиш такъв.

По-късно, докато начумереният „любимец“ на Мари-Клод Стокбридж Виктор играеше с децата, една силно хвърлена топка се блъсна в ъгъла на коридора и удари един работник от поддръжката в лицето, Виктор си спомни какво беше казал на баща си.

— Достатъчно игра — заповяда той. — Искам да ви покажа нещо.

— Какво? — попита Фреди, докато се бореше да вземе топката от брат си.

— Ще видите. Хайде.

Родителите му бяха на работа, така че малката стая беше свободна. Когато Виктор включи екрана и намери менюто за наблюдаване в реално време на вътрешността на кораба, братята Стокбридж като по чудо бяха приемливо тихи.

Трябваше малко да се порови в менюто преди да може да покаже желанието изглед, но накрая го намери.

„Ню Мейфлауър“ беше хитро проектиран кораб. Би могъл да се върже с конец — никога нямаше да развие достатъчно сила, за да се разпадне — и конструкторите всъщност го бяха направили почти така. Модулите и възлите му бяха произволни, неправилни обекти, но на екрана ясно се виждаше огромното светлинно платно, наполовина спуснато.

Дори малките деца знаеха за това платно. Пътуването от една звезда до друга изискваше огромни количества енергия. Двигателите с антиматерия не бяха достатъчни. Излизането от гравитационната обвивка на Слънцето бе станало с помощта на светлинно платно, което използваше безкрайния поток от фотони. Сега то беше наполовина спуснато, за да може светлината от новата звезда да помогне за

намаляване на скоростта на кораба. Платното се развяваше като фино сребърно жабо.

— Погледнете го — нареди им той.

— Кофти е — каза Фреди.

— Ти си кофти — викна Били. — Дай си ми топката!

— Дай му я де — озъби се Виктор.

— Не е негова.

— Моя е.

— Не, моя е, защото ти я изгуби и аз я намерих. Който я намери — негова си е.

— Не е у мен — излъга Фреди, скри топката зад гърба си и се премести зад Виктор. — Вкъщи е.

— Не е вкъщи! Виждам я...

— Ще престанете ли да се карате за тази скапана топка? — изрева Виктор. — Оставете ме да ви покажа къде отиваме.

— Не искам да гледам къде отиваме! — изхленчи Били, но Виктор вече настройваше образа. Сега той беше точно по зрителната линия — към „кърмата“ на кораба, естествено, защото „Мейфлауър“ отдавна се беше завъртял така, че тягата на основните двигатели да го забавя. Картината не беше много добра. На екрана около краищата на звездите се виждаха ярки цветове с десет хиляди или повече нюанси от огненочервено и бяло до тъмносиньо и призрачно-мъглявото на Млечния път. Но центърът на картината не беше много ясен. Оптическите датчици срещу претоварване затъмняваха горящата звезда достатъчно, за да могат другите да се виждат, но йонната мъгла, която струеше от дюзите на двигателя, замъгляваше всичко. Включително звездата, към която пътуваха.

— Ето я — каза Виктор. — Точно под онази ярката.

— Не мога да я видя — изхленчи Били. — Искам кока-кола.

— Какво искаш?

— Кока-кола. Напитка. Видях я по телевизията. Искам.

— Нямам — отвърна Виктор, — а и ако ти дам, майка ти сигурно ще... о, Господи!

Момчетата престанаха да хленчат и го погледнаха разтревожени.

— Какво има? — попита загрижено Фреди.

— Нищо — отвърна Виктор. Гледаше картината, която току-що беше хванал на екрана. — Не, има нещо. Нещо, което бях забравил.

Забравих, че половината кораб вече ще е изгорял.

„Ню Мейфлауър“ беше напуснал ниската земна орбита и поел по дългия път към един нов дом шест години след „Ню Арк“. Още преди да беше излязъл от орбита, започнаха да се очертават контурите на „Ню Аргози“. И трите кораба имаха една и съща задача: да населят един нов свят и по този начин да създадат предимство за човешката раса в нейната дългосрочна съдба да засели цялата Галактика.

Тази идея беше доста фантастична дори за самоуверени същества като земните хора. И все пак проектът не беше съвсем фантастичен. Той би могъл да бъде изпълнен. Хората на трите кораба бяха около четири хиляди. Но човешките същества са наистина добри в размножаването. За две или три столетия, ако решаха да го направят, населението на новата планета би могло да стане по-голямо от това на самата Земя.

Практическото реализиране не беше проблем.

Въпросът беше (и някой сигурно щеше да го постави): *Защо?* Защо трябваше да пътуват сто и повече години и да населят друга планета с човешки същества, когато на Слънчевата система вече имаше достатъчно от тях за всякаква разумна потребност?

Всъщност на въпроса защо някой ще иска да колонизира този нов свят имаше само един отговор: защото този нов свят го имаше. Нюманхоум не само го имаше. На него имаше и *живот*. Преди много години сонда не по-голяма от автоматична перална беше преминала през новата слънчева система и бе установила категорично това. Доказателството беше наличието на реактивни газове в атмосферата на планетата. Това показваше, че тя е свят с намалена ентропия. Реактивните газове в нейния въздух не бяха реагирали един с друг. Нещо им пречеше и по този начин се постигаше химическо равновесие. Нещото, което би могло да стори това, бе единствената антиентропна сила във Вселената:

Животът.

О, не *човешки* живот. Да не говорим за нещо технологическо — сондата не беше открила никакви следи от радиопредавания, промишленост, градове — нищо такова. Но имаше атмосфера с

кислород и водна пара и хората (бяха *почти* сигурни) щяха да могат да живеят там.

И така „Ню Арк“ беше конструиран (след ужасно много дебати и закъснение; Виктор дори не беше роден тогава, но баща му му беше разказвал за това) и дори финансиран и построен. И още преди да беше напълно завършен, беше започнато построяването на „Ню Мейфлауър“.

Всеки кораб беше построен с определена цел и целите бяха леко различни — „Арк“ трябваше да бъде самозадоволяващ се, „Ню Мейфлауър“ щеше да има предимството, че колонистите от „Арк“ са вече там. Освен това по времето, когато започнаха да строят „Ню Мейфлауър“, технологията беше отишла с едно поколение напред, така че двата кораба не си приличаха много. „Арк“ беше тумбест цилиндър. „Ню Мейфлауър“, с многото допълнителни подобрения, беше по-дълъг и по-тесен. При стартиране той беше дълъг 150 метра и с диаметър в най-широката си част почти трийсет — имаше повече ромбовидна, отколкото цилиндрична форма; неговите функции щяха да започнат едва след като излезеше на орбита около новата планета. Той трябваше да остане на орбита около Нюманхоум неопределено време и да захранва с микровълнова енергия колонистите. (И, разбира се, „Аргози“, с още едно поколение по-модерен, фактически щеше да *кацне* на планетата! — но това щеше да стане след много години в бъдещето, защото битката за финансирането отново беше започнала. Строителството на „Аргози“ беше започнало, но се извършваше с невероятно бавно темпо.)

Всички кораби обаче имаха едно общо нещо. За да пътуват в междузвездното пространство, всеки от тях трябваше да „изяжда“ от себе си.

Така че именно новата форма на кораба беше стреснала Виктор. Очите му отказаха до го приемат. „Ню Мейфлауър“ беше много по-къс и по-малък, отколкото преди десет десетилетия, когато го беше видял за последен път. Дългият двигател с материя-антиматерия, оформен като нежно лале, стърчеше направо от гърба на кораба, докато някога беше почти едно цяло със самия кораб.

За поддържане на полета до новата звезда „Ню Мейфлауър“ беше изял повече от половината от себе си с плазмените си реактори.

Кангалът от кабел за гориво — желязо от антиматерия, дебело като подпорна греда — се разплиташе и реагираше с конструкцията от обикновена стомана, която някога го обгръщаше. Обикновената материя и антиматерията се унищожаваша взаимно и произвеждаха огромен поток от заредени частици, които движеха кораба.

Разбира се, не всичкото обикновено желязо на кораба беше унищожено в разрушителната реакция с антижелязото. Дори едно междузвездно пътуване не изискваше *толкова* много енергия. По-голямата част от обикновеното желязо просто изгаряше в плазма и се изхвърляше от дюзите на двигателя като реактивна маса. Нямаше никаква причина, поради която обикновената материя трябва да е желязо — желязото не изискваше антижелязо, за да се унищожат, то просто най-лесно се съхраняваше.

Реакцията беше много ефективна. Много по-добра от използваната едно време жалка „атомна енергия“.

Наистина уравнението $e = mc^2$ е вярно, но не е лесно да се извлече цялата енергия от масата. Ядреният реактор, построен от хората в края на двадесетото столетие, оставяше много неизползвана маса след протичане на реакцията. Деветдесет и девет и девет процента от масата на горивото упорито отказваха изобщо да се превърнат в енергия.

Но когато антиматерията реагира с нормална материя, не остава никаква маса. Когато обикновена материя влиза в реакция с антиматерията, в движеща сила се превръща не само една десета от процента от масата на материята, а цялата маса.

На четвъртия ден след непланираното размразяване на Виктор екипажът на „Мейфлауър“ изживя първия си умопомрачаващ ужас. Избухналата звезда показваше признаци на умиране. Положението не приличаше съвсем на критично. Смущаващо — да: защо една съвсем обикновена малка звезда К-5 неочаквано бе пламнала? Но това, изглежда, не застрашаваше живота им.

Когато паниката на „Ню Мейфлауър“ отмина, изместена от възмущение, а след това от работа за справяне с последиците, дните на Виктор Сориkeyн станаха еднообразни. И не само неговите, а на всички. Петият помощник Пал Сориkeyн престана да е навигатор и

стана астрофизик, тъй като една от неговите специалности беше „Динамика на звездните ядра“. Това беше необходимо. Проблемът не беше само да се сгънат светлинните платна и да се реши каква тяга да се зададе на машините за забавяне, а да се предскаже колко дълго ще продължи горенето на звездата и точно каква ще бъде кривата на неговото намаляване.

Но за това дори знанията на бащата на Виктор не бяха съвсем достатъчни, така че размразиха най-добрия астрофизик на „Мейфлауър“. И така Франсес Мтига (бременна от три месеца, а може да се каже и от около деветдесет години) се събуди мигайки, за да разбере, че я чака проблем, представляващ тема за научна дисертация.

Когато я размразиха съвсем, изкъпаха я и я нахраниха, Пал Сорикейн я заведе пред един екран и избра необходимото меню.

— Това са данните за избухналата звезда, Франсес каза той. — Въведох ги във файл под име „Ново избухване“. В него се намират всички свързани с проблема изследвания, които можах да намеря... те са под заглавие „Избухвания“... а това е предварителният рапорт, който изпратих на Земята. Този файл е разширение „Временен“. Може би трябваше да му сложа разширение „Предположение“. Във всеки случай това не е толкова важно, Фани. Но докато стигне до Земята и се върне, ние ще сме готови да кацнем на новата планета.

— А може и да не кацнем — каза Франсес Мтига намусено и почеса корема си за кураж, докато проучваше посочения файл.

— Може и да не кацнем — съгласи се Пал Сорикейн и се усмихна. — Но няма причина, поради която да се съмняваме, че ще кацнем, Фани. Явлението просто изглежда един интересен проблем в астрофизиката, това е всичко. Но не е никаква реална заплаха. Във всеки случай няма да се върнем във фризера преди то да бъде напълно изследвано и взето под контрол.

Мтига въздъхна и отново се почеса по корема. Беше започнал леко да се закръглява.

— Ще му отделим толкова време, колкото е необходимо — каза раздразнено тя. — Но кажи ми, Пал, не мислиш ли, че моят съпруг ще бъде изненадан, когато се събуди и види, че има десетгодишен син?

Наистина нещата започваха да изглеждат така. Информацията, съхранена в банката данни на „Ню Мейфлауър“ беше богата, но нямаше много такава, която да се отнася за избухващи звезди клас К-5,

защото никога не беше наблюдавано звездите от този спектрален тип да избухват по такъв начин.

Виктор щастливо сподели смущението на баща си, още по щастливо защото никой не очакваше именно той да реши загадката на избухването. Баща му беше по-малко щастлив. Той разгъна най-новия филм пред сина си и го погледна намръщено. Макар Виктор да знаеше, че това е спектрограма, — баща му му го беше казал, — филмът не беше цветен.

— Това е спектрограма, Вик — повтори баща му. — Тя показва честотите на светлината, която идва от звездата или от нещо друго. Дифракционната решетка отклонява светлината, но различните честоти се отместват на различно разстояние. Колкото по-малка е дължината на вълната, толкова по-силно се отклонява светлината, така че червената светлина не се отклонява много, докато виолетовата идва чак тук. Всъщност в този край е ултравиолетовата светлина, а тук е инфрачервената. Ние не можем да ги видим с невъоръжено око, но филмът може... Само че спектрограмата не е много добра — завърши той и отново се намръщи. — Дифракционната решетка е навън вече сто години и през цялото време е била бомбардирана от газове и фини частички междузвезден прах. Линиите са размазани, виждаш ли?

— Да — каза Виктор и се взря неуверено в лентата със сиви линии. — Може ли да се оправи?

— Мога да сложа нова — каза баща му и я показа. Беше извито парче метал с форма на кора от пъпеш. Баща му я взе внимателно и показа на Виктор фините линии върху вдлъбнатата повърхност.

Тази част от операцията беше доста вълнуваща — тя означаваше, че някой трябва да облече космически скафандър и да излезе върху „Ню Мейфлауър“, да свали износената дифракционна решетка и на нейно място да сложи нова — във всеки случай щеше да е вълнуваща, ако Виктор беше имал възможност да я наблюдава. За негово неудоволствие всичко стана, докато той спеше. Когато научи, че всичко е свършило, баща му вече разглеждаше една по-нова, по-контрастна, но все още озадачаваща спектрограма.

— Господи — промърмори той, — *виж*. Изглежда сякаш звездата изхвърля вътрешностите си едновременно в две посоки. Само че доплеровият интерферометър не показва никакво нарастване на диаметъра, така че това не е експлозия на нова звезда. Тогава какво е?

Никой не очакваше Виктор да отговори на този въпрос. Отговорът се очакваше от Франсес Мтига, но астрофизиците също не го знаеха. Всеки ден те извършваха двадесет и четири часови наблюдения, които компютърът сравняваше с най-новите преработени модели, изготвени от Сорикейн и Мтига. И всеки ден съответствието не беше достатъчно добро.

— Положението ще се подобри, Пал — каза майка му на татко му. Тримата по изключение обядваха заедно в голямата столова. — Сигурна съм. Имаме достатъчно гориво. Можеш просто да преминеш на моторна тяга и да забравиш за светлинните платна, нали?

— Разбира се, че мога — съгласи се разсеяно Пал Сорикейн. — О, ще стигнем, не се съмнявай в това.

— Тогава...

— По дяволите, просто не ми харесва! — възкликна той.

Виктор разбра какво иска да каже баща му. Странното в астрофизиката беше, че колкото повече научаваш, толкова по-ясно ти става всичко. Нещата не ставаха по-сложни, ставаха учудващо по-ясни. Според Пал (както и според всички учени) необичайните събития нарушаваха симетрията на законите, които управляваха Вселената. Те бяха *предизвикателство*, на което, в края на краищата, можеше да се отговори само чрез тяхното разбиране.

— Във всеки случай — каза след малко Пал Сорикейн — изясняването на явлението си има цена. Това гориво не е предвидено само да ни закара дотам. То трябва също да захранва индустрията и хората. Колкото повече изразходваме от него, толкова повече крадем от бъдещето си. — Това беше съвсем вярно, защото когато „Мейфлауър“ се превърнеше в стар негоден кораб на орбита, колонията щеше да се нуждае от микровълните, които той щеше да изпраща на повърхността. — Предполага се, че ние знаем всичко за тези неща. А ние не го знаем.

Размразиха един математик — Джаханджур Сингх — да им помага, но от начина, по който баща му продължи да наблюдава Космоса, Виктор разбра, че помощта му не е голяма. Все пак той със задоволство установи, че родителите му отделят време за сина си. Амелия беше толкова заета, колкото и Пал — нейната специалност на инженер по термодинамика нямаше голяма връзка с проблема, но тя

можеше да помага на астрофизическия екип с работа на компютъра. Въпреки това Амелия Сорикейн имаше време да играе с него на гоненица в центрофугата, да гледат заедно видеозаписи от телевизията на Земята; дори една нощ правиха заедно меки сметанови ароматни бонбони и тя му позволи да яде колкото си иска.

Виктор не беше глупав. Той разбра, че в умовете на родителите му има нещо извън астрофизическия проблем и навигацията на кораба, но се надяваше, че когато са готови, ще му кажат. Междувременно той трябваше да изследва кораба. С толкова малко размразени хора имаше достатъчно свобода да направи това. Дори капитан Бу не пречеше на изследванията му.

Преди да го замразят, Виктор доста се страхуваше от капитан Бу Венгза. След размразяването му трябваше известно време да преодолее това чувство, защото капитан Бу не беше щастлив с корекциите, които трябваше да направи след размразяването си, за да спечели доверието на момчето. В края на краищата „Ню Мейфлауър“ беше *негов кораб*.

Капитан Бу бе най-възрастният мъж на борда на „Мейфлауър“ — е, ако искаме да сме съвсем точни, вече не беше: той беше прекарал повече от осемдесет години замразен, приемайки риска да бъде размразяван за известно време на всеки десет години, за да провери дали безбройните части на кораба са в добро състояние. Биологическите часовници на хора като Ванда Мей бяха работили много по-дълго от неговия. Бу биологически беше все още петдесет и две годишен, с голяма, пълна със зъби уста на широкото пълно лице с цвят на пясъка по брега в Малибу. Нямаше никаква коса, но пък имаше грижливо поддържана редичка брада. Много рядко се усмихваше. Не се усмихваше дори когато нещата вървяха добре, защото просто се предполагаше, че трябва да вървят добре. Не се усмихна и когато петият помощник Сорикейн дойде на мостика и му каза, че заповедта за вдигане на платното, която все още се изпълняваше, трябва да се преразгледа, защото налягането на светлината от звездата още не е паднало в съответствие с прогнозата.

Като надникна над рамото на капитана, опитвайки се да се направи на невидим, за да не го изгонят от мостика, Виктор недоумяващо погледна платното. То лежеше омотано на носа — който сега, разбира се, беше кърма — като захвърлен от бояджия парцал.

Само че не беше предвидено да събира покапала боя, а да улавя фотони. Сега платното, разбира се, създаваше повече главоболия, отколкото допринасяше полза, само че на „Ню Мейфлауър“ всичко беше проектирано да служи най-малко за две цели и някои от посетнешните цели на платното го правеха, общо взето, ценно. Проблемът с него в момента беше, че на звездни разстояния от сегашното им местоположение нямаше много фотони, които да хваща.

То беше от здрава фина материя, едностранно ламинирано с пластмаса, и беше много леко. Но да бъде разгънато цялото, без да го смъкнат динамичните сили, създавани от двигателите на кораба, се нуждаеше от сериозно укрепване; почти една четвърт от масата му се падаше на подпорите и кабелите, които трябваше да го държат правилно ориентирано (нещо сложно за изчисление, защото натискът върху платното се променяше с квадрата от косинуса на ъгъла между него и източника на фотони, което пък правеше изчислението двойно по-сложно). Въпреки това делът на платното за ускоряването или забавянето на „Мейфлауър“ възлизаше само на малка част от един милиметър за секунда на квадрат.

Но тези малки ускорения (или забавяния) не бяха за пренебрегване, когато трябваше да се приведе един огромен кораб от почти релативистични скорости в почти релативистичен покой, и то точно на мястото, където той трябваше да остане на орбита. Така че променящият се поток фотони от избухналата звезда беше много важен за капитан Бу и всички на кораба.

Капитан Бу не беше винаги така противен. Оказа се, че има слабост към децата — най-малкото когато не са *много* и не му се пречат. Той не само не гонеше Виктор от мостика, ами го й поощряваше да ходи там. Търпеше дори и децата на Стокбридж — за кратко, докато не започнеха да се държат лошо, при което Виктор винаги ясно разбираше, че ако децата направят някоя беля, Бу ще държи отговорен него.

Капитан Бу се присъедини към Виктор и двете момчета на гравитационния барабан, смееше се и крещеше, редицката му брадичка се развяваше, а после, когато свършваха огладнели, им даваше бонбони. Миришеха на бадеми. Виктор не ги харесваше, но пък харесваше капитана. Капитан Бу беше много по-добър от машината за обучение в обясняването на нещата (макар че всъщност

Виктор беше достатъчно лоялен син да вярва, че не е толкова добър, колкото баща му).

Когато бонбоните свършиха и момчетата станаха по-малко опасни, капитанът показа на Виктор и на момчетата къде точно е всичко.

— Това е моят кораб — каза капитан Бу и постави една лъжица на масата пред себе си, — а чинията на Фреди е звездата, към която сме се насочили, отдалечена на шест точка осем светлинни години. Тя има астрономическо име, но ние я наричаме Слънце. Като онова, което напуснахме. — Той стисна юмрук и го вдигна над масата. — Моята ръка е избухналата звезда, на около пет светлинни години от нас, около четири точка шест от целта на пътуването ни, а тук — друга лъжица — е „Арк“ може би на една десета светлинна година от момента на кацане. Те вече са почувствали радиацията. За тях идва лошо време, скоростите стават критични, но според мен това няма да ги разтревожи много. Те са много по-далеч от избухналата звезда, отколкото от новото Слънце.

— Къде е вкъщи? — проплака Фреди Стокбридж.

— Млъкни — скара му се Виктор, но капитан Бу великодушно поклати глава и оголи големите си бели зъби в широка усмивка към момчето.

— Ето това е „вкъщи“, момче. — И почука по чинията на Фреди. — Мястото, където отиваме. Знам, че когато попита, имаше предвид Земята... е, тя е някъде там, зад вратата.

Фреди се обърна да погледне към вратата и видя майка си — стоеше и се колебаеше дали да влезе в каютата на капитана. Бу ѝ кимна да влезе.

— Капитане — каза Мари-Клод Стокбридж. Изглеждаше много красива. „Както винаги“ — каза си изпълнен с копнеж Виктор. — Здравей, Виктор, как си? Много ли неприятности ти създадоха моите проклети разбойници, капитане?

— Ни най-малко, доктор Стокбридж — отвърна капитан Бу. Сега, в присъствието на възрастен, усмивката му беше изчезнала. — Аз обаче трябва да се върна на мостика — каза той и излезе. Мари-Клод го изпрати с поглед.

— Той не те ли харесва? — попита едното от момчетата ѝ.

— Капитан Фу Манчу не дава да му се месят. Обаче обича непослушните деца — каза Мари-Клод на синовете си и после трябваше да им обясни кой е Фу Манчу.

— Капитан Бу ни показва къде са всички звезди и кораби и всичко — викна Фреди. — А Виктор каза, че ще ни обясни защо съобщенията се бавят толкова дълго.

— О — каза Мари-Клод, — това е лесно. Вижте, звездата е изригнала преди пет години, а светлината е достигнала до кораба само преди седмица, когато са започнали да ни съживяват. А после...

— Извинете — прекъсна я Виктор. — Трябва да се прибирам.

Всъщност не трябваше да се прибира. Съображенията му бяха съвсем различни. Просто не искаше Мари-Клод да му обяснява като на *дете*.

Дори не и надеждата за някаква плътска награда при сбогуване — е, например друга целувка — не можеше да накара Виктор Сорикейн да прекарва цялото си свободно време с момчетата Стокбридж. Вярно неговата главна надежда беше толкова слаба и невероятна, че той почти не смееше да я признае дори и пред себе си, но не заради това избяга. Самите момчета бяха достатъчно основателна причина. Те бяха просто непоносими. Виктор беше поразен от пакостите, които можеха да направят, и още повече поразен от енергията на тези малки тела за правене на пакости. Никое дванадесетгодишно момче не помни какво е било самото то на пет години.

И така сега, когато момчетата временно бяха под опеката на майка си, Виктор реши да изчезне. След миг на размисъл се отправи към най-далечната обитаема част на кораба — оризаториума.

„Обитаема“ беше доста силна дума. Тесните пътеки между покритите с ледени кристали ковчези бяха адски студени. Кристалите бяха добър топлинен изолатор, но студът от втечнения газ вътре във всеки ковчег беше имал сто години да премине през него. Всички ковчези бяха покрити със скреж. В тази секция на кораба въздухът умишлено се поддържаше по-сух от необходимото — Виктор почувства как гърлото му пресъхна, — но дори слабите следи от водна пара бяха кондензирали върху кристалите.

Виктор предвидливо бе взел дебелия пуловер на майка си, но това не беше достатъчно и сега той трепереше.

Изчисти малко от ледената кора върху прозорчето на един от ковчезите с ръкава на пуловера. Вътре имаше някаква тъмнокожа жена, очите ѝ бяха затворени, а устата отворена, сякаш се канеше да изкрещи. На картата в ъгъла на ковчеза пишеше: „Акардо, Елисавета (агроном-селекционер)“. Виктор никога не беше виждал тази жена, нито беше чувал името ѝ. Много вероятно бе тя вече да е била към фризера, когато родителите му се бяха качили с него на кораба.

Не му се мислеше за нея. Студът ставаше *сериозен*. „Май ще е по-добре да отида при момчетата“ — помисли си той.

Но когато се обърна да излезе през двойната изолационна врата, чу:

— Какво правиш тук облечен така? Да не си полудял?

Беше Ванда Мей, облечена с кожени дрехи и дебели ръкавици: старите ѝ очи се взираха в него над дебел шал омотан около главата и лицето ѝ. Виктор смутено я поздрави. Не изпитваше голямо желание да види Ванда Мей; старееше се да я избягва, защото се чувстваше неловко, като знаеше, че тази грохнала развалина някога беше негова енергична партньорка в игрите.

— Е, щом като си тук, можеш да ми помогнеш — каза тя. — Ще трябва обаче да облечеш още нещо. — Отведе го до един завой на коридора, където имаше малък склад, и извади кожено яке като своето, дебели ботуши и мек шлем с топла подплата, който стигна до ушите му. После го хвана да ѝ помага.

Работата ѝ беше да издърпва някои от огромните кристални ковчези от полиците на стената и да ги поставя на определено място в работилницата. Празните не бяха тежки, но помощта на Виктор беше добре дошла.

— Защо правим това? — попита той.

— За хората, които скоро отново ще влязат във фризера — отвърна сърдито Ванда. — Защо, да не би да си много слаб да ми помагаш? Преди да се появиш го върших самичка, една стара жена като мен! — И наистина работата беше повече неприятна, отколкото тежка. — Онзи там — каза тя и посочи един вече нареден ковчег — беше вашият. На теб и на твоето семейство. Харесаха ли ти всичките години, когато спа там?

Той преглътна и я погледна с неприязън.

— Пак ли ще ни замразят?

— Не веднага, не, не и теб. Точно затова вашият ковчег е най-отдолу. Но не след много, според мен. Този там е за семейство Стокбридж — те се връщат след три дни.

— След три дни?

Тя въздъхна.

— Моят слух трябва да е отслабнал, Виктор, не твоят. Не можеш ли да ме разбереш? Казват, че критичният момент е преминал, така че допълнителните хора могат отново да бъдат замразени. — Тя го погледна, после омекна. — Ах, ти май се разтревожи.

— Ти ме накара да се тревожа!

Тя се усмихна, след това се извини.

— Ако аз се тревожа, това си е моя работа. Не искам обаче да те плаша. Ти вече един път си бил замразяван и си оцелял. Лошо ли беше?

— Не си спомням — отговори Виктор честно. Единственото, което си спомняше, беше, че му биха една инжекция, от която заспа, докато техниците от фризера се въртяха около него успокояващо. От станалото след това съзнанието му не бе възприело нищо.

Той работи мълчаливо известно време с много старата Ванда Мей, вършеше онова, което тя му казваше, но си мислеше, че Мари-Клод отново ще отиде във фризера. Тогава му мина една мисъл. Пресметна, че щеше да спечели най-малко няколко дни спрямо нейната възраст, ако остане незамразен по-дълго от нея. Само ако имаше някакъв начин да продължи това време... Ако можеше да остане размразен и да живее на кораба, докато се приземят... Тогава ще бъде почти на нейната възраст, достатъчно голям, за да бъде възприет от нея сериозно!

Тази мисъл обаче все още оставяше нерешен въпроса със съпруга ѝ.

— По дяволите — изруга той тихо, но все пак достатъчно силно. Ванда го погледна.

— Уморен си — каза тя, което беше вярно — и си измръзнал — което определено беше още по-вярно. — Достатъчно работа свършихме; благодаря ти за помощта. — После, когато се върнаха в

топлата част на кораба, тя помисли за момент и каза: — Обичаш ли да четеш? Имам няколко книги в стаята си.

— В библиотеката има много книги — отвърна той.

Тези книги са *мои*. Детски — каза тя, наблягайки на последното. — От времето, когато бях на твоята възраст. Запазила съм ги. Можеш да ги заемеш, ако искаш.

— Може би друг път — каза Виктор неопределено.

Тя го погледна сърдито.

— Защо не сега? Хайде, не си виждал стаята ми.

Наистина не я беше виждал. Всъщност и нямаше голямо желание да я види. Нямаше истинска причина за това, само някакво отвращение, безпокойство, предадено му от Ванда. Не се дължеше на това, че тя беше стара. Той беше виждал много стари хора — е, не толкова стари колкото Ванда, разбира се; но за едно дванадесетгодишно момче всички над тридесет години са еднакво стари. Ванда беше различна. Тя беше едновременно и стара, и на неговата възраст. Напомняше му, по начин, който той не можеше да пренебрегне, че един ден и той също ще има бръчки и старчески петна по ръцете, и бяла коса. За него тя изобразяваше неговото нежелано бъдеще. И му отнемаше детската увереност, че ще си остане дете.

Виктор влезе нерешително в стаята на Ванда. Миришеше ужасно. Видя, че стаята по нищо не прилича на онази, в която живееше той с родителите си. В началото беше била същата, разбира се — всички стаи на кораба бяха стандартни, тъй като когато корабът стигнеше до целта на пътуването, всяка щеше да стане отделна капсула за приземяване — но сто години тя я беше украсявала и боядисвала, и прибавяла мебели и дреболийки; а в нея имаше и нещо, което Виктор изобщо не беше очаквал да види и го видя с учудване и задоволство.

Ванда Мей имаше котка, по-точно котарак. Казваше се Роберт. Ванда каза, че бил почти на двадесет години.

— Няма да живее много повече от мен — каза тя с въздишка и седна. Котаракът тръгна дебнешком към нея, скочи в скута ѝ, но тя бързо го перна и великодушно го връчи на Виктор. — Подръж го, докато намеря книгите. — Виктор се подчини с радост. Старият котарак се преобърна два пъти в скута му, после се остави да го гали по гърба, като потъркваше доволно мустакатата си буза в корема на Виктор.

Виктор почти съжали, когато Ванда донесе книгите. Но те бяха чудесни. Бяха „Том Сойер“ и „Две малки варварчета“, и „Смъртта на господарката Машам“ и дузина други — овехтели и с пожълтели страници, но все още напълно годни за четене.

Само миризмата на котка в стаята започна да му става неприятна и той стана.

— Трябва да тръгвам. — Ванда го погледна изненадано, но не възрази. — Благодаря ти за книгите — сети се да каже той. Тя кимна.

А после, когато стигна до вратата, Виктор зададе въпроса, който толкова дълго се въртеше в главата му.

— Ванда? Защо го направи?

— Кое? — попита сърдито тя.

— Защо се остави да остарееш?

Тя го погледна.

— Какво безсрамие! И що за въпрос! Всеки остарява, такава е човешката природа. И ти ще остарееш.

— Но сега не съм стар — каза той съвсем основателно.

— Ти дори не си пораснал достатъчно, за да бъдеш любезен! — После допълни по-меко: — Вече ти казах. Беше ме страх. Не исках да умра... само че — тя въздъхна — все пак, изглежда, скоро ще умра. Искам да видя новата планета, Виктор. Всички планети. Небо и онази, на която ще живеем, Енки. Наричат я Нюманхоум. И Ицар, и Нергал...

— И Мардук, и Нини — довърши той мисълта ѝ. Всички знаеха имената на планетите в системата, на която щяха да живеят. — Да, но защо не...

— Защо не се замразя сега ли? — довърши тя тъжно въпроса му. — Защото е много късно. Когато кацнем, какво ще правят с една стара безполезна жена? Какво ще прави моят съпруг?

Виктор я погледна изненадано; не знаеше, че има съпруг.

— О! — каза тя и кимна. — Да, бях женена. Седем години, когато дойде ред Турхан да изпълни инженерните си задължения и беше размразен. Защо мислиш сега името ми е Мей? Но нямахме деца и като свърши дежурството му, той се върна във фризера. Когато отново се събуди, какво ще прави с една съпруга, по-стара от баба му? Освен това...

Тя се поколеба, гледаше го тъжно.

— Освен това — въздъхна Ванда — все още ме е страх.

Виктор прекара останалата част от деня самичък в четене. Когато отиде в столовата за вечеря, почти всички бяха там. Изглеждаха възбудени. Слухът беше станал факт. Повече нямаше нужда от спасителен екипаж и той отново отиваше в криогенния склад.

Повечето хора изглеждаха доволни, че аварийното положение е преминало, но майката на Виктор не беше толкова доволна, а баща му изглеждаше смутен. У Виктор се върнаха всички чувства от последните дни. Бяха крили нещо от него.

— Какво има? — попита той разтревожено.

— Трябва да взема решение — отговори с неохота Пал Сорикейн. — Виждаш ли, ще остана за известно време незамразен. Не дълго... е, може би не много дълго; още е рано да се каже. Но е необходим астроном-навигатор да следи изригналата звезда и предполагам, че това ще съм аз.

Виктор се замисли.

— Искаш да кажеш, че мама и аз ще бъдем замразени, а ти не?

— Всичко ще бъде наред, Вик — намеси се майка му. — Поне за нас. За баща ти, е... е, той може би ще поостане само няколко месеца. Няколко години навън... Нали, Пал? — попита тя умолително.

— Ще го направя, щом стане възможно — обеща ѝ той. — В края на краищата полетът ще продължи още шестнадесет години... не искам да съм чак с толкова по-стар от теб!

В другия край на стаята Вернер Стокбридж шепнеше нещо на ухото на жена си. Когато видя Виктор, той се отдели от нея и си запробива път през претрупаната зала, като по пътя потупа по рамото сина си Били. Наведе се над Виктор и каза поверително:

— Ти си точно човекът, който ми трябва. Ще ми направиш ли една услуга?

— Разбира се, господин Стокбридж — съгласи се веднага Виктор, макар тонът му да не беше толкова категоричен.

— Погрижи се известно време за момчетата, моля те! Искам да кажа, че след малко ние се връщаме във фризера за дълбоко замразяване и... и двамата с Мари-Клод искаме да останем насаме за малко, ако разбираш какво имам предвид.

Виктор се изчерви и погледна настрана, защото наистина разбираше.

— Става ли, Вик? — настоя Стокбридж. Виктор кимна, без да вдига поглед. — Тогава дай ни един час. Два ще бъде по-добре... нека са два часа. Много ще съм ти благодарен.

Виктор провери колко е часът на стенния часовник: 19.26. Без много добри чувства, отчасти заради мисълта да прекара два часа с децата на Стокбридж, но главно поради мисълта за онова, което възрастните Стокбридж щяха да правят през тези два часа, той поведе децата към стаята на семейството си и включи машината за обучение.

— Ще ви покажа къде отиваме — обеща им той.

Фреди го погледна стреснато.

— На небето? Искаш да кажеш, че ще умрем? Госпожа Мей каза...

— Няма да умрете и няма значение какво е казала госпожа Мей — срязва го строго Виктор. — Искам да кажа, че ще ви покажа планетите. Вижте — посочи той, когато на екрана се появи една синьо-бяла планета. — Там ще живеем.

— Знам — отвърна отегчено Били. — Наричат я Нюманхоум, но истинското ѝ име е Енки. Тя е също като Земята.

— Не е *точно* като Земята. Дните са малко по-къси, а годината е *много* по-къса.

— Глупости — каза презрително Били. — Как може една година да е по-къса от друга година?

— Все пак е така. Там годините са два пъти повече. — Той се зае да им обяснява повече или по-малко успешно, а те най-напред бяха ужасени, после възхитени.

— Два пъти повече рождени дни! — ахна Били.

— Два пъти повече *Коледи*! — извика брат му. — Покажи ни още планети.

Всъщност те не проявиха голям интерес към малката обгорена Небо толкова близко до Слънцето или далечните Мардук и Нини. А когато им показва тлеещата Нергал, тумбеста и черешовочервена, и им каза, че тя е кафяво джудже, те възразиха.

— Не е кафява — възрази Били. — Червена е.

— *Наричат* я кафяво джудже. Защото е почти звезда, но не съвсем. Виждате ли — продължи лекцията си той, тъй като само преди

няколко дни беше слушал обясненията на баща си — звездите имат ядрена енергия, като бомба.

— Какво е бомба? — попита Били.

— Нещо като двигателя на нашия кораб.

— Глупаво е да я наричат кафява, като е червена — каза Фреди.

После внезапно попита: — Ти прегръщал ли си майка ни?

Виктор млъкна, неочаквано почервенял от гняв.

— Какво да съм правил?

— Дали си я прегръщал — настоя Фреди. — Госпожа Мей казва, че момчетата прегръщат големите жени, а ти непрекъснато се влачиш след мама.

— Глупаци! — каза гневно Виктор и скръцна със зъби. — Да не съм ви чул да приказвате такива неща!

— Няма, ако играеш на бягаща пътечка с нас — съгласи се Били и се ухили триумфално. — Само че пътечката трябва да си ти.

Вечерята на следващия ден беше официална, прощална за онези, които щяха отново да бъдат дълбоко замразени. Капитан Бу произнесе кратка реч, а главният готвач Сам Броод — всъщност той беше хранително-вкусов химик, но бе също и най-добрият готвач на кораба — направи четири големи торти с глазура, на която беше изписано „До новата ни среща“. Тази вечер Пал Сорикейн беше особено внимателен към жена си и сина си. По време на храненето държеше ръката на жена си, така че двамата трябваше да се хранят с по една ръка, и разказа на Виктор различни истории от астрофизиката. Когато стигна до това как Големият взрив създаде само водород и хелий, така че всички останали елементи трябвало да се създадат в ядрата на звездите, които после експлодирани и са разпръснали да образуват нови звезди и планети, момчетата на Стокбридж се приближиха да слушат. И когато той посочи логическия извод от това: „Така вие разбирате, че по-голямата част от вашето тяло... всичкият кислород и въглерод, и азот, и калций, и всичко... всичко това някога е било вътре в една звезда“ — те възкликнаха:

— Ау! Отвратително! Това го няма в Библията, нали?

Пал Сорикейн се усмихна.

— Библията е едно нещо — каза им той с поучителен тон. — Науката — съвсем друго. Но дори учените мислят за небето и ада. Чували ли сте някога Артър Едингтън^[4]? Е, той е първият, изчислил каква трябва да е температурата в ядрото на една звезда, за да се синтезират от водорода всички тези по-тежки елементи. Само че когато публикувал изчисленията от него температури, някои други учени му казали, че греша, защото не са достатъчно високи, за да се извърши синтез. Тогава Едингтън им казал да отидат и да потърсят някое друго по-горещо място.

Той погледна очаквателно неразбиращите лица и после обясни:

— Това било начин да им каже да вървят по дяволите, тоест в ада.

— О! — възкликна Били и реши да се засмее.

— Доктор Сорикейн — каза Фреди. — Адът е горещ, както казва Ванда, нали? Така че ако бъдем замразени, това няма да е адът, нали?

Пал Сорикейн малко се стресна и почна да го успокоява. После родителите на момчетата дойдоха да ги вземат, а Виктор и родителите му отидоха в каютата си. Докато баща му го завиваше за сън, Виктор попита:

— Татко? Наистина ли ще го направиш?

Баща му кимна.

— Само за малко? — настоя Виктор.

Баща му помълча, после отвърна неохотно:

— Не мога да кажа със сигурност. Зависи. Виж, това е важно за мен. Всеки учен иска да направи голямо откритие. Това е моят шанс. Онази изригнала звезда... в научната литература няма описано такова нещо. О, на Земята ще я видят... но от много, много далеч, а ние сме тук. Аз искам да съм първият... е, един от първите. Фани Мтига също е включена. Така ги и нарекоха: обекти „Сорикейн-Мтига“. Как ти звучи, а?

— Добре — отвърна Виктор. Не беше доволен нито щастлив от това, но в гласа на баща си долови гордост. — Ще ми разкажеш ли някоя история?

— Разбира се — отвърна баща му. — Искаш ли да ти разкажа за някои от известните хора преди мен? Какво са направили? С какво са запомнени?

Виктор кимна и Пал Сорикейн започна да разказва за най-различни мъже и жени. За Хенриета Левит, неомъжена жена от деветнадесети век, която прекарала седемнадесет години в изучаване на цефеидите^[5] и открила първия добър начин за измерване размерите на Вселената; за Харлоу Шейпли, който използвал нейната работа, за да създаде първия почти опознаваем модел на галактиката; за Едуин Хъбъл, шампион по бокс, станал астроном, който намерил начин да използва супергигантските звезди по начин, използван от Хенриета Левит за цефеидите и с това разширил обхвата на нейните изследвания; за Весто Сливър, пръв свързал червените отмествания със скоростта и след това с разстоянието; за дузина други забравени имена.

После премина към имена, които Виктор вече беше чувал. Алберт Айнщайн? О, разбира се! Всички знаеха за Алберт Айнщайн. Той беше — един момент — не беше ли създател на теорията на относителността? Нещо за e равно на m по c на квадрат? Правилно, каза Пал Сорикейн, прикривайки усмивката си, и това беше ключът към разбирането защо звездите са горещи — и към създаването на атомни бомби и електроцентрали, да, и накрая на двигател с материя-антиматерия като този, който тласка „Ню Мейфлауър“ към Нюманхоум. И защо скоростта на светлината е винаги по-малка от тридесет милиона сантиметра в секунда независимо колко бързо се движи звездата — или космическият кораб, — която я излъчва. „Ню Мейфлауър“ може да се движи с милион сантиметра в секунда, но това не означава, че светлината или радиовълните, с които са излъчени от него картината и съобщенията, ще се разпространяват с 31 милиона сантиметра в секунда; не, скоростта е винаги една и съща, c никога не се променя и никой нищо не може да направи, за да я промени.

Точно тогава дойде майката на Виктор с чаша мляко и таблетка.

— Защо трябва да взимам тази таблетка? — попита той.

— Просто я вземи — каза тя тихо и нежно. На Виктор му дойде наум, че това може да е свързано с подготовката отново да бъде замразен, затова направи както му беше казано и когато тя се наведе над него, я целуна.

После баща му продължи с английския квакер Артър Едингтън, човека, изяснил връзката между физиката — наука, изучавана в лабораториите на Земята — и звездите, обектите, които интересуваха

астрономите. Може дори да се приема, каза Пал Сорикейн на сина си, че Едингтън е създател на науката астрофизика. После Ернст Мах и Бъркли и математиците Гаус и Болией, и Рийман — белгийски свещеник; и Бааде, Хойле, Гамов, Бет, Дик, Пензиас, Хокинг...

Много преди Пал да свърши с изброяването Виктор беше заспал.

Спеше много дълбоко. За момент почти се събуди и усети, че го носят някъде; и почти разбра къде го носят. Но хапчето си беше свършило работата и той не отвори очи... шестнадесет години.

Когато Виктор Сорикейн се събуди отново, още беше дванадесетгодишен (или, може да се каже, почти сто и петдесетгодишен) и първото чувство, което изпита, като видя лицето на баща си, беше радост, че и този път е останал жив.

Второто му чувство не беше толкова радостно. Лицето на Пал Сорикейн, който се беше навел над него, бе изпито и много по-сбръчкано от времето, когато беше тръгнал да си ляга.

— Ти въобще не си замразяван — каза укорително Виктор.

— Не съм призна баща му. — Не можах. Трябваше да наблюдаваме онази звезда и... е, във всеки случай отново сме заедно, нали? И пристигнахме! Приземяваме се! Първите групи вече са на повърхността. Щом подготвят парашутите, ще тръгнем всички!

— Разбирам — каза Виктор, макар всъщност да не разбираше. После си спомни нещо. — Трябва да върна няколко книги на Ванда.

Баща му го погледна смутено и Виктор разбра, че Ванда няма да си ги поиска, защото вече не е жива. По гърба му преминаха студени тръпки, но после осъзна друго — че корабът е невероятно шумен. Не само приказването на две или три хиляди души, онези, които вече бяха съживени, онези, които работеха да съживят останалите, и онези, които ги проверяваха и ги приготвяха за спускане, но и силни звуци от удряне и извиване, и блъскане на метал в метал. Вътрешността на кораба беше изпразнена, така както беше предвидено да стане; вътрешните кабинни бяха откачени от съседните, така че всяка да се превърне в капсула, с която осем или десет души, или няколко тона части, машини, храни или друг товар да се спуснат на повърхността на новата планета. Виктор зърна една камера, която следеше обслужващия персонал извън кораба. Видя, че сега огромните

повърхности на светлинното платно са разгърнати по различен начин. То вече не беше едно огромно платно, а дузина по-малки сегменти, дълги тесни ленти като крила на вятърна мелница, втвърдени от въртенето на корпуса на кораба. Знаеше, че това се прави за по-голяма ефективност при маневрата за влизане в орбита; но тази фаза беше преминала. Сега платната се свиваха и прибираха, за да станат на четиристотин парашута, които щяха да забавят падането на капсулите за пренасяне на всичко полезно от „Ню Мейфлауър“ на Земята.

Видя Мари-Клод Стокбридж. Тя плачеше. Дори и така беше много красива, но той не можеше да понася мисълта, че е тъжна.

— Защо плаче? — попита Виктор майка си.

— За Вернер — отговори тъжно майка му. — Бедната Мари-Клод! Вернер не можа да излезе от фризера. Мъртъв е.

[1] По името на „Мейфлауър“, кораба, с който през 1620 г. първите колонисти от Англия пристигат на американския континент и основават щата Нова Англия. — Б.пр. ↑

[2] Променлива звезда, чиято яркост нараства от няколко хиляди до 100000 пъти над нормалното ниво. — Б.пр. ↑

[3] Newmancome — Новият дом на човечеството (англ.) — Б.пр. ↑

[4] Британски астроном и физик (1882–1944), работил в областта на теорията на относителността и астрономията. — Б.пр. ↑

[5] Клас променливи звезди. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 3

Пал Сорикейн не беше единственият наблюдател, който се занимаваше усилено с аномалното изригване на звездата К-5. Същото правеше и Уон-Ту.

Простият факт, че поради лошото си поведение един от неговите роднини беше взривил звездата, не го тревожеше много. Имаше достатъчно звезди. Вселената беше задръстена от небесни тела. Ако идиотите взривяха един милион звезди, за Уон-Ту нямаше да има голямо значение — само в тази малка галактика щяха да останат милиарди други — при условие, разбира се, че звездата, на която той живееше, не е една от тези един милион. (Все пак щеше да е жалко да се унищожат всичките и той да трябва да се мести в друга галактика толкова скоро след последното си преместване.)

Такива бяха мотивите, които правеха това неестествено избухване на звезди толкова неприятно за Уон-Ту. Това беше едно наистина обезпокоително явление за което, нямаше как да не го признае, трябваше да вини главно себе си.

Уон-Ту обаче изключваше себе си. Не можеше да пренебрегне факта, че е самотен.

Играта, която „семейството“ на Уон-Ту играеше с него, имаше своя аналог на Земята. Артилерийските офицери го наричаха „сондиращ обстрел“, което означава, че човек насочва оръдието напосоки, стреля и очаква да види дали ще улучи нещо. Фактът, че този път не улучиха нищо, не беше много успокояващ. Ако продължаваха, след време щяха да попаднат на целта... а когато Уон-Ту мислеше за нещо, той винаги имаше предвид крайната цел.

Уон-Ту харесваше своята звезда. Тя беше голяма, но не прекалено голяма, и удобна. Диаметърът ѝ беше малко над милион и половина километра, температура между шест и седем хиляди градуса по скалата на Келвин. Тези параметри варираха малко, защото звездата на Уон-Ту беше променлива. Е, така е, когато се избере средна по големина звезда. Но на нея имаше много енергия за игра и във всеки

случай той се беше погрижил тя да е благоразумно под „границата на Чандрасекхар“^[1], над която проклетата звезда можеше да стане супернова. Масата ѝ беше около 2,4 по 10 на двадесет и седма степен тона, т.е. 2,4 по десет с двадесет и седем нули тона. Разбира се, тя непрекъснато ставаше малко по-малка. На нея, както на всяка друга звезда от този клас, всяка секунда повече от четири милиона тона от водородна маса се превръщаха в енергия, но това не го тревожеше. Уон-Ту знаеше, че може да изразходва около двадесет и четири секстилиона тона водородна маса. Така че се очакваше звездата да има достатъчно дълъг живот. Щяха да минат поне няколко милиарда години, преди тя да започне да се свива неприятно и да преминава към фазата на червен гигант.

Разбира се, тя вече беше изживяла доста от този очакван живот. Това не беше ново за Уон-Ту. Когато се премести на нея, той го знаеше. Подобно на всеки собственик на къща, който знае, че вратите са започнали да провисват, защото къщата му е много остаряла, и по стените се появяват влажни петна, защото покривът е започнал да тече, Уон-Ту разбираше, че някой ден ще трябва да се премести на някоя нова звезда с по-малка вероятност да му създава тревоги... но засега не се налагаше да се мести.

Засега той беше напълно щастлив в своята уютна малка къщичка. Той желаше да остане тук... ако можеше.

Замислен за тези неща, Уон-Ту неспокойно се изтегна в конвенционната зона на своята звезда. Това малко го успокои, защото тук беше неговото най-добро място за игра. Беше истинско удоволствие да изкривява конвекционните маси така, че издигащите се и падащите да се удрят една в друга. Освен че беше забавно, той знаеше, че това създава добри характеристики на повърхността на звездата. По този начин той би могъл да спре пренасянето на топлина към повърхността на звездата в район от хиляда-две хиляди километра и така тази част да се превърне в наричаното от астрономите „слънчево петно“. На това място звездата щеше да е малко по-хладна. Не много. Само няколко хиляди градуса по Келвин, но достатъчно, та то да изглежда тъмно в сравнение с останалата повърхност.

Слънчевите петна бяха безкрайно по-ярки от всяко човешко осветление, но всичко около тях беше много по-ярко.

Изведнъж Уон-Ту спря играта си, обзет от нов страх.

Слънчеви петна! Ако играеше в конвенционната зона, слънчевите петна, които би направил, щяха да са *видими*! Шарките върху повърхността на звездата нямаше да са същите като естествените и всеки, който я погледнеше, щеше да разбере, че на нея има някой!

Разтревожен, Уон-Ту набързо освободи магнитната си хватка от каверните с горещ газ. После бавно и предпазливо се измъкна от конвенционната зона. Можеше само да се надява, че точно сега никой от съперниците му не наблюдава внимателно неговата звезда и че дори да го прави, не е достатъчно интелигентен, за да разбере какво е открил.

После (няколко десетки години по-късно), когато мина достатъчно време, за да може дори някой доста отдалечен негов колега да го види и да реагира, ако има такова намерение — и не се случи нищо ужасно, — Уон-Ту започна да се успокоява.

Вярно, вече не можеше да играе в конвенционната зона. Жалко. Играта там му доставяше невероятно удоволствие! Но от друга страна, през ума му мина една много удовлетворителна мисъл.

Може би някои от неговите съперници продължаваха да играят.

Тогава Уон-Ту започна да извършва определени процедури за наблюдение, като особено наблегна на оптическите честоти, които човешките същества наричаха светлина със син цвят. Докато чакаше за резултат, се спря за малко да помисли сериозно.

Беше минало много време, откакто за последен път беше видял своя „родител“ — онзи, който също като Уон-Ту беше създал свое копие, за да има компания, и също като Уон-Ту след това беше съжалил. Уон-Ту дори вече не можеше да вижда галактиката, където беше роден. Тя беше от другата страна на ядрото от галактики, където живееха хора — те го наричаха Млечен път — и наблюдението ѝ поради масите газови облаци и прах, звезди и така нататък беше почти толкова трудно за Уон-Ту, колкото и за човешките същества. Астрономите от Земята знаеха обаче, че то е там. Те го бяха

наблюдавали, макар и рядко, с радиотелескоп и бяха направили заключение, макар и несигурно, за неговото съществуване по ефектите в движенията на телата близо до него; бяха го нарекли „Мафей 2“. Уон-Ту нямаше голямо желание да го види. Имаше доста добра представа като какво ще е, ако го види, защото когато го напусна, то беше твърде горещо за живот (в обикновен, не в космологически смисъл), понеже караниците между неговите роднини бяха изригнали в истински каскади от разкъсани звезди.

Уон-Ту със съжаление установи, че същото започва да се случва и тук.

Фактът, че той не искаше да види Мафей 2, не означаваше, че не го интересува останалата част на Вселената. Всъщност много го интересуваеше — той беше планирал да види много от нея. Искаше да знае какво става и искаше да се увери, че нещата стават както той иска.

За да изпълни двете задачи за задоволяване на любопитството си и да направи нещата да се случат според неговия план, Уон-Ту имаше на разположение четири инструмента. По възходящ ред на важност те бяха: материя, фотони, тахиони и пакети от двойки частици, които извършваха нареченото от човешките същества явление „делимост Айнщайн-Розен-Подолски“.

Сдвоените пакети Айнщайн-Розен-Подолски — за краткост ще ги наричаме „АРП“ — бяха най-добри. Преди всичко те бяха най-бързи. Както бяха открили хората, при определени условия двойките частици, колкото и да са далеч в пространството, са толкова чувствителни една към друга, че всяко действие, извършено върху една от частиците, където и да се намира тя, моментално се отразява на другата. *Моментално*. Общовалидното ограничение на бързината, скоростта на светлината, просто не е в сила, когато става дума за двойки АРП. Като знаеха това, Уон-Ту и неговите колеги съвсем лесно можеха да създадат комплексни двойки частици и нещо като станции за мигновено изпращане и приемане на сигнали. Една от тези станции Уон-Ту държеше при себе си, другите беше разположил на избрани от него места във Вселената.

Беше разпратил голям брой станции. Много си ги харесваше — не на последно място поради това, че не можеха да бъдат „засечени“. От един от неговите далечни АРП-пакети нямаше начин да се каже къде се намира неговият двойник — и следователно къде се намира

самият *той*. Тъй като Уон-Ту определено не обичаше някой да знае къде се намира, той използваше АРП-пакети да разговаря със застрашаващите го колеги. Те бяха неговият еквивалент на невключени в телефонния указател телефонни номера.

Другите му инструменти също бяха добри — в други отношения.

Тахионите например — частици, за чието съществуване се предполагаше, но не бяха открити на Земята — бяха почти толкова бързи и в някои случаи дори по-бързи. С тях можеше да се предава много повече информация и много по-лесно. С тях можеше да се пренася не само информация. С тахионен взрив той би могъл например да удари някого, ако искаше. (От време на време Уон-Ту изпитваше желание да нарани някого, макар и само да му попречи той да стори същото на него.) Тахионът беше доста допустима частица дори в ограниченията на древната теория на относителността. Той се подчиняваше на закона за крайната скорост на светлината. Единственото, което отличаваше тахиона от по-малко екзотичните частици, беше, че за тахионите скоростта на светлината беше долна граница, не горна. Те никога не можеха да се движат така *бавно* като светлината. При използване на тахиони скоростта не беше проблем. И тъй като тахионите с най-малка енергия бяха най-бързи за всякаква обикновена цел — да речем за разстояния до петстотин светлинни години, — те бяха почти толкова бързи, колкото и двойките АРП.

Недостатъкът в използването на тахионите не беше технически, а тактически. Тахионите бяха шумни. Те се движеха през пространството (вместо да го игнорират, както правеха двойките АРП) и поради това приемащата страна много лесно можеше да разбере посоката, от която идват.

Уон-Ту определено не го желаше.

Освен това, разбира се, за по-бързи задачи той имаше на разположение и целия спектър от фотони — радио, топлинни, видима светлина, гама лъчи, рентгенови лъчи, дори гравитони. Всички те бяха полезни за различни неща, но бяха ужасно *бавни*. Никой от тях не можеше да се движи със скорост по-голяма от триста хиляди километра в секунда.

Все пак те можеха да бъдат много удобни, когато се използваха правилно, особено онези, които имаха средна сила на гравитация. С тях на Уон-Ту нямаше да му е трудно да разпраши която си ще звезда.

Дори човешки същества биха могли да го направят, ако имаха достъп до необходимите гравитони, гравифотони и гравискалари и всички онези принадлежности, с които Уон-Ту разполагаше в огромно количество. Ако облъчите една звезда с подходящите частици, можете направо да я деформирате. Единственото, което държи една звезда цяла, е гравитационната сила. Когато тя е разпъната на колелото на изтезанията на частицата, ядрото ѝ започва да бълбука и да изригва като гейзер и никаква структура в нея не може да оцелее.

Уон-Ту лесно можеше да си представи, че това става с неговата собствена звезда, и от тази мисъл го побиваха тръпки.

Уон-Ту можеше да използва и онзи бавен, голям, тромав материал — материята.

За Уон-Ту беше съвсем лесно да направи неща от обикновена материя, но той не ѝ се доверяваше. Тя беше напълно чужда на ежедневието живот. Той я използваше само когато нямаше алтернатива. И все пак, когато се замисли за възможностите си, започна да му се струва, че за случая не би могъл да намери по-добра алтернатива.

Макар че неговият ум — човек всъщност не би казал неговия „ум“, защото Уон-Ту нямаше друго освен ум — та макар че неговият ум, трябва да се подчертае, беше широко разпръснат върху структурата на звездата, на която живееше, вестоносците неутрино предаваха сигналите почти два пъти по-бързо от всякакви телесни дендрити^[2] в човешкия мозък. Така че не му отне много време да реши, че използването на известно количество материя ще е най-добрата му стратегия.

За това бързо решение му помогна един неочакван настойчив сигнал — неговите „сетива“ го възприеха като нещо средно между звънене на силен алармен звънец и ужилване на оса — от една от неговите АРП-двойки.

Сигналът му съобщи, че друга съседна звезда току-що е избухнала и гори.

Това означаваше, че неговите деца продължават да стрелят по него със сондиращ обстрел. Рано или късно някой от тези изстрели напосоки щеше да го поразят; следователно беше време да действа. Това беше война!

При война най-тежката част понасят цивилните. Уон-Ту не можеше да бъде обвинен за онова, което се случи на невинните случайни свидетели в тази война, защото той нямаше ни най-малка представа, че има такива.

[1] 1,4 пъти масата на Слънцето. — Б.пр. ↑

[2] Къс израстък, обикновено с дървовидно разклонена форма, част от клетката. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 4

Невинният наблюдател Пал Сорикейн сега беше (биологически) между шестдесет и седемдесетгодишен. Това беше много в сравнение с биологическите тридесет и осем години на жена му, но той все още имаше сили да изпълни дълга си към колонията. И така, когато Виктор беше на четиринадесет години (отново биологически), майка му го ощастливи със сестричка.

Виктор имаше известна трудност да приеме бебето с радост. Беше момиче. Освен това беше мъничко и ревеше денонощно и според Виктор беше много грозно.

Поради причини, които Виктор не разбираше, това отвратително същество, изглежда, не тревожеше майка му. И баща му също. Те го гушкаха, милваха го и го хранеха така, сякаш беше красиво. Дори, изглежда, нямаха нищо против миризмите, които изпускаше, когато се изцапаше, което правеше често.

Казваше се Едуина.

— Не я наричай „бебето“ — направи му забележка майка му. — Тя си има име.

— Не го харесвам. Защо не я кръстихте Мари например?

— Защото избрахме Едуина. Защо искаш да е Мари?

— Не искам да е Мари. Просто е по-хубаво.

Амелия Сорикейн-Мемел го погледна, но реши да не пита повече.

— Мари е хубаво име — съгласи се тя, — но не е нейното.

— Ха, Едуина — саркастично каза Виктор.

Майка му се усмихна, погали нежно косичката на бебето и предложи компромис.

— Можеш да я наричаш Уини, ако искаш. Ела да ти покажа как да ѝ сменяш пеленките.

Виктор погледна майка си с ужаса и отчаянието на тийнейджър и простена:

— О, Господи! Сякаш и без това нямам достатъчно работа.

Той наистина имаше много работа. Всички имаха. Изграждането на нова колония не беше просто предизвикателство. Беше работа и всеки колонист трябваше да приеме действителността на заселническия живот.

За Виктор първият факт от тази действителност беше жилището, в което той и родителите му трябваше да живеят. Много, много отдавна беше времето, когато живееха в къщата на брега на морето в Малибу. Сега жилището им беше по-голямо от каютата на „Мейфлауър“, но това беше единственото добро, което можеше да се каже за него. Не беше стаичка, а палатка. По-точно три палатки, издигнати една до друга, всяка направена от няколко слоя от светлинното платно. Единственото обзавеждане бяха две легла без пружини и няколко метални шкафа, донесени от „Мейфлауър“. (Бяха предупредени, че трябва да ги върнат, щом стане възможно да се направят от местна дървесина. До влизане в нормална работа на мините и леярните металът беше много ценен.)

Вторият факт беше времето — също недостатъчно. Всъщност въобще го нямаше. Всеки от оскъдно осветените часове беше запълнен — ако не с работа (селскостопански работник, помощник в строителството, общ работник; децата, които пристигнаха с „Мейфлауър“, веднага бяха хванати да работят каквото можеха), то с учение. Учението също не беше удоволствие. Виктор беше записан в един клас с още тридесет деца приблизително на неговата възраст, но те съвсем не бяха приятна компания. Половината бяха от първия кораб — вече бяха свикнали с живота на новата планета и осъзнаваха превъзходството си, — а другата половина бяха неопитни като него. Двете групи не се обичаха.

Учителят не можеше да понася това положение. Той беше висок еднорък мъж, казваше се Мартин Фелдхаус и страдаше от хроничен задух. И от липса на търпение.

— Не искам никакъв бой в училище — заповяда той и се разкашля. — Трябва да се обичате до края на живота си, затова започвайте отсега. Стройте се по височина.

Учениците станаха и с нежелание се наредиха. Виктор не беше сигурен как да възприема Мартин Фелдхаус; никога не беше виждал

човек без една ръка. Ръката на Фелдхаус беше откъсната под камион с чакъл в една шахта. На Земята и дори на кораба за нула време щяха да му я пришият. Тук не. На това примитивно място по онова време той бил много далеч от здравни заведения за оказване на непосредствена помощ, а когато отишъл в клиниката, било прекадено късно и ръката не могла да бъде спасена, макар нараняванията на гърдите и на вътрешните органи да били излекувани. Повече или по-малко. Във всеки случай с изключение на непрекъснатата кашлица. При тази инвалидност единствената работа, която можел да върши, била учителската.

— Сега се представете — заповяда Фелдхаус. — Когато посоча някого, той трябва да каже от кои е — от кораба или от Хоум. Започвай! — Фелдхаус посочи най-ниското момче, което бързо каза, че е от Хоум. Същото беше и с момичето до него, но следващото момиче беше от „Мейфлауър“ и учителят го сложи до първото момче.

„Другарчето“ на Виктор се казваше Тереза Макган. Изгледаха се с подозрителна враждебност, но седнаха един до друг, както беше наредено, докато Фелдхаус гледаше четири останали без другарчета деца, родени на Хоум.

— Редно е вие четиримата да сте с мен — заяви той. — Останалите ще работите по двойки. Вие от кораба ще учите другарчетата си, доколкото можете да си спомните, на наученото от машините за обучение. А вие от планетата ще ги учите на география и земеделие, и на всичко друго тук... Първия урок ще ви го дам аз. Името на тази планета е Енки, според астрономите, но правилното ѝ име е Нюманхоум. За краткост я наричаме Хоум. Отсега нататък имате само един дом и това е тя.

Осем месеца бяха необходими за размразяване и спускане с парашути на Нюманхоум на последните замразени хора от „Мейфлауър“. По-голямата част от това време мина в отделянето на секциите от кораба и превръщането им в модули, които да пренесат всички и всичко долу, и в изработването на парашути и ветроуказатели от светлинното платно — без тях приземяването би било катастрофално. Колонистите, разбира се, приветстваха новопристигащите. Още повече приветстваха товарите, които

доставиха те. С радост се приемаха всички паднали модули — всеки, когато се изпразнеше, представляваше половин тон ценна стомана.

В тази работа трябваше да помагат всички, включително и децата. Освен това децата трябваше да посещават училището на господин Фелдхаус (ако бяха на дванадесет до четиринадесет биологически земни години; за по-малките и по-големите имаше други училища). Три часа дневно те използваша машини за обучение и се препитваха взаимно по граматика и тригонометрия, и история на Земята, и музика, и рисуване под раздразнителния и небрежен надзор на Фелдхаус. Хубавото на училището беше, че Виктор имаше за компания деца на своята възраст, въпреки че едно от тях беше дръзката Тереза Макган, която първия ден учителят му беше наложил за другар. Лошото беше, че почти всички деца бяха непознати. И много от тях — това бяха пристигналите с първия кораб — надменни.

Понеже Виктор и Реза седяха на един чин в претъпканата училищна барака, тя имаше възможност непрекъснато да подчертава колко малко знае той за живота на Нюманхоум. Всеки път, когато той се оплакваше от общите книги или тежкия труд, тя непременно му казваше колко по-лошо е било преди шест години, когато *те* пристигнали. „Арк“ не бил конструиран за разглобяване като „Мейфлауър“. Единственото, което можели да направят първите колонисти, било да свалят от него товара и повечето от подвижните неща. После, макар и с неохота, го напуснали. Той още бил горе на орбита, летящ почти мъртъв, с изключение на малкото енергия, която хранвала фризерните отделения, иначе бил безполезен. С всичката си ценна стомана.

— Ако бяхте малко по-умни — каза Виктор на момичето с тон на превъзходство, докато се опитваше да запали огън пред тяхната палатка — щяхте да направите двигателя на кораба така, че да излъчва енергия долу като нашия кораб.

— Ако бяхме по-умни — отвърна тя, — щяхме да дойдем с втория кораб като вас, така че когато пристигнем, други вместо нас да са свършили тежката работа. — После добави: — Извади дървата и започни отново. Сложил си дебелите отдолу, а подпалките отгоре. Толкова ли *не ти сече пипето*? — После го бутна настрана и сама свърши работата. Беше доста силно.

Ако Виктор се беше вгледал внимателно в Тереза Макган, щеше да открие, че в края на краищата тя не е толкова лошо момиче. Вярно, непрекъснато му напомняше за огромните празноти в практическия му опит, но макар и намусено, той все пак го обогатяваше. Вярно, че коленете и бяха покрити със струпеи. Вярно също, че беше няколко сантиметра по-висока от него, но причината за това беше, че четиринадесетгодишните момичета са нормално по-високи от четиринадесетгодишните момчета. Той обаче не я възприемаше по този начин. Не че не се интересуваше от противния пол, дори от таква докачливо момиче като Реза Макган — често мислеше за момичета като всеки тийнейджър, — но фокусът на интереса му не се беше променил. Той си оставаше красивата (сега овдовяла) Мари-Клод Стокбридж.

Мари-Клод си беше останала вдовица. Виктор страдаше, като виждаше, че тя често контактува с други мъже, но той се утешаваше с мисълта, че тя, изглежда, нямаше намерение да се ожени за никого от тях.

За Виктор работата за колонията бе определено досадна — нискоквалифицирана работа, за която другите нямаха време. Когато имаше възможност, той се опитваше да работи заедно с Мари-Клод, но повечето пъти това не беше възможно. Имаше много и най-различна работа. Горещо на бързо изпразващия се „Мейфлауър“ почистващи екипи изпразваха товарните трюмове и изпращаха всичко на повърхността. По-ценните и чупливи неща се сваляха с трикрилите ракетни спускаеми апарати, които „Мейфлауър“ носеше в трюма си, но още не беше произведено достатъчно гориво, за да може всеки от тях да направи повече от едно пътуване. По-издръжливите доставки, включително пътниците, се приземяваха с големи капсули.

В тези капсули имаше най-различни неща — трактори, дестилатори, ръчни инструменти, стругове, сондажна техника, пушки, фенери, готварски съдове, чинии, хирургически инструменти, макари с меден проводник, кангали с оградна мрежа, кангали със светопроводи, кангали с гъвкави тръби; освен това имаше: крави, овце, прасета, пилета, кучета, котки, шарани, пъстърва, пчели, торни бръмбари, земни червеи, кафяви морски водорасли, зелени водорасли — всичките извадени направо от фризера, увити в защитна пенопластмаса или обездвижени в пластмасови чанти. Отначало изобщо не сваляха живи

същества; много от тях (и много, много флакони с яйца и сперма, и семена, и спори) останаха замразени на кораба за бъдещи нужди.

Капсулите продължаваха да пристигат. Почти винаги, когато „Мейфлауър“ идваше на подходяща орбита — само една от двадесет, поради въртенето на планетата — екипите пускаха дванадесет или четиринадесет капсули, навързани една за друга, с ракети за обратна тяга да ги забавят. После капсулите се разделяха, разтваряха парашутите си от светлинно платно и слизаха долу като флот от ярки златни балдахини, под които висяха сиви метални капсули. Парашутите бяха интелигентни. На всеки имаше сензори, които доста добре ги насочваха към мястото, където трябваше да паднат — най-малкото доста добре, при условие че свързаните една за друга капсули бяха изхвърлени точно в подходящия момент и обратната тяга беше точна.

Но дори когато всичко вървеше добре парашутите можеха да паднат навсякъде в радиус от десет километра от точката близо до колонията на брега на наричания тук Велик океан.

Щеше да е добре, ако точката на спускане можеше да бъде точно над самия малък град. Но тогава сигурно половината от капсулите щяха да паднат във Великия океан, а това би довело до големи трудности в пренасянето. Беше много по-лесно да се изпратят хора като Виктор да ги докарат на теглени от трактор шейни. Точно това правеше той — по пет-шест пъти седмично.

Най-спешните за получаване товари бяха с живите същества. Те трябваше веднага да се поставят в кошари, обори или басейни за развъждане (понякога дори още докато собствените жилища на хората се строяха от изпотени, бързаци работници). Следваха машините, които бяха необходими колкото е възможно по-бързо, за да може колонията да живее и расте — плугове, трактори, хеликоптери, извънбордови двигатели за разрастващата се малка флотилия на колонията и безброй резервни части. За щастие през първите няколко седмици горивото не беше проблем. То не беше втечен газ от рода на използвания в ракетите — засега той трябваше да почака — нито дизелово гориво или бензин. На Нюманхоум имаше нефт, всички го знаеха, но не бе имало време да се извлече достатъчно. Затова хората от първия кораб бяха напълнили огромни басейни с нарязана и смачкана растителност, приготвяйки нещо като каша за бира, която

дестилираха в цистерни и получаваха алкохолно гориво. То движеше тракторите, с които Виктор пренасяше стоките — почти непрекъснато, ако не се брояха часовете за сън и за училище.

Това поне беше добро упражнение.

И сякаш нямаше друга работа, та му възложиха да се грижи и за бебето, когато родителите му бяха на работа. Понякога трябваше дори да носи малката пикла на училище със себе си. За щастие тя спеше в един кош зад неговия чин, но когато се събудеше и се разплачеше, се налагаше да я носи навън, за да я усмири. Понякога трябваше само да я нахрани, но когато се беше подмокрила или, още по-лошо, наакала, трябваше да сменя проклетите пелени.

Единствената му утеха беше, че не само той е със сестричка или братче и че не винаги беше самичък. Тереза Макган вземаше бебето съвсем на сериозно.

— Нищо не разбираш от бебета — казваше тя и гледаше критично как той се мъчи да оправи гумените гащички на Едуина.

— Ти пък да не би да разбираш? — озъби се той.

— Естествено, че разбирам. Имам опит. — И го буташе настрана и се заемаше с бебето.

Реза, изглежда, не само нямаше нищо против да сменя мръсотиите на малката Едуина, но май можеше дори да търпи момчетата на Стокбридж. През свободното си време им показваше какви ли не неща. Един ден, докато двамата разбойници стояха и зяпаха как по-големите танцуват, ги покани и ги научи на няколко стъпки. (Научи на няколко стъпки и Виктор.) А друг път, когато всички като по чудо бяха свободни по едно и също време, заведе Виктор и момчетата на пикник на хълмовете северно от селището.

Виктор имаше резерви към това. Нейните грижи за Били и Фреди го лишаваха от възможността да се представя в благоприятна светлина пред Мари-Клод — е, той всъщност нямаше много време за това. А пикникът беше приятен. Най-доброто качество на Реза, според Виктор, беше, че също като него тя си беше поставила за цел да стане пилот-космонавт. Или ако нямаше много възможности за това, защото имаше всички основания да смятат така, поне пилот на самолет. На Нюманхоум имаше нужда от много полети — цели континенти за

изследване и множество острови; летящият по орбита „Мейфлауър“ изпращаше снимки, направени от орбита, но имаше много неща, които не можеха да се видят от орбита. И някой ден...

— Някой ден — каза Реза загледана в появяващите се звезди, и не довърши. И двамата знаеха какво има предвид.

Слънцето беше залязло. Лагерният огън догаряше, бяха пратили момчетата да донесат вода да залееят въглените. В небето на Нюманхоум светеха звезди и планети.

— Някой ден — каза уверено Виктор — аз отново ще бъда там горе. *Ние* ще бъдем — поправи се той, за да избегне поредната кавга. После се обърна натам, където бяха изчезнали момчетата — в ниската гора на Нюманхоум, — и изгуби малко от самоувереността си. Никога досега не беше живял в неизвестност.

Разбра, че Реза му се присмива, и се изчерви; едно от нещата, които мразеше у Реза, беше, че тя, изглежда, винаги знаеше какво мисли.

— Децата са добре — успокои го тя и приятелски го потупа по рамото. — Нищо не може да им се случи. Дори не могат да се изгубят — нали виждат светлините на града.

Той не удостои забележката ѝ с отговор. Вместо това каза твърдо:

— След като пристигне „Аргози“, отново ще имаме космически кораби. Трябва да имаме. Няма да останем цял живот приковани към тази жалка малка планета.

— И ще сме точно на подходящата възраст — съгласи се Реза. — Къде искаш да отидеш? Първо, искам да кажа?

Разбира се, последва спор. Никой от тях не желаше да си губи времето с Ищар; планетата беше голяма — с размерите на Юпитер, — но това означаваше, че никой никога няма да кацне на нея, защото както Юпитер, и тя нямаше твърда повърхност. Дори нямаше интересната свита луни като Юпитер, защото силната гравитация от гигантската Нергал, изглежда, ѝ ги беше отмъкнала. Виктор беше избрал Нергал.

— Толкова луни! — каза той. — Някои от тях трябва да са прилични и във всеки случай това е кафяво джудже... никой още не е отивал близо до кафяво джудже.

— Така казва Тис Кхадек — съгласи се Реза.

— И е права.

— Тя винаги е права — отговори му Реза — или, във всеки случай казва, че е права. Мисли си, че Нергал е нейна собственост.

Виктор се подсмихна. Иракската астрономка от „Арк“ Ибитсам Кхадек беше внучка на мъжа, пуснал първата изследователска роботизирана сонда и нарекъл планетите по името на наследствените си вавилонски богове, което всъщност беше негово право.

— Фактът, че не я харесваш, не означава, че не е права — каза той. — Ти къде искаш да отидеш?

— На Небо — заяви Реза.

— Небо!?

— Капитан Родерикс е на същото мнение. Той казва, че трябва да създадеш някъде преден пост, а това е най-доброто място.

— Има дори луни по-големи от Небо!

Реза обаче настоя. Небо беше най-близката до тяхното ново Слънце планета — с големината на Марс, но по-гореща от Меркурий.

— Там има атмосфера, Вик. Защо има атмосфера?

— Кой се интересува от това? — попита Виктор.

— Аз. Искам да знам *защо*... — Спорът продължи докато момчетата не се върнаха. Смешен спор. Сякаш наистина щяха да имат шанс да летят в Космоса. И двамата знаеха, че когато дойде денят това да стане възможно, ще са много стари.

Странно, но една от най-лошите караници между двамата избухна по въпроса на остаряването — или по-точно на каква възраст са те.

Кавгата започна, когато се бяха изтегнали задъхани на бодливата трева на Нюманхоум в училищния двор точно след утрешната калистеника. Когато правеха гимнастика, обикновено носеха шорти, стандартни за всички колонисти като бельо; този ден Реза беше направила десет лицеви опори повече от Виктор и това го подравни. Той я погледна и ѝ се присмя.

— Защо си облекла тениска?

Тя отвърна на погледа му с разбираемо презрение и каза:

— Защото съм момиче.

Имаше и други тийнейджърки с тениски, но не бяха толкова много.

— Та ти нямаш какво да криеш — подчерта той.

— Не за това нося тениска — отговори тя като възрастна, — а за да покажа, че *ще* имам. Във всеки случай — добави — по-голяма съм от теб.

— Аз съм по-голям.

Така се започна. Спорът продължи дни. И двамата бяха били на по шест години, когато се бяха качили на корабите си. А когато бяха кацнали, и двамата бяха на но дванадесет — защото нали и двамата бяха прекарвали едно и също време замразени, както и същия брой години на Земята.

Но Реза каза, с онзи сарказъм на превъзходство, характерен за по-възрастните, от който кръвта на Виктор кипваше, че сметките му не са верни. „Мейфлауър“ бил малко по-бърз от „Арк“, тъй като бил едно поколение по-нов, така че тя била прекарала по-малко време във фризера и следователно била по-голяма.

— Напротив! — изрева триумфално Виктор. — Ти си била *повече* време замразена!

Тя се намръщи, изчерви се и каза:

— Това не е важното. — Беше прекарала шест земни години повече от него на Нюманхоум и това я правеше по-голяма, защото годините на Нюманхоум бяха два пъти повече, отколкото на Земята.

Виктор нямаше как да не възрази срещу тези глупави сметки.

Беше вярно, разбира се, че земният календар не съответства на реалностите на Нюманхоум. Денят на Нюманхоум, от изгрев слънце до изгрев слънце, беше около двадесет и два и половина земни часа; и планетата се въртеше около Слънцето си толкова бързо, че в годината имаше само сто и осемдесет и осем дни. Така че една година на Нюманхоум беше горе-долу колкото половин година на Земята.

Несъответствието ставаше още по-лошо с рождените дни. Това не беше кой знае какъв практически проблем, но когато влезеш в спор с някой като Реза Макган, страшно дразнеше. Във всеки случай рождените дни на Виктор бяха объркани. На всички бяха объркани, защото как може човек да отчете времето, прекарано в замразено състояние? Разбира се, времето до раждането може да се пресметне. Обучаващите машини лесно могат да кажат какъв е бил точният земен ден, година и дори минута на Лагуна Бийч, Калифорния, САЩ. Земен (в случая с Виктор те трябваше да пресметнат за Варшава, отдалечена

на почти дузина часови пояси). Но Реза категорично отказваше да приеме земните стандарти.

Виктор продължи да размишлява по въпроса и в училище. Не се отнасяше само до рождените дни. Още по-лошо беше с празниците. Къде в календара на Нюманхоум трябваше да се сложи Коледа, рамазан-байрамът или еврейската нова година? Но тъй като рождените дни бяха причина за спора между него и Реза, той отдели време да направи на машината за обучение това пресмятане, а после представи пред учителя си формула за преизчисляване възрастта на всеки ученик в нюманхоумски години.

Господин Фелдхаус обаче отсече твърдо:

— Не си отчел релативистичните ефекти. Голяма част от времето на пътуване с корабите е било със скорост четиридесет или повече процента от скоростта на светлината; трябва да го включиш в изчислението.

Така Виктор прекара още няколко от малкото си скъпоценни часове свободно време с машината за обучение което господин Фелдхаус одобри и дори се усмихна, защото това беше чудесно упражнение по математика за целия клас.

Бавно, болезнено бавно подсилена колония започна да включва докараните от „Мейфлауър“ товари в живота си. Стоманата от кораба нямаше да трае вечно. На Нюманхоум имаше руди, главно таконит, но откритите мини бяха ограничени, а нямаше достатъчно работна сила за експлоатиране на дълбоки рудници.

Там отидоха машините на Мари-Клод Стокбридж и тогава Виктор беше по-близко до реализиране на амбицията на живота си, обаче, разбира се, Реза му попречи.

Една сутрин дойде рано до палатката на Виктор, надникна вътре и изкомандва:

— Ставай. Ако отидем първи, можем да помогнем на Стокбридж с нейните машини фон нойман^[1].

Виктор придърпа възмутен одеялото до брадичката си и я погледна неразбиращо.

— Какво?

— Да помогнем на Мари-Клод Стокбридж — повтори нетърпеливо тя. — Разрешили са ѝ да закара машини фон нойман и тя се нуждае от помощ... от нас, ако надигнеш скапания си задник и отидем там преди да отиде някой друг.

Това моментално го разбуди.

— Махни се оттам да се облека — каза той почервенял от радост и обу шортите и обувките си за нула време. Той, разбира се, знаеше за машините фон нойман. Всички знаеха. Те щяха да бъдат много важни за колонията, но трябваше да почакат, както и всички други важни проекти, първо да се изпълнят най-неотложните за оцеляване задачи.

По пътя Реза обясни.

— Джейк Ланди ми каза. Той май ѝ е хвърлил око. Помага ѝ да подготви машините и ми се струва, че му харесва идеята да му помогна няколко дни. Тогава веднага се сетих за теб.

— Благодаря — каза Виктор. Не изпитваше големи симпатии към Джейк Ланди — пет години по-голям от Реза и от него, висок мускулест младеж, за когото вече се знаеше, че е създал поне едно дете на колонията, макар да не проявяваше признаци на желание за женитба. Но Виктор можеше да търпи Ланди — можеше да търпи дори Реза, — ако това означаваше да бъде близко до Мари-Клод.

После чу какво бърбори Реза, спря и я погледна.

— Какво каза?

— Казах, че Стокбридж като че ли също проявява интерес към Джейк. Искам да кажа, че Джейк е страхотен мъж. — Тя млъкна и го погледна. — Какво ти става?

— Нищо! — отвърна троснато Виктор.

Тя го заглежда любопитно. Той стоеше смълчан и намусен.

— О, разбрах — каза Реза. — Гушкал си се с Мари-Клод.

— Затваряй си мръсната уста! — озъби се той и се разтрепера.

Тя се постара да прояви разбиране.

— Но, Вик, това е съвсем нормално! Не трябва да се притесняваш, задето го прави с него. Тя е жена, нали? — Реза отстъпи една крачка. — Добре де, не ми се сърди! Нищо не съм казала!

— Просто млъкни — избухна той.

Реза го погледна замислено, после тръгна към бараките с машините. Но не можеше да мълчи безкрайно дълго и точно преди да стигнат се изкашля и каза:

— Не се дразни, но ще те попитам нещо. Когато бяхте на кораба, виждал ли си Мари-Клод да прави любов със съпруга си?

— Не бъди *цинична*!

— Ох! — въздъхна тя. — Не е цинично *да се прави любов*. Да гледаш как някой го прави е цинично обаче, затова попитах...

— Казах ти *да млъкнеш*.

Известно време тя мълча, защото тонът му наистина беше застрашителен. Вътрешната му болка обаче не премина.

Мари-Клод Стокбридж отговаряше за дузина прототипи на намиращи и самонасочващи се машини фон нойман — големи евтини автомати, които в никакво отношение не бяха живи същества, но също като живите можеха да търсят в околната среда химикали, да се хранят с намерените и да се възпроизвеждат като хората, като правят копия на себе си. Всяка имаше „самонасочваща схема“ (подобно на съомгите или мигриращите птици, които, когато пораснат достатъчно, се връщат на мястото, от което са тръгнали или на което са били техните прадеди), предназначена да я върне и тя да бъде разтоварена, а рудата претопена и отлята в метал, от който колонията се нуждаеше.

Машините бяха грозни, но бяха незаменими.

Бяха няколко разновидности. Имаше копаещи, които приличаха на железни дървеници; имаше плуващи за експлоатация на топлите извори, каквито се надяваха да намерят на дъното на Великия океан — приличаха на хромирани версии на мидените черупки, събирани от хората по плажовете на Земята. Те бяха чиста механика. Минните например имаха сложна „храносмилателна“ система като втория стомах на преживно животно, където генетично модифицирани бактерии за концентриране на желязо помагаша да се извлича металът от скалата след като челюстите на миньора са я стрили на прах.

Реза и Виктор и двама други черноработници трябваше да пренасят и окачват на дебели въжета машините, а Мари-Клод и Джейк Ланди щяха да отворят контролните люкове и да проверяват схемите, да тестват пломбите и да свалят транспортните блокировки от всички механични части. Работата беше тежка и напрегната. Отначало Виктор беше неспокоен и непрекъснато гледаше Мари-Клод и Джейк Ланди да види дали между тях няма някаква открита проява на чувства; Мари-

Клод обаче беше съвсем делова. Но най-доброто от всичко беше, че тя бе тук, само на една ръка разстояние от него; дори и да го смяташе за дете, се отнасяше към него като към колега. Дори Джейк Ланди не беше толкова лош. Със силните си мускули той оказваше голяма помощ, когато масивните машини трябваше да се повдигат или обръщат, но и Виктор беше доста силен и Ланди го викаше, когато трябваше да се свърши нещо тежко.

Работеха от изгрев слънце, докато не станеше време за училище — три или четири часа всяка сутрин. Реза първа напомняше на Виктор, че е време да си тръгват, защото той нямаше никакво желание да смени компанията на Мари-Клод с тази на учителя — с изключение на един ден. През този ден, след като свърши работа, Реза изчезна за няколко минути и когато се появи, го хвана за ръката и го погледна със странен триумф.

— Виж това, тъпако! — заповяда му тя почервеняла и възбудена.

— Ще закъснеем за училище — напомни ѝ той. Не беше много ядосан. Дразнеше го само това, че тя го *пипа* — той трудно понасяше факта, че тя обича да го пипа, да го прегръща, да търси физически контакт — докато не видя какво му показва и не се отдръпна с отвращение. — Ужасно! Това е мръсното ти бельо!

Лицето ѝ беше почервеняло от гордост.

— Виж с какво е изцапано! С *кръв*! — извика тя. — Това означава, че вече съм зряла *жена*, Виктор Сориkeyн, а ти си още малко глупаво момченце.

Той се огледа да провери дали някой не ги е видял, но всички работеха. Виктор разбра какво му показва. Не разбираше обаче *защо*. Разбира се, той знаеше какво представлява менструацията при жените, защото машината за обучение беше доста конкретна по всички полови подробности. Що се отнася до женските органи за възпроизводство обаче, Виктор мислеше, че са *мръсни*. Не че беше шовинистично мъжко прасе. Поне не се имаше за такова. И не се смяташе за по-добър от жените само поради своя пол. Просто изпитваше снизходително състрадание към отвратителните затруднения на жените всеки месец и още по-лошото — когато трябваше да раждат.

Никога не би му дошло наум, че някоя жена би се хвалила с това.

— Това означава, че мога да имам *бебе*! — изкикоти се Реза.

— Не и без помощта на някой мъж — посочи Виктор отбранително.

— Е, за *това* няма да има проблем — отвърна Реза и очите ѝ блеснаха.

Колонията растеше.

Мари-Клод пусна първите няколко машини и стисна палци с надежда, че няма да се развалят, че ще работят така, както се очаква, че ще намерят пътя за връщане, че много скоро строителите ще завършат големия стоманен скелет на огромната рамкова антена, която да доставя първата генерирана от „Мейфлауър“ микровълнова енергия на колонията. Вече почти беше завършен първият стоманодобивен завод, готов да приеме суровината, която щяха да докарат първите машини. Под хълмовете зад града, който бяха започнали да наричат Хоумпорт, бяха изкопани кладенци с гореща вода. Когато тези геотермални кладенци започнеха да произвеждат електроенергия, щеше да има достатъчно за хранване на огромните фризери, чиито основи копаеха за съхранение на още несвалените от „Мейфлауър“ и „Арк“ образци.

И това не беше всичко. Бяха построени истински домове и всяка седмица се разиграваше лотария и по пет щастливи семейства сменяха палатките си със солидно жилище. От Земята по ефира все още всеки ден пристигаха телевизионни предавания, заедно с редовните съобщения от „Ню Аргози“, сега преполовил пътя до Нюманхоум; но хората ги гледаха само за развлечение, а не с безнадеждния копнеж от първите години.

Време беше за празнуване — е, не точно за празнуване, защото предстояха още безброй години упорита работа. Най-малкото обаче беше време над три хиляди човешки същества (всеки ден все повече) да погледнат назад и да видят колко много са постигнали, да огледат фермите и доковете, и разпрострелия се град със задоволство, че планетата е подчинена на техните нужди.

Разбира се, те още не бяха видели никакви странни обекти на небето.

Петият помощник Пал Сорикейн (навигатор) нямаше кораб, на който да бъде офицер и следователно да изчислява и определя курса му.

Това означаваше значително понижаване на обществения му статус. Той все още беше нещо като астроном, разбира се. Но избухналата звезда беше само спомен, което означаваше, че няма какво много да прави по тази тревожна загадка и във всеки случай не можеше да направи много, за да я реши. На повърхността на Нюманхоум нямаше мощни телескопи. Датчиците на „Мейфлауър“ все още работеха, но те не съобщаваха нищо, което вече да не беше известно, с изключение на някои странни показания от най-вътрешната планета, Небо. Само една малка група интересувачи се от това хора се събираха от време на време да обсъждат тези показания — Сорикейн, Франсес Мтига и иракчанката Тис Кхадек. Прекарваха часове в опит да намерят в базите данни нещо, от което да разберат защо горещата малка планета има атмосфера и какво би могла да означава гама-радиацията, която, изглежда, се излъчваше от някои части на нейната повърхност. Но в съществуващата астрономическа история нямаше нищо, което да помогне. Дори и на тях това не изглеждаше много неотложно. Никой не смяташе показанията за толкова важни, за да губят човечески часове за тях, не и докато антената бе незавършена и новите складове за храна все още бяха празни.

Затова Пал Сорикейн изпълняваше несвойствени за него задачи — от рода на работата, която вършеха децата, когато не бяха на училище. Неквалифицирана, понякога тежка и на неудобни места. Понякога беше на два или три дни път от селището с група други подобни на него — технологически безработни. Занимаваха се със събиране на товарни капсули с малък приоритет, паднали на неудобни места далече от точката на пускане, дори извън нея. Караха ги с шейни до града; работата не само бе тежка, но дори не бе и интересна.

Пал Сорикейн обаче като че ли нямаше нищо против. Докато търсеше в девствените гори изгубени капсули, започна да се занимава с картографиране и неговите карти станаха най-добрите в колонията. Вкъщи той бе весел. Предан на жена си и внимателен към Виктор, Пал Сорикейн поемаше своя ред да пази бебето Уини. Виктор се учудваше, че майка му, изглежда, се безпокоеше за баща му. Когато я попита за това, тя само се засмя и каза: „Това е проблем за баща ти. Той беше

един от най-важните хора на кораба. Сега е нещо като... общ работник, разбираш ме. Когато нещата се уредят и той отново стане истински астроном...“

И млъкна. Виктор не си направи труда да я попита кога мисли, че нещата ще се уредят. Разбира се, тя знаеше толкова, колкото и той. Може би единственият верен отговор би бил „никога“. Но една вечер, когато баща му се върна с групата с четири големи стоманени капсули, блъскащи се и подскачащи зад тях, той изглеждаше напълно доволен. Пал беше в добро настроение, нямаше търпение да чуе какво се е случило в града, докато го е нямало, и изгаряше от желание да сподели няколко клюки, които беше научил през дългите нощни разговори с другите мъже.

— Знаеш ли за Мари-Клод? — попита той жена си и се засмя. — Бременна е!

Виктор изпусна лъжичката, с която се опитваше да храни малката си сестричка.

— Но... съпругът ѝ е *мъртъв*! — извика той ужасен от новината.

— Казах ли нещо за съпруга ѝ? — попита Пал Сорикейн добродушно. — Само казах, че ще си има бебе. Не съм казал, че ще се жени. Като гледам, ѝ харесва да е весела вдовица.

— Пал — каза жена му и хвърли поглед към Виктор. — В това няма нищо лошо. Мари-Клод е добра жена, а и освен това тук имаме нужда от много бебета.

Пал се усмихна.

— Значи според теб всичко е наред? И няма да имаш нищо против, ако аз, хм, ѝ се притека на помощ в това отношение?

— Пал — отново каза тя, но този път тонът беше различен: тя почти се смееше. — Какъв е проблемът, аз не те ли правя щастлив?

Баща му се усмихна и започна да забърква коктейл. После погледна замислено сина си, след това съпругата си, и добави към сместа още джин — истински джин, почти последния, който имаха.

— Вече си достатъчно голям да опиташ, Вик.

Огорчен и нещастен, Виктор взе пластмасовата чаша и отпи голяма глътка. Алкохолът направо обгори устата му. Той преглътна и се закашля.

— Вик! — извика разтревожена майка му. — Пал!

Но Пал вече беше прегърнал сина си през рамо.

— По-добре е ако отпиваш по малко — каза той и се засмя.

Виктор се дръпна и успя да отложи едно кашляне достатъчно дълго, за да гаврътне и останалата част от пиетието си. За щастие не беше много — за първия официален коктейл на сина си баща му беше сипал младежка порция.

На Виктор не му липсваше сила на волята. И умееше да я използва. Успя да потисне пристъпа на кашлица, макар че гласът му беше дрезгав, докато уверяваше майка си, че наистина му няма нищо. Гърлото му гореше. Очите му се насълзиха. Носът го щипеше. Но усети топлина, която тръгна от гърдите му и се разпростря по цялото тяло.

Коктейлът, изглежда, потисна силната му вътрешна болка. Усещането в края на краищата наистина не беше лошо. Затова ли хората пиеха такива напитки?

Когато майка му разбра, че синът ѝ не умира, също отпи от своето пиете, но не беше спокойна и весела. Не сваляше поглед от Виктор. Пал Сориkeyн се опита да я развесели, но без особен успех. Виктор остави без внимание и двамата. Седеше прегърбен и загледан в празната чаша, докато я премятеше в ръце, както беше видял в предаван от Земята филм да прави един актьор, когато, също като него, беше открил, че жената, която обича, спи с друг.

Виктор беше съкрушен.

За него Мари-Клод да прави любов със съпруга си беше достатъчно лошо. Но това, което чу, беше несравнимо по-лошо. Виктор неочаквано почувства в стомаха си кълбо от физическа болка, като от прободна рана. Дори топлината от джина не я премахна.

— Пал — каза сериозно майка му. — Трябва да поговорим с Виктор.

Виктор почувства как ушите му пламват от възмущение. Отказа да вдигне поглед, но чу как баща му въздъхна.

— Добре — съгласи се Сориkeyн. — Май наистина е време. Вик, чуй ме. Ти да не си... — Той затърси точните думи. — Хм, добре ли си?

Виктор повдигна глава и погледна баща си със студения поглед на непознат.

— Разбира се, че съм добре. Защо да не съм добре?

— Искам да кажа за... ти знаеш, за госпожа Стокбридж — продължи баща му. Изглеждаше по-объркан от Виктор, но определено му съчувстваше. — Синко, не искам да кажа нищо, което би те разстроило. Разбираш ли ме? Слушай, съвсем естествено е за едно... за един млад мъж да е привлечен от една по-възрастна жена, особено когато жената е така секси и... — Той зърна погледа на съпругата си точно навреме. — Когато е красива, искам да кажа, като Мари-Клод. В това няма нищо лошо. Когато бях на шестнадесет, имаше една танцьорка в балетната школа при Варшавската опера, около двадесетгодишна, толкова стройна и грациозна...

И спря на ръба на друга бездна и се постара да избегне погледа на съпругата си. Тя мислено го съжали, но не каза нищо.

— Не дрънкай глупости — сопна се синът му.

Никога не беше говорил така на баща си. Изправи се, провери дали му се върти главата и с точни, внимателни стъпки тръгна към вратата, като остави Пал Сорикейн да хапе устна зад него. В погледа на сина му имаше нещо като омраза. Пал Сорикейн не беше очаквал толкова нещо от сина си, когато винаги беше обичал и ценял; мислеше, че и той го обича.

Виктор излезе, спря и се подпря на вратата.

Тъй като бяха едно от семействата, извадили късмет в лотарията, сега имаха две стаи — две клетки в редицата по дългата кална улица, свързани с обща врата като старите американски туристически хижи. През тънкото фолио на прозорците — поредното приложение на парчетата от светлинното платно — чуваше родителите си да си говорят тихо.

Странно, на улицата също говореха хора. Стояха на групички с вдигнати глави и гледаха лятното небе на Нюманхоум. Виктор също погледна нагоре. Топли конвенционни облаци закриваха по-голямата част от безлунното небе, но през пролуките между тях се виждаха стотици звезди.

Е, какво толкова — облаци и звезди. Но защо тези хора се вираха така? Вярно, една звезда изглеждаше доста ярка, почти колкото планетата Венера на Земята (Виктор смътно си я спомняше), по-ярка от всяка виждана на Нюманхоум звезда...

В следващия миг той с ужас видя, че звездата става по-ярка.

И продължи да става по-ярка, почти като луна, достатъчно ярка да хвърля сянка; облаците се разнесоха, тя засвети на небето като синьо-бял фар, все по-ярка и по-ярка...

Той се обърна, залитна, а после затича — невероятно самоуверен и спокоен — да каже на родителите си, че е изригнала друга съседна звезда.

След това нямаше никаква пречка Пал Сорикейн отново да стане астроном на пълен работен ден. Макар че на колонията не достигаха работници, всички се съгласиха, че този втори обект Сорикейн-Мтига определено трябва да бъде изследван. Пал беше освободен от задълженията си на общ работник, Франсес Мтига от училище, Джаханджур Сингх от работата си като счетоводител и Ибитсам Кхадек от насочващите системи за рамковата антена.

Трудността дойде, когато четиримата поискаха, не — *настояха*, колонията да инструктира екипите в орбита да оставят всякаква друга работа, за да извършват наблюдения, които само те можеха да правят със сензорите на кораба — единствените очи на колонията за изследване на ставащото в Космоса.

За да се вземе решение, трябваше да се свика цялата колония — повече от три хиляди души, събрани около трибуна на открито, където говорителите да изложат аргументите си.

Когато Пал Сорикейн научи, че решението ще се взема на общо събрание, той изпсува и си сипа едно питие. Това означаваше, че решението ще се приеме с мнозинство, а Пал Сорикейн, както мнозина от „Мейфлауър“, смяташе, че това е несправедливо. С втория кораб бяха пристигнали повече хора, отколкото с първия — 1115 срещу 854, но първите колонисти бяха имали шест земни години да направят повече бебета, така че комбинацията от колонисти, пристигнали с „Ню Арк“, и роденото на Хоум потомство възлизаше на 1918, докато от „Мейфлауър“ бяха малко над 1300. Разбира се, новородените не бяха достатъчно големи, за да гласуват, но кой всъщност беше? На каква възраст човек има право на глас? И по кой календар?

Сорикейн отиде на митинга, твърдо решен да се бори по въпроса за възрастовата граница за гласуване. Но този път разграничителната

линия не беше между хората от двата кораба. Въпросът раздели двете фракции почти наполовина. Едната страна — оглавявана от Пал Сорикейн и малката му група заедно с капитан Родерикс от първия кораб и Мари-Клод Стокбридж — настояваше звездата да бъде изучавана с всички възможни ресурси. Хората от другата, която включваше родителите на Реза Макган, но също Сам и Сали Брод от „Мейфлауър“ и много други от двата кораба бяха категорични, че екипите в орбита имат всичко, с което да довършат преустройството на двигателите в магнитнохидродинамични микровълнови генератори, и питаха как останалите не разбират, че колонията се *нуждае* от тази енергия?

Всички се приготвиха за продължителен спор. Дори ако се регламентираше само по три минути на всеки говорител, това означаваше дълги часове дебатиране. По-лошото беше, че това бяха непроизводителни часове.

Отне им цял час само да решат колко души да говорят. Решението беше: сто — триста минути, пет часа дебати; и макар че някои от спечелилите това право веднага отстъпиха времето си на по-красноречиви приятели, мнозина от тези триминутни изказвания стигнаха само да се повтаря отново и отново: „Сигурността на колонията е застрашена“.

Онова, върху което не можеха да постигнат съгласие, беше откъде идва заплахата — дали заплахата от небето е по-опасна от заплахата от отлагане на получаването на излъчваната от кораба енергия.

Гласуването завърши зле за Пал Сорикейн. Той и неговите колеги получиха време за наблюдение, но при лоши условия. Екипите на кораба щяха да се включат в изследването след десет местни дни, необходими за довършване на микровълновата инсталация.

Светенето все още беше ярко, но не чак толкова; жизненоважните първи спектри бяха пропуснати. Сорикейн, Мтига и другите направиха каквото можаха с данните, които започнаха да пристигат, но не научиха нищо, което да не бяха знаели. Звездата по някакъв начин се беше разпаднала и никой не можеше да разбере защо.

Звездата продължи да озарява нощното небе повече от сто нюманхоумски дни. Тогавя Пал Сорикейн изпрати последния си рапорт на астрономите на далечната Земя, отказа се от привилегиите

си и възмутен и огорчен от пропуснатия шанс се върна към обща работа.

Сега не събираше изгубени капсули. Последните вече бяха намерени и докарани — някой друг беше свършил тази работа вместо него. Сега караше трактор на полето; после отиде на един остров на сто и петдесет километра на юг да развъжда земни червеи и да засява детелина, за да подготви терена за посев; преместваше семена с вилков повдигач в складовете... и при тази работа се случи нещастieto: беше натоварил твърде много чували с картофи и повдигачът се преобърна.

От десния крак на Пал Сориkeyн не беше останало много и не можаха да го спасят.

За него това беше непоносимо, защото следващата година за два месеца избухнаха две нови звезди.

— Мисля, че не избрахме добра част от галактиката за колонизиране — каза той на сина си и потрепна, докато се опитваше да намери по-удобно място за чуқанчето. — Парчетата продължават да избухват. — После помоли Виктор да му отстъпи дажбата си алкохол — за да му помогнела да потисне неспиращата болка.

[1] Джон фон Нойман (1903–1957) — унгарско-американски математик, създател на клон в математиката, известен като „теория на игрите“, конструктор на високоскоростен електронен компютър. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 5

Интересът на Уон-Ту към обектите Сорикейн-Мтига (които, разбира се, той не назоваваше с това име) ставаше почти маниакален. Той виждаше много повече от тях от Пал Сорикейн, защото ги виждаше много по-бързо. Не трябваше да чака кретащата видима светлина да му донесе информацията. Неговите двойки Айнщайн-Розен-Подолски му предаваха изображенията моментално. Обектите се появяваха навсякъде.

Той обаче беше започнал да се надява. Изследванията на синята светлина бяха започнали да дават резултат.

Синята светлина беше особено добра за наблюдаване на звездни петна. Макар петната да изглеждаха относително тъмни, те бяха достатъчно ярки, за да ги вижда с големите си чувствителни „очи“ — особено ако гледа в синьото. Тъй като петната бяха по-хладни от областите около тях, техните газове бяха йонизирани по доста различен начин; това бяха спектралните линии на отделни йонизирани калциеви атоми — онези, които губят само по един електрон и които светят синьо.

Щом Уон-Ту установи, че сините образи не са естествени, вече знаеше какво да прави. Събра необходимите гравитони и гравискалари и ги запрати в грижливо подбрана траектория към тази звезда.

За хората-физици би било доста чудно, ако можеха да знаят какво прави. За тях би било истинско чудо дори ако откриеха някоя от онези частички, макар отдавна да ги търсеха безуспешно, също както средновековните рицари бяха търсили Светия Граал.

В началото на двадесетото столетие Теодор Калуза и Оскар Клайн бяха формулирали първия свестен човешки модел за действието на гравитацията. Той не беше напълно успешен. Имаше още много да се учи. Но успя доста добре да свърже електромагнетизма и гравитацията като времепространствени прояви от по-голямо измерение — по начини, които Уон-Ту беше разбрал много милиарди години по-рано. Неговото собствено разбиране съответстваше повече

или по-малко на модела Калуза-Клайн, макар и със значителни важни поправки. Той разбираше, че трите основни междинни частички на гравитационното взаимодействие между масите са онова, което хората учени, приели модела Калуза-Клайн, биха нарекли бозони^[1] — гравитонът, гравифотонът и гравискаларът. Неговият контрол над тях беше свършен. С ресурсите, които имаше на разположение на своята звезда, можеше да генерира всяка от тези частички. И често го правеше — в големи количества. Намираше ги за много полезни.

Уон-Ту не се занимаваше много с обикновения гравитон. Той беше несложна частица със спин-2^[2], който, изглежда, привличаше маси дори на безкрайни разстояния — единственото, което Исак Нютон например би разбрал. Разбира се, гравитонът беше много важен за връзката между звездите и за поддържането на въртенето на галактиките около техния общ център, но с него не можеше да се направи много. Другите частички бяха по-редки, доставяха по-голямо удоволствие, особено когато искаш да атакуваш звездата на някой колега. Доза отблъскващи гравитони със спин-1 на бърза ръка можеха да изкормят всяка звезда — никоя организирана система от вида на Уон-Ту не можеше да оцелее във вътрешността на звезда, разкъсана по този начин. Алтернативно или дори по-добре, в допълнение, той би могъл да дръпне звездата отвън с една от другите частички. Най-полезната беше гравискаларът със спин-0, която привличаше материята и енергията към себе си точно като обикновения гравитон, но само на крайни разстояния. Гравискаларът беше много *локална* частичка.

С други думи, голямото предимство на гравискалара беше, че той не можеше да бъде детектиран от враговете на Уон-Ту, освен ако те не бяха на самото място на действие, но пък тогава те не биха били в състояние да направят нищо.

Когато видя взетата на прицел звезда да изригва — много полезно, — Уон-Ту започна да се успокоява.

Нищо не би могло да оцелее при това пълно разпрасване, разбира се. Уон-Ту беше доволен. Чудеше се кого ли от съперниците си е убил.

Сигурно някой от по-тъпите. Другите — които беше направил първи, които бяха интелигентни почти колкото него самия — бяха разбрали, също като Уон-Ту, че не трябва да разкриват местоположението си, като играят в конвенционните зони. Но поне този беше загинал — една потенциална заплаха, но също, разбира се, една евентуална възможност за компания.

Уон-Ту философски се замисли върху следващата стъпка.

За нея нямаше алтернатива. Трябваше да е материя. Налагаше се да работи с противната му *материя*.

Уон-Ту беше правил копия на себе си и по-рано. Всъщност оттам идваха сегашните му проблеми — ако не беше искал компания, щеше да е самичък и следователно в безопасност. Нямаше никакъв проблем да настани създаденото копие на друга звезда. Знаеше точно как да организира неодушевената плазма в живо, разсъждаващо същество като себе си, защото винаги можеше да ползва себе си за модел.

Работата със студена, мъртва, осезаема материя — това беше съвсем друг проблем. Беше правил и това — е, не много за около десетте милиарда години, през които беше живял. Веднъж беше направил неплазмено копие на себе си да живее в студен дифузен облак от междузвезден газ, а друг път дори от твърдата материя на едно астероидно тяло, което се въртеше по орбита около звездата, заета за кратко от самия него. И двете бяха ужасен провал. Двойникът на газовия облак беше крайно *бавен* — той просто имаше твърде малко енергия, за да може да бъде някаква реална компания. Направеното от материя копие си беше просто материя и това отблъсна Уон-Ту; подир едно-две столетия той го унищожил.

Но знаеше как да го направи.

Разстоянието до звездната система, над която работеше, не беше никакъв проблем. Той отдавна беше разположил двойки Айнщайн-Розен-Подолски на всяко от местата, където искаше да се намират. (Уон-Ту винаги планираше нещата.) Проблемът бе, че обработването на материя не беше голямо удоволствие. Според Уон-Ту този материал беше бавен и доста мръсен. Работата се усложняваше още повече и от това, че той не бе там и трябваше да извършва сложните операции посредством ограничените сигнали, които можеше да предава чрез двойката АРП. В човешки аналог това беше като парализиран да се опитва да играе видеоиграта „Космически нашественици“ с някакъв

контролер, който реагира на неговия дъх, или като кардиохирург, който се опитва да реже, разширява и зашива увредена сърдечна камера с гъвкава игла, която вкарва през кръвоносните съдове на бедрената артерия и чатала на пациента.

Ограниченията на двойката Айнщайн-Розен-Подолски, разбира се, правеха работата още по-трудна. Ефектът на АРП-двойките беше вероятностен, подобен на квантово явление.

Това означаваше, че няма гаранция полученото в единия край съобщение да е идентично с изпратеното от другия. Всъщност беше почти сигурно, че няма да е.

Естествено Уон-Ту и неговите събратя знаеха как да се справят с този проблем. Контрол за четност и излишък: ако контролът за четност не покаже, че има нещо нередно, съобщението *вероятно* е непокътнато. Тогава то се сравнява със същото съобщение, предадено три пъти.

В последна сметка това отнемаше повече време, отколкото да се предаде един разговор — не поради времето на пътуване, а поради обработването.

Но Уон-Ту нямаше алтернатива.

Той не искаше да направи друг плазмен интелект. Това можеше да привлече нечие внимание. Материята нямаше значение — съществата като Уон-Ту не обръщаха голямо внимание на материята и имаше малка вероятност някой от неговите враждуващи роднини да научи какво става на избрания от него малък спътник на звездната система. Той имаше планове за системата и нейните съседи. За да изпълни плановете си, се нуждаеше от мощни генератори на частици.

Беше възможно да създаде директно генератори на частици, но Уон-Ту беше по-умен, така че направи не генератори, а нещо като малък Уон-Ту, свой материален аналог, който, когато бъдеше завършен, щеше да свърши задачата по построяване на генератори и да работи с тях дотогава, докато е необходимо, по начините, които желаше Уон-Ту.

Този малък Уон-Ту от материя не беше точно негово копие, разбира се, и определено нямаше неговата мощ. Онова, което Уон-Ту строеше, беше само някакъв вид сервомеханизъм. Той имаше точно толкова интелект, колкото беше необходимо, за да свърши исканото от Уон-Ту, но не повече. Той щеше да направи онова, което Уон-Ту щеше

да направи — до границите на възможностите си. Според човешките стандарти тези възможности бяха огромни.

Работата с материя в твърдо състояние беше дори някакво интелектуално предизвикателство. Така че Уон-Ту с радост се зае със задачата си, като терорист, който си свирка, докато сглобява поредната бомба, и щастливо размишлява за замисления атентат.

И тогава до него достигна сигнал.

Беше съвсем неочаквано. Дойде от един от неговите АРП-комплекси. Този път не беше сигнал за тревога. Уон-Ту го възприе като звук — всъщност като едно име — Хейг-тик.

Хейг-тик беше най-големият „син“ на Уон-Ту — което ще рече първото копие на самия него и почти напълно като него. Като естествена последица, той беше роднината, който създаваше най-голяма грижа на Уон-Ту — ако някой от създадените от него осем интелекта беше способен да убие своя създател, това беше Хейг-тик.

Уон-Ту спря работата по създаване на материален аналог на себе си и за момент се замисли. Познаваше Хейг-тик много добре. Не искаше да говори с него. Беше изкушаващо да започне разговор с надеждата, че Хейг-тик по невнимание ще каже нещо, с което ще разкрие местоположението си. Проблемът беше, че дори и при един кратък разговор беше също толкова вероятно Хейг-тик да научи нещо за него. Но за Уон-Ту имаше по-добра възможност. Той знаеше доста за навиците на Хейг-тик — включително какъв вид звезда предпочита да обитава.

Затова Уон-Ту отдели време да изследва някои от по-близките звезди.

Разбира се, той беше вършил това и преди — много пъти през всичките милиарди години на своето съществуване, защото гледането на външната Вселена беше една от неговите главни почивки. Той я виждаше съвсем ясно. Всъщност виждаше *всичко* съвсем ясно, защото макар очите на Уон-Ту да бяха само петна от чувствителен газ, те работеха изключително добре. Те *виждаха* онова, което търсеха. Можеха да уловят всеки отделен фотон и да го запомнят, и да прибавят към него следващия фотон, който идва от същия източник. И нямаше значение след колко време ще пристигне този следващ фотон.

Един астроном на Маунт Паломар^[3] например адски би му завидял. Един астроном на Паломар може да се интересува от конкретна звезда или конкретна далечна галактика и да насочи телескопа към обекта, и да го наблюдава цяла нощ. Ако нощното небе е наистина безоблачно — и ако автомобилите, бензиностанциите и уличните лампи на Сан Диего не попречат на наблюдението с твърде многото странична светлина — да снима обекта цели дванадесет часа на плака със зарядна връзка. Няма да може да прави това много често, разбира се, защото има много други астрономи с претенция за работа с телескопа.

Дванадесет часа!

Очите на Уон-Ту можеха да приемат фотони от най-слаби обекти в продължение на хиляда години. И ако хиляда години не са достатъчни, тогава тези очи биха могли да наблюдават същия обект и милион години.

Те не бяха ограничени и до така наречените видими честоти. За Уон-Ту всички честоти бяха видими. Той можеше да „чуе“ много от радиочестотите, особено когато изучаваше големи газови облаци, някои от тях с ширина хиляда светлинни години и с маса до стотици хиляди пъти по-голяма от тази на Слънцето. Атомарният водород в облаците излъчва сигнал с честота 1.4 гигагерца; молекулярният водород е ням. Но в молекулярните облаци има и други съединения, които направо говорят. Въглеродният окис е шумен; такъв е и формалдехидът; също и амонякът. Уон-Ту можеше лесно да улови в облаците нещата, които ги замърсяваха с отделни молекули и буци от силикати (скала) и въглерод (графит, въглен, диаманти), всичките покрити с лед от замръзнала вода. Ако радио и оптичните изследвания не бяха достатъчно добри, той имаше високоенергийни рентгенови и гама-лъчи, които минаваха направо през прахта.

Уон-Ту виждаше всичко.

На Земята древните наблюдатели на звездите бяха дали имена на светлите точки, които бяха виждали нощем. Най-добре го бяха направили арабите. При тях въздухът бил сух и поради това нощното небе било ясно и не го замърсявали никакви електроцентрали или нефтени рафинерии, нито имало осветени магистрали или улици, изпълнени с нежелани светлини. Преди Галилей да изобрети

телескопа, те можели да виждат до три хиляди звезди и на всички дали имена.

Уон-Ту можеше да вижда много повече звезди. По един или по друг начин той можеше да вижда почти всяка звезда в собствената си галактика (която по това време беше също и земна) — приблизително двеста и тридесет и осем милиарда, в зависимост от това кои гиганти са станали суперенови и преминават в черни дупки^[4] и кои нови са започнали да светят. Типът, разстоянието и посоката му бяха достатъчни — но той ги *познаваше* всички, повечето от онези в Магелановите облаци и малко от класа М-31 в съзвездието Андромеда. И „знаеше“ точно почти всички външни галактики на тази страна на оптичката граница чак до „синята мъглявина“. Той самият беше каталог. Много по-добър от тези на Харвард, Драпер или „Паломарско небе“.

Така че не му отне много време да разгледа подробно най-близките звезди. В края на краищата те бяха само около двадесет хиляди.

Важното беше, че имаше полезна информация за Хейг-тик. Беше известно, че Хейг-тик предпочита млади звезди, най-вече от вида, който земните астрономи наричат Т-Таури^[5] обекти. Следователно Уон-Ту търсеше обикновени на вид звезди със силна литиева емисия при 660.7 нанометра^[6].

Намери три достатъчно близко, за да бъдат възможно жилище на неговия непослушен син.

С еквивалент на иронично повдигане на рамене Уон-Ту стреля и към трите. Реши, че е унищожил най-малко две от тях. Все пак имаше достатъчно звезди и във всеки случай не след дълго — не повече от около един милион години — те щяха да бъдат заселени от някакви неизвестни същества и отново щяха да станат обитаеми.

След като изпрати инструкциите, той се върна към другия си проект. Беше доволен. Докато работеше, дузина други звезди избухнаха и умряха. Ако тъкмо Хейг-тик извършваше сондиращ обстрел, може би вече беше извън играта.

Но който и да беше, Уон-Ту не желаше той да знае, че не е успял.

[1] Частица със спин цяло число, подчинена на статистиката на Бозе-Айнщайн. — Б.пр. ↑

[2] Собствен ъглов момент на елементарна частица. — Б.пр. ↑

[3] Обсерватория, разположена на Маунт Паломар, 80 км. североизточно от Сан Диего, Калифорния. — Б.пр. ↑

[4] Изключително плътно небесно тяло, чието гравитационно поле е толкова силно, че нищо не може да се откъсне от него, включително и електромагнитната радиация. — Б.пр. ↑

[5] Звездите Т-Таури се характеризират с неравномерна вариация на светлината, малка яркост и емисия на водородна линия. — Б.пр. ↑

[6] 660.7 милионни от милиметъра. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 6

На четиридесет и първия рожден ден на Виктор — е, не беше *точно* неговият рожден ден, макар че беше 38-и пролет и Виктор след прецизно преизчисление в нюманхоумски години отдавна беше избрал тази дата като изходна за възрастта си — във всеки случай на този рожден ден той беше на възраст, еквивалентна на двадесет земни години. Зрял мъж. На Нюманхоум също беше определено зрял мъж, достатъчно голям за всичко, което може да върши един възрастен. Вече беше направил две бебета, за да го докаже.

Майката на двете деца не му беше съпруга, но това не беше необичайно за Нюманхоум. Почти всеки преминал пубертета създаваше деца за колонията независимо дали беше женен, или не. Дори неговият баща отново беше помогнал за увеличаване на населението. Когато малката Едуина Сорикейн стана на четиринадесет години (нюманхоумски; земен еквивалент около седем), тя имаше две по-малки братчета и се беше научила да им сменя пеленките. Населението на Нюманхоум беше станало повече от шест хиляди. Две трети от тях бяха по-млади от Виктор, поради което вероятно Виктор се чувстваше достатъчно голям за капитан на океански товарен кораб. Той всъщност желаше да лети в космоса, разбира се, но нямаше такава възможност. Пък и не беше достатъчно голям да бъде летец. Но капитан на кораб все пак беше доста добра работа.

Виктор, разбира се, беше достатъчно голям, за да се ожени, ако имаше такова желание. Майка му често му напомняше този факт. „Реза е добро момиче“ казваше тя понякога, когато той беше вкъщи между пътуванията до фермите на Южния континент или трите нови плантации на архипелаг Запад. Или пишеше в писмата си как младият Били Стокбридж „сега, можеш ли да повярваш, двадесет и шест годишен (нюманхоумски години) и доста хубав, почти зрял мъж, започна да свири на китара в дует с флейтата на Реза Макган, въпреки голямата разлика във възрастта...“ — На новия свят хората не държаха

много на тези неща — и че не е ли време той, Виктор, да вземе решение по този въпрос.

Беше го взел много отдавна.

Не беше престанал да мечтае за Мари-Клод Стокбридж. Въпреки факта, че тя му се присмя веднъж, когато се опита да я целуне. Въпреки факта, който научи с огорчение, че за тринадесет нюманхоумски години е била бременна четири пъти от трима различни мъже. Въпреки факта, че макар всичко това да беше достатъчно лошо, тя го беше направила още по-лошо, като се бе омъжила за бащата на последните си две деца.

Мъжът ѝ се казваше Алекс Петкин. Виктор много се дразнеше, че Петкин е най-малко осем нюманхоумски години по-млад от съпругата си — тоест съвсем не толкова по-стар от него, за Бога, и ако Мари-Клод искаше да се омъжи за по-млад, защо, по дяволите, не се беше омъжила за *него*?

Според Виктор причината не бе в неговите две деца. Той вършеше онова, което вършеха и всички други. На Нюманхоум се предполагаше децата да експериментират преди да се задомят. Естествено тези експерименти създаваха още деца.

Правенето на любов сегиз-тогиз беше едно. А сключването на брак — съвсем друго. Според разбирането на Виктор да се ожени означаваше да е *влюбен*. Той не беше влюбен в никоя от майките на децата си. Естествено беше доста привързан към Алис Бегстайн, майката на четиригодишния му син. Алис беше навигатор на кораба и по време на дългите пътувания по Великия океан често не само единствено другар в леглото, но и другар на кораба. Несъмнено той беше свикнал много и с Реза Макган, която беше родила по-малкия му син, все още пеленаче. Но никога не беше свързвал нито Алис, нито Реза с думата „любов“.

Тази дума беше запазена за Мари-Клод — ах — Петкин. Въпреки факта, че тя се беше омъжила за юноша под петдесетте, който едва ли скоро щеше да остарее, за да дойде ред и на Виктор Сорикейн.

Тъй като Виктор не беше идиот, той вече не се надяваше, че това ще се случи. Неговият собствен баща, макар и сакат, много по-стар от грубиянина Петкин, беше живо свидетелство за половата мощ на мъжа на средна възраст. Вече проходилият Джонас и малкият Томас, който смучеше пръстче в люлката си, бяха неоспоримо доказателство за това.

За Виктор всичко това беше без значение. Мари-Клод все още беше жената, с която правеше любов нежно и продължително в нощните си сънища — независимо с кого споделяше леглото.

Прекосяването на Великия океан продължаваше четири или пет седмици в зависимост от вятъра плюс една или две седмици за товарене и разтоварване в края на всеки курс. Всеки курс продължаваше повече от четвърт нюманхоумска година. На Нюманхоум нещата ставаха по-бързо и всеки път, когато Виктор се връщаше в растящия град, който наричаха Хоумпорт, всичко беше различно.

Когато сутринта на 38-и пролет корабът на Виктор влезе в Хоумпорт, широкият залив блестеше на слънчевата светлина. По небето се носеха пухкави облаци. Вятърът беше топъл и Виктор видя, че колонията се е разраснала. Новият елеватор за разтоварване на зърно на доковете беше завършен, горе на хълма зад геотермалната електроцентрала се издигаха две микровълнови рамкови антени, втората вече наполовина покрита с проводникова мрежа. Това беше добре — най-после колонията можеше да получава почти достатъчно електрическа енергия.

Беше ред на Алис Бегстайн да ръководи разтоварването на кораба, така че щом акостираха, Виктор слезе на брега, махна ѝ с ръка и тръгна към новите къщи в края на града. Искеше да отпразнува рождения си ден с най-малкия си син, Джен — и може би с Реза, майка му, ако беше настроена дружелюбно.

Реза не беше вкъщи. Фреди Стокбридж седеше пред вратата на стаята ѝ и четеше молитвеника си. Двете деца на Реза спяха.

Виктор го изгледа подозрително, но единственото, което каза, беше:

— Здравей, Фреди. — Виктор не знаеше как да приеме Фреди Стокбридж, който от всички възможности беше избрал да стане свещеник. — Какво правиш тук?

Въпросът всъщност беше: „Защо не си на работа?“ и Фреди отговори на него.

— Днес е светски празник. Нарича се Първи ден с енергия. На електроцентралата има нещо като честване на годишнина.

— Още един проклет празник — каза Виктор в опит да подхване приятелски разговор. Ден на кацането, Ден на майското цвете^[1] — изглежда, всяко голямо събитие в историята на колонията трябваше да бъде чествано. От друга страна, би му харесвало неговият рожден ден да бъде честван на цялата планета.

— Още един проклет светски празник — поправи го Фреди. — Не е честно, знаеш. Ще повярваш ли, няма да ни позволят да празнуваме Разпети петък! Дори деня на Все светии, макар че предния ден няма да се учи, за да можем да се маскираме.

— Ще подпиша твоята петиция — излъга го Виктор. — Реза горе ли е?

Фреди само вдигна рамене и се върна към молитвеника си.

— Много ти благодаря — отговори Виктор раздразнено. Мислеше да наmine при родителите си, които поне щяха да си спомнят, че има рожден ден, но беше любопитен какво прави Реза и защо е оставила неговото бебе на детегледач — и при това на Фреди Стокбридж.

Единственият начин да разбере това беше да я попита, така че, все още раздразнен, той се затътри нагоре по хълма.

Там имаше тълпа — поне пет-шест хиляди души. Капитан Бу Венгза стоеше върху покрита с флаг трибуна и държеше реч, макар че повечето хора седяха на острата трева, ядяха и изобщо не го слушаха. Речта, изглежда, беше за електроцентралата. Реза не се виждаше никъде.

— ... тази чудна геотермална електроцентрала — говореше капитан Бу — ни снабдява с електроенергия вече една година и, с Божия помощ, ще продължи да ни снабдява и през следващите хиляда години. За нас това е Божи дар, приятели, неограничена енергия от геотермалната топлина под краката ни. Слава на името Му! И нека благодарим също на уменията и усърдния труд на нашите другари, които не пожалиха себе си и създадоха това напълно автоматично технологическо чудо, което ни подава потока от енергия, излъчван до нас от „Ню Мейфлауър“...

Виктор послуша няколко секунди — не много заинтересован, макар и малко изненадан да чуе от устата на стария капитан толкова набожни слова — после престана да слуша. Видя една млада жена с бебе и я сбута с лакът.

— Валери? Виждала ли си Реза?

Младата жена го погледна.

— О, здравей, Вик. Не. Не е ли с онези ей там, дето строят дансинга?

И посочи с брадичка една група, строяща дървен подиум. Виктор ѝ благодари с кимване и каза:

— Ще отида да проверя.

Докато вървеше между насядалите по тревата към подготвящите дансинга, гласът на капитан Бу го следваше от високоговорителите:

— ... и те обещаха по това време следващата година всички наши криогенни камери да бъдат на това място заедно с генератори за втечен газ за зареждане на нашите совалки, така че героичните ни приятели в орбита над нас да могат да имат законно полагащата им се редовна почивка...

Сред хората, които строяха дансинга, също я нямаше. Виктор дръпна най-близкия работник, когото познаваше, и попита:

— Уен, виждал ли си Реза?

Младият човек примигна.

— Мисля, че е в обсерваторията.

— В *обсерваторията*! — учуди се Виктор. Винаги беше мислил за „обсерваторията“ като едно твърде безсмислено хоби на баща си. — Какво може да види на дневна светлина?

— Не, те не гледат с телескоп. Тя е на космическия курс. Имат курс по астрофизика за космически пилоти — преди седмици бяха разлепени обяви.

— За *космически пилоти*? — Виктор неочаквано наостри уши. — Не бях тук!

— Нямаше ли те? — попита Уен. — Мислех, че знаеш. Баща ти го води.

Курс за космически пилоти! Провеждан от собствения му баща! Раздразнен повече от всякога, Виктор бързо се изкачваше към малкия пластмасов купол на върха на хълма. Ако имаше някаква надежда някой отново да излезе в Космоса, защо баща му не му беше казал?

Виктор знаеше, разбира се, че баща му събира няколко души, които все още се интересуваха от астрономия. Не много. Нямаше

никаква причина за никого да проявява голям интерес, защото най-възбуждащото нещо в небето на Нюманхоум, изригването на звезди, беше престанало да се случва. За дванадесет нюманхоумски години бяха изригнали осем, а после спряха.

Тогава Пал Сориkeyн беше изоставен, защото цялата група изследователи на обектите „Сориkeyн-Мтига“ беше разформирана — вече нямаше какво да вършат. Джаханджур Сингх беше привлечен от енергетиците да помага в проектирането на предавателна апаратура за новите колонии на Коледните острови и Южния континент, а Фани Мтига беше заминала на юг със семейството си, за да започне нова кариера в земеделието.

— Не отивай! — беше я помолил Пал. — Ще загубиш квалификацията си! Остани да ми помагаш.

— За какво да ти помагам, Пал? — попита тя съвсем спокойно. — Ако има друго изригване, ще го видя от юг, нали? И ще получа същите данни от уредите на „Мейфлауър“. И освен това тези изригвания винаги са почти еднакви...

— Дължим го на нашата професия! На Земята...

— Пал — каза тя тихо. — На Земята сега сами виждат всичко това, нали? Някои от онези избухвания бяха по-близо до тях, отколкото до нас, а те имат много по-добра апаратура.

— Но ние първи докладвахме!

Тя поклати глава.

— Ако са ни приели за членове на Кралското дружество, ще научим. Междувременно онова, от което колонията наистина се нуждае сега, е храна. Ако нещо се появи, обади ми се... на Южния континент.

И беше заминала. Пал Сориkeyн събра няколко ученици да му помагат в такива проекти като създаване на каталог на съседните звезди, за да им дадат по-добри имена от онези, които им бяха дали на Земята.

После го вдъхнови друга идея и той убеди съвета да отклонят малко усилия и да отлеят няколко стъклени заготовки с малък коефициент на разширение, и нареди на учениците си да шлифоват едно огледало. Работата отне безкрайно много време, но когато беше завършена и стъклото бе монтирано в тръба, Пал Сориkeyн и неговият клас имаха истински телескоп, с който да наблюдават шестте съседни

планети, близките няколко десетки звезди и най-големия от астероидите.

Разбира се, от астрономическа гледна точка това беше доста безсмислено. Истински астрономически наблюдения можеха да се извършват само с оптиката на движещите се по орбита стари кораби, която още беше идеална. Малкото членове на екипажа все още там горе обаче безцелно командваха микровълновите генератори, превръщаха се бавно в човекоподобни маймуни и не си правеха труда да поддържат сензорите — но те всъщност не се нуждаеха от никакво поддържане. Дори на Земята астрономите в Херстмосьо, Англия, рутинно командваха уредите на Канарските или Хавайските острови дистанционно — телескопите не се нуждаеха от човешка ръка за контрол. Но Пал Сорикейн беше решил да накара учениците си да *наблюдават* небето. Макар че огледалото на 30-сантиметровия телескоп далеч не беше съвършено и небето над хълма, на който беше монтиран, често да беше забулено от облаци, учениците му поне можеха да излязат от купола и с невъоръжено око да наблюдават звездите и планетите, които малко преди това бяха наблюдавали по-огромни и по-ярки отвътре.

А имаше хубави неща за наблюдаване. Зловещата червена Нергал винаги беше интересна — хилеше се злобно и вдъхваше страхопочитание през телескопа. Три или четири астероида се виждаха и с невъоръжено око, ако знаеш къде да гледаш — и ако имаш силни очи. Винаги си струваше да се наблюдават труповете на бившите избухнали звезди, просто за да ти напомнят да размишляваш за техните загадки. Имаше и двойни звезди, голям брой комети, една газова мъглявина осветена отвътре от новородени звезди — Пал Сорикейн обичаше да ги гледа и да предава своите чувства на учениците си.

Когато Виктор стигна запъхтян до обсерваторията, никой не използваше телескопа — не и посред бял ден. Класът не беше дори в малкия купол. Събрани около една машина за обучение отвън — екранът ѝ бе покрит за защита от слънчевата светлина — десетина души разглеждаха диаграма от звезден тип на Херцшпрунг-Ръсел^[2] с цветове на дъга.

Реза седеше с кръстосани крака на едно одеяло до Били Стокбридж. Това беше неприятно. Не беше по-доволен и когато видя в класа Джейк Ланди. Виктор не обичаше Джейк Ланди още от ученическите години, когато се срещнаха за пръв път и Ланди като по-голям понякога беше поставян да контролира по-малките и нередко ги биеше. Това чувство се засили, когато Джейк, малко по-голям от Виктор, бе успял да спечели една от силно желаните от него работи на самолетен пилот, вместо да работи на кораб. Освен това (не беше тайна) Джейк Ланди беше баща на по-голямото дете на Реза — не че това имаше нещо общо с чувствата на Виктор към Джейк, разбира се.

Когато Виктор се приближи до групата, баща му спря лекцията си само колкото да отпрати към него една комбинация от приветствено кимване и безапелационен жест да седне. Виктор седна достатъчно близо до Реза, така че тя да може да му говори, ако иска, и все пак достатъчно настрана, за да покаже, че не търси разговор. Тя му се усмихна разсеяно и се върна към урока.

Бащата на Виктор не изглеждаше добре. Макар че изкуственият му крайник беше високотехнологична протеза толкова близко до истински крак, колкото можеше да бъде една протеза, докато се движеше около машината за обучение той накуцваше, а гласът му беше дрезгав, когато обясняваше естествената последица от звездните типове, описани от Херцшпрунг и Ръсел преди столетия. На Виктор му се стори, че ръцете му треперят. Но после се съсредоточи върху лекцията и когато тя свърши и Пал Сорикейн попита за въпроси, вдигна ръка и попита:

— Какви са тези приказки за пилотиране в космоса?

Останалите се усмихнаха снизходително.

— Ако беше стоял в Хоумпорт, щеше да знаеш — отговори баща му. — Скоро от инсталациите за втечняване на газ, които строят за фризерите, ще имаме ракетно гориво. Преди седмици съветът реши, че щом „Ню Аргози“ пристигне, отново ще предприемем космически изследвания. Затова се съгласих доброволно да изнеса един опреснителен курс по астрофизика за всеки, който желае да се подготви за астронавт.

— Защо астрофизика обаче? — попита Виктор. — Искам да кажа защо не нещо по-полезно, като например навигация? — Въпросът му се струваше съвсем естествен и безобиден, но баща му се намръщи.

— Това е моят курс, Виктор — каза той и гласът му прозвуча враждебно. — Ако не желаяш да го слушаш, напусни класа.

Неочаквано се обади един женски глас.

— Мисля, че синът ти е прав, Пал — каза жената и се изправи. Беше Ибитсам Кхадек. Изглеждаше по-възрастна, отколкото си я спомняше Виктор, и доста решителна. — Ние знаем личния ти интерес към теоретичната космология и към така наречените обекти Сорикейн-Мтига — продължи тя и се огледа за подкрепа, — но повечето от нас желаят да *отидат в космоса*. Да изследват цялата тази слънчева система, за която знаем толкова малко... и това да стане сега. В моя случай, преди да съм станала много стара, за да бъде приета в екипажа на кораб.

Пал Сорикейн изглеждаше изненадан, после възмутен, а след това се начумери.

— Нищо не ти пречи да откриеш собствен курс, Тис — каза той.

Астрономката поклати глава.

— Не трябва да се конкурираме — каза тя тихо. — Трябва да работим заедно, не мислиш ли? Например, когато моят дядо за пръв път описал тази система, той, разбира се, е оценил Енки... — „държи се също като жена — помисли си Виктор — настоява Нюманхоум да се нарича с вавилонското ѝ име!“ — както и повечето годни за заселване планети, но специално отбелязал кафявото джудже Нергал като едно от най-важните за наблюдение. Наш дълг е добре да го наблюдаваме — заради науката!

— Наблюдаваме Нергал непрекъснато — каза Пал Сорикейн. — Направили сме милиони снимки. Уредите на „Арк“ рутинно го наблюдават.

— Не говоря за *рутинно* наблюдение — почти извика Кхадек. — Говоря за специално наблюдение.

— Но защо Нергал? — попита Джейк Ланди. — Защо да не наблюдаваме Небо? Мисля, че тя дори е по-интересна, защото всички знаем, че се променя! Твоят баща е казал, че в нейната атмосфера почти няма вода, но сега тя е така плътно покрита с облаци, че почти не можем да видим повърхността... защо е така?

— Прав си — заключи снизходително Тис Кхадек. — Разбира се, трябва да изследваме и двете. Но мисля, че трябва да започнем с

Нергал... в края на краищата това е първото кафяво джудже, което някой е имал шанса да наблюдава.

Виктор се наклони да вземе участие в дискусиата, но топлата ръка на Реза го притегли към себе си.

— Виж какво направи! — прошепна тя, докато около тях се водеше спор. — Защо дойде тук?

— Имам толкова право да бъда тук, колкото и ти — прошепна разгорещено в отговор той, а след това добави: — Търсех теб. Аз, хм, мислех днес да прекарам малко време с Джен. Имам предвид, че днес имам...

— Разбира се, че имаш рожден ден — отвърна сопнато тя, изгледа го внимателно, после кимна. — Щом лекцията свърши, се връщам да нахраня децата, а после ще ги доведа тук за фойерверките и танците... ако искаш, можеш да дойдеш.

— Добре — съгласи се Виктор и видя, че баща му е прекратил дискусиата и го гледа заплашително.

— Продължаваме с лекцията — каза високо Пал Сорикейн. — Ако някой иска да каже нещо по някой друг въпрос, ще може да го направи след нея. Има ли въпроси относно еволюцията на звездите?

Виктор заведе баща си до вкъщи — помогна му да се прибере, защото изкуственият крак на стареца му създаваше затруднения и освен това той беше изчезнал за момент в купола преди да пожелае да си тръгне. Не беше необходимо Виктор да го пита за причината. Можеше да я отгатне по дъха му.

— Татко! Извинявай, ако ти обърках плановете с лекцията — каза Виктор по средата на пътя.

Баща му го погледна навъсено.

— Няма нищо — отвърна задъхано той и се оригна. Спря да се почеше по бедрото, сложи ръка на рамото на Виктор и продължи да куца. — Вината не е твоя — продължи Пал Сорикейн. — Главно на Тис Кхадек. Тя продължава да се опитва да запали целия клас по любимата си Нергал. — Той трепна. — Имаш ли нещо против да не говорим за това точно сега? Това е трудна работа...

— Разбира се, татко — съгласи се Виктор, макар и без удоволствие. Беше му трудно като гледа този смален стар човек да си

спомни силния мъж със засмени сини очи, който го подхвърляше на ръце на „Ню Мейфлауър“. Когато най-после стигнаха до дома на родителите му, Пал Сориkeyн се отпусна тежко на един стол.

Виктор се стресна, като видя върху лицето на майка си досада. Въпреки това тя ги поздрави весело — подаде лицето си за целувка, каза му, че изглежда така, сякаш не се храни достатъчно, намекна, че го чака изненада. Не трябваше да прави догадки за изненадата — знаеше, че майка му е видяла кораба на пристанището и е изпекла сладкиш за рождения му ден.

Но тя изглеждаше уморена и почти *стара*. Когато Виктор намекна за това, тя му отговори, че просто е имала тежък ден. Двете нови деца и изискванията на работата ѝ отнемаха много от силите ѝ.

— Тежко време е за агрономите — каза тя.

— Агрономи! — повтори изненадано Виктор. — Мислех, че това ти беше само хоби.

— Започна като хоби, Вик — въздъхна тя. — Но се преквалифицирах. Изкарах курсове и... е, изхранването на хората е по-важно от създаването на машини. А сега с новите културни сортове на растения за клониране и тестване всеки път, когато някой планира да създаде нова микросреда, има нужда от всеки, който може да помогне.

— А освен това помага и на мен — намеси се баща му.

Виктор трепна и предположи скептично:

— Преподава в твоя курс?

— Не, разбира се, че не преподава в моя курс. Освен по един начин, може би... искам да кажа, че помага за сваляне на банките данни от „Арк“ и „Мейфлауър“. Благодарение на електроцентралите и фризерите построихме ново хранилище, така че ако нещо се случи с тези кораби...

— Какво може да се случи на корабите? — изненада се Виктор.

— Не знам. Нещо — каза твърдо баща му. — Тогава наистина ще закъсаме. Знаеш ли колко време ще е необходимо да получим отново всичко от Земята? Но ние вече почти дублирахме всички астрофизически файлове тук — завърши той. Изглеждаше доволен. — Беше голяма работа. Знаеш ли, мисля, че това заслужава да пийнем по чашка.

Пийнаха по една — само че баща му пийна две. И Виктор започна да разбира от какво са бръчките по лицето на майка му. Не

беше само от тежката работа. Състаряваха я грижите за съпруга ѝ.

Виктор беше доволен от малкото празненство за рождения си ден и компанията на младата Едуина и двете малки деца, но беше още доволен, когато си тръгна.

Вече се беше смрачило и танците на хълма бяха започнали. Виктор огледа танцьорите. Бяха в двоен кръг, мъже и жени пееха някаква весела и жива мексиканска песничка, оркестърът от три инструмента — цигулка, китара и барабан — свиреше. Видя Реза във вътрешния кръг, хванала с дясната си ръка ръката на — по дяволите! Той се намръщи. Беше Били Стокбридж.

Но Реза не беше единствената млада жена сред танцьорите. Когато започна следващата мелодия, Виктор хвана една хубава млада трактористка и се понесе по дансинга. Обхванат от удоволствието от танца, не забеляза кога негов партньор се оказа Реза. Въртеше я буйно, тя се смееше и се притискаше до него. Танцуваха краковяк — подскок, тракане на токове, пристъпване; играха буйни гръцки танци и бавни израелски танци. Когато Реза пропусна един танц да нахрани бебето, Виктор дори не почувства отсъствието ѝ, но след като танцът свърши, отиде да я види как кърми бебето. Беше му малко неприятно, че Фреди Стокбридж също е там. Фреди не танцуваше. Не четеше и молитвеника си, защото беше твърде тъмно, но Виктор с раздражение забеляза, че за случая си е сложил свещеническа яка.

Реза вдигна глава към Виктор. Лицето ѝ беше зачервено и щастливо.

— Ей сега ще почнат да пускат фойерверките — каза тя. — Седни до мен, Фреди, донеси ни вино.

Виктор седна на одеялото до нея и загледа как синът му суче гърдата ѝ. После погледна отдалечаващия се Фреди и каза:

— Мислех, че свещениците не трябва да се женят.

— Гледай си твоята работа — сръза го Реза, а после се усмихна и каза: — Е, Фреди не е женен. Просто обича децата. И се справя като бавачка наистина добре.

— Значи не се е метнал на брат си — отбеляза Виктор и от израза на Реза разбра, че трябва да спре. Точно тогава пистолетен изстрел и ахването на тълпата отбеляза първия фойерверк. Фреди се

върна с три чаши вино и тримата замълчаха и загледаха фойерверките. Виктор помогна на Реза да завие заспалото дете и да го сложи до вече дълбоко спящото по-голямо дете. Беше започнал наистина да се чувства добре. Фойерверките бяха красиви. А после, когато свършиха, те изиграха последните няколко танца и завършиха със сладкия бавен мизирлау. Мизирлау на гръцки означаваше „любим“. Нито Джейк Ланди, нито Били Стокбридж бяха наблизко, така че той побърза да каже на Реза:

— Ще ти помогна да занесеш децата у дома, ако искаш.

Реза не възрази. Фреди изглеждаше раздразнен, но си отиде. Двамата заслизаха със спящите деца на ръце. Виктор носеше по-голямото, а Реза — бебето Джен. Известно време мълчаха, после Виктор попита:

— За какво е този курс по астрофизика?

— Не е точно за това, което каза баща ти — отговори кратко тя, погледна го любопитно и смени темата. — Целият си изгорял от слънцето. Какво правиш на кораба, излежаваш се по цял ден на палубата, за да станеш неотразим за жените? Ще хванеш рак на кожата.

Виктор не ѝ позволи да му отклони вниманието и попита:

— Мислиш ли, че като знаеш по какво се различава една звезда от типа Волф-Райе от обикновена О-звезда, това ще ти помогне да станеш пилот-космонавт... след двадесет години?

— Може би — отвърна сериозно тя. — И може да не са двадесет; на „Аргози“ има готови за полет совалки и те съвсем скоро ще излетят.

— Обаче чак когато „Аргози“ дойде — присмя ѝ се Виктор. Така говореха всички, когато нямаше нищо, което наистина да желаят: надяваха се на безграничното богатство на третия кораб. — Защо мислиш, че си нямат свои пилоти?

Тя вдигна рамене.

— Ние имаме и наши совалки. Когато пуснат фризерите, ще имаме гориво и за тях. И във всеки случай... — Тя се поколеба, после продължи: — Във всеки случай мисля, че е добре за баща ти да прави нещо. Той, хм, той напоследък много пие.

— Знам — каза хладно Виктор. А после добави: — Това си негова работа.

Реза не каза нищо. Продължиха да вървят мълчаливо известно време, после Виктор каза колебливо:

— Мислех, ако си свободна тази вечер...

Тя спря и го загледа, прегърнала спящото бебе.

— Днес е четвъртък, така че трябва да е мой ред, така ли? Твоята приятелка на кораба не може ли да те направи щастлив?

— Само казах...

— Чух какво каза. — Тя отново тръгна. После се съгласи: — Е, защо не. В края на краищата днес е рожденият ти ден.

Изпомпването на зърното от трюма на кораба и натоварването на новия товар за Южния континент отне осем дни. Виктор трябваше да наблюдава всичко, особено последния товар — четиринадесет стелни крави и един млад бик.

— Кравите страдат ли от морска болест? — попита Алис Бегстайн доставчицата.

Жената избърса потта от челото си.

— Не знам. Очаквате ли бурно море?

— Надявам се не, но никога не се знае.

— Е, тогава ще разберете — каза мрачно жената. — Във всеки случай, ако има буря, ще е по-добре да ги завържете. Може да паднат и да си счупят крак.

— Явно пътуването ще е приятно — отбеляза Алис. А после, когато излязоха в открито море и тя беше на мостика до Виктор, каза: — Шан питаше за теб.

— О, да — каза Виктор, съсредоточен върху избирането на курса. — Съжалявам. Искам да кажа, исках да го видя, но... как е той?

— Учи се да говори.

— Това е чудесно — каза виновно, но доволен Виктор. — Поеми вахтата. Ще видя как е долу. А след това ще включа обучаващите машини.

Подновеният разговор за космически полети беше интересно събитие от престоя му на сушата, но като цяло Виктор не беше щастлив. Тревожеше се за семейството си. Майка му сигурно работеше твърде много, а баща му...

Пал Сорикейн вече не беше онзи мъж, който бе на „Ню Мейфлауър“. И много пиеше. „Причината за това е болката от липсващия крак“, каза си Виктор. Но Реза беше казала — не направо, с нежелание и след като беше мълчала известно време и само защото никога не го лъжеше, — че курсът по астрофизика бил само занимавка. О, приказките за скорошно започване на космически полети — може би — били доста верни; съветът ги гласувал като приоритет със средна важност. Но истинската цел на курса била просто да се даде на Пал Сорикейн да прави нещо. Виктор лично беше видял, че машините извършват по-голяма част от истинското обучение. Те бяха много по-търпеливи от баща му — и по-приятни. Особено с младите ученици, които никога не бяха изучавали астрофизика. Обучаващите машини не можеха да бъдат отблъснати от сърдити тийнейджъри нито да бъдат измамани с ласкателство. Вероятно по-младите ученици научаваха нещо от курса, но другите — е, всички обичаха Пал Сорикейн и бяха готови да изтърпят известно неудобство, за да му доставят удоволствие.

Изпита болка от мисълта баща му да бъде взет на *подбив*.

Изпита и известно раздразнение от Реза. Макар да бе доволна той да е с нея, тя не изглеждаше особено развълнувана от вниманието му. И изобщо не се опита да скрие от него (пак тази проклета честност!), че около нея има други по-внимателни — и по-често.

Общо взето той беше доволен, че отново е в открито море.

Дори това обаче не беше така вълнуващо, както някога. Когато за пръв път излезе в морето — щом стана достатъчно голям, за да върши работа на възрастен, всичко беше вълнуващо ново. Отидоха на места, където никога не бе стъпвал човешки крак. Посетиха острови, на които развъдиха земни червеи, насекоми, водорасли и растения, както и разсади, от които се надяваха един ден да израстат гори и градини. После, след няколко нюманхоумски години, се върнаха на островите да развъдят второ поколение риби и птици, и малки млекопитаещи, а няколко години след това и няколко лисици, които да спрат прекомерното размножаване на зайците, и овце, за да започне производството на храна. Той беше много млад, за да го включат в разпръскването на минерали в почвата на някои от островите, така че

да могат да виреят земни култури, но помагаше в копаенето и пресушаването на блатата. Веднъж дори участва в една експедиция на стотици километри по морския бряг, когато един изследовател си счупи крак в джунглата и трябваше да го измъкнат от гъстата, приличаща на папрат нюманхоумска растителност.

Всичко това беше през годините му на чиракуване. Сегашната му работа беше да командва един от гигантските кораби, превозващи зърно от новите ферми на юг за нарастващия град на Северния континент. Храната за хората на Хоумпорт можеше да се отглежда и по-близо до града и наистина се отглеждаше. Но разчистването на гъстата растителност на Северния континент беше трудна работа. И по-лошото беше, че на практика не можеше да се изчисти. Основното местно пълзящо растение беше по-упорито и от кудзу^[3], кореновата му система достигаше до дванадесет и повече метра и то направо съсипваше нивите с пшеница и соя.

В един момент градският съвет реши, че ще трябва да построят нов град или няколко градове в по-горещия, по-влажен юг. Местоположението на първия град, Хоумпорт, беше избрано отдалеч, от изображение, получено от сонда, и след набързо направени проучвания от командването на „Арк“ — първите заселници бяха насочили вниманието си към влизане в орбита и бяха допуснали малка грешка. Но подобно на много други грешки, тя се увековечи. Всяка нова сграда ставаше поредната причина градът да остане на мястото си. Зданията не се местят лесно.

Зърното обаче можеше да се пренася доста лесно. Океанът беше общо взето спокоен, а преобладаващите ветрове — достатъчно силни да издуват платната, без в същото време да вдигат големи вълни. Нямаше и айсберги, защото нямаше лед. Имаше малко други кораби и почти никога наблизко; много малко бяха и рифовете и плитчините. Всъщност през следващото едноседмично плуване нямаше да има дъно, по-плитко от триста метра. Сигналите от оставените на орбита междузвездни кораби им даваха по всяко време точното им местоположение, така че между пристанищата екипажът беше само почетен.

Така че Виктор и неговите помощник-капитани правеха онова, което правеха всички на Нюманхоум, когато имаха свободно време; гледаха телевизия, главно препредавани от корабите на орбита

програми от далечната Земя. (Това не ги караше да изпитват носталгия по Земята. Гледането на истории за престъпления и насилия и пренаселени градове ги караха да се чувстват благодарни, че не са там.). Или правеха още бебета. Или избираха предавания от третия кораб, „Ню Аргози“, закъснял поради разпавии по финансирането, но вече на път — и очакван с огромно нетърпение! На него имаше безброй неща, които им липсваха — дори пиана. И една подводница, и дори цяла инсталация с предварително изработен спътник, захранван със слънчева енергия, за производство на повече антима́терия — колко неща биха могли да направят!

Или учеха.

За Виктор, след като чу какво е решил съветът на Хоумпорт, учението стана най-важно. Половината от времето си прекарваше на машината за обучение, като минаваше многократно основите на орбиталния преход, ръчното управление на космически кораби и небесната механика. Не вярваше сериозно, че някога, когато оборудването пристигне, ще лети в космоса дори като помощник за организиране на производството на антима́терия. Но дори и минималният шанс си заслужаваше да се бори. Той дори си опресни знанията по любимите на баща му специалности — астрофизика и космология. Това никога нямаше да бъде важно за него, но го направи за всеки случай. Беше сигурен в това — погрешно, както се оказа покъсно — но *сигурен*. Беше интересно.

Хората на Нюманхоум обикновено не мислеха много дали са щастливи; бяха свикнали с планетата — дори и онези, които си спомняха Земята. Планетата беше достатъчно добра, както се бяха надявали, и по-добра, отколкото се бяха страхували. На Нюманхоум нямаше такова нещо като „континентален климат“. Най-големият континент беше по-малък от Австралия и приличаше на тлъста въпросителна. Нямаше и сезони. В новия си календар бяха изоставили идеята за „месеци“; годината разделиха на зима, пролет, лято и есен с петдесет дни във всяко деление, но между зимата и лятото имаше по-малка разлика, отколкото между две последователни седмици в повечето климатични зони на Земята. Наклонът на оста само от шест градуса и почти кръговата орбита премахваха сезоните; Нюманхоум приличаше повече на Хаваите, отколкото на Чикаго или Москва.

По-късият ден също помагаше за мекия климат. Нощта не беше достатъчно дълга, та планетата да се охлади толкова, колкото Земята, така че това още повече намаляваше екстремните температури. Денят на Нюманхоум беше близък до двадесет и четири часовия ден на Земята, така че дори хората, които бяха възрастни при кацането, отдавна бяха пренастроили денонощния си ритъм.

На Нюманхоум имаше много местен живот, но нито едно местно животно, което да съперничи на човешките същества и техните домашни животни. Имаше неща, които почти изглеждаха като животни, защото се движеха през деня — но през нощта пускаха корени. Имаше неща, които ядяха други неща като земните сапрофити^[4] и месоядни растения, но всички извършваха и фотосинтеза.

Някои от растенията бяха топлокръвни или с топъл сок, а някои от подвижните ядящи обичаха да ядат топлите. Това беше опасно за колонистите. Ако някой от свободно бродещите хищници, особено морските, намереше спящо човешко същество, много вероятно щеше да се опита да го изяде. Хищниците пробждаха жертвата си с нещо кухо като рог и инжектираха храносмилателни сокове, после, когато получената супа бе готова, я изсмукваха. Този процес не действаше на човешките същества. Тяхната плът беше устойчива на лизисните^[5] ензими на хищните растения, във всеки случай след първия един или два сърбежа човешката жертва се събуждаше. Хората обаче можеха да получат адски болезнени рани и понякога дори умираха.

Понякога умираха и поради други причини. Населението на Нюманхоум беше младо и малко умираха. Но се случваше. Удавяния. Злополуки. Дори един-два пъти имаше голям скандал за убийство и едно самоубийство. Но Нюманхоум беше добър към своите колонисти. Разбира се, хората се състаряваха рано от тежката работа, а имаше и инвалиди от по-старите, излезли от криогенните камери, което ограничаваше трудоспособността им; иначе хората бяха доста здрави. Единствените заболявания бяха онези, които бяха донесли със себе си, но годините на селекция, терапия и профилактика бяха намалили и тях.

До първата седмица на зимата на тридесет и деветата нюманхоумска година на колонията.

Бедата настъпи без предизвестие.

Реколтата беше най-богатата досега на Южния континент. Докато корабът се товареше, Виктор и неговият първи помощник-капитан Алис Бегстайн наеха една кола и отидоха да изследват високата част на Южния континент отвъд земеделските земи. Корабният готвач — един от другите любовници на Алис — предпочете да не участва в това пътуване, така че тя и Виктор спяха заедно и си прекарваха добре — макар Виктор тайно да си фантазираше, че в леглото му е Мари-Клод. На половината път до дома видяха заедно с тях към пристанището да плува упорито едно наutilus^[6] фон нойман. Беше едно от първите, събрало достатъчно метал, за да включи рефлексите си за връщане. В спиралната раковина, изглежда, имаше поне петдесет камери.

— Трябва да е поне десет тона — предположи Алис. Виктор кимна. Десет тона ценен метал, изсмукан от термалните извори на дъното на Великия океан — какъв смисъл да разработваш мини, когато можеш да изпратиш автомата и той да свърши работата вместо теб? А трюмовете бяха пълни със зърно. И колонията растеше. И се усвояваха нови земи — о, нещата наистина се подреждаха чудесно!

Така си мислеха до последния момент преди да пристигнат в Хоумпорт.

Корабът се плъзна и се прилепи към плаващия док. Виктор видя баща си — чакаше го.

Това го изненада. Виктор го огледа критично и видя, че баща му се е обръснал, но не се е сресал; беше облякъл чиста, гладена риза, но панталоните му бяха кални, макар улиците да бяха сухи. Веднага разбра какво означава това.

Баща му пак беше пиан.

Корабът спря и огромната зурла на тръбопровода за зърно се издигна над дока, спусна се в отворения трюм и започна да засмуква товара. Виктор взе капитанската си чанта, праметна я през рамо и слезе. Баща му каза:

— Майка ти е болна.

Само и направо това. Никакво „Здравей синко“ или „Лоши новини“. Направо: „Майка ти е болна“; и посочи с палец двойния велосипед.

Амелия Сорикейн-Мемел наистина беше болна. Много болна. Първото нещо, което му казаха докторите, колкото се може по-деликатно — но те имаха много малко време да бъдат деликатни или внимателни — бе, че са съвсем сигурни, че умира.

Беше пневмония или емфизем, или грип. Нещо, пренесено от земемерите от делтата на континента от другата страна на планетата.

Бяха пренесли някаква плесен. Запазила се там като паразит на някакви топли водораслови организми от водните плитчини, тя беше намерила в човешките дробове нов дом. За крайбрежните водорасли тя беше обикновен паразит. Само малко забавяше растежа им. За хората беше фатална.

Майка му преживя още седемнадесет болезнени часа. През цялото време хриптеше и се мъчеше да си поеме дъх, дори когато ѝ подаваха кислород с маска, дори след като я поставиха в камера с достатъчно налягане да вкара кислород в дробовете ѝ, дори когато навлажняваха вдишвания от нея въздух с достатъчно силни фунгициди.

Фунгицидите вероятно подействаха на плесента и може би дори я ликвидираха, защото когато майка му умря, лицето ѝ отново беше розово вместо мъртвешки синьо от недостиг на кислород. Но въпреки всичко умря.

Амелия Сорикейн-Мемел не беше единствената, която умря. За два месеца умряха две хиляди и осемстотин колонисти — почти половината от населението на Нюманхоум преди ужасените биолози да открият — не лекарство, не, а фунгицид, който убива спорите върху марлената маска преди да влязат в дихателната система. Фунгицидът миришеше на тор, но това беше малка цена срещу опазването на човешкия живот.

Не само животът на хората беше застрашен. Застрашен беше животът и на целия грижливо развъден добитък — с изключение на рибите, — на всички овце, кози, говеда, кучета, коне, сърни трябваше да се поставят намордници с маски. Всички се съпротивляваха, но оцеляха...

Всички с изключение на котките.

Никой не можа да накара нито една котка да остави мократа маска върху устата и носа си. И котките загинаха до една: котката нямаше господар и не признаваше друг закон освен своя собствен, дори ако трябваше да умре. И наистина измряха.

Когато се върна в дома на родителите си, Виктор отвори вратата и спря.

Вонеше на бира и повръщано. Баща му хъркаше проснат на пода до леглото. Беше се изпоцапал, на леглото и на пода имаше петна от урина и повръщано. Беше свалил изкуствения си крак и лежеше и го стискаше като любима жена.

Виктор не за пръв път виждаше баща си пиан, но сега беше най-зле. Не можеше да повярва, че може да изпита такава омраза към стареца. Не се изплаши, че баща му умира. Почти желаше да е така. Сложи чантата си на масата, отмести празните бутилки и се заслуша в дрезгавото, задавено хъркане.

„Мръсно копеле“.

Някаква сянка от входа го накара да се обърне. Били Стокбридж надзърташе през вратата, зад него бе майка му.

Дори в този момент Виктор изтръпна като видя Мари-Клод. Беше с по-къса коса от последния път, с двойна брадичка, която не си спомняше да е виждал. Домашната ѝ престилка с нищо не допринасяше за подобряване на външния ѝ вид.

Дори с ужасната фунгицидна маска беше красива.

— Не знаех, че си тук — каза тя. — Много съжалявам за майка ти.

— Дойдохме да закараме баща ти в болницата — добави Били.

— Там сега имат по-важна работа от тази да се грижат за пияници — каза презрително Виктор — и се стресна, като видя припламналия гняв на лицето на Били Стокбридж. Мари-Клод клекна до баща му, повдигна единия му клепах с пръст, опипа покритото му с пот чело и каза:

— Не е просто пиан. Има остро алкохолно отравяне. Може да умре. Помогни на Били да го занесете в болницата.

Виктор не можеше да откаже на Мари Клод, което не би направил за баща си. Свали одеялото от леглото и претърколи стареца

на него. Били го погледна сърдито, но му помогна. Виктор вдигна баща си на рамо — и усети, че мръсотията се просмуква през одеялото. Мръсотията нямаше значение. Тя беше просто поредната омраза, която вече го изпълваше.

— След малко се връщам — каза той и изнесе баща си. Били Стокбридж тръгна намръщен подир него.

Когато се върна (след като бяха приели баща му в болницата — на един сламеник на пода, защото леглата бяха заети от умиращи), Мари-Клод беше отворила прозорците, беше изчистила нечистотиите от пода, беше изхвърлила празните бутилки и мръсните дрехи. Дори беше направила чай. Наля една чаша на Виктор и седна.

Изглеждаше бледа, измъчена и разсеяна.

— Ще се оправи ли? — попита тя.

Виктор вдигна рамене.

— Лекуват го.

Всъщност дори докторът изобщо не се беше поколебал да приеме Пал Сорикейн. Още преди Виктор да си тръгне го измиха и го включиха на система за попълване на изгубените течности и електролити. Докторът каза, че ще минат поне четиридесет и осем часа преди Пал да може да се прибере. (Странно, че хората все още казваха „четридесет и осем часа“, сякаш това беше нормална единица за време.)

— Били искаше да остане с него — добави Виктор.

Мари-Клод кимна разсеяно, сякаш мислеше за нещо съвсем друго — макар че зад фунгицидната маска на лицето ѝ той не можеше да каже за какво мисли.

— Били много обича баща ти — каза тя.

Виктор я погледна учудено.

— Защо?

— А защо не? Пал е добър човек. Ти си много строг към него. На него му беше трудно да се приспособи към изкуствения крак, а и болестта на майка ти... — Каза го спокойно, сякаш съобщаваше прогноза за времето. Гласът ѝ отговаряше на онова, което изразяваше лицето ѝ.

Нещо с Мари-Клод не беше наред. За момент през ума му премина естествената мисъл — *болестта*? — но не, успокои той сам себе си, не можеше да е това. Болните безпогрешно се разпознаваха по задъхването и борбата за въздух, по посинялото лице. При Мари-Клод нямаше такива признаци. Въпреки това Виктор я погледна разтревожено и попита:

— Добре ли си?

Тя го погледна въпросително, след това се поколеба и замислено му наля още чай.

— Сега никой не е добре. Но аз ще бъда. — И без никаква връзка попита: — Защо не се ожениш за Тереза Макган?

Виктор насмалко да се задави с чая.

— Говориш като майка ми.

— Значи майка ти е била умна жена. Тъй като тя вече не може да говори, аз ще говоря от нейно име. Ти трябва да имаш истинско семейство, а не само по някоя кукличка тук-там. Ожени се за Тереза. Или за някоя друга. Защо не?

— Защото единствената жена, за която искам да се оженя, спи с всеки на Нюманхоум освен с мен — отговори той дръзко и ожесточено.

Тя го погледна озадачено.

После, едва видими над маската, видя бръчици край очите ѝ. Усмиваше ли се? Тя сложи ръката си върху неговата и каза:

— Скъпи! Имаш ли представа колко важен си бил ти за моя морал през всичките тези години?

Той отдръпна ръката си и изръмжа:

— По дяволите, не ме *покровителствуй*!

— Нямам такова намерение — каза тя извинително, за момент го изгледа изпитателно, после затвори очи, сякаш примирена, отвори ги и каза: — Изпи ли си чая? Тогава да спрем този разговор. Аз съм много стара, за да се оженя за теб. И много стара за любовна връзка с теб, имам предвид трайна. Но ако наистина искаш да правим любов... веднъж... е, защо не?

Дълго след това Виктор не видя Мари-Клод. През целия следващ ден ходеше усмихнат — беше почти единственият в колонията, който

се усмихваше, и хората го гледаха изненадано и понякога гневно. Виктор продължаваше да изживява всеки момент и всяко докосване от чудното си сливане с Мари-Клод. В леглото тя беше онова, за което беше мечтал дори още преди пубертета, а действителността не беше в никакво отношение разочароваща. Бяха нежни един към друг — с марлени маски на лицата, целуваха се през тях с всичката отворителна миризма и вкус — и всичко беше фантастично. Тя се задъхваше, стенеше и накрая изхлипа, извика и се отпусна разтреперена и обляна в сълзи.

Виктор се стресна и разтревожи, без да знае каква е причината.

Тя не се появи на масовото погребение, когато заедно с майка му бяха заровени още четиридесет и двама души. (Дори тогава Виктор почти не можеше да скрие едва видимата усмивка, която се появяваше от време на време на лицето му, докато плачеше.) На гробищата избухна ужасна — и напълно неочаквана — свада: беше във връзка с религиите. Мюсюлманите не искаха техните мъртви да бъдат погребани заедно с неверниците и след като те дадоха ясно да се разбере това, някои от другите секти също започнаха да роптаят. Капитан Бу трябваше да изреве с всички сили, за да възстанови реда. Същата вечер спешно беше свикано градско събрание. Озлобени хората си крещяха през сълзи и марлени маски. Накрая се взе решение в бъдеще погребенията да бъдат разделени по вероизповедание.

Именно тогава, когато Фреди Стокбридж дойде и му предложи да прочете молитва за майка му, се попълни липсващият елемент в загадката за държането на Мари-Клод. Нейният собствен съпруг, онзи забравен мъж, мъжът, за когото Виктор, когато изобщо си спомняше за неговото съществуване, беше мислил с презрителното съжаление на съблазнител към рогоносец — този мъж беше починал само часове преди Амелия Сорикейн-Мемел.

Виктор беше спал с вдовицата още преди трупът на нейния съпруг да изстине.

Но Мари-Клод остана вярна на думата си и не се обърна към Виктор да заеме неговото място. Качи се на първия кораб за архипелага Запад и замина. Месеци по-късно Виктор научи, че се е омъжила за някакъв молекулярен биолог, останал самичък по същото време като нея.

Пал Сорикейн излезе от болницата блед и треперещ, но застана пред сина си достатъчно спокойно.

— Просто не можах да се овладея, Вик — каза той.

Виктор остави чистенето на къщата — най-малките деца отново бяха в дома и той се грижеше за тях — и каза на баща си също толкова спокойно:

— Стига глупости. Пиеш от години. Просто става по-лошо, това е.

Баща му трепна.

— Точно това исках да кажа. Смъртта на майка ти беше последната капка, която преля чашата. От много време не мога да оправя живота си. Без крак... с толкова много работа за вършене... а аз не мога да помогна с нищо. Вик, просто чувствам, че *тук* няма място за мен.

Виктор се взря в баща си. Никога не го бе виждал да изглежда така — точната дума беше „покрусен“? Не, думата, която най-добре подходеше, беше „безполезен“. Пал Сорикейн не виждаше никакъв смисъл или цел в живота си.

Виктор вдигна капака на тенджерата с яхния. Вечерята беше готова; щом Едуина се върнеше с малките деца, можеше да се сервира.

— Хапни — изръмжа той и постави чиния пред баща си. Той покорно прие нареждането — отместваше маската си при всяка лъжица. Изглежда, не искаше да продължи разговора. Просто правеше каквото му беше казано, без никакъв коментар.

За сина му това беше ужасно.

— Но ти имаш твоя курс — каза изведнъж Виктор.

Пал поклати глава, без да спира да яде.

— Няма нищо, на което мога да ги науча, Вик.

— Но обсерваторията...

— Виж — каза търпеливо баща му, — всяко от тези деца може да се справи с телескопа толкова добре, колкото и аз. Били дори по-добре. Той контролира инструментите на „Мейфлауър“ от месеци... Направи серия наблюдения на Небо, с които на Земята би могъл да защити докторска дисертация. Има някои доста странни нива на радиация с голяма енергия, идващи оттам... нещо, което не очаквах. И което не мога да обясня. Вече дори не знам къде да наблюдавам. Но Били

продължава да работи. Той е много умен. Това ще ти бъде интересно, Вик — ще помоля Били да ти го покаже. Той винаги е готов да ме послуша. Ти знаеш, той се погрижи за мен, когато бях... хм, когато бях болен.

— Яж си вечерята — изкомандва намусено Виктор. Поради редица причини не желаше да слуша повече за достойнствата на Били Стокбридж.

Поради епидемията всичко беше забавено и объркано. Корабът на Виктор беше разтоварен за рекордно кратко време, но товаренето на машини и химикали за обратния рейс се забави и отплуването се отложи.

В деня преди най-сетне да отплува Виктор се видя с Реза Макган. Тя беше взела както сина им, така и проходилото дете на Джейк Ланди. Всъщност тя се грижеше за двадесет и две деца — работеше като дневна детегледачка.

— Какво стана с космическото пилотиране? — попита я той.

Реза дори не се усмихна. Не беше смешно — не беше необходимо да казва, че сега, когато епидемията беше върнала всичко назад до нивото на биологично оцеляване, очевидно няма да има работа за космически пилоти.

После, без изобщо да го помисли, той се чу да казва:

— Реза, точно преди да умре майка ми каза, че трябвало да се оженя за теб. Каза ми го... и друг.

— Кой друг? — попита сериозно тя и когато той не отговори, добави: — Прави са, разбира се. Трябваше.

Той примигна изненадано.

— Ще ме вземеш ли за съпруг?

Тя помисли за момент, докато пъхаше шише в устата на едно от малките деца, за които се грижеше. После каза:

— Да. Не. Може би. „Да“ най-напред: правенето на любов с различни хора е един вид детска игра. Време е за задомиране и двамата с теб вече сме на възраст да създадем семейство. След това „не“: ти си лапнал по Мари-Клод Петкин още от училище. Няма никакъв смисъл да мислиш за брак, докато не я изхвърлиш от ума си.

Виктор се изчерви. Тя млъкна.

— Не ми каза какво означава „може би“ — подсети я той.

— Не е ли очевидно? Ако някога успееш да преодолееш сексуалното си влечение към Мари-Клод, може би аз все още ще съм свободна. Обади ми се тогава.

Той се усмихна — не искаше да вземе казаното на сериозно, опитваше се да го обърне на шега.

— Аз ли трябва да ти се обадя? Няма ли ти да ми се обадиш?

— Вик — каза тя сериозно. — Аз ти се *обаждам* още откакто бяхме ученици. И продължавам да получавам сигнал „заето“.

Виктор отиде на друго погребение — беше умряло по-голямото дете на Алис заедно с всичките хиляди, между които майка ѝ. Алис щеше да остане за известно време вкъщи с Шан.

Погребението беше по-лошо от онова предния ден. С решението, взето на градското събрание, да има отделни погребения за мюсюлмани беше отстранена много малка част от проблема. Китамур Хараци беше мюсюлманин, но беше *сунит*. И не искаше съпругата му да бъде погребана с шиити. Затова беше изкопан по-малък гроб за втората мюсюлманска секта.

И тогава действащият равин на общината (бяха само двама) също се зарази от треската на сегрегация и заяви, че еврейските погребения трябва да се извършват на отделно място, където да се издигне звездата на Давид.

Виктор не виждаше смисъл в това. Поставени в гроба, всички трупове бяха еднакви. „Добре поне — мислеше той с остатък от чувствата си на християнин, който не е ходил на черква от кацането си на планетата — че католиците и протестантите, дори квакерите и унитарияните не възразяват срещу общия гроб за своите мъртви.“

Не и досега, във всеки случай.

Тази вечер той се остави баща му да го убеди да отидат да видят какво прави Били Стокбридж. Не защото мислеше, че може да бъде интересно, макар че всъщност беше, а за да поддържа някакъв контакт със стареца. Не беше точно сдобряване. Но най-малкото не и издигане на по-висока стена между тях.

Не отидоха в обсерваторията, а до малката стаичка под радиочинията, която Пал Сорикейн беше измолил за астрономическия

център. Но Били го нямаше.

— Не знам къде може да е отишъл — каза Пал Сорикейн и се намръщи. — С толкова много умрели всичко се обърка... дори не съм говорил с него от седмици. Е, хайде да видим какво е намерил. Мисля, че това е текущата му програма. Нека да ѝ хвърля едно око...

Той отиде до пулта и седна да разгледа екрана — най напред с любопитство, после се намръщи.

— Но това не е Небо — каза той, като разсеяно подръпна с една ръка марлената си маска, а с другата почеса отрязания крак. — Погледни. Правил е звездни спектрограми... много. Виж тук, наблюдавал е група ярки звезди. Това тук е Бетелгейзе... това тук... момент — Пал Сорикейн се намръщи. — Виж това.

Виктор послушно погледна, опитвайки се да си спомни какво знае за звездните спектри. Спомни си само, че с гледане не може да се каже много за тях; трябва да се направи грижливо сравнение със стандартни спектри, за да се види нещо значимо.

— Какво да видя? — попита той.

— Всички абсорбционни линии са сбъркани — възкликна Пал Сорикейн. — Погледни алфа-линиите на водорода! Виж, Бил е направил две серии от спектри за всяка звезда, едната наскоро, другата преди година-две. Техните честоти са отместени... — Той погледна екрана. — Не. Бил е добър наблюдател. Не може да е допуснал грешка. Нещо става систематично.

— Всички звезди ли са сбъркани?

— Не! Виж съседната група... звезди на разстояние пет или шест светлинни години. Те не са се променили. Но по-далечните... Това е невъзможно!

— Какво е невъзможно!

— Виж, по дяволите! Тук, всичко в тази посока, е с червено отместване... всички останали са със синьо. Това не може да бъде, Вик, просто не е възможно. Освен ако...

— Освен ако какво?

Пал Сорикейн поклати глава и изръмжа;

— Нека да намерим Били.

Не те намериха Били Стокбридж, а той тях. Качваше се бързо по хълма, когато ги видя да слизат. Пал Сориkeyн започна гневно да го разпитва, но Били само поклати глава и каза:

— Да отидем в обсерваторията. Трябва да ви покажа.

— Това е стара звездна снимка — обясни Били, когато седна и изкара на екрана изглед на небето негатив — черни точки на бял фон. — Сега ще наложа върху нея онази, която току-що направих. — Броят на звездите изведнъж се удвои, а след това, когато Били заработи на клавиатурата, те започнаха да се движат. — Един момент да ги регистрирам... — Доколкото Виктор можа да види, звездите изведнъж се сляха.

После образът започна да пулсира, като сърце, биещо с ускорен пулс, два пъти в секунда.

— Погледнете сега — каза Били.

Виктор се обърна към баща си — той мълчаливо бе вперил поглед в екрана и челото му бе сбърчено от объркване — или безпокойство?

— Гледам — каза раздразнено Виктор. — Нищо не виждам, но... Ей! Онази там не скача ли напред-назад? И онази също... и другите...

— Господи! — възкликна Пал Сориkeyн.

Били кимна тъжно.

— В този отрязък от небето намерих двадесет и три звезди, които на блинк-компаратора^[7] показват движение. След доплеровите измервания направих и оптически наблюдения. Доплеровите измервания бяха добри. Погледни пак, Вик. Виж онези в краищата на екрана. Ето тази... — той посочи една голяма точка близо до левия край — и малката тук вдясно. Един момент, ще забавя трепкането.

И когато го направи, Виктор видя, че точката вляво скочи наляво, точката вдясно — надясно.

— Всички се движат навън от центъра! — извика Виктор. — И към него.

— Навън е правилно — каза Били. — Точно затова ви показвам този кадър. Онези, които виждаме да се движат, са най-близките звезди — във всеки случай някои от тях — тези с най-големия паралакс^[8]. Всички се движат.

Виктор го наблюдаваше с видимо смайване.

— Но това не може да бъде!

— Прав си, Виктор — каза баща му зад него. — Не се движат. Но по един или друг начин... адски бързо... съвсем неочаквано *ние* се движим.

[1] „Мейфлауър“ (англ.) — Б.пр. ↑

[2] Диаграмата сравнява яркостта на една звезда с нейната температура. — Б.пр. ↑

[3] Азиатска лоза, използвана за фураж, сериозен бурен в южната част на САЩ. — Б.пр. ↑

[4] Растителен организъм, който няма хлорофил, живее по мъртви организми и се храни от тях. — Б.пр. ↑

[5] Лизис — разрушаване на клетъчната структура на тъканта под въздействие на ферменти. — Б.пр. ↑

[6] Вид главоноги мекотели, които се срещат в топлите морета. — Б.пр. ↑

[7] Компаратор за мигане. — Б.пр. ↑

[8] Видимо ъглово отместване на предмет, когато се наблюдава от две места, представляващи база. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 7

Беше жалко, че нямаше никакъв шанс Пал Сорикейн да се срещне с Уон-Ту, понеже, разбира се, Уон-Ту би могъл да му обясни всичко. Уон-Ту дори би бил щастлив да го обсъди, защото беше доволен от работата си.

След като чрез двойката Айнщайн-Розен-Подолски Уон-Ту видя, че първата група звезди увеличава скоростта си, той спря да се порадва на гледката. „Свърших добра работа“ — мислеше той доволно. И наистина това беше много добра *ruse de guerre*^[1]. Беше сигурен, че ако беше видял това, без да е предупреден, първата му реакция щеше да е да стреля по всяка от тези звезди. Веднага, без да помисли дори секунда. Те определено бяха неестествени.

Неговите деца бяха длъжни да направят същото. Може би се опитваха да разберат какво причинява това, но беше много малко вероятно да имат достатъчно близко някакви АРП-системи за бързо проучване и не биха могли да открият неговия материален двойник. Макар че и да го откриеха, нямаше да е толкова важно. Щяха да предположат, че на някоя от онези звезди се намира Уон-Ту — или някой друг — и щяха да стрелят по тях.

Беше толкова добър номер, че го повтори. Ако стратегията да създадеш една фалшива цел е добра, създаването на няколко е още по-добра.

За него това не беше никакъв проблем, но перспективата бе малко скучна. Той обаче не трябваше да го прави *лично*. Нищо, което Уон-Ту бе направил веднъж, не трябваше да прави втори път, освен ако не искаше да се позабавлява — не и щом като можеше лесно да направи копие на себе си, което да свърши работата. Затова той дублира частите от себе си, необходими за изпълнение на задачата, като един малък „близък“ вътре в собствената си звезда и го инструктира да повтори процеса с няколко други групи звезди. Защото трябваше да обърка противниците си — и колкото повече, толкова по-добре; нека да има много неща, за които да се тревожат. Във всеки

случай това беше съвсем малко главоболие. За Уон-Ту правенето на такива копия от части на себе си не беше по-трудно от копирането на компютърни файлове за едно човешко същество. Той дори не си направи труда да контролира работата на копието, затова не забеляза, че една от групите звезди включва звездата, в която влизаха планетите и светът, който дошлите хора наричаха Нюманхоум.

Разбира се, за Уон-Ту това нямаше да има голямо значение дори и да го знаеше.

После за пръв път от доста време Уон-Ту се почувства достатъчно спокоен, за да помисли за малък отдих. Зачуди се какво се е случило с неговите съседи — бе започнал малко да скучае.

В непосредствена близост не бяха настъпили големи промени. Ако един човек-астроном бе на повърхността на звездата G-3 на Уон-Ту и наблюдаваше небето — ако приемем, че би могъл по някакъв начин да гледа втренчено в струя от йони достатъчно дълго, без да изгори — той би забелязал малка промяна. Би видял, че повечето от звездите на небето на Уон-Ту не се движат видимо нито променят цвета си. Поради тази причина един такъв наблюдател не би забелязал, че някоя от тях е изригнала и се е превърнала в обект „Сорикейн-Мтига“, докато всъщност през последните няколко десетки земни години това беше станало с толкова много!

Причината за това беше, че човешкото око не вижда нищо друго освен светлина. А светлината има скорост на разпространение ограничена до 300000 километра в секунда. Това е доста бавно — ужасно бавно за същества от вида на Уон-Ту. Нещата се случваха, но човекът-наблюдател би трябвало да чака много дълго, за да ги види.

Когато ставаше дума за наблюдение, Уон-Ту с неговите АРП-двойки и тахиони беше много по-съвършен. Той научаваше почти мигновено какво се случва на разстояние много стотици светлинни години. Например той знаеше, че почти осемдесет звезди фактически са разпрашени от някого. Не знаеше кой е този някой — е, или някои. Знаеше, че е повече от един някой, макар и само поради това, че той лично бе разпрашил шест от звездите, извършвайки малък сондиращ обстрел. Знаеше също, че един или два от онези изстрели напосоки бяха минали неприятно близко до собствената му звезда G-3, макар да бе почти сигурен, че това е случайно. Не си позволи да прави догадки. Това беше твърде важно и той грижливо го определи. Уон-Ту имаше

свой еквивалент на статистически анализ и най точният анализ на положенията на избухналите звезди, който можа да направи, показва случайно разпределение.

Друго нещо, което Уон-Ту не знаеше, беше дали някой е бил ударен.

Уон-Ту се интересуваше от това. Вярно, поне един от неговите съседи, изглежда, се бе опитал да го убие. Но това бяха единствените му съседи — да не говорим, че всъщност в известен смисъл те бяха негова плът и кръв.

После чу сигнал, който не беше чувал от доста време. Някой го викаше.

Когато едно същество от вида на Уон-Ту искаше да говори с друго, то просто активираше подходяща група двойки Айнщайн-Розен-Подолски и съобщаваше името си — тоест издаваше звук, който през плазмените умове на същества като Уон-Ту минаваше за име. Те не произнасяха истински звуци, разбира се. „Звукът“ е вибрация на въздуха, а, разбира се, там където живееха те, нямаше газова атмосфера. Но дори във вътрешността на една звезда съществуват така наречените акустични явления — биха могли също да се нарекат звуци, макар че никое човешко ухо не би могло да ги чуе — и всяко от децата на Уон-Ту издаваше характерен за него звук. Например Хейгтик, фактически първородният син на Уон-Ту, който много приличаше на самия него (в известен смисъл) — дружелюбен, порядъчен и много, много умен. Или Горк (името му звучеше *bassoprofundo*^[2] като гукане на гълъб) и Хгам (гърлен бял шум като от студен двигател, който най-после запалва), или бедният дефектен Уон-Уон-Уон, най-тъпият от групата, чието „име“ звучеше малко като форсиране на мотор на червен светофар. Никой не обръщаше голямо внимание на Уон-Уон-Уон. Уон-Ту го беше направил последен в своето „бащинство“, когато беше станал много предпазлив по отношение на способностите на потомството си и бедният Уон-Уон-Уон беше почти идиот. Бяха общо единадесет, включително Уон-Ту, и седем от тях се бяха опитали да го повикат, докато той беше зает с привеждане в движение на собствената си звезда.

Уон-Ту се замисли върху този факт. Много вероятно един (или повече) от тези седем да се беше опитал да го убие и сега да го вика, за да разбере дали е все още жив.

Но трима други мълчаха и трябваше да помисли за тях. Те не го бяха повикали. Това можеше дори да е по-съществено. Може би те бяха унищожени; или може би именно те бяха онези, които бяха стреляли, и сега мълчаха с надежда другите да помислят, че са загинали.

„Колко жалко — мислеше унило Уон-Ту, — че накрая винаги се стига до това.“

Провери неспокойно сензорите си. Всичко вървеше както бе планирано. Пет групи звезди, най-малката само от половин дузина, най-голямата от над сто, вече се ускоряваха от положенията си в най-различни посоки. („Нека Хейг-тик се опита да си представи *това*“ — помисли весело Уон-Ту.) Не след дълго те щяха да се движат доста бързо; неговите операции отклоняваха енергия от самите звезди, за да ги задвижат, като преобразуваха вътрешните им частици в гравитони и създаваха тяга дори да огънат пространството около тях, за да ги изолират и да ускорят нещата.

Чудеше се дали Хейг-тик и другите наистина ще допуснат, че самият той е в една от онези групи и е побягнал. Това щеше да бъде добра измама — ако успееше, — но Хейг-тик приличаше твърде много на самия Уон-Ту, за да бъде държан дълго в заблуда.

„Не — мислеше Уон-Ту със съжаление, — измамата няма да продължи дълго. Рано или късно единият от нас ще трябва да унищожи другия.“

„Много жалко“ — каза си той хладнокръвно. После, просто за да върши нещо, изпрати импулси, които да превърнат още три възможни цели в супернови.

Колко чудесно щеше да е, ако всички можеха да живеят в мир...

Но той трябваше да се защити. Дори ако това означаваше да взриви всички звезди в галактиката освен своята собствена.

[1] Военна хитрост (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Дълбок бас с изключително нисък диапазон. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 8

Когато инженерите от комуникационния център отидоха при Пал Сориkeyн, за да се опитат да си обяснят какво не е наред с получаваните от тях излъчвания от третия междузвезден кораб, старецът за момент ги погледна без да разбира. После се удари по челото и простена:

— Господи! Трябваше да се сетя!

Не се беше сетил обаче. Никой не се беше сетил. Покрай цялото вълнение и безпокойство, и страх, предизвикани от движенията на съседните звезди, никой не се беше сетил, че това може да се отрази на пристигането на междузвездния кораб „Ню Аргози“.

А се беше отразило.

Вярно, съобщенията, които още идваха от „Ню Аргози“, бяха съвсем нормални дори бодри. Корабът беше още на фазата на забавяне, все още много далеч. Следователно щеше да мине почти година преди комуникационният център на Нюманхоум да може да получи нещо, което третият кораб можеше да каже относно неочакваното отдалечаване на дюзина звезди и обикалящите по орбита около тях небесни тела.

Инженерите не очакваха да чуят такова нещо. Очакваха пристигащите от „Аргози“ сигнали да поддържат постоянна честота, както би трявало да бъде. Това обаче не ставаше.

Сигналите също имаха Доплерово отместване^[1].

Никой не искаше да повярва във вероятното обяснение на това отместване, но честотата систематично нарастваше. Повече не можеха да се съмняват.

„Ню Аргози“ не беше част от пространството, в което се намираха те. Нюманхоум се движеше. „Аргози“ не се движеше заедно с него.

Най-страшното, което опъваше нервите на колонистите, беше, че на „Ню Аргози“ още не знаеха какво става. В техните предавания се съобщаваше, че всичко е наред, че няма изобщо никакви проблеми, че дори онези досадни, тревожни звездни избухвания са престанали — и те очакваха да пристигнат на Нюманхоум навреме.

Сега това вече беше невъзможно, тъй като Нюманхоум беше станала подвижна.

Това беше от голямо значение лично за всеки колонист. „Ню Аргози“ не беше просто астрономически обект. Той беше нещо, което всеки от тях очакваше с нетърпение. Беше Дядо Коледа, натоварен с подаръци. На „Ню Аргози“ имаше хора — повече, отколкото бяха докарали двата първи кораба, още три хиляди замразени тела, предназначени да бъдат размразени и да се присъединят към първите колонисти на Нюманхоум — много от тях приятели, колеги, дори роднини на пристигналите по-рано.

На него имаше и друго.

Беше натъпкан с неща, които не бяха от първостепенна важност и поради това не бяха натоварени нито на „Арк“, нито на „Мейфлауър“, но които колонистите много желаеха. Имаше пиана и цигулки, духови инструменти и тромпети; имаше хиляда нови видове цветя и около хиляда и петстотин вида птици, диви животни и членестоноги, каквито на Нюманхоум без „Ню Аргози“ никога нямаше да има. Имаше чудесен изкуствен спътник със слънчево хранене, който беше единственият им шанс да произвеждат повече антимаатерия, за да попълват намаляващите запаси в орбита. Имаше и три малки совалки за изследване на системата. И най-вече той носеше надежда: носеше обещание за едно бъдеще — че колонистите на Нюманхоум не са окончателно, напълно откъснати от Земята...

И тази надежда се беше изгубила.

Колонистите трябваше да проведат събрание, за да обсъдят проблема. Разбира се, на него не можеше да се реши нищо — не можеше да се вземат никакви полезни решения. То просто даваше възможност всеки да чуе и да каже всичко, което можеше да се каже, — а след това, след катарзиса, да се върнат в реалния свят — което означаваше Нюманхоум, единственият останал им свят.

Макар че епидемията беше покосила мнозина, на Нюманхоум бяха останали живи 3300 души. Единствените на възраст над четири

години, които не присъстваха, бяха екипажите на орбита, по море или малките групи на Южния континент и по други населени части на планетата. Две хиляди и шестстотин души се събраха на хълма край града, високоговорителите бумтяха.

Избраха комитет от дванадесет души да събере цялата налична информация и да изготви доклад. Пал Сорикейн беше в него, разбира се. Също и Били Стокбридж, старата болна Франсес Мтига (докарана със самолет специално от западния архипелаг) и старият (но съвсем не болен или слаб) капитан Бу Венгза. Щом комитетът съобщи онова, което всички вече знаеха, се вдигна гора от ръце.

— Ако ние можем да видим, че не се намират там, където трябва да са, защо те не могат да го видят? — попита някой.

Пал Сорикейн се изправи и се люшна на изкуствения си крак; не беше пил много, но личеше, че е уморен.

— Вече може би могат. Не забравяйте, че са все още почти на една светлинна година. Съобщенията, които получаваме от тях, са изпратени преди две нюманхоумски години.

После се обади една жена от Делта:

— Но ние сме ги уведомили какво става, нали?

— Разбира се! — отговори капитан Бу. — Те обаче още не са получили нашето съобщение. Скоростта на светлината е еднаква във всички посоки. — После се обърна към другите от комитета. — Какво има, Били?

— Брат ми иска да попита нещо — каза Били.

Фреди Стокбридж се беше изправил; беше учил за свещеник достатъчно дълго, но тъй като нямаше папа или кардинал, накрая сам се беше ръкоположил. Той сграбчи един микрофон и извика:

— Можете ли наистина да ни кажете какво става?

— Казахме ви всичко, което, можем — отвърна Пал Сорикейн. — Данните са ясни. Нашата малка местна звездна група се движи спрямо останалата част на галактиката... и се ускорява. Изглежда, някакви други групи също са започнали да се движат в различна посока, но не сме сигурни. Колкото до *причината* за това... един Господ знае.

— Да, точно така. Ние не знаем, но Той знае — твърдо каза Фреди Стокбридж.

След събранието Виктор придружи Реза до дома ѝ. Тя спря до къщата и загледа звездите. После каза:

— На мен не ми изглеждат различни.

— Във всеки случай през повечето време не мога да видя цветовете — призна Виктор. — Всичките ми изглеждат еднакви: просто светли точки. Всъщност разликата не може да се види с просто око.

Тя потрепери, макар че както почти всяка нюманхоумска нощ беше влажно и топло, и каза:

— Хайде да нахраним децата.

Не продължи дълго. Виктор откри, че е очарован от гледката, на която не беше свикнал: как Реза прегръща бебето, шепне му, сменя пеленките и го храни. Усещането не беше сексуално. Във всеки случай той не *мислеше*, че е сексуално, макар че имаше и нещо такова. Беше просто привлекателно.

— Работата покрай децата е доста много — каза той съчувствено, когато отново излязоха навън.

— Много е за един човек — съгласи се тя. „Доста остро“ — помисли той и се почувства неудобно.

— Виж, ако искаш — започна смутено Виктор, — от време на време мога да взимам бебето... искам да кажа, когато съм в пристанището.

Тя поклати глава.

— Не става. То се нуждае от дом. А пък аз от съпруг.

Сега Виктор определено се почувства разтревожен.

— Съпруг? Наистина ли? Би ли желала... хм, искам да кажа, ще си съгласна ли да се любиш само с един човек до края на живота си?

— Като при брак? — Тя помисли сериозно за момент, после се обърна и го погледна от упор. — Верността важна ли е за теб, Виктор?

Той се почувства попаднал в капан.

— Аз... — Виктор се поколеба, размишлявайки върху онова, което ще каже и какво би могло да означава то. — Да, мисля, че съпружеската вярност е важна — каза най-после той.

— Вероятно бих могла — каза Реза. — Да, сигурна съм, че бих могла... искам да кажа, ако сме женени.

Беше съвсем вярно, че не можеха да видят никаква промяна в цвета на звездите, не и с невъоръжено око, но въпреки това промени имаше. В една посока звездната светлина беше отместена към синьото, в другата — към червеното. И отместванията растяха с всяка седмица.

Сега Пал Сориkeyн имаше какво да прави. Двамата с Били Стокбридж прекарваха цялото си време в разглеждане на спектрограми и търсене в банките данни на всички възможни сведения, които можеха да хвърлят светлина върху проблема, и макар всички да излизаха безрезултатни, те продължаваха да се опитват да разберат какво, *по дяволите*, става в тяхното малко космическо пространство.

Спектралните отмествания не засягаха най-близките звезди — това бяха установили доста отдавна. В пространство с обем шест хиляди светлинни години имаше около дузина такива звезди — включително въглените от един от старите избухнали обекти „Сориkeyн-Мтига“. Техните спектрограми бяха непроменени. Слънцето на Нюманхоум не беше близко до центъра на този обем, а почти в края — така че Сориkeyн отговаряше язвително на колонистите, които (как суеверието се подхранва от неочакваното!) мърмореха, че е богохулствено безразсъдство да се колонизира пространство, в което има някакви променени неща.

Не, просто се беше случило (по някакъв начин!) този обем от пространството да се отдели от останалата част от галактиката. Или тяхната малка група от дванадесет звезди и всички свързани с тях планети, лунни и обикалящи по орбита вектори бяха започнали (по някакъв начин) бързо да се движат по посока на съзвездие Дева, или останалата част от галактиката (отново по някакъв начин — никой не можеше да се сети за някакъв механизъм, който би могъл да направи това да се случи) бързо се отдалечаваше от тях.

Разбира се, всичко това беше ужасяващо.

Нещо повече. Беше *невъзможно*. Един основен природен закон — закон непоклатим, който стоеше в основата на научното знание, елементите на движението, които бяха фундамент, създаден от Исак Нютон и потвърдени от всички учени след него — просто беше нарушен.

Да се мисли сериозно върху това означаваше човек да разбере, че като учен изобщо нищо не знае. Науката просто *грешеше*.

Но как беше възможно това?

Живеещите на Нюманхоум хора не можеха да се съмняват в науката. Науката ги беше докарала на тази планета. Те не бяха земеделци от третия свят или скотовъдци. Бяха химици, инженери, физици, генетици, минералози, агротехници, математици, доктори, металурзи — почти всеки възрастен от двата колониални кораба имаше научна степен в някаква област и всеки ден те предаваха това знание и тази нагласа на ума на децата си.

Резултатът бе изгаряща дилема, която просто не можеше да бъде разрешена.

Единственият начин за оцеляване беше изобщо да не се мисли за това — поне дотогава, докато можеха да си го позволят. В края на краищата останалата част от техния свят все още се държеше както трябва. Вярно, още съществуваха онези необясними емисии от обгорялата повърхност на планетата Небо, но тя беше много далеч. На повърхността на Нюманхоум и в обикалящите по орбита стари негодни кораби над нея всичко оставаше нормално. Посевите растяха.

А най-добрата новина беше, че здравните екипи накрая бяха намерили микроорганизъм, който може да се развива в човешкия организъм и да унищожавя спорите на чумата. Така нуждата от марлените маски отпадна.

Но когато комуникациите с „Ню Аргози“ се превърнаха от шок в паника, от изгубена надежда до отчайващото разбиране, че корабът никога няма да кацне на Нюманхоум, защото планетата се отдалечава от него по-бързо, отколкото той се движи към нея — тогава всичко стана много лично.

Виктор и Реза най-после се ожениха — на 43-ти през пролетта на колониална година 38. Сватбата беше шумна и весела. Но късно вечерта, докато стояха на балкона за последна глътка вино преди да си легнат, Виктор дълго гледа звездите. Нощта беше ясна. Можеха да видят как светлата точка на „Мейфлауър“ се плъзга по южния хоризонт по орбитата си.

— Ще станем ли доброволци? — попита Виктор младоженката.

Не беше необходимо да го пита какво има предвид. Тя знаеше. Колонията най-после се беше почувствала достатъчно силна, за да отдели втечен газ за гориво за ракета. Най-после един нов екипаж от

доброволци скоро щеше да излети в космоса да смени уморения екипаж на орбита, да им даде възможност след всичките тези години да слязат долу, да стъпят на планетата, за заселването на която бяха летели над двадесет светлинни години в космоса.

— Може би следващия път. Когато децата станат малко по-големи — отвърна тя, сложила ръка в неговата. После попита: — Звездите не ти ли се виждат различни?

Беше въпрос, който не преставаха да си задават. Виктор замислено присви очи и каза:

— Не знам. Не мисля.

Малкият Джен излезе на балкона. Беше пъхнал пръсти в устата си, с другата си ръка хвана роклята на Реза, без да откъсва очи от Виктор. Зад него два пъти по-голямата му сестра, Таня, дъщеря на Джейк Ланди, си играеше кротко. Джен почти не беше свикнал с Виктор, защото макар че той беше прекарвал с него поне по час-два всеки път, когато корабът му беше в пристанището, Джен беше виждал много повече други мъже.

Виктор вдигна момчето. Джен не се възпротиви, но не пусна полата на майка си и тя се видгна чак до кръста ѝ. Майка му се засмя и я издърпа от малките пръстчета.

— Защо се държиш за роклята на майка си? — попита учудено Виктор. — Сега ние сме семейство, нали?

Реза го погледна и попита:

— Харесва ли ти да бъдем семейство?

Сериозен въпрос, изискващ честен отговор.

— Разбира се — отвърна Виктор и кимна да покаже, че наистина мисли така. — Ние сме чудесно семейство. Всичките — добави той. — Твоите и моите, и нашите деца... имаш ли нещо против, ако вземем и Шан?

— Нямам нищо против, но мисля че на Алис няма да ѝ хареса. От друга страна, тя прекарва в морето много време и наистина не би трябвало да взема момчето със себе си. То трябва да ходи на училище. — И млъкна по начин, който показваше, че не е казала всичко.

— Какво има? — попита озадачено Виктор.

Реза погали Джен по главичката.

— Предполагам, че ти самият няма да престанеш да пътуваш по море, нали? — отговори тя и го погледна.

— Не, защо да престана? Това е моята работа, а... — Мина му една мисъл. — Безпокои те, че пътувам с Алис ли?

— Не.

Но определено беше обезпокоена. Виктор виждаше достатъчно ясно това.

— Виж, мога да взема друг кораб — каза той и си помисли, че има много неща, свързани със семейството, и че ще трябва да мине много време, за да свикне.

— Ако искаш — каза тя.

Той не каза, че въпросът е какво иска *тя* — вече беше научил поне толкова за семейния живот.

— По този начин ще мога да съм тук, когато Алис е в морето, така че ще можем да вземем Шан при нас — каза той.

— Ще бъде добре — каза Реза, загледана в звездите. — Ако сложиш Таня да спи... аз ще накърмя бебето... ще се върна след минути. И ще можем да консумираме брака си.

Животът на колонията продължаваше. Когато меденият месец свърши, Виктор Сориkeyн откри някои от недостатъците на *семейния* живот. Радиооператорът на кораба беше неомъжена млада жена, казваше се Нуредин, и нормално очакваше той да я приеме в леглото си. Сега обаче това не му изглеждаше нормално. А когато се върна в колонията, беше дори по-радостен да види жена си, отколкото беше очаквал. Тя не си беше губила времето. Беше бременна от четвърт нюманхоумска година и това щеше да продължи още малко повече от година. Коремът ѝ съвсем определено се беше закръглил, движенията ѝ бяха малко тромави — но не и в леглото.

Ако човек успееше да изкара от ума си някои затормозяващи, нерешими въпроси като например „Какво, по дяволите, става с Вселената?“, животът протичаше доста хубаво. Имаше дори едно честване — големият криогенен комплекс с фризери на хълмовете край Хоумпорт най-после беше завършен. Това означаваше, че сега щяха да имат гориво за отдавна бездействащата совалка, защото станциите за втечняване на газ, които поддържаха работата на фризерите, можеха да произвеждат течен водород и кислород за хранване на малък космически апарат.

Това беше голям плюс — макар Виктор с огорчение да научи, че не е включен дори в резервния списък на космическите пилоти — имаше твърде много други преди него. Но това все пак беше радостно. Фризерите бяха основно философско обещание — не, адски близко до *религиозно* обещание — за бъдеще. Бяха построени да траят дълго и бяха големи. Бяха предназначени да поберат всички замразени образци и тъкани — всичко, което хората на Нюманхоум бяха оставили след себе си — от диви кестени и атрофирали черни дробове на алкохолици до африкански мравояди и молци, и саламандри. Фризерите бяха най-добрата им връзка със Земята, напълно автоматично зареждани с енергия от геотермалните кладенци — и построени да издържат хиляда години...

И сега обречени да останат до голяма степен празни, защото големите товари замразени биологични материали от „Ню Аргози“ никога нямаше да пристигнат.

Нищо чудно, че честването беше съвсем кратко и скромно.

Имаше и други лоши новини. През тази година съвсем неочаквано умря Ибитсам Кхадек, все още настояваща колонията да проведе изследване на кафявото джудже на дядо ѝ. Майката на Реза, Розалинд Макган, също беше зле със здравето — изглежда, никой не можеше да каже какъв точно е проблемът, освен че може да са някакви много закъснели последици от неоткрито вътрешно „изгаряне от фризера“.

Пал Сорикейн беше започнал отново да пие.

И още по-лошо, Реза съобщи на Виктор, че е започнал да си прави домашно пиене. Наоколо имаше достатъчно местна растителност и тя определено ферментираше лесно в алкохол, но беше глупаво някой да го пие.

— Как са децата? — попита угрижено Виктор.

— Добре са — отговори Реза. — Едуина е доста израсла малка госпожица, знаеш. Тя и момчетата живеят със Сам и Сали Брод... те нямат собствени деца, макар много да се опитваха. — Тя се поколеба. — Може би трябва да наминеш да ги видиш.

— Ще намина — обеща Виктор. — Но първо трябва да говоря със стареца. Макар да не вярвам, че ще ме послуша завърши тъжно той.

Така рано на следващата сутрин Виктор отиде в дома на родителите си. Баща му, който тъкмо ставаше, изслуша нетърпеливо бащинския съвет на сина си.

— Какво става с теб? — извика накрая Виктор. — Да не искаш да се отровиш? Нямаш ли какво да правиш със собствения си живот?

Пал Сорикейн се наведе да завърже крака си малко по-стегнато.

— Не е да нямам какво да правя — обясни той. — Просто не знам как. Никой не знае. Всички сме тъпи, Вик; не знаем какво става. Не само относно факта, че Нюманхоум се движи... Господи, ние не знаем дори какво става на Небо.

— Какво да става на Небо?

— Не *знам*! Точно това е въпросът. Виждал ли си снимки напоследък? Всичките онези проклети облаци... Не можем да видим нищо с оптически уреди.

— Облаците не са изненада — започна Виктор.

— *Нищо* ли не помниш? — гневно възкликна баща му. — Небо беше съвсем суха! Сега... сега не знам откъде е дошла всичката тази водна пара. И не е само това. Нещо там излъчва високоенергийна радиация и аз не знам какво е, нито знам защо го прави.

— Това има ли нещо общо с, хм, с факта, че ние се движим?

— И това не знам! А видя ли новите Доплерови отмествания? Ние не само се движим, *ускоряваме* се. — Пал изглеждаше потопаднал и по-отчаян от всякога. — Ако това продължи, скоро ще достигнем скоростта на светлината. Знаеш ли какво означава това?

— Защо... — Виктор се замисли, после примигна. — Да не се опитваш да ми кажеш, че може да има релативистични ефекти? Ще изпаднем ли във времезакъснение^[2] както при пристигането на „Мейфлауър“ тук?

— Един Господ знае! — извика триумфиращо баща му. — Аз определено не знам! И никога няма да узная, защото на никого *не му пука*! — Той облиза устни, избягвайки очите на Виктор. После стана, предизвикателно докуцука до шкафа и извади бутилка. Докато си наливаше, каза: — Не мога да спра да мисля, че има някаква връзка с Небо. Ако можех да накарам проклетото градско събрание да изпрати сонда, бихме могли да разберем нещо! — изръмжа той. Но те не искат да изразходват ресурси.

— Това е предлог, татко — каза строго Виктор. — Не желая да говоря за космически кораби, искам да говоря за теб. Ако не престанеш с тази отрова, ще се убиеш.

Баща му се усмихна, лицето му бе мършаво и оскотяло.

— Накарай ги да изпратят една сонда и ще оставя пиенето и ще отида с нея.

— Не мога да направя това. Знаеш, че не мога.

— Тогава — каза баща му — следващото най-добро нещо, което можеш да направиш, е да си гледаш работата.

При следващото пътуване Виктор взе на кораба и семейството си.

Беше експеримент. Реза беше квалифициран навигатор, макар да не бе практикувала скоро. Въпреки че корабът не се нуждаеше от двама навигатори — той едва ли се нуждаеше и от един, — винаги имаше нужда от допълнителна работна ръка за контролиране скоростта на ротора и двойна проверка на местоположението спрямо звездите — макар че сега, когато отчитаха по секстанта положението на някоя звезда, не знаеха доколко тя е на правилното си място. Някои от паралактичните отмествания сега се забелязваха дори със секстант.

Алис Бегстайн отказа да даде Шан на новата брачна двойка, затова отплуваха без него. Знаеха, че няма да могат да пътуват заедно повече от веднъж или дважд, защото когато дойдеше бебето, Реза трябваше да остане на сушата най-малко един сезон. Но си струваше да се опита и сега всички бяха доволни. Отначало Таня страдаше малко от морска болест, но заболяването беше повече психологическо, отколкото реално — Великият океан се държеше добре, както обикновено. Децата обикаляха кораба. От екипажа винаги се намираще някой да ги наглежда и да се грижи Таня да прекарва определените часове на корабната обучаваща машина. Бебето беше толкова щастливо на кораба, колкото и навсякъде другаде, а Реза се наслаждаваше на новото изживяване. Лежаха на слънце; на Южния континент обикаляха из хълмовете и се къпеха в тихия прибой. Когато се връщаха, Виктор почти желаше това да продължи вечно.

Умовете им, разбира се, не преставаха да се измъчват от неизвестността за онова, което ставаше с Вселената.

Това тревожеше дори Таня макар и главно, разбира се, защото виждаше, че възрастните се тревожат. И когато вечер я слагаше да спи, Виктор с желание правеше онова, което Пал беше правил толкова често за него. Историите, които ѝ разказваше, бяха за Земята и за продължителното пътуване до Нюманхоум, и за звездите. През последната нощ преди да пристигнат той стоеше с нея на палубата пред кухнята. Вечерята къкреше на печката, турбините тихо бръмчеха. Таня присви очи към залязващото слънце и попита:

— Какво кара слънцето да гори?

— Не гледай дълго в него, Таня — предупреди я Виктор. — Не е добре за очите. Преди няколко години много хора си повредиха зрението, когато... — Той се поколеба. Не искаше да завърши изречението: „Когато всички поглеждаха през няколко минути към слънцето и се чудеха дали ще изригне като толкова много съседни звезди и ще ни изгори.“ — Когато дойдохме на Нюманхоум — завърши той. — Време е да си лягаш.

— Но какво все пак го кара да гори? — настоя тя.

— Всъщност то не *гори* — отвърна Виктор. — Не както гори обикновен огън. Това е химическа реакция. Сливане на водородни атоми и превръщането им в хелиеви атоми.

Таня каза гордо, за да покаже, че е разбрала:

— Искаш да кажеш, че ако взема водород от бутилката и... и тогава какво трябва да направя? За да получа хелий, имам предвид.

— Всъщност не би могла да направиш нищо. Не по този начин. Необходима е много енергия, за да могат протоните — протонът е тежката част от водородния атом, ядрото — да се слоят. Те са с положителен електрически товар, помниш ли? А положителните електрически товари какво правят?

— Отблъскват се — отговори доволна Таня.

— Правилно, мила! Затова, за да се сближат, трябва *сила*. Това е трудно да се направи. Но вътре в една звезда като земното слънце или нашето слънце — всъщност като всяка звезда — звездата е толкова голяма, че се свива и свива.

Поколеба се, чудейки се доколко Таня ще може да разбере обяснението на термоядрения цикъл. Но за щастие тя, изглежда, следеше всяка негова дума.

— Разкажи ми, татко — настоя тя.

Не можеше да откаже на дъщерята на Ланди, когато му казваше „татко“.

— И така — започна той, вдигна глава и видя Реза да идва към тях с бебето на ръце и с другото, още неродено, издуващо с всеки изминат ден все повече корема ѝ.

— Почти е време за вечеря — предупреди го тя.

Виктор си погледна часовника и каза:

— Само няколко минутки. Преди малко сложих зеленчука, но ако искаш, можеш да извикаш екипажа.

— Първо ми разкажи, татко — помоли Таня.

— И така — каза Виктор, — има някои усложнения. Мисля, че точно сега нямаме време да ги обясним. Но ако можеш да направиш четири протона да се слоят и превърнеш два от тях в неутрони... помниш ли какво е неутрон?

Таня отговори, като внимаваше в произношението на трудните думи.

— Неутронът е протон с добавен един електрон.

— Точно така. Тогава получаваш хелиев атом. Два протона, два неутрона. Само че масата на хелиевите ядра е по малка от сумарната маса на четирите водородни ядра. Следователно остава известна маса...

— Знам! — извика Таня. — E е равно на m по c на квадрат! Излишната маса се превръща в енергия!

— Точно така — потвърди доволен Виктор. — Това кара слънцето да гори. Сега ми помогни да сервираме вечерята.

Когато стигнаха до вратата тя повдигна глава.

— Татко? То някога ще спре ли да гори?

— Искаш да кажеш дали ще изстине? Не и през нашия живот — отвърна Виктор уверено, без да знае, че лъже.

И така пътуването протичаше абсолютно идеално чак до края... но краят не беше идеален.

Беше ужасен.

Може би Реза не трябваше да се опитва да насочва ръкава със зърно към трюмовете с бебето на ръце. Операторът на палубата беше

нов и не можа да нагласи ръкава където трябва; Реза остави бебето да бутне вироглавия ръкав...

И бутна много силно, загуби равновесие и падна. Падна само от два-три метра, и то върху зърно — но това беше достатъчно. Когато Виктор изтича при нея, тя стенеше, а зърното под нея беше почервенияло от кръв.

Заведоха я в болницата да спасят бебето. Роди се преждевременно, разбира се, но въпреки това беше здраво момиченце и имаше всички шансове да оцелее. Също и Реза — но щеше да мине доста време, докато се възстанови.

Тя определено не трябваше да участва в следващото пътуване с мъжа си и децата. Когато дойде майка ѝ и Реза пъшкаше от болки и се оплакваше, тя, изглежда, реши, че вината е изцяло на Виктор. За пръв път той помисли за Роз Макган като за тъща. Прие всички обвинения.

— Не трябваше да я взимам с мен — призна тъжно той. — Слава Богу, че все пак ще се оправи.

— Бог — каза презрително Роз Макган. — Какво знаеш ти за Бог?

Виктор я погледна, почувствал, че по някакъв начин е изпуснал нишката на разговора.

— За какво говориш?

— За Бог — каза тя твърдо. — Защо не се ожени за Реза както трябва? В църква? Със свещеник?

Виктор примигна от изненада.

— Искаш да кажеш Фреди Стокбридж да ни венчае?

— Искам да кажа както *трябва*. Защо мислиш са всички тези неприятности? Отдръпнахме се от религията. Сега плащаме за това!

Докато се връщаше от болницата в безлунната нюманхоумска нощ, Виктор се почувства объркан. Той знаеше, разбира се, че в Нюманхоум религията се съживява — всъщност съживяваха се нови и нови религии. След като се разделиха на две групи, мюсюлманите сунити и шиити не бяха престанали да се делят: разделиха се отново по въпроса къде се намира изток и след това отново за календара. (Как може да се определи времето на първата поява на новата луна, когато започва рамазанът, след като не се вижда никаква луна?) Баптистите отказаха да отстояват единна християнска църква с унитариянците; римокатолическата църква се отдели от гръцката ортодоксална и от

епископалната. Дори капитан Бу се обяви за върнал се във вярата християнин и обяви всяка друга душа на Нюманхоум за обречена да гори във вечния огън на ада.

На третата година след спектралното отместване на Нюманхоум имаше двадесет и осем отделни религиозни институции, с претенции за общо хиляда и четиристотин души членове — разделени във всичко с изключение на единодушното презрение към трите хиляди други колонисти, които не принадлежаха изобщо към никаква религия.

Виктор посети баща си и го намери да седи самичък на прага на собствения си дом втренчен в небето — и пиещ.

— О, *по дяволите!* — изруга Виктор и се намръщи.

Баща му го погледна невъзмутимо и му предложи:

— Пийни едно. Не е лошо, от картофи е. Няма да те убие.

Виктор категорично отказа, но седна и загледа баща си със смесено чувство на недоумение и гняв. Старецът дори не изглеждаше пиян. Изглеждаше трезвен. Уморен. Но най-вече изглеждаше потънал в мисли, сякаш в ума му имаше нещо, което не искаше да излезе.

— Реза ще се оправи — каза Виктор сърдито, защото Пал Сорикейн изобщо не се бе сетил да попита.

Баща му кимна.

— Знам. Стоях в болницата, докато не казаха, че е вън от опасност. Тя е много силна жена, Вик. Добре направи, че се ожени за нея.

Объркан и леко успокоен, Виктор добави:

— Значи си се върнал тук и пиеш да го отпразнуваш?

— Опитвам се — каза весело Пал. — Не изглежда да има голям ефект.

— Какво им става на всички? — избухна Виктор. — Целият град е странен! Чух хора да се бият в името на Бога дали има един Бог или трима. И на нито едно лице няма усмивка...

— Знаеш ли какъв ден е?

— По дяволите, разбира се, че знам. Петнадесети зима, нали?

— Днес е денят, в който трябваше да пристигне „Ню Аргози“ — каза баща му. — Нощес не бях единственият, който пиеше. Поради тази причина всички се чувстват отвратително... само че може би аз имам по-голямо основание от повечето.

— Сигурно — каза възмутено Виктор. — Ти винаги имаш основание. Не можеш да разбереш защо изригват звезди, не знаеш какво става на Небо, изваден си от равновесие поради спектралните отмествания... и прибягваш към пиене. Всяка причина е добро основание да се натряскаш, нали?

— Така смятам, да — каза баща му спокойно.

— О, по дяволите, татко! Каква е ползата да се тревожиш за тези далечни неща? Защо не се стегнеш и не заживееш като всички нормални хора, вместо да мислиш за неща на милиони километри от нас, неща, които не ни засягат?

Баща му го погледна спокойно и си напълни чашата.

— Ти не знаеш всичко, Вик — отбеляза той. — Знаеш ли къде е Били Стокбридж?

— Нямам представа! И не ме интересува. Мисля за теб.

— Подготвя общоградско събрание за утре. Трябва да им съобщим нещо. Предполагам ще кажеш, че това не ни засяга. Вече месец двамата наблюдаваме доста внимателно слънчевата радиация — откакто Били забеляза в нея нещо странно.

— И какво е това странно нещо?

— Всъщност нямам предвид „странно“ — каза извинително баща му. — Страхувам се, че изобщо не е странно. Решихме да не казваме на никого, докато не се уверим напълно; не искахме да разстройваме хората, докато това не стане абсолютно необходимо...

— Кажи за какво става дума, дявол да те вземе!

— За слънчевата радиация, Вик. Намалява. С всеки ден слънцето излъчва все по-малко топлина и светлина. Много скоро хората ще го забележат. Много скоро...

Той спря и се замисли за момент, после отново си наля.

— Много скоро тук ще стане студено — каза той, вдигна чашата си и се загледа в нея.

[1] Известно като Доплеров ефект — промяна в честотата, с която вълни (звук или светлина) от даден източник достигат до наблюдател, когато източникът и наблюдателят са в движение един спрямо друг така, че честотата нараства или намалява в зависимост от скоростта, с която разстоянието намалява или нараства. — Б.пр. ↑

[2] Забавяне на времето в съответствие с теорията на относителността, което се получава в система на движение относно външен наблюдател и което става очевидно, когато скоростта се доближава до тази на светлината. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 9

Макар че Уон-Ту беше много повече от човек, той имаше някои човешки черти — дори такива, които някои хора може би считаха за привлекателни. Например изпитваше същата радост от добре свършената работа като всеки човек, отдаден на някое хоби.

Така когато завърши проекта си по преместване на звездите, той отдели малко време да наблюдава какво става с тях. Достави му удоволствие да види как неговите материални аналози бяха изпълнили задачите си. Всичките избрани от него звездни купове сега бяха в движение и скоростта им нарастваше. Всяка от звездите в тези звездни купове леко потъмняваше — съвсем естествено, тъй като част от енергията ѝ отиваше за изработване на гравискалари, вместо за излъчване на светлина и топлина. Всяка звезда носеше със себе си планети, луни, комети и астероиди, хванати в неудържимо гравискаларно движение. Неговите пет материални аналога бяха все още тук. Той можеше да говори с тях и да им дава по-нататъшни инструкции, ако имаше такива. В момента те се бяха забавили до състояние на стендбай в очакване на времето, когато програмата им щеше да изиска отново да влязат в действие.

Освен това проектът очевидно беше успешен! Уон-Ту с радост установи, че неговите войнствени роднини са видели онова, което искаше да видят, и са направили точно това, което очакваше да направят. От петте звездни купа, които Уон-Ту беше запратил по техния път, два вече бяха напълно унищожени от един или друг от неговите колеги, всяка отделна звезда в тях разкъсана на части. Два други бяха атакувани. Това развесели Уон-Ту. Очевидно някой от тях беше достигнал до желаното от него заключение, че той е на някоя от бягащите звезди, та да се махне по този невероятен начин. Е, скоро щяха да се откажат от това. Системите, управлявани от първия и четвъртия му двойник, вече бяха история, а тези от третия и петия улучени — макар не съвсем с първоначалния ентузиазъм — и несъмнено също скоро щяха да загинат.

Проблемът беше, че наблюдението на успешното изпълнение на проекта не му беше така интересно както бе първия път — точно както е с хобито при хората. Уон-Ту беше започнал да се отегчава.

И да се чувства самотен.

Когато повече не можеше да понася самотата, първия, на когото се обади, беше Фт. Фт беше доста безопасен противник — ако наистина беше противник, — защото не беше нито толкова силен нито толкова умен. Уон-Ту го беше направил в края на усилията си да си създаде компания, по което време вече беше разбрал опасностите от правене на точни копия. Разбира се, дори умствено непълноценните му копия можеха да се развият по начини, които той не беше планирал, но Уон-Ту не мислеше, че трябва да се страхува от Фт.

В случая нямаше значение какво мисли той. От Фт нямаше отговор; нито от него, нито от някой от другите двама, които също мълчаха.

Това даде на Уон-Ту малка почивка. Единият от тях, Пукети, едва ли беше по-опасен от малкия Фт. Но другият от мълчаливата група беше Мром и той беше доста различен. Уон-Ту го беше направил втори, веднага след Хейг-тик, и макар че беше започнал да внимава колко от себе си влага в своето потомство, Мром стана с проникателност и сила, не много по-малки от тези на самия Уон-Ту. Мром беше много добър — почти колкото Уон-Ту — в пазене на мълчание, докато няма добра цел, която да вземе на мушка.

Уон-Ту започна да се чувства неспокоен.

Отново се опита, този път с най-тъпия и най-слабия от всички, Уон-Уон-Уон, но той също не отговори. Във всеки случай, разсъждаваше Уон-Ту, той едва ли се криеше и чакаше. Нещо трябва да му се бе случило. Уон-Уон-Уон се беше опитал да се свърже с Уон-Ту и тъй като той не му отговори, сега имаше голяма вероятност Уон-Уон-Уон вече да не съществува. Това ядоса Уон-Ту — кой от потомството му можеше да е толкова подъл, та да убие бедния Уон-Уон-Уон?

Отговорът беше: всеки. При достатъчно основание той самият би го сторил.

Уон-Ту продължи — предпазливо — и от време на време получаваше по някой отговор.

Когато свърши разговорите с онези, които отговориха, знаеше съвсем малко повече отпреди. Меререт и Хгуман казаха, че били шокирани от факта, че някой може да направи *такова* нещо. Същото казаха и Флум-епит, Горк и Гхум-еки, но добавиха, че подозират самия Уон-Ту.

Разбира се, всичките влагаха в казаното своите индивидуални особености. Защото имаха индивидуални особености — Уон-Ту ги беше направил по такъв начин. Беше им придал произволно някои черти — нещо от статистиката на произволните числа, подобно на земните математици. Флум-епит беше шегаджия, Хтам отегчителен, Горк бърбривец, ако му се удаде случай да говори. На Уон-Ту му отне много време да се отърве от Горк и тогава остана онзи, от когото най-много се плашеше.

Хейг-тик беше неговият първороден и най-много приличаше на него.

Това не означаваше, че бяха съвсем еднакви. Дори еднаквите копия с времето и поради „химията“ на звездите, на които са заселени, започват да се различават. Уон-Ту беше много предпазлив в разговора с Хейг-тик. След като размениха бележки по изригването на звездите (никой не обвиняваше открито за това другия, но и никой не изключваше тази възможност), Хейг-тик каза:

— Забеляза ли? Няколко групи звезди се движат.

— О, да — отговори спокойно Уон-Ту. — Чудя се какво става.

— Да — каза Хейг-тик. За момент настъпи тишина, после той добави: — Това ме безпокои. Не бих искал да причиним хаос и в тази галактика. Не ми се ще да се местя. Наистина ми харесва там, където съм.

— Означава ли това, че тази звезда е хубава? — попита Уон-Ту, пропускайки един удар. — Знам, че обичаш големите горещи звезди.

— Защо да взема джудже, когато мога да имам гигант? — отвърна Хейг-тик с жест, еквивалентен на повдигане на рамене. — Те са много по-добри. На тях има много повече *пространство*. И толкова много *енергия*.

Уон-Ту отговори с еквивалент на тихо и невидимо кимване. Той знаеше добре какво харесва Хейг-тик. Той самият беше харесвал същите неща, когато създаде Хейг-тик — преди да реши, че преместването през няколко милиона години на нова звезда, когато

големите ярки звезди ставаха нестабилни, е прекалено голямо главоболие.

— Кажи ми, Хейг-тик, сигурен ли си, че ще се махнеш преди звездата ти да претърпи колапс^[1]? Тези О-звезди изгарят всичкия си водород толкова бързо и тогава...

— Кой е споменавал звезда О-тип? — отговори с насмешка Хейг-тик.

„Сърцето“ на Уон-Ту трепна от задоволство, но той запази спокойствие.

— Някоя от големите, горещи млади звезди... може да се превърне в капан.

— Не и тази — похвали се Хейг-тик. — Току-що се преместих; на нея ѝ остава още много време. Много повече време — добави той, с тон, който едва не прозвуча като заплашителен — отколкото остава на мнозина от нас, ако цялата тази снайперистка стрелба един към друг не престане.

Щом свършиха „разговора“, Уон-Ту, много доволен от наученото, започна да търси в звездния си каталог. Търсеше звезда от вида, който хората-астрономи наричаха Уолф-Райет^[2] — по-гореща и по-млада дори от О-звезда — най-младата от този вид, която може да намери.

После с известно сантиментално съжаление събра своите облаци от гравифотони и гравискалари и ги запрата при най-вероятния кандидат. Бедния Хейг-тик! „Правя само онова, което трябва да се направи“ — успокои Уон-Ту сам себе си.

Ако имаше нещо, което можеше да изплаши Уон-Ту, това беше мисълта за собствената му смърт. Звезди, галактики дори Вселената — всички те имаха определен живот и той можеше хладнокръвно да приеме загубата на всяка от тях. Ако някой от неговите другари беше взривен, той би понесъл и това — винаги би могъл да създаде за компания нови (като внимава този път какви сили да имат те).

Мисли напрегнато известно време върху неприятния въпрос. Уон-Ту беше добър ученик по астрофизика и космология. За него това не беше абстрактна наука. Беше материята, от която беше направен неговият живот. Той разбираше физиката на големите и малките...

И можеше да предвиди времето, когато нещата можеха да започнат да стават доста неприятни за него, дори ако преживее настоящите разправии.

Когато тази конкретна звезда Уолф-Райет беше история, Уон-Ту (стискайки метафорично несъществуващи „палци“) отново извика Хейг-тик по АРП-комуникатора. И отново бе разочарован, когато Хейг-тик му отговори.

Хейг-тик го беше излъгал за звездата си.

Но Уон-Ту видя хумора в това и се развесели — да, и дори почувства известна гордост от своя първороден.

И Пал Сорикейн постигна своето желание. Астрономите от Земята наистина възприеха термина „звезди Сорикейн-Мтига“ за описване на този клас аномални обекти — чак до времето, когато тяхното собствено слънце не стана такава.

[1] Нарастване на масата на звезда бяло джудже, докато гравитационните сили я направят нестабилна и ядрото експлодира, изпарявайки по-голяма част от бялото джудже и произвеждайки огромно количество светлина. — Б.пр. ↑

[2] Изключително горещи бели звезди със странен спектър. Една типична звезда от този тип има диаметър няколко пъти по-голям от диаметъра на Слънцето и е хиляди пъти по-ярка от него. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 10

Куин Сорикейн-Макган беше не само първото „законно“ дете на Виктор и Реза — бяха ѝ сложили прякор „Нек“, съкращение от „не е копеле“, — тя беше и последното. Реза се възстанови почти напълно, но никога нямаше да може да има деца. Предвид очертаващото се бъдеще на Нюманхоум нито Реза, нито Виктор бяха убедени, че искат друго.

Нюманхоум вече не беше рай. Той определено ставаше похладен. Сезонът за земеделска работа на Южния континент стана покъс и това сложи край на пролетната пшеница и продължително зреещата соя. Дневното облекло се смени дори и в града: вече не се носеха целогодишно шорти и ризи. Вместо тях се носеха дебели пуловери и обувки и ако не беше геотермалната вода от кладенците — все повече и повече всяка година, тъй като колонистите предвиждаха нарастване на потребността от тях както за енергия, така и за топлина — домовете им щяха да са студени.

Небето се беше променило ужасно. Звездите се бяха свлекли по краищата му и бяха променили цвета си. В едната посока бяха определено синьо-бели, в другата жълтеникавочервени, а между тях се простираше все по-нарастваща зона без никакви звезди освен няколкото, пътуващи заедно с тях.

На тринадесетия рожден ден на Куин — тогава тя беше на възраст еквивалентна на седем земни години — баща ѝ току-що се беше върнал от Коледния остров с кораб, натоварен с евакуирани: архипелагът повече не беше годен за обитаване от човешки същества. Той имаше голямо желание да присъства на рождения ѝ ден, но го бяха забавили бури. Пътуването беше неприятно: високи вълни, триста души бегълци, натъпкани в пространство, предвидено да побира не повече от една четвърт от тази бройка, и повечето от тях през по-голямата част от пътя страдащи от морска болест. Когато корабът влезе

в пристанището на Хоумпорт, валеше сняг и целият град беше покрит с бяла пелена.

Виктор веднага се прибра и намери Куин да прави снежен човек с братовчедчетата си. Леля ѝ стоеше до нея. Сега Едуина беше млада жена със свое семейство. Те се целунаха, но Виктор се намръщи.

— Не очаквах да те видя тук — каза той. След като Едуина се беше оженила за Били Стокбридж, ученика на Пал, двамата бяха емигрирали на Южния континент, където имаше нужда от работници за пробиване на геотермални кладенци.

— Спряха проекта — обясни Едуина. — При тази бърза промяна на климата той няма да може да осигури навреме енергия за спасяване на посевите.

Виктор сдържано кимна. Южният континент беше първият населен район на Нюманхоум, който изпита последиците от изстиващото слънце. Зимата настъпи рано. Огромните земеделски земи бяха плодородни както винаги, но когато настъпи убийственият студ, земеделските стопанства умряха.

— Къде е Реза?

— Приберете се като ви стане студено — извика Едуина на децата, които само кимнаха, без да вдигнат глави от работата си.

— Реза ли? — продължи Едуина. — О, Джейк дойде да я вземе преди два часа. Посещават опреснителния курс на татко. Мисля, че и Били е там.

Виктор се намръщи. Разбира се, на Джейк Ланди трябваше да се припише някакъв статут — можеше ли да се нарече семеен приятел? Е, във всеки случай на някои членове на семейството, тъй като той беше баща на едно от децата на Едуина. („Обаче наистина е прекалено активен“ — помисли си Виктор.) Беше съвсем нормално да наминава, за да види дъщеря си, но Виктор знаеше, че той отново прекарва част от времето си и с майката на неговата дъщеря.

— Какъв опреснителен курс? — попита той.

— На татко. Води опреснителен курс по космическо пилотиране. Не, този път не астрофизика; казах пилотиране. Използват старите тренажори.

— За какво? — попита изненадано Виктор.

— За какво друго могат да се използват тренажори, ако не за упражнение по космическо пилотиране? — попита саркастично сестра

му. — Във всеки случай не ме разпитвай. Ти знаеш повече от мен по тези въпроси, а това е просто идея на татко.

Виктор трепна от презрителния ѝ тон. Едуина винаги беше била татковото момиче. Винаги бе вземала страната на Пал Сорикейн срещу Виктор — вероятно защото бе твърде малка, за да знае какво ставаше, когато майка им умря.

— Мислех, че харесваш идеите на татко... независимо какви са — каза той колкото се може по тактично.

— Това не ми е работа, нали? — отвърна тя и повдигна рамене. — Смятам, че децата вече трябва да се прибират. — Каза го малко раздражено. — Веднага след залез слънце ще отпразнуваме рождения ден на Куин. Ще ти бъда благодарна, ако дотогава се занимаеш с децата, за да подготвя всичко.

— Разбира се — каза Виктор и я погледна изпитателно.

Тя се изчерви и каза гневно:

— О, по дяволите! Те могат да правят каквото си искат, но не съм длъжна да го харесвам. Какъв е смисълът? Това, което става, е очевидно Божия воля!

Онова, което Виктор наистина искаше да прави, беше да разбере какъв е този „опреснителен курс“, но тъй като беше рожденият ден на Куин, в края на краищата това трябваше да почака. Като добър баща и вуйчо той взе Куин и трите малки деца и ги заведе да разгледат кораба, който беше в пристанището.

Това бе една от най-добрите му идеи. Децата бяха възхитени. В пътническите трюмове — работници правеха всичко възможно да ги измият със силна струя вода след неприятното пътуване — вонеше ужасно, но лошите миризми само накараха децата да се кикотят. После ги заведе в машинното отделение, където водородните турбини осигуряваха енергията за роторите на кораба. Там миризмата беше различна — на масло и горещ метал, и на децата им беше приятно да гледат големите машини.

И на Виктор както и на децата му беше приятно, но когато се замисли, разбра, че не е спокоен. Не толкова поради това, че Реза, изглежда, неочаквано отново се беше сприятелила с Джейк Ланди — това беше бял кахър, разбира се, а и Виктор не беше *ревнивец*. Не и

поради това, че перспективата за колонията ставаше мрачна и доста лоша; трябваше отдавна да са предвидили тази перспектива. Онова, което най-много ангажираше ума му, беше по-малката му сестра, Едуина. Беше очевидно, че се е увлякла по някакъв нов култ, разпространяван на Нюманхоум. Култът не беше точно религия. Във всеки случай не някоя от традиционните религии; той включваше различни секти. Доколкото Виктор можеше да каже, този култ беше повече мистичен, отколкото религиозен: неговите последователи, изглежда, вярваха, че онова, което е направило звездите да изригват и след това някои от тях да се движат и тяхното слънце да започне да изстива, е ако не Бог, то е най-малкото свръхестествена сила и може би те не трябва да се месят. Виктор знаеше, че това беше станало причина за някои бурни сцени в брака на Едуина. Гледната точка на Били беше, че ако не могат да попречат на това — независимо какво е то, — всички ще загинат; Едуина, изглежда, споделяше мнението, че ако Божеството иска да го направи, тогава то е правилно.

Не само климатът на Нюманхоум се влошаваше. Изглежда, всичко ставаше лошо.

Когато Виктор прибра децата, Реза вече се беше върнала и помагаше да украсят масата с книжни гирлянди. Не беше самичка. Били, Пал Сориkeyн и Джейк Ланди седяха в единия ъгъл на дневната и си пийваха. Реза вдигна глава и кимна на Виктор, но вниманието ѝ беше съсредоточено главно върху децата.

— Влезте и идете да се измиете — стълча тя дъщеря си. — И не идвайте преди всичко да е готово. — После вдигна устни към Виктор за целувка.

Не приличаше много на целувка. Той усети погледа на Джейк Ланди и се почувства неловко.

— Мога ли да помогна с нещо? — попита той колкото наистина от желание да помогне, толкова и като укор.

— Ти вече помогна, като се зае с децата — каза разсеяно Реза, после възкликна: — О, подаръците! Ще отида до вкъщи да ги донеса. Съблечи се. Били ще ти налее питие, ако искаш.

Питието беше ябълкова ракия с ябълков сок. Виктор взе едно и погледна предизвикателно баща си. Пал Сориkeyн поклати глава.

— Само сок, Вик — каза той и подаде чашата си. — Опитай, ако не вярваш. Сега не мога да си позволя да пия. Твърде много работа ме

чака.

— Каква работа по-точно? — попита Виктор. — Какъв е този опреснителен курс по космическа навигация? Все още ли се надяваш, че ще ти позволят да летиш до Небо?

— Трябва — отвърна баща му сериозно. — Оттам все още идва аномална радиация и съм сигурен, че е свързана е онова, което се случи... Радиацията започна, когато започна и всичко друго, и това не е случайно.

Той спря да запали тънка пура.

— Но няма да го направят, разбира се — завърши той. Не беше необходимо да казва защо; темата беше обсъждана надълго и нашироко. Повечето от колонистите смятаха, че това ще е разхищение на оскъдните ресурси — „Ню Мейфлауър“ не можеше да се използва, защото беше техният източник на микровълнова енергия и дори „Ню Арк“ може би щеше да потрябва някога за нещо друго. Освен това мнозина подобно на Едуина бяха изпълнени с глупавото антинаучно чувство за „Божествената воля“.

— Онова, което ще се случи — каза Били Стокбридж, — е, че ще получим малко ново гориво за микровълновите генератори. Антиматерията на „Мейфлауър“ се изчерпва. Без микровълнова енергия не можем да оцелеем.

— Но ние копаем все повече геотермални кладенци — възрази Виктор.

Били повдигна рамене.

— Може би когато всички кладенци са изкопани и генераторите инсталирани, няма да се нуждаем повече от микровълнова енергия, но това ще стане след много години. Затова сега ще използваме „Арк“. — Виктор примигна неразбиращо. — За гориво — обясни Били. — „Ню Арк“ все още има антиматерия, останала от пътуването. Можем да го изтеглим на орбитата на „Мейфлауър“ и да прехвърлим горивото му към това на „Мейфлауър“.

— Що за глупост! — възкликна Виктор, забравил чашата си. Но когато помисли, разбра, че има смисъл, ако човек е готов да поеме рисковете. Разбира се, прехвърлянето на резервното гориво щеше да е трудна и опасна работа. Трябваше да претоварят смъртоносен запас от изключително избухлива антиматерия по напълно необичаен начин —

но ако опитът излезеше успешен, щеше да даде на Хоумпорт години допълнителен живот дори и слънцето да продължеше да изстива.

Виктор погледна баща си.

— Наистина ли ще стане?

Пал Сорикейн кимна.

— Проектът вече е одобрен. Сега произвеждаме допълнително кислород и водород за гориво за старата совалка. Разбира се, тя не е използвана от години след последната смяна на екипажа...

Виктор не го остави да завърши.

— Искам и аз да участвам — заяви той.

— Помислих си, че ще искаш — спокойно каза баща му. — Капитан Бу и капитан Родерикс също искат да участват... първият командир на „Ню Арк“ на отдавна извършеното пътуване от Земята... и естествено Били и Джейк, и Реза. Но ще ни трябват поне двадесет доброволци. Ще продължи най-малко половин година и после...

— И после какво? — попита Виктор.

Баща му го погледна несигурно. Джейк и Били бяха извърнали очи настрана.

— И после — каза баща му — може би ще можем да се заемем с други важни неща.

Излитането беше ужасно и болезнено, но стигнаха. После започна тежката работа.

За пръв път от повече от тридесет нюманхоумски години Виктор беше в „Ню Мейфлауър“. Мускулите, свикнали с живота на планетата, бяха забравили уменията за работа при микрогравитация и той се блъсна десетки пъти в стените и таваните преди да се научи да контролира движенията си.

В бързината за приземяване колонистите бяха оставили кораба непочистен, а екипажите, които бяха оставени на борда да се грижат за магнетохидродинамичните генератори, не си бяха направили труда да го почистят. Извън малкото пространство, което заемаха екипажите, навсякъде беше покрито със смет. Парчета от счупени мебели, изхвърлени хартии. Развалена храна. Във фризерната секция дори имаше един мъртъв кон, отдавна мумифициран, но все още ужасно вонящ отблизо. Дузина хора от екипажа на совалката започнаха да

подготвят системите на „Мейфлауър“ за зареждане. Виктор и четиринадесет други се откъснаха от бавния орбитален дрейф и се насочиха към „Арк“.

Долу разпростряна като на длан се виждаше Нюманхоум. Планетата вече не беше синя. Най-близките до тях части бяха бели и не всичко бяло беше облаци. Близките до полюса океани бяха започнали да замръзват. Някои планински езера се бяха превърнали в глетчери, над по-голяма част от Великия океан бушуваха страхотни бури. Виктор и Реза гледаха надолу към облачните върхове, където над Хоумпорт, изглежда, настъпваше друга зимна буря. Градът беше започнал да се вкопава — щеше по-лесно да се стопли под земята, отколкото на повърхността със студените ветрове.

— Надявам се Едуина да е завила добре децата промърмори Реза.

Зад тях Джейк Ланди каза утешително:

— Тя е добра майка, Реза, макар че има някои странни идеи. И след като свършим, долу ще има достатъчно енергия — поне за известно време.

В „Ню Арк“ беше по-лошо, отколкото в „Мейфлауър“. Екипажите не бяха имали никаква причина да оставят кораба годен за живеене. Вътрешните генератори все още работеха, захранвани с минималното количество антиматерия, останала в машините. Така през всички тези години изоставеният кораб беше поддържан — е, не топъл, но поне над точката на замръзване. Фризерите на „Арк“, с техните недокоснати резервни запаси от организми и клетъчни култури, бяха все още в добро състояние. Онова, което най-много липсваше, беше светлината — колонистите от „Арк“ бяха изнесли почти всички лампи и всичко друго, което можеше да бъде свалено от кораба, за непосредствено използване долу на Нюманхоум. Но помощните двигатели за поддържане на станцията все още бяха годни — всички въздъхнаха с облекчение, като видяха това, защото иначе задачата за прехвърлянето на гориво щеше да е много по-трудна.

Когато пуснаха двигателя за среща с „Мейфлауър“, от соплото блъвнаха потоци плазма, сякаш машините са били използвани само преди дни. „Арк“ запълзя към „Мейфлауър“, а работните екипи започнаха да срязват вътрешната преграда и внимателно — о, много

внимателно — да демонтират ограничителните магнити, които държаха антимаateria на място.

В тази работа нямаше място за грешка. Ако антимаateria дори за миг се допреше до нормална материя, дори и при най-малко докосване, щеше да последва взрив, който да разпръсне всичко — и хората от Нюманхоум щяха да видят в небето изригване на звезда преди да ослепеят от взрива.

Капитаните Бу и Родерикс и тримата оцелели инженери от двата кораба — Уилма Гранчек беше умряла при раждането на четвъртото си дете на архипелага — започнаха рискованата работа за пренасяне на гориво.

Не беше лесно, още повече че „Арк“ не беше конструиран за изпълнение на такава задача. Разбира се, трябваше да се пренесе не само горивото, а и магнитните ограничители, които не му позволяваха да се допре до нищо друго, и стоманената обвивка около ограничителните полета, и източникът на енергия, която поддържаше работата на полетата и ги захранваше.

Нямаше начин да се пренесе такъв вид неудобна маса през шлюзовете на кораба. Трябваше да изрежат дупка в корпуса на „Арк“ и да изнесат всичко навън, докато друг екип изрязва също толкова голяма дупка в корпуса на „Мейфлауър“, за да се вкара всичко вътре.

Завързан с въжета, Виктор бе извън кораба и работеше с голяма плазмена горелка. Джейк Ланди бе до него.

Не го беше планирал така. Не търсеше компанията на Ланди. „Все пак е по-добре Ланди да е с мен навън, отколкото вътре може би с Реза“ — мислеше той. Макар че онова, което биха могли да правят в такова ограничено място на годната за живот част на „Арк“ едва ли би било много. Но присъствието на Джейк Ланди наистина беше започнало да му действа на нервите. Дори за момент му мина през ума, че няма да е ужасно, ако въжетата на Ланди по някакъв начин се скъсат и той полети безпомощен в космическото пространство, за да не се върне никога. Дори си помисли, макар не на сериозно, колко лесно ще е да насочи по погрешка плазмената горелка, която сега прорязваше стоманата на корпуса, да прегори въжетата на Ланди...

Нямаше такова намерение, разбира се. Увери себе си, че е така. Бракът му с Реза беше добър; бяха свикнали един с друг; от толкова години споделяха любовта към децата и навиците си. Във всеки случай никога не беше *ревнувал* Реза, както например несравнимата Мари-Клод Стокбридж.

За да се откъсне от тези мисли, той се заглежда. Можеше да види Нюманхоум, но не обичаше да гледа там; белите простори на полюсите бяха лед — нещо, което Нюманхоум не беше виждал никога преди. Гледката към страховитите небеса беше още по-лоша. Слънцето все още беше най-яркият обект, но печално по-тъмен отпреди. Червеният въглен на кафявото джудже Нергал беше почти все толкова ярък, но другите планети бяха по-тъмни. Единадесет нормални звезди все още светеха толкова ярко, колкото винаги. Но бяха толкова малко! Останалата част от Вселената, разделена на големи цветни групи — червени и сини, се беше променила в нещо чудно и необичайно, и тревожно.

Когато смяната му свърши, той с радост се прибра вътре, макар че совалката беше претъпкана с хора и нямаше място за комфорт — дори за храна; за щастие фризерите на „Арк“ все още бяха пълни със замразени животни. Но на човек му омръзва непрекъснато да яде броненосци или прилепи, или кози...

След като прорязаха страната на „Арк“ и бавно поеа към „Мейфлауър“, имаше малко работа.

— Можехме да използваме главните двигатели — ядосваше се капитан Бу.

— Не ни трябват! — възрази остро капитан Родерикс. — Спомагателните имат достатъчно мощ. Във всеки случай това е *моят* кораб, Бу, и ще го направим по моя начин.

— По бавния начин — присмя се Бу.

— По *сигурния* начин — заяви категорично Родерикс. — Говори за нещо друго!

Но другите неща, за които можеха да говорят, не бяха весели. Съобщението от Хоумпорт беше, че колонията постига успех в заравянето си под земята, за да се спаси от мразовитите ветрове; фабриките за облекло правеха всичко възможно да произвеждат парки,

ръкавици и вълнени шапки — неща, които доскоро изобщо не бяха необходими на Нюманхоум.

В корпуса на „Арк“ също беше студено. Бу искаше да намали енергията на фризерните станции, за да я използва за затопляне на малките каюти, но капитан Родерикс отказа. Основанията му бяха прости: „Някой ден може да ни потрябва онова, което е вътре в тези фризери. И във всеки случай това е *моят кораб*.“ Затова те се струпваха един до друг обикновено в старата командна зала и гледаха как все повече се приближават към „Мейфлауър“.

И един ден Фурет Газа, специалист по заваряване, извика:

— Вижте! Вижте звездите!

— Какво звездите? — попита Реза.

— Нашите звезди! Онези, които не се преместват. Те не са потъмни, нали?

— Изглежда, не са — каза неуверено Били Стокбридж. Какво искаш да кажеш?

— Може би правим голяма грешка — каза сериозно Газа. — Може би не трябваше да разрушаваме корабите. Може би трябваше да вземем всички и да се насочим към някоя от тях.

Били Стокбридж го погледна пренебрежително, но капитан Родерикс каза гневно:

— Говориш глупости, Газа. Това е невъзможно. На първо място на Нюманхоум сега има твърде много хора и няма да се поберем всички. На второ място как ще докараме всички тук? Нямаме флот от хиляда совалки, за да ги извозим.

— По-лошо е, капитане — намеси се Били Стокбридж. Фурет Газа го погледна враждебно и попита:

— Какво значи по-лошо?

— Ние дори не знаем дали тези други звезди имат планети — обади се Виктор, но Били поклати глава.

— И това не е. Няма значение дали имат планети, или не; те няма да са ни от полза. Проверих ги. Те също угасват. Просто онова, което виждаме, е отпреди шест години, затова не изглеждат много различни... но са различни, Газа. И във всеки случай...

Той спря.

— Във всеки случай какво, Стокбридж? — попита капитан Родерикс.

Били вдигна рамене.

— Във всеки случай можем да използваме по-добре останалото в двигателя гориво.

— Искаш да кажеш да се опитаме да извадим горивото и от двигателния модул? Но това е много трудно, Стокбридж. Нали се разбрахме, че ще пренесем само резервите. Във всеки случай там е по-голямата част от горивото... достатъчно за хранване на генераторите на „Арк“ за още пет или дори десет години. Не е необходимо да правим работата си по-трудна, отколкото е.

— Прав си — каза Били и стисна устни.

Освен безкрайната работа по рязане на метал и подготовка за пренасяне на гориво най-голямата друга работа беше да останат живи, което означаваше да ровят из фризерите на „Арк“ за храна. Когато дойде редът на Виктор, партньор му беше Джейк Ланди.

Виктор все още чувстваше известно напрежение в присъствие на Ланди, но Ланди изглеждаше съвсем спокоен. Той беше търсил из фризерите храна и по-рано и беше дружелюбен и снизходителен, когато Виктор се опита да извади едно от чекмеджетата на фризера и не можа да отвори ключалката, различна от онези на „Мейфлауър“.

— Дай на специалиста — предложи любезно услугите си Ланди и бързо я отвори.

— Чудесно — каза Виктор кисело, когато чекмеджето леко се плъзна навън. Наистина трябваше специалист да работи с фризерите на „Арк“, защото според Виктор те бяха лошо проектирани. „Мейфлауър“ беше от следващото поколение и поради това по-добър. В „Мейфлауър“ температурата на цялата фризерна секция благоразумно се поддържаше между околната и тази на втечнения газ, докато на „Арк“ фризерните чекмеджета просто бяха струпани в камери, които приличаха на моргите на Земята.

Виктор стоеше и гледаше. Ланди бръкна в чекмеджето с дебелите си ръкавици и от него излязоха облаци бяла пара.

— О, мамка му! — изруга той погнусен. — Не погледна ли табелките? Това не става, освен ако не очакваш да ядем мостри от сперма на малки бозайници.

— Какви табелки? — попита Виктор.

Ланди го изгледа търпеливо, след това запечата чекмеджето, изчисти с пръст скрежа от табелките на две съседни чекмеджета и каза:

— Ето. Това може би ще свърши работа. Яйца от костенурки и... я да видим какво е това? Май някаква риба. Подръж сака, докато ги извадя.

Внимателно заизважда пакетите — не можеха да видят какво има в тях, защото те веднага се покриваха със скреж, и почна да ги слага в сака.

— Засега това ще ни стигне — каза той, когато сакът се напълни наполовина, затвори чекмеджето и се обърна, готов да тръгне, когато забеляза как го гледа Виктор и попита: — Какво има?

Виктор се колебаеше. След това, без да знае точно какво ще каже отвърна:

— Имаш ли нещо против да ми кажеш какво става все пак?

Ланди го погледна замислено, после се обърна и разсеяно потърка и почисти табелката на вратата.

— Не разбирам какво имаш предвид.

— По дяволите, не разбираш! Попитах Реза и тя нищо не ми каза. Били също няма да ми каже. Но съм адски сигурен, че има някаква тайна! Отначало мислех...

Спря. Не искаше да каже, че първата му мисъл, когато видя Реза и Ланди да си шепнат, беше — е, не чувство на *ревност*, но поне любопитство какво си говорят.

— Мислих си за какви ли не неща, но не можах да измисля нищо — завърши той.

— Какви неща?

— Не знам! Затова питам! — И изведнъж се впусна и предположения. — Случайно да е Небо? Били винаги е смятал, че трябва да отидем там. Тази идея му е втъпена от баща ми, разбира се. Но тя е налудничава.

— Защо мислиш, че е налудничава? — попита Ланди. Гласът му бе заинтересован и съвсем не отбранителен.

— Ами... просто е налудничава. Какво ще правим, ако отидем там?

— Можем да се опитаме да разберем нещо за онази аномална радиация например — отвърна сериозно Ланди.

— Защо? И какво?

— Нали точно за това трябва да се отиде на Небо: за да се разбере какво. — Ланди изглеждаше малко напрегнат. — Не знам какво. Само знам, че там става нещо, и то може би е важно.

— Но... — Виктор поклати глава. — Какъв е смисълът? Дори ако другите ти разрешат да закараш „Арк“ там, искам да кажа? През облачната покривка не може да се види нищо.

— Имаме радар. И ако и той не помогне, бихме могли... — Той се поколеба, после продължи. — Винаги бихме могли да пуснем група на повърхността и да разберем.

— Но... но... но нашата задача е да прехвърлим гориво на „Мейфлауър“, а не да се стремим да задоволим нечие любопитство!

— Ние вече изпълняваме тази част от работата — посочи Ланди. — А след като я свършим, в двигателя на „Арк“ ще има останало гориво. Не можем да го прехвърлим! Тъй като е в двигателя, прехвърлянето му е твърде опасно. Така че когато свършим онова, за което дойдохме... можем да гласуваме.

— За какво? Да откараме „Арк“ на Небо?

Ланди вдигна рамене.

— Ти си планирал това от... отдавна? — попита Виктор.

— Откакто го предложи Реза — отвърна спокойно Ланди. Реза! Виктор го зяпаше с отворена уста. Ланди продължи: — Сега въпросът е ще си държиш ли устата затворена, докато свършим с прехвърлянето на горивото?

— Не знам — отвърна отчаяно Виктор.

И наистина си държа устата затворена. Не каза нито дума. Яде храната, която бяха донесли — рибата се оказа много костелива, но изпечени, яйцата от костенурка бяха чудесни — и през цялото време наблюдаваше жена си и се чудеше какви други изненади са скрити в тази добре позната му глава.

ГЛАВА 11

Петият двойник на Уон-Ту нямаше истинско име. Това не беше толкова важно. Когато Уон-Ту се обръщаше към него, той беше просто материалното копие Файв^[1]. Все пак Файв беше доста важен за останалата част от човешката раса на Нюманхоум, защото тъкмо той бе онзи, който бе поел ангажимент към опърлената малка планета, която хората от Нюманхоум наричаха Небо.

Макар че според стандартите на Уон-Ту Файв сигурно беше много малък, примитивен и глупав, той беше способен да върши всичко, което му нареди Уон-Ту. Можеше дори да разбере как да върши неща, които Уон-Ту никога не си беше направил труда да разбере.

Има една човешка история, която описва доста добре такава ситуация. Проблем: армейски лейтенант има задача да издигне на пилон флаг дълъг четиридесет стъпки, а разполага с въже само двадесет стъпки и никакви подечни механизми. Как го прави? Отговор: вика най-високия по чин военнослужещ и му нарежда: „Сержант, издигни този флаг“.

По същия начин Файв, когато получаваше нареждания от Уон-Ту, упражняваше вродената си изобретателност и ги изпълняваше.

Трябваше да започне почти от нищо, защото нямаше опит в този странен вид среда (той изобщо нямаше опит, разбира се, освен онзи, който Уон-Ту беше имплантирал в паметта му). Файв не се плашеше от странните качества на тази „планета“ (твърда материя!). И „атмосфера“! Той разбираше достатъчно добре концепцията за газ, но специално тези газове бяха толкова невероятно студени — едва ли повече от осемстотин или деветстотин градуса по скалата на Келвин). Освен това задачата да обработва материя съвсем сам всъщност никак не беше лека. Имаше толкова много *видове* материя. А съществуваха и онези неща, наричани „елементи“, и всичките молекулярни комбинации и изотопни вариации, и взаимодействия. Работата определено беше неприятна. Но някой трябваше да я свърши това беше нареждане на Уон-Ту.

Първото нещо, което Файв трябваше да свърши, като започнеше с контрола на магнитните и електростатични сили и техния ограничен (но достатъчен) запас на гравитационни частици, беше просто да копае. Трябваше да извади достатъчно големи количества материя — лошо сортирана, пълна с неща, които Файв изобщо не желаше — от повърхността на планетата (и от някои места доста дълбоко под повърхността) за сепариране в основни градивни блокове, които му трябваха; нарече ги „руди“. За да отдели различните видове полезни неща от рудите, той изобрети уред, който хората може би биха нарекли вид масспектрометър: изпарената материя преминаваше през сито от сили, които издърпваха атомите в съответствие с теглата и характеристиките им и ги отлагаха един по един (но много бързо!) в „контейнери за съхранение“ до времето, когато Файв щеше да стана готов да ги комбинира и да им придаде необходимите форми. А му трябваше материя с толкова различни форми! Трябваха му рамкови антени, за да локализира, да хване и автоматично да следи различни съседни звезди, с които трябваше да се носи в същата посока. Трябваха му камери да помести силите, които щяха да ги движат; трябваха му сензори, за да е сигурен, че се движат в правилна посока; трябваше му отделен вид антена, за да поддържа връзка с господаря си, Уон-Ту.

И всичко това му трябваше спешно, защото Уон-Ту не беше от търпеливите. Уон-Ту считаше за даденост двойникът му да се движи с възможно най-висока скорост. Файв работеше до изнемогване, за да го постигне. Не че се страхуваше от наказание. Сърцето на едно животно не работи, защото се страхува, че господарят му ще се ядоса, ако спре; то работи, защото е създадено да работи.

Когато, рядко, Уон-Ту си направеше труда да провери докъде е стигнал с изпълнение на задачата, Файв не се плашеше. Той беше щастлив да докладва, че работата върви.

Погледнато по същество, онова, което Файв трябваше да направи на планета, на която нямаше нищо, беше да създаде цял индустриален комплекс. Това му отне няколко седмици, но преди отливките на последната насочваща антена да бяха изстинали, той беше започнал да се обръща към всички от избраните от него единадесет звезди за подкрепа. За Файв това не беше трудно — не за едно почти пълно копие (макар и силно ограничено) на самия Уон-Ту.

Файв не обичаше да пита Уон-Ту. (Уон-Ту не го беше инструктирал да задава въпроси, а само да свърши възложената му работа.) Затова Файв трябваше сам да взема редица решения. Нарезданията на Уон-Ту бяха да ускори тази малка група звезди. А това сигурно означаваше да ускори най-малко една планета с тях — именно онази, на която беше самият той. Но какво да прави с останалите планети, спътници и по-малки обекти?

Файв дълго мисли, после реши да играе на сигурно и да ускори всичко. Разбира се, това направи задачата му малко по-трудна. Сега трябваше да задвижи не само една дузина тела. Бяха приблизително половин милион, включително всички астероиди и комети, достатъчно големи, за да си заслужава да се занимава с тях.

Беше обезкуражителна работа, но Файв не се обезкуражаваше лесно. Той умееше да върши различни видове сложни и трудни неща, само че не беше достатъчно интелигентен, за да разбере какви точно.

От време на време Уон-Ту се свързваше със своя единствен оцелял материален аналог. Файв не ставаше много за компания, но разговорът с него имаше и някои добри страни. Най-важната беше, че този вид разговор беше напълно безопасен, защото Файв беше глупав и никого нямаше да застраши Уон-Ту.

Лошата страна беше, че разговарянето с материален аналог беше ужасно скучно. На първо място, то беше отегчително бавно. На материалния аналог му трябваше безкрайно много време да произнесе най-обикновено изречение. От друга страна, какво би могло да каже едно такова бавно и недоразвито нещо?

Отговорът беше: не много.

Отначало Уон-Ту не проявяваше голям интерес към докладите на копието, в частност към онези, които бяха изпратени като „картини“. Уон-Ту не беше много добър по картините. Неговите рецептори работеха в девет пространствени измерения (макар че, вярно, шест от тях бяха недоразвити) и плоското изображение не му беше от голяма полза. Също така нещата с определени граници от всякакъв вид плашеха Уон-Ту, особено когато не течаха, нито флукутираха. (Колко инертна беше материята!) За Уон-Ту придаването на някакъв смисъл на всички данни от получените от материалното копие картини беше

като решаване на кръстословица. После, когато свикна с идеите, съдържащи се във „форми“ и „краища“, следващият въпрос беше: за какво служат всички тези „твърди“ неща? За какво бяха големите блестящи матрици, които строеше Файв и които господстваха от хоризонт до хоризонт, след като планетата оставаше винаги насочена към неговата малка звезда? („Енергийни акумулатори“ — беше информирал своя господар материалният аналог, но колко странно да се черпи енергия от *външността* на звезда!) За какво бяха онези спираловидни форми, които се сливаха в точка отвъд най-далечните планети на звездата? (Те бяха направляващи за гравискаларния поток, който теглеше цялата група.) За какво бяха дългите квадратни структури или куполи?

„Трябва да ги имам — протестира скромно Файв. — Те подслоняват материалните машини, които съдържат силите, извършващи работата.“

Разбира се, Уон-Ту беше оставил детайлите по изпълнението на задачата на материалното копие. Той не можеше да се занимава с такива дреболии. Материалното копие беше инструктирано да създаде гравитационна яма за онази звезда и съпровождащите я тела, в която те да падат — безкрайно, — и не му бяха дадени инструкции как да я направи. Сержантът трябваше да я направи и той наистина я направи.

Този вид развлечение бързо омръзваше и след няколко въпроса на Уон-Ту започна да му писва от отговорите. Точно преди Уон-Ту да прекъсне връзката с копието си и да потърси нещо по-интересно, той зададе важния въпрос.

— А звездите в твоята група? Има ли оцелели?

— Почти всички — докладва Файв. — Преди известно време две бяха повредени, но оттогава не е имало никакви атаки.

Уон-Ту не отговори. Беше точно, както очакваше. Тъкмо щеше да прекъсне връзката, без, разбира се, да си направи труда да прояви някаква учтивост и да каже довиждане, когато Файв издаде еквивалент на почтително покашляне и скромно съобщи, че се бил натъкнал на едно малко явление, което не бил очаквал. Нищо в банките данни, прехвърлени му от Уон-Ту, не загатвало с нещо, че материята можела да се организира в съвкупности, които изглеждали — е, как другояче да ги нарече? — повече или по-малко *живи*.

Дълго след като беше престанал да извлича от копието информацията, която то притежаваше за този нов вид „живот“, Уон-Ту лежеше в плазменото ядро, дишаше неспокойно и се чудеше на това интересно ново нещо. Колко *странно*! От всичко, което материалното копие беше видяло, тези „живи“ неща бяха доста малки, доста неразвити (хората таксономисти^[2] биха ги нарекли мъхове, бактерии, безгръбначни и няколко вида цъфтящи растения) и сигурно съвсем тривиални във всякакъв голямомащабен смисъл.

Ето защо, разбира се, можеха да се определят само като „интересни“. Това сигурно по никакъв начин не беше *важно*. Сигурно нямаше начин тези неща евентуално да могат да повлияят на живота на Уон-Ту или на другите подобни на него.

Все пак беше странно, че през всичките тези милиарди години живот Уон-Ту никога не беше попадал на тях.

Вярно, че той рядко си правеше труд да се занимава с нещо материално — какъв беше смисълът? И вярно, каза си той честно, самият Уон-Ту беше доста млад, що се отнася до предполагаемата продължителност на неговия живот. Но вината за това не беше негова. Самата Вселена беше само около два пъти по-стара от Уон-Ту, макар той вече да беше решил, че тя ще оцелее много пъти по толкова (и, ако имаше късмет, и той щеше да оцелее заедно с нея). Животът на материята беше естествено съвсем преходен. Той беше също твърде нов на сцената, реши за себе си Уон-Ту, защото някакви „бол-парк“ (не че Уон-Ту знаеше нещо за бол-парковете) изчисления му показваха, че е необходимо много време за случайно възникване на този материален живот.

Той обаче видя как може да се случи такова нещо. Бяха достатъчни само някакви случайни комбинации на частички, които съвсем случайно се оказват с организационни и репродуктивни възможности.

Знаеше и че не е невероятно същите случайни явления да са създали и собствения му живот.

Всъщност чрез такива случайности беше възникнало не съществуването на Уон-Ту, а това на неговия прародител. Това

уточняване обаче беше маловажно. Родителят на Уон Ту (тъй като бе съвсем самотен, той не си беше направил труда да си даде име) беше направил почти копие на себе си, когато бе създал Уон-Ту, и Уон-Ту имаше същата памет, каквато имаше и неговият „баща“.

Което в случая не беше много. Освен другите съображения по това време родителят му не беше бил много умен — е, бил е невръстен в края на краищата! Цялата му система едва ли бе възлизала на повече от двеста или триста милиарда частички и никоя от тях не се бе интегрирала напълно с другите. Но след като бе израснал през вековете и наистина бе станал много умен и доста любопитен, Уон-Ту бе мислил много като какво ли трябва да е било това събитие.

В един момент неговата галактика (старата, онази, която Уон-Ту бе напуснал, когато бе станала необитаема) се бе обърнала на оста си и краят на един от спиралните ѝ ръкави сигурно бе минал през „плътна вълна“, от удара бе компресирано парче йонизирани газове.

Това трябваше да е било само началото. То не бе създало родителя на Уон-Ту. Само бе направило възможно последвалото не след дълго събитие да го създаде.

Това събитие трябваше да е настъпило, когато една особена звезда от твърде рядък вид бе стигнала до края на своя живот на водородно горене. Много голяма звезда, така че изразходвала водорода си доста бързо. После, когато по-голяма част от нейния водород се превърнала в хелий, тя останала без гориво за синтез и била обречена на неприятности.

Звездата можела, разбира се, да продължи да гори хелий, превръщайки го в още по-тежки елементи. Но били необходими четири водородни ядра за получаване на едно хелиево, така че когато се стигнало до хелий, горивото било четири пъти по-малко. По-лошото било, че горенето на хелий не давало толкова много енергия. А старата звезда точно била започнала да свършва енергията си. Енергията ѝ била необходима, за да запази формата си, защото само налягането на огромната вътрешна топлина поддържало външните ѝ слоеве да не се сгромолясат в ядрото ѝ.

Когато енергията от водорода най-после свършила, звездата колабирала.

„Цялата онази огромна маса падна като камък — би го нарекло може би едно човешко същество, — но много по-бързо и с много по-

силен удар, отколкото някога е падал някой камък.“ Тя ударила ядрото, притиснала го отведнъж от всички посоки. Ядрото рикоширало. Четири пети от масата на звездата изхвърчали в пространството в огромни потоци от рентгенови и гама-лъчи, и неутрино, както и в топлина десет милиона градуса и ослепителна светлина; и когато тази страхотна енергийна маса полетяла през пространството, тя ударила вече компресираната маса газ — утробата, в която се намирал още несъществуващият родител на Уон-Ту.

Астрономите на Земята биха нарекли това „супернова звезда“. Хората също се чудели как са започнали нещата и разбрали, че тяхното собствено Слънце и много други са родени по този начин. Те рядко били виждали истинска супернова, разбира се — и нито една в своята собствена галактика — защото човешките същества не живеят достатъчно дълго, за да видят. Но знаели, че непрекъснато стават такива събития, стотици милиони пъти във всяка галактика.

Те обаче обикновено не водят до възникване на нищо подобно на Уон-Ту.

Суперновата, от която се беше родил родителят на Уон-Ту не била обикновена звезда тип I или тип II. Тя била от редкия вид, наречен от земните астрономи „супернова Уртробин“ по името на съветския астроном, намерил първия такъв вид звезда в една тъмна галактика в съзвездието Персей. Суперновите Уртробин не започват от обикновена супергигантска звезда с маса двадесет или тридесет пъти по-голяма от тази на земното Слънце. За супернова Уртробин се изисква един много рядък небесен обект, звезда, чиято маса е колкото две хиляди слънца.

Няма много такива звезди. Много земни астрономи отказвали да повярват, че такова свръхраздуто тяло може изобщо да се оформи — най-малкото отказвали, докато не започнали да извършват изчисления в релативистични ефекти и не видели, че в действителност това е възможно. Но когато една супермасивна звезда колабира, нейната експлозия не продължава само месеци. При нея е необходима цяла година, за да достигне максимална яркост. След това тя почва да потъмнява и това продължава десетилетия.

При такъв величествен удар валмото газ на родителя на Уон-Ту било свито и наситено. Това било достатъчно. Родителят му бил роден.

Такова събитие, водещо до такова рядко събиране на йонизирани газове, наистина не се случва често във Вселената. Не можеха да съществуват много такива същества през всичките милиарди години от Големия взрив.

В действителност Уон-Ту би решил, че неговият нещастен родител много вероятно е бил единственият — ако не беше видял разрушаването на някои далечни галактики и не бе разбрал, че трябва да са го извършили същества като него.

Той не искаше сегашната му галактика да бъде разрушена. Беше толкова неприятно да се мести...

[1] Five (англ.) — пет. — Б.пр. ↑

[2] Учени, занимаващи се с всестранно описание на видовете животни, растения и микроорганизми. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 12

Пътуването до Небо продължи дълго — сто и двадесет трудни дни, много време за всяка малка група хора, принудени да си правят компания. За Виктор пътуването беше жестоко.

Още щом се измъкнаха от ниската нюманхоумска орбита, започна да го обхваща тягостно безпокойство. Причина за това беше най-напред радиото; от повърхността започнаха да пристигат повиквания, изпълнени с изненада, отчаяние, после гняв. Още по-лошо стана, когато сестра му Едуина започна да му се моли, и съвсем лошо, когато даде микрофона на малката Таня. Беше почти сърцераздирателно да слуша как сладкото разтревожено гласче ги моли: „Мамо? Татко Джейк? Татко Виктор? Няма ли да се върнете у дома?“ Това накара Реза да избяга в празното товарно помещение, а когато Виктор я намери, тя плачеше неутешимо. После млъкна, не искаше изобщо да говори. Не само Реза. Всички имаха тревожни мисли; всички бяха раздразнителни и недоволни. А когато капитан Родерикс изведе „Арк“ в постоянна орбита около Небо и совалката беше заредена и готова да свали екип на повърхността, почти никой не говореше с никого.

В черния облак на безпокойството Виктор не преставаше да преценява отново и отново тяхното решение, като си задаваше едни и същи мъчителни въпроси. Наистина ли децата се нуждаят от тях у дома? Е, разбира се, да, но... И всъщност беше ли нужно това на хората? Не беше ли, може би, техен дълг и те да са долу и да поделят онова, което ще дойде от неочакваното, *необяснимо* ново бедствие, което (може би) застрашаваше самото оцеляване на колонията? Е добре, може би беше така, но все пак...

Но все пак това, което вършеха, беше *необходимо*! Те трябваше да научат какво става на Небо! Не беше ли така?

И дори да не беше, дори ако всичко бе престъпна глупост, отдавна беше станало много късно да се задават такива въпроси. Те се бяха посветили на тази задача.

Другата част на черния облак, обгърнал Виктор, беше трагичното състояние на неговите отношения с Реза. Нещо се беше объркало. През всичките тези сто и двадесет дни нито веднъж не се бяха любили. Вярно, че в оголения кораб нямаше уединено място. Вярно, че капитан Родерикс (за когото беше аксиома, че само заетият екипаж може да бъде може би щастлив — колко смешно беше да се използва думата „щастлив“ при настоящите обстоятелства) беше наложил сложна програма от упражнения и тренировки. Капитан Бу държеше строго за нейното изпълнение и през по-голямата част от времето всички бяха капнали от умора. Но Реза вече почти не *говореше* на Виктор.

За Виктор това беше още по-тежко, защото имаше хора, на които тя говореше, и един от тях беше Джейк Ланди. Така към всички съмнения и неудобства се беше прибавило и онова, което той никога не искаше да повярва: че *ревнува*.

Четирима души трябваше да слязат на повърхността на Небо със совалката. Никой не изяви желание. Никой и не отказа; трябваше да хвърлят чоп.

Когато Джейк Ланди се оказа един от избраните — а Виктор и Реза не, — Виктор не се зарадва, но и не беше съкрушен.

— Трябва да сме готови за всичко — непрекъснато беше заявявал капитан Родерикс и те почти бяха готови. Бяха изготвени планове за всякакви непредвидени обстоятелства, които човек може да си представи. Бяха измисляни аварии. Бяха създадени начини за отстраняването им. Всеки ден, понякога повече от веднъж на ден без предупреждение имаше упражнения. Екипажът непрекъснато тренираше какво да прави в случай на неочаквано разхерметизиране (шлемовете на главите, скафандрите на място) или загуба на енергия (аварийните акумулатори непрекъснато се презареждаха), или внезапна смърт или излизане от строя на някой член на екипажа — резерви за всяка работа, всеки трениран да върши всичко.

— Какво, по дяволите, мислите, че ще се случи? — попита Виктор един ден. Беше уморен до смърт.

Родерикс само го погледна и заповяда:

— Продължавай упражнението. Продължавай! Изпълни още веднъж упражнението за запушване на пробойна! Тези упражнения ще ви помогнат да *оцелеете!*

Когато не правеха тренировки, товареха совалката. Това не беше лесно, защото макар на „Арк“ да беше останало малко, което можеше да се вземе, те се стараеха да натоварят всичко, което можеха да свалят. Съобщителна апаратура. Записваща техника — капитан Бу ги накара да натоварят дори стария корабен дневник на „Арк“ за дежурствата. Дрехи за горещо време, дрехи за студено време — не можеха да са сигурни какво ще намерят долу. Сушена храна от някогашните аварийни запаси на кораба. Прясна (е, неотдавна размразена) храна от капсулите в криогенното отделение. Това беше една от главните задачи на Виктор събиране на всичко, което може да се яде, от старите капсули (колко странни бяха те и колко различни от тези на „Мейфлауър“! Бяха наредени в коридорите, където не беше по-студено от останалата част на космическия кораб — колко разточителна конструкция!). Освен това взеха пластмасови туби с вода и електрически фенерчета, и Гайгерови броячи, и уреди за нощно гледане, и фотокамери — всичко, което можеха да предложат ресурсите на стария кораб. Дори четири пушки — капитан Родерикс ги беше измъкнал от някакъв отдавна забравен шкаф — не защото някой наистина очакваше, че ще се наложи да стрелят по нещо, а просто за всеки случай.

Най-после стигнаха. Совалката беше натоварена. Не оставаше нищо друго освен да излети.

През цялото дълго пътуване сензорите на „Арк“ бяха фиксирани само върху една цел — Небо. На повърхността на загадъчната планета можеше да се види много малко. Пречеше облачната покривка — безформено бяла през деня, бездънно черна, когато бяха на намиращата се в сянка част на планетата — с изключение на няколко места, където под облаците отдолу се виждаше да свети нещо червено.

Инструментите им казваха много повече. Те отдавна бяха детектирали мощни емисии от повърхността — гама-лъчи, рентгенови лъчи, електростатични радиосмущения. Инфрачервените сонари показаха ясно очертани под облаците топлинни източници. Най-

полезен от всички уреди беше радарът. С всеки ден радарната диаграма даваше все повече подробности. Радарните изображения се проектираха като холограми и показваха разнообразни структури с твърди краища. Имаше плоски, широки неща, които изглеждаха почти като сгради. Имаше неща с форма на лале, като фуния на стар грамофон, всички очевидно ориентирани към отслабващото слънце. Имаше оребрани метални черупки като черупка на костенурка и те бяха в две разновидности. Някои имаха наблизо нещо като антена; други бяха оградени от големи остри купища спирално извит метал.

Никой от сензорите не откри нещо да се движи. На повърхността на Небо, изглежда, нямаше нищо, което да се премества физически. Капитан Родерикс, защитавайки своите оръжия, възрази, че там трябва да има някакъв вид живот — как иначе могат да се обяснят наблюдаваните конструкции? Биха ли могли да се построят сами? Но нямаше никакви следи от движения, които да могат да се свържат с живот и особено с цивилизован, технологичен живот — нищо като камиони, самолети, влакове — нищо, което да подсказва за онзи, който и да бе той, който бе построил металните конструкции. Изобщо нямаше следи от никакво живо, движещо се същество.

Докато разглеждаше внимателно екрана, Виктор каза:

— Дори и да не ги виждаме, аз мисля, че сте прав, капитан Родерикс. Логично е там долу да има някой. — И добави: — Баща ми беше прав.

— За какво е бил прав баща ти? — викна Родерикс. Знаеш ли какво представляват тези неща?

Виктор вдигна глава от екрана и едва сдържайки гнева си, каза:

— Не. Но мога да видя за какво са. Баща ми от отдавна мисли, че Небо и астрономическите събития са свързани. Очевидно е така! Погледнете онези рамкови антени. Всички са насочени право към слънцето!

Джейк Ланди се изправи, погледна Виктор, след това отиде и разгледа екрана.

Когато се обърна, се усмихваше — не щастлива усмивка, а плаха усмивка на облекчение на човек, чийто ум е ангажиран с труден въпрос.

— Според мен това решава въпроса за мястото на приземяването.

На следващата, предпоследна орбита четиримата избрани имаха прощална вечеря. Храната беше възможно най-хубавата. Всичко беше взето от старите криогенни складове на „Арк“ и подбрано най-вече заради вкусовите качества, а не заради енергийното съдържание. Успяха да направят нещо като яхния от зърно за посев и леща, а главното блюдо беше последната овца за разплод, печена.

Капитан Бу каза кратка молитва. Вино нямаше. Нямаше и много разговори. По едно време Бу вдигна глава от чинията си и без да се обръща конкретно към някого, каза:

— Знаете, че совалката трябва да се върне. Иначе няма да има никакъв начин да слезем пак на Нюманхоум.

Джейк Ланди се засмя.

— Какъв е проблемът, капитане? Да не мислите, че ще ви изолират на „Арк“, за да вземат кораба? — Очевидно Бу мислеше точно това. Джейк вдигна рамене и смени темата. — Жалко — каза той бавно, дъвчейки парче месо, — че никоя от тези породи няма да живее на Нюманхоум.

Малката Лу Фа, която също беше изтеглила едно от четирите билетчета се изправи и заяви:

— Не съм гладна. Трябва ли да чакаме още цяла обиколка? Не може ли да тръгнем сега?

И изведнъж и четиримата станаха и почнаха да се сбогуват с оставащите. След бърз поглед към Виктор Ланди придърпа Реза и я целуна. (Тя не беше инициатор на целувката, но изобщо не се възпротиви, забеляза Виктор.) След това бавно се качиха на совалката. Виктор и двама други затвориха люковете и отидоха в командната зала, където капитан Родерикс стоеше пред радарния дисплей на кораба, втренчил поглед в кривата на полета. Малката точка беше „Арк“, който пълзеше върху изображението на планетата Небо. Капитан Бу се изкашля, огледа се и започна да се моли на глас:

— Всемогъщи Боже, Който си всевиждащ съдия и вечен господар на всички нас, моля Те, грижи се за нашите приятели, предприемащи тази опасна мисия в Твое име...

— *Старт!* — извика капитан Родерикс. Корабът леко се разтърси: совалката се беше отделила.

Гласът на Джейк Ланди от високоговорителя през няколко секунди безстрастно съобщаваше разстоянието, височината и скоростта. На навигационния радар совалката се виждаше като яркочервено тяло, движещо се успоредно с тях, но изоставащо. Когато излезе от сянката на Небо, оптическите уреди също го хванаха — блестящ метал, падащ към Небо. Всички наблюдаваха — капитан Родерикс наведен над пулта за управление, капитан Бу — залепил очи на фиброоптичните тръби, останалите — втренчени в стенните дисплеи.

Виктор усети как Реза пхна ръката си в неговата.

Не реагира. Не си дръпна ръката, но я почувства отпусната и безучастна.

Тя си издърпа ръката, погледна го и попита:

— Какво има?

Той упорито мълчеше. Дори не я погледна. Продължи да гледа екрана.

— Стига де — каза тя и гласът ѝ прозвуча недружелюбно. — Да не си се вкиснал, задето целунах Джейк Ланди за довиждане? Той се излага на истинска опасност, по дяволите! Ако беше отишъл Родерикс, дори и него щях да целуна!

Виктор си позволи да обърне поглед към нея.

— Обаче би ли си шепнала през цялото време по ъглите с Родерикс?

— Какво искаш да кажеш? Да не би да ревнуваш?

— Мислех, че си моя жена, а не негова — хладно каза той.

— Твоя жена съм, по дяволите! Но не съм твоя *собственост*. Наистина съм твоя жена.

— Предполага се жената да е върна на мъжа си — натърти той. — Ти се съгласи с това.

— Виж какво! — Реза почервения от гняв. — Да не си мислиш, че... Той имаше нужда да приказва с някого... и с кого, ако не с мен? О, Вик! Ти си един долен мнителен мъж. Не искам да говорим за това сега. Не искам изобщо да говоря с теб! Ще си поприказваме по-късно.

— Разбира се, че ще си поприказваме — мрачно каза Виктор. Но не знаеше — и никой от тях не знаеше — колко далеч ще бъде това

„по-късно“...

— Удариха совалката! — внезапно извика Бу; другите, наблюдаващи стенните екрани, също викаха, а после изведнъж радиовръзката със совалката прекъсна. На екрана Виктор и Реза наблюдаваха с ужас как от повърхността на планетата към тях се издига непоносимо ярка оранжева светлина — толкова ярка, че автоматичната защита изключи екрана.

„Арк“ се разтърси, сякаш ударен челно от друг кораб.

Капитан Бу на фиброоптичния перископ изрева от болка от попадналата в очите му непоносимо ярка светлина. Зад Виктор се чу металическият глас на алармената система на кораба: „Сензорният шлюз е разрушен. Сензорният шлюз е разрушен. Сензорният...“ В същото време друг механичен глас, по-дълбок и по-спокоен, не преставаше да съобщава, че уредите за управление на маневрения двигател не работят, а един трети извика: „Системите на функционират!“

Изглежда, всички аварийни системи на „Арк“ едновременно съобщаваха за авария. Аварийните съобщения се повториха още веднъж — и после още веднъж, този път самият „Арк“ трепна под тях, те полетяха на всички страни, докато се предаваше последното съобщение: „Налягането на въздуха пада.“

Нямаше съмнение, че е вярно. Виктор чуваше свистене на излизащ отнякъде въздух. Ушите му заглъхнаха. Белите дробове го заболяха. Зад очите си усещаше слаб, заплашителен натиск.

Реза се обърна от ослепения капитан Бу, на когото се опитваше да помогне.

— Нещо стреля по нас! — извика тя задъхано. — О, Господи! Бедните хора долу! Джейк няма да се върне!

Въпреки шока и ужаса Виктор я чу да произнася името му.

— Трябва да облечем скафандрите — извика Виктор, а после се наруга. „Какви скафандри? Всички отидоха на повърхността с приземяващата се група.“

Само капитан Бу въпреки ужасната болка бе запазил самообладание. Той сложи ръце на ослепените си очи и започна да издава заповеди, като искаше да му се докладва какво става.

Имаше добре отработено упражнение за инциденти със загуба на въздух. Вярно, предполагаше се, че целият екипаж ще участва в

запушването на пробойната и ще затвори херметичните врати. Вярно също, че упражнението беше разработено за напълно различен „Арк“, какъвто не съществуваше от десетилетия, един „Арк“ с непокътнати части. При останало толкова малко от кораба, другото изгорено в реакторите за антиматерия или просто спуснато на повърхността на Нюманхоум, много складови, помещения бяха изгубени или преместени, а неочакваният удар от Небо беше съвсем разрушителен. Помещенията, където се съхраняваха парчетата за запушване на пробойни, вече не съществуваха.

Всъщност това вече не беше важно. Парчетата нямаше да помогнат. „Арк“ не само беше пробит, той беше издълбан от лазерните удари от повърхността на Небо. Частта от корпуса, където беше монтирана оптиката, беше изчезнала, напълно изгоряла; корабът беше сляп също като капитан Бу. На друго място горивото за помощния двигател беше експлодирало. Целият централен кил на кораба беше огънат; херметизиращите врати вече не се затваряха. Единствената част, която все още беше цяла — почти цяла, — беше останалото от старото фризерно отделение. Задъхвайки се в бързо разреждащата се атмосфера, Реза и Виктор издърпаха ослепения стенещ капитан през люка към криогенната палуба и го заключиха.

— Чакай! — извика Виктор. — Какво ще правим с Родерикс и другите?

— Не виждаш ли? Мъртви са! Затвори люка! — извика Реза. Виктор го затвори точно навреме. Въздухът в криогенното отделение беше разреден, но поне налягането оставаше постоянно.

— Ако тези изстрели ударят антиматерията... — започна Реза и не довърши.

Не беше необходимо. Ако онова, каквото и да бе то, което беше стреляло от повърхността, стреляше отново и ако удареше отделението с антиматерия, нищо друго нямаше да има значение. В горивната камера на „Арк“ не беше останала много антиматерия, но ако тя се взривеше, „Арк“ щеше да се превърне просто в мъгла от йони.

Реза се обърна към ослепелия Бу, докато Виктор обикаляше неуморно из празното фризерно отделение, без сам да знае какво търси. Оръжие? Но нямаше по кого да стреля. Никой не беше допускал, че „Арк“ може да се нуждае от далекобойни оръжия.

И никой не беше мислил и че нещо на повърхността на Небо ще се опита да ги убие. Виктор се чудеше дали някой от совалката е оцелял. Най-вероятно всички бяха мъртви, както вероятно всеки момент щяха да бъдат мъртви той и Реза, и Бу.

После му мина една мисъл. „Арк“ имаше едно сериозно оръжие, разбира се...

Той хукна към Реза, която се опитваше да намери нещо, за да превърже очите на капитан Бу, и извика:

— Ние сами можем да взривим антиматерията!

Реза го погледна неразбиращо.

— Радиацията — обясни той. — Ако взривим антиматерията, радиацията ще изгори половината планета.

Тя го гледаше невярващо. Но не се наложи да му отговори. Капитан Бу отговори вместо нея.

— Остави на мен, Реза — каза той и гласът му прозвуча съвсем нормално. Той се изправи, сложил ръце върху изгорените си очи, пое си тежко дъх и каза: — Не бъди глупак, Вик. Преди всичко не можем да отидем до командния пулт. Там няма никакъв въздух. Второ, не трябва да взривяваме планетата.

Виктор не можеше да гледа ужасните очни кухини.

— Но поне ще им го върнем! — каза гневно той.

Бу поклати глава.

— Не можем да разрушим цялата планета. Най-много, което можем да направим, е да им покажем, че сме опасни... и какво ще стане, ако те решат, че населението на Нюманхоум трябва да плати за този наш акт? Какъв шанс би имало то срещу нещо като тези лазери?

— А какъв шанс има сега? — отговори троснато Виктор.

— Не много голям — отвърна тихо Бу, — но по-добър от този, който имаме ние тук. Въздухът няма да съществува вечно и няма начин да се махнем оттук.

— Значи сме мъртви!

Бу го погледна с незрящите си очи. Виктор отклони поглед — капитанът почти се усмихваше.

— Мъртвите — каза той — могат да бъдат замразени.

— Какво?!

— Фризерите все още работят, нали? И дори и сляп все ще мога да прибера вас двамата.

— Капитане! — извика Реза. — Не! Какво ще се случи с вас?

— Точно това, което ще се случи и с вас, ако не направим нищо — отговори спокойно капитан Бу. — Замразени вие имате шанс да оцелеете до... — Той вдигна рамене. — Във всеки случай да оцелеете известно време. Не се тревожете за мен. Капитанът е длъжен последен да напусне потъващия кораб... и във всеки случай аз съм вярващ, разбирате ли. Господ е обещал на вярващите спасение и вечно блаженство на небесата. Знам, че Той казва истината. — Капитан Бу се намръщи от болка и после каза делово: — Моля! Вие двамата, извадете подготвителните камери и останалата фризерна апаратура и ми покажете къде се намират. Мисля, че ще мога да свърша останалата работа пипнешком.

— Сигурен ли сте? — попита скептично Реза, но Виктор хвана ръката ѝ.

— Ако капитан Бу не успее, по-лошо от това ще стане ли? — попита той. — Ето, Бу. Това е лейката, а това тук са газовите дюзи...

После оставиха слепия пипнешком да свърши работата. Корпусът на стария кораб от време на време се разтърсваше от нови удари. Това беше единственият им шанс, но Виктор знаеше, че тази надежда е...

ГЛАВА 13

Бавното приближаване на „Арк“ не изплаши материалното копие на Небо. Все пак във Файв беше вградена система за предупреждение и той наблюдаваше нещото много внимателно.

Имаше достатъчно време за наблюдаване. След като малката му флота беше пусната по ненасочен полет — наистина ненасочен, защото тя нямаше никаква цел, просто я изпрати *надалеч* — Файв почти нямаше работа.

За него това не беше проблем. Файв не се отегчаваше. Беше му много добре да не върши нищо. Той просто чакаше на своята бавно изстиваща малка планета и наблюдаваше потъмняването на звездите, тъй като техните енергии бяха изразходвани за създаване на гравитационни частички, които движеха звездния куп. Файв нямаше много „чувства“, но притежаваше нещо като общо чувство на задоволство от изпълнение на първата част на своята задача. Понякога се чудеше дали е предвидено да има и втора част. За Файв актът на „чудене“ не означаваше тревога или размишление, или терзание за възможностите; беше повече като саморегулиращ се термостат, който непрекъснато проверява температурата на обработваната партида, или борсов агент, който преглежда купчинката поръчки преди да приключи деня, за да се увери, че няма неизпълнени. Файв беше уверен, че ако Уон-Ту иска от него нещо друго, сигурно ще му каже.

В същото време той беше не „стреснат“, но най-малкото „предупреден“, когато откри, че чуждоземен артефакт приближава неговата планета.

Разбира се, Файв знаеше какво да прави с него. Неговите предписания включваха инструкции за защита срещу всяка заплаха, така че когато артефактът стреля срещу планетата, Файв просто пренастрои част от енергиите си и изстреля високотемпературна плазмена мълния и към обекта в орбита, и към по-малкия, влизащ в атмосферата. А когато се увери, че никой от двата повече не функционира, прегрупира малка партида гравифотони да преместят

по-големия обект настрана — не много; просто в някаква елиптична орбита, която да го държи на разстояние.

Остана обектът, който вече беше влязъл в атмосферата.

Той беше много малък и очевидно много примитивен, за да представлява някаква заплаха. Файв хвана падащото нещо в мрежа от гравискалари и го свали на повърхността на Небо да го разгледа.

И откри, че обектът е кух — и че съдържа няколко странни неща, които се движеха самостоятелно. Не бяха метални. Бяха от меки влажни съединения на въглерода и издаваха един към друг акустични звуци.

Изглеждаха почти *живи*.

Това създаваше малък проблем за малчугана, наричан Файв. Неговите инструкции не предвиждаха такава странна ситуация. Той почти беше готов да дръзне да контактува с Уон-Ту, за да иска инструкции.

Контактът малко закъсня, защото Файв не беше често в ума на Уон-Ту.

Всъщност Уон-Ту беше доста затруднен. Той не обичаше да говори на своите деца-съперници, защото винаги съществуваше рискът да разкрие някоя стратегическа информация не на когото трябва. Но искаше да върши нещо *интересно*.

Милиардите години, прекарани в скука, го бяха научили да си създава много развлечения и едно от тях беше просто да се чуди. В това отношение той приличаше много на човешките същества, за които никога не беше чувал — любопитството му беше безгранично.

Едно от нещата, за които се чудеше (също като хората), беше Вселената. В това отношение Уон-Ту беше по-щастлив от хората. Той можеше да вижда по-добре и много по-далеч от тях.

Разбира се, Уон-Ту не можеше изобщо да „види“ нещо извън своята собствена звезда, защото плътната обвивка от йони и парчета от нейното ядро не пропускаха никаква светлина отвън. Много по-лесно е да видиш нещо през оловни листове, отколкото през плътна плазма.

Хората астрономи обаче не са по-добре. Онази част от тях, която се чуди, е човешкият мозък, а мозъкът изобщо не може да вижда. Той се нуждае от външни органи — очи, — за да улови фотони. Но очите

всъщност не са нищо повече от телевизионна антена, която не може да ни покаже на екрана как съседът си остри молива. Например всичко, което вършат човешките очи, е да записват наличието или липсата на фотони върху своите пръчици и колбички и посредством невроните и техните синапсиси^[1] да предават тази информация до онази част на човешкото тяло, наречена кора на главния мозък. Там образите от пръчиците и колбичките се възстановяват точка по точка. „Виждането“ е резултат от съвместното усилие между събирачите на фотони и разпознаването на образи — и, накрая, познавателните части на онази мокра буца меки клетки на човека, с които той мисли. Следователно по един своеобразен начин то приличаше на виждането на Уон-Ту.

Затова не е чудно, че многократно по-големият мозък на Уон-Ту можеше да вижда несравнимо повече.

Очите на Уон-Ту не приличаха на човешки очи. Те изобщо не приличаха на нищо — бяха просто облаци от частички, чувствителни към всякакъв вид радиация, които плуваха извън фотосферата на неговата звезда.

Понякога той се тревожеше, че се намират там, защото това беше рисковано. Детекторните облаци не бяха естествена част от никоя звезда и поради това беше възможно някой от неговите колеги да намери някакъв начин да открие тяхното присъствие... и с това точно да установи неговото местонахождение. Но „очите“ бяха толкова нежни и разредени, че никак не беше лесно да бъдат забелязани. Във всеки случай Уон-Ту нямаше никакъв избор, защото трябваше да има очи — бяха му необходими за оцеляване; в края на краищата той трябваше винаги да е бдителен, за да може да се защити и да победи. Затова малкият риск си заслужаваше да се поеме. Той му носеше голямата печалба, защото му помагаше да задоволява непрекъснатото си любопитство.

Така Уон-Ту беше доста щастливо ангажиран за дълги периоди — взираше се в огромните космически пространства и се опитваше да разбере какво означава всичко това — подобно на онези никога несрещани хора.

Уон-Ту съвсем не беше сляп за цветовете — той ги виждаше дори много по-добре от човешките същества с физическите ограничения на техните клетки и с навика им да живеят на дъното на кладенец от тъмен въздух. Това ще рече, че неговото зрение не беше

ограничено до оптичните честоти. Очите му виждаха целия спектър на електромагнитна радиация. За него разликата между рентгенови лъчи и топлина беше по-малка от разликата между оранжево и синьо за хората. Достатъчно беше енергията да се излъчва с фотони, за да я вижда.

За неговия търсец ум това беше особено важно поради явленията на червено отместване; защото в крайна сметка само червеното отместване му казваше колко далеч и колко отдавна е станало онова, което вижда.

Уон-Ту беше разбрал много отдавна, че Вселената се разширява. Направил го бе по същия начин като земните учени — бе забелязал, че светлите и тъмните линии от йонизирани елементи в далечните галактики не отговарят точно на тези от по-близките.

Хората ги бяха нарекли „Фраунхоферови линии“^[2]. Те се местели надолу с нарастване на разстоянието. Уон-Ту не ги бе нарекъл така, разбира се, но знаеше какво представляват. Те бяха светлината, излъчвана от даден елемент винаги с определена честота, когато един от неговите електрони прескочи от една орбита около атомното ядро на друга. И той знаеше какво означава червеното отместване. Това бе Доплеров ефект (макар че той не му бе дал същото име), причинен от факта, че този обект се отдалечава от него. Колкото по-голямо бе отместването, толкова по-бързо се отдалечаваше обектът.

На Уон-Ту му отне малко време (о, може би два милиона години — просто едно мигване с очи) да запълни всички празноти и да осъзнае, че колкото по-бързо се отдалечават обектите, толкова са по-далеч; и че Вселената се разширява! Всичко се отдалечава от всичко друго — навсякъде!

И тъй като Уон-Ту разбираше, че всеки път, когато гледа някой обект, отдалечен на милиард години, гледа милиард години в миналото, той разбираше, че гледа историята на Вселената.

Всичко беше подредено около него в обвивки, разделени по време и пространство. Онова, което виждаше наблизо, бяха галактики повече или по-малко като неговата. Те съдържаха милиарди звезди и имаха познати структури. Въртяха се главно около своя център на гравитация като спиралите на М-31 в Андромеда. Някои имаха в ядрата си силни радиационни източници — несъмнено огромни черни

дупки. Други бяха относително спокойни. Но всички бяха относително доста еднакви.

Това беше вярно само за „неотдавнашните“ обвивки. По-старите бяха различни.

Около червено отместване 1 (горе-долу шест милиарда години след Големия взрив, когато Вселената е била само наполовина от сегашните си размери — всъщност приблизително когато Уон-Ту се бе родил) на повечето галактики процесът на изригване на звезди, изглежда, беше бил завършен. По-далеч и по-рано в техните газови облаци се бе извършвал термоядрен синтез и те бяха ставали на звезди.

На червено отместване 3 бяха квазарите. Там се бяха родили самите галактики. При червено отместване 3 всички обекти се отдалечаваха от него със скорост приблизително девет десети от скоростта на светлината и отиваха към точката, отвъд която не се виждаше нищо, защото се приближаваха до „оптическата граница“ — пределното разстояние и скорост, при която обектът се отдалечава толкова бързо, че неговата светлина изобщо не може да достигне до наблюдаващия. Времето, което Уон-Ту виждаше, отиваше все по-близо до ерата на Големия взрив.

Този регион му беше много интересен. Там, в тази най-далечна от концентричните обвивки на Вселената, той намери областта на сините мъглявини — мънички слаби сини обекти, които сигурно бяха новородени галактики, десетки милиарди, толкова далеч, че дори търпеливите очи на Уон-Ту не можеха да ги разграничат като отделни форми.

Сините мъглявини предлагаха много загадки за любопитния ум на Уон-Ту. Първата, най-лесната за разрешаване, беше защо мъглявините са сини. Уон-Ту намери отговор. Сините мъглявини, които виждаше, идваха от най ярката линия, излъчена от водородния атом, когато е възбуден. (Понякога я наричаха „линия алфа-Лиман“ в чест на учения, който пръв я бе изследвал подробно — но не от Уон-Ту). При източника си тази линия изобщо не беше видима за човешкото око; тя беше в ултравиолетовата част на спектъра. Но на червено отместване 3 или 4 се виждаше като синя.

Най-големият въпрос беше какво има отвъд сините мъглявини. И това, призна Уон-Ту с раздражение, беше нещо, което той никога нямаше да може да открие, като гледа. Не поради разстоянието, което

беше отвъд оптичката линия. Най-вече понеже там нямаше нищо за виждане. Докато газовите облаци, които образуваха галактиките, не започнеха да колабират, те изобщо не излъчваха никаква радиация.

Уон-Ту дишаше в топлото си уютно ядро много недоволен от факта, че природният закон не му позволява да види *всичко*. Трябваше да има някакъв начин! Ако не да види, то поне да разбере! „Има различни видове следи каза си той, — стига да си в състояние да ги разбереш...“

Някакво повикване наруши съсредоточеността му.

Каква досада! Особено след като точно в този момент той не искаше да говори с никое от децата си.

После с изненада разбра, че повикването не е от някое от децата му. Беше от онова достойно за презрение, с ниско ниво на интелигентност негово материално копие, Файв, което имаше невероятното нахалство да дръзне да го вика.

Дори за огромния интелект на Уон-Ту трябваше известно време, за да разбере какво се опитва да му каже Файв. Не, Файв не просто съобщаваше, той твърдеше, че обектът, който е унищожил, не е бил от онези странни неодоушевени материални неща като комети или астероиди. Бил *артефакт*. И се *движел*. Имал собствен енергиен източник, който, Файв беше категоричен, идвал от нещо, което било наистина много рядко в неодоушевената Вселена.

Енергията на артефакта определено се получавала от антиматерия.

Антиматерия! Уон-Ту се изненада. Никога не се бе сблъсквал с антиматерия, макар, разбира се, отдавна да знаеше, че тя може би съществува и понякога, рядко наистина, е съществувала в малки количества и за много кратко време. Но не това беше най-изненадващото. По-странно беше съобщението на Файв за онези малки независими обекти — *направени от материя*, — които бяха слезли на повърхността на неговата планета с контейнер, пуснат от големия артефакт. И сега бяха там.

Уон-Ту отдавна беше забравил възмущението си от Файв, който беше дръзнал да го безпокои. Това ново събитие беше твърде интересно.

Разбира се, то не беше *важно*. Нямаше начин такива мънички ограничени същества да могат да засегнат нещо, което беше интересно за Уон-Ту. Да не говорим, че около тях имаше нещо, което Уон-Ту намираще за противно, странно, *отблъскващо*. Не му беше лесно да разбере как могат изобщо да са живи.

Разбира се, на хората им беше също толкова трудно да разберат Уон-Ту. Причината беше съвсем същата, но с обратен знак. Материалните същества, хората, възприемаха Вселената в рамките на Нютоновите постулати; Уон-Ту я възприемаше релативистично и квантовомеханистично. Нютоновият възглед за света беше инстинктивно чужд на Уон-Ту, както за хората беше чужда квантовата механика, защото той самият беше явление на квантовата механика. Даже най-загадъчните частички не му бяха чужди, защото той бе направен от тях и живееше сред тях. Той можеше да ги разглежда така лесно, както едно човешко бебе разглежда пръстчетата на ръцете и крачетата си — по същия начин и с всичките си сетива, както бебето се вглежда в тях, докосва ги и ги сгъва, и прави всичко възможно да ги напъха в устата си.

Но когато тези същите частички забавеха движението си и свържеха своите енергии в покой — когато замръзнаха в твърда „материя“, — това за него наистина беше много отвратително.

Мина му през ума, че е много странно, че материалното му копие на Небо, изглежда, не споделя отвращението му от тези отблъскващи *твърди* неща, които беше открило. И не само това. Те се бяха появили на повърхността на планетата без предупреждение и копието скромно признаваше, че не само не ги е унищожило, но и че очевидно им помага да оцелеят.

— Каза ми, че си унищожил само обекта, от който са дошли — каза озадачен Уон-Ту.

— Да, точно така. И го отблъснах — потвърди копието. — Но направих това, защото той съдържаеше антиматерия и генерираше сили, които можеха да застрашат задачата ми. А тези, малките, са доста безопасни.

— И доста *безполезни* — отговори троснато Уон-Ту. Копието почтително мълчеше. Уон-Ту се замисли за момент, после каза: — Сигурен ли си, че обектът с антиматерия не представлява проблем?

— О, да. В момента е на орбита, която ще го държи далеч от планетата, и няма енергия да промени тази орбита. — Копието се поколеба, после скромно каза: — Ти си ме учил да бъда любопитен. Тези неща от „жива материя“ са интересни. Да продължа ли да ги наблюдавам?

— Защо не? — отвърна сопнато Уон-Ту и прекъсна разговора. Копието беше много *глупаво*. Уон-Ту реши никога повече да не прави материално копие на себе си — не беше никакво удоволствие да се разговаря с копия.

За известно време се зачуди защо копието го безпокои с тези неща, после изостави тази мисъл.

Изобщо не му мина през ума, че копието също като него може да жадува за някакъв вид дружба. Никога не беше чувал за „домашни любимци“.

Но самотата на Уон-Ту не свърши и когато ядрото му затрепери от повикване от един от неговите най-малко застрашаващи „роднини“, Пукети, Уон-Ту веднага каза:

— Кажете ми, Пукети, срещал ли си някога живи същества, направени от материя?

— Никога, Уон-Ту — отвърна Пукети, а после, за най-голяма изненада на Уон-Ту, добави: — Но Флум-епит е срещал, струва ми се. Можеш да попиташ него.

Уон-Ту помълча за момент. Знаеше, че не може да попита Флум-епит нищо, защото Флум-епит доста време не беше отговарял на неговите повиквания — несъмнено бе една от първите жертви.

— И какво е казал Флум-епит? — попита той.

— Ами... само спомена за тях, когато обсъждахме каква е причината толкова много звезди да експлодират. Каза, че на един от твърдите обекти около звезда, която населявал известно време, срещнал живи същества, направени от материя. Каза още, че те я били направили много неудобна и затова се преместил.

— *Само се преместил?*

— След това я унищожил — каза Пукети, — Смятал тези същества за досадни и не било трудно да сложи край на проблема. — Пукети се поколеба. — Уон-Ту, хрумна ми нещо. Възможно ли е когато

Флум-епит е унищожил онази звезда, някой от нас да е помислил това за враждебен акт?

— Кой може да е толкова глупав? — попита Уон-Ту. Но знаеше отговора.

Пукети също.

— Ти направи един от нас доста глупав, Уон-Ту — каза той. — Може би някой от нас е помислил, че някой друг от нас се опитва да го убие. Защо трябва някой от нас да помисли това?

Уон-Ту се замисли как да отговори. Звучеше като сериозен въпрос. Възможно ли бе да е някаква уловка?

Не беше съвсем сигурен колко хитър е Пукети. Той определено не беше от най-умните в рода. По времето, когато го създаде, Уон-Ту вече беше забелязал тревожни сигнали на нахалство в Хейг-тик и Горк, и Мром. А нахалството беше първата стъпка към бунта.

Тогава Уон-Ту дори бе решил, че в бъдеще трябва да вземе мерки срещу тях. Затова когато направи Пукети и другите след него, предпазливо се въздържа и им даде само четвърт от своите знания и половината от своя стремеж за господство. (Но може би дори половината беше прекалено много.)

— Няма нищо във Вселената, което може да ни нарани освен ние да се нараним един друг — каза предпазливо Уон-Ту. — Сигурно съзнанието, че можеш да бъдеш унищожен от някого, те кара да решиш ти пръв да го унищожиш — за определен тип ум, искам да кажа.

— Моят ум от този тип ли е, Уон-Ту?

— Не нарочно — отвърна мрачно Уон-Ту.

— А твоят?

Уон-Ту се поколеба — почти мислеше да каже на Пукети истината. Но предпазливостта надделя.

— Аз те направих — посочи той. — Аз направих всички ви, защото исках компания. Ако загинете, ще ми липсват.

— Можеш да си направиш други — възрази тъжно Пукети.

Това беше вярно и Уон-Ту не каза нищо. Пукети продължи нещастно:

— Беше толкова хубаво, когато ме създаде. Знаех толкова малко! Всичко, което ми казваше, беше чудесна изненада. Спомням си как ми

разказваше каква е твоята собствена звезда и колко се различава тя от моята.

Уон-Ту неочаквано се разтревожи.

— Онази звезда беше друга — каза бързо той. — Напуснах я.

— О, да, аз също напуснах моите. Няколко пъти. Но беше толкова интересно, Уон-Ту! Бих искал да ми разкажеш за новата си звезда.

Уон-Ту определено се почувства застрашен и отвърна остро:

— Не ми се разказва за това.

— Тогава ми разкажи нещо друго — помоли Пукети. Кажете ми... кажете ми например защо онези няколко групи звезди неочаквано промениха курса си и се отдалечават от нас.

Уон-Ту вече не беше просто неспокоен. Вече беше убеден, че Пукети се опитва по един глупав, наивен начин да се докопа до информация, която не трябва да има. И отговори хитро:

— О, няма да ти е интересно да знаеш това, Пукети. Опитай се да научиш сам и после ми кажи!

След като прекъсна разговора, спря да помисли. Възможно ли беше Пукети все пак да хитрува?

Беше много жалко, че Уон-Ту реши да убие Пукети. Както се оказа обаче, това не беше лесно да се направи, защото самият Уон-Ту не беше в безопасност. Когато изригнаха последователно пет звезди от неговия тип, всяка със звездна маса между 0.94 и 1.12, Уон-Ту за пръв път през дългия си живот се изплаши.

Приликата между тези звезди и неговата не можеше да е случайна. Някои от неговите копия бяха стигнали до извода каква е звездата му, за да предприемат систематична акция за разпрашаване на звезди от този тип. Нечий търсец огън беше насочен специално към него.

Уон-Ту винаги можеше да напусне звездата и да се премести на друга. Можеше да избере такава, която да не прилича на тази; може би някое малко червено джудже или едно от онези неща с кратък живот от вида Уолф-Райет. Никоя от двете не беше привлекателна за постоянен дом — звездата джудже беше твърде ограничаваща, а огромната млада

звезда — твърде нестабилна. Но точно поради тази причина никой не би го търсил там.

Но... отиването там! Това беше проблемът! Това означаваше излизане от скривалището на звездата и излитането му като чиста форма на енергия — гол и незащитен в междузвездната пустота. Опасността нямаше да трае дълго. Той не можеше лесно да бъде открит. Имаше голям шанс да успее да извърши пътуването и безопасно да се скрие преди някое от неговите деца да открие присъствието му. Той изчисли шансовете за оцеляване на най-малко сто към едно.

Рискът беше твърде голям, за да го приеме. Особено след като все още имаше някои добре подготвени номера.

Известно време Уон-Ту беше доста зает. Правеше си друго копие.

Беше сигурен, че практиката води до съвършенство. Този път щеше да направи точно личността, която желаше, без никакви възможни опасни черти. И без някои спомени, които грижливо щеше да изреже — това копие не биваше да му създава никакви проблеми.

За да направи това, Уон-Ту трябваше да проучи внимателно всяка част от своите памети. Да копира една схема тук, да махне друга там; приличаше много на компютърен специалист на Земята, който се опитва да пригоди една програма за, да речем, контрол на въздушния трафик, та да служи за защита от балистични ракети. Това му отне много време, защото в паметта му имаше неща от милиарди години и през цялото това време Уон-Ту не бе могъл да си позволи изобщо никакви прекъсвания. Затова той изключи повечето от сканиращите си системи, изключи звука на алармените системи, които го предупреждаваха за опасност от страна на неговите роднини, изключи дори връзката с копието си на планетата Небо. (Както се оказа по-късно, в някои отношения това беше много лошо, но Уон-Ту не го знаеше.) Той се посвети изцяло на конструиране на ново копие и когато плановете бяха изпълнени, го активира с гордост и надежда.

Новото копие се размърда и се огледа.

— Кой си ти? — попита то. И почти в същия момент добави: — И което е по-важно, кой съм аз?

— Аз съм Уон-Ту, когото ти обичаш и на когото желаеш всичко добро — отговори Уон-Ту. — Твоето име също е Уон-Ту.

— Но не можем и двамата да имаме едно и също име! Нали?

— Въпреки това имаме — каза Уон-Ту. — Разбира се, само между нас двамата ти трябва да имаш друго име, иначе ще е доста объркващо, нали? Така че само между нас двамата... чакай да помисля... да, мисля, че можем да те наречем Травълър^[3].

— Не е подходящо име — оплака се копието. — Това означава ли, че ще трябва да отида някъде?

Много си умен — каза гордо Уон-Ту. — Да. Ти ще напуснеш тази звезда и ще се установиш на друга, далеч.

— Защо?

— Защото никоя звезда не е достатъчно голяма за двама като нас — обясни Уон-Ту. — Не ти ли е тясно? На мен ми е. И двамата ще сме много по-щастливи, когато си имаш своя звезда.

Травълър помисли върху това известно време, после каза:

— Изобщо не се чувствам щастлив. Чувствам се объркан. Защо е така, Уон-Ту? Защо не си спомням поради каква причина ме създаде?

— Още си много млад — отвърна бързо Уон-Ту. — И все още се учиш. Но за да се развиеш правилно, ще трябва да отидеш на своя собствена звезда и ще го направиш още сега.

— Така ли? — проплака копието. — Но, Уон-Ту, там ще бъда самотен.

— Съвсем не! — извика Уон-Ту. — Точно това е най-хубавото, Травълър! Виж, щом излезеш оттук, ти ще активираш комуникационните си системи... знаеш ли къде са!

— Да — отговори след момент копието. — Намерих ги. Да го направя ли сега?

— Не, не! — извика Уон-Ту. — Не *сега*! Когато си *далеч*. Ще извикаш всичките си нови приятели, които очакват да те срещнат. Хейг-тик и Пукети, и Мром. Просто ще им кажеш: „Ало, обажда се Уон-Ту.“

— Това ли е всичко, което трябва да кажа? — попита подозрително копието.

— Не — благоразумно отвърна Уон-Ту. — Ще искаш да им кажеш също и къде точно се намиращ. Тази информация ще намериш като погледнеш в паметите си. И тогава... това е най-важната част,

Травълър... тогава ще забравиш за моето съществуване. Ти ще бъдеш Уон-Ту.

— Не знам как да го направя — проплака копието.

— Не е необходимо — увери го мило Уон-Ту. — Ще откриеш, че аз вече съм се погрижил за това: след като напуснеш тази звезда, ти няма да помниш нищо за нея или за мен. И тогава новите ти приятели ще ти кажат всичко, което искаш да знаеш. Ще отговорят на всичките ти въпроси. Тръгвай, Травълър. Желая ти щастливо пътешествие.

Когато последните останали сензори на Уон-Ту го информираха за векторен взрив, отдалечен на няколко светлинни години, той се почувства по-спокоен. Бяха се хванали на уловката. Стрелянето по звездите G-3 щеше да спре.

Сега единственото, което трябваше да направи, беше да чака, докато другите се избият помежду си — може би доста дълго.

Както Виктор и Реза на друго място и в друго време, той не знаеше колко ще е това време.

[1] Връзка, през която се предават нервни импулси само в една посока. — Б.пр. ↑

[2] В астрономическата спектроскопия тъмни (абсорбционни) линии в спектъра на Слънцето или други звезди, причинени от селективна абсорбция на слънчева или звездна радиация със специфична дължина на вълната от различни елементи, съществуващи като газове в нейната атмосфера. — Б.пр. ↑

[3] Traveler (англ.) — пътешественик. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 14

Когато отвори очи, Виктор почти желаше отново да ги затвори. Дори дългото спокойно спане във фризерите беше по-добро от тази лудница! Първо видя Реза — разтреперена и изплашена; опитваше се да му обясни нещо...

— Скоро ще кацнем на Нюманхоум. Намериха ни и ни размразиха...

А после се появи някакъв мъж с шотландска поличка, с брада и войнствен вид.

— Ако искаш да слезеш долу, събуди го, чуваш ли? Нямаме време за губене — изръмжа той.

А после и другите. Виктор успя да отвори очи достатъчно, за да ги види. Не познаваше никого. Висок, с мургава кожа, с шотландска поличка, гологръд и бос въпреки студа. Имаше и друг, без брада — приличаше на паж — с руса коса и с парцалив червен пуловер до коленете. Самата Реза носеше черни дрехи, нещо като памучна трикотажна риза, фланелени панталони и блуза с качулка, покриваща по-голяма част от лицето ѝ. Една друга жена беше със също такива дрехи, само че вместо черен нейният костюм беше на сиви и бели ивици като затворническа униформа.

— Кои са тези хора? — изграчи Виктор.

Лицето на жена му изчезна и мястото ѝ зае враждебният брадат човек в черно.

— Аз съм Мириан — каза свирепо мъжът. — Ние спасихме твоя безполезен живот. Ти беше замразен тук от стотици години.

— Предупредих те, че трябва да ги оставим замразени каза жената със затворническите дрехи.

Мириан не ѝ обърна внимание.

— Ти се събуди — каза той на Виктор — и идваш с нас долу.

— Долу? — промърмори като ударен Виктор. — Къде долу? — Никой не му отговори. На старата криогенна палуба имаше десетина души и всички бяха заети с поставяне на такелажни въжета на една от

капсулите за слизване. Реза дойде при него с комплект черни трикотажни дрехи. Изглеждаше разтревожена.

— Облечи ги. Мисля, че ако не се приготвиш, просто ще ни оставят тук!

— Ще ни оставят тук? — Виктор примигна. — Тогава защо са си правили труда да дойдат и да ни размразят?

Неочаквано се чу недружелюбен смях — смееше се Мириан.

— О, ние не дойдохме да ви вземем. Трябва ни корабът. Дори не знаехме, че сте тук, докато не отворихме този контейнер, за да намерим нещо за ядене.

— Трябваше да ги оставим замразени — настоя жената в червено. — Сега какво ще ги правим?

— Ще ги свалим — каза мъжът с шотландската поличка. — Също и Мириан. Той ги събуди; ще ги отведе преди да са ни попречили.

— Аз не! — извика Мириан. — Аз съм част от този екип, Доро!

— Слизаш с тях — отговори грубо мъжът с шотландската поличка, — защото аз казвам така, а аз съм капитанът.

Виктор погледна безпомощно жена си. Тя поклати глава, помагайки му да завърже шнуровете на трикотажната риза.

— Събудиха ме преди година и половина, Вик. Знам за тях толкова, колкото и ти. Искаха „Арк“... не съм сигурна дали за да попълнят с антимаateria генераторите на „Мейфлауър“, или може би да го използват за изследване на останалата част от слънчевата система...

— Ние от Народната република не губим време за „изследвания“ — каза студено мъжът с шотландската поличка.

— Няма значение. Казват, че нещата на Нюманхоум вече не са така добри...

— Не разбирам — каза Виктор.

— О, Виктор — изстена жена му. — Опитай се. *Живи сме.*

Това поне не можеше да се оспори. Когато свърши с обличането, Виктор си каза, че просто да е жив въпреки рисковете само по себе си е чудесно. Чудесно? Не, почти чудо — размразен без микровълни, без заливане с течност за насищане с кислород, само топлина. И органите му, изглежда, работеха нормално. За момент той си спомни за умиращия ослепял капитан Бу, който им даде шанс да се спасят с надеждата да получи наградата си на небето. „Слава Богу, че Бу се

върна към християнството — помисли си Виктор. — Без тази убеденост за небесна награда може би нямаше да е толкова готов да пожертва своя живот, за да спаси другите.“

После се сети нещо и попита:

— Какво става със Земята? Още ли не са изпратили кораби?

Мириан се обърна и го погледна. После се засмя.

— Земята! — каза той и другите също се засмяха.

Виктор ги погледна недоумяващо.

— Нещо смешно ли казах? — попита той.

Мириан подръпна брадата си и се огледа дали някой друг ще отговори. После каза навъсено:

— От сто години нищо не сме чули от Земята. Хайде, влизай в капсулата. Време е за стартиране. И забрави Земята.

Забрави Земята!

Но това беше невъзможно. Когато Виктор с мъка се качи в капсулата, вмъкна се в скафандъра и притегна ремъците, не само не беше забравил Земята, но в паметта му изплуваха всичките сцени от детските години. Разбиването на вълните на тихоокеанския бряг, белите облаци по синьото небе, горещината на пустинята, калифорнийските секвои...

Възможно ли бе всичко това да е изгубено?

После за момент не можеше да мисли, защото люковете заскърцаха, затвориха се и капсулата се откъсна от кораба. Видя, че има прозорец. Беше мъничък и от мястото, където се намираще, не можеше да гледа през него. За миг зърна нещо, което сигурно беше Нюманхоум...

Но беше различно, ужасно различно! Имаше малко облаци, но беше трудно да се види, защото почти всичко беше бяло. Великият океан вече не беше син. Беше леден като Северния ледовит океан на Земята, не се виждаше ясна линия между морето и брега. Всичко, *всичко* беше лед.

— Дръжте се, включваме спирачните двигатели! — извика Мириан.

От неочаквания като с чук удар отвикналото от натоварвания тяло на Виктор потръпна от болка. И това беше само началото. Ударът

от влизането в атмосферата сякаш продължи вечно. После свърши; започнаха да падат, олюлявайки се на парашутите от слънчево платно.

Виктор затвори очи. Чувстваше мръсотията и люспите мъртва кожа по тялото си. Всичко ставаше много бързо. Той още не беше свикнал с мисълта, че са стреляли по него — каквото и да бе стреляло — на Небо, и сега не можеше да проумее тази неочаквана нова ситуация.

През спуснатите му клепачи проникна нещо много ярко.

Отвори ги точно навреме, за да види ярко бяло петно. Всички бяха стиснали очи. Яркото нещо се беше показало само за секунда.

— Господи! — учуди се Виктор. — Това слънцето ли беше?

Мириан го погледна свирепо.

— Слънце ли? Разбира се, че не. Ти луд ли си?

— Тогава какво беше? — настоя Виктор.

Мириан поклати глава.

— Все забравям... ти не знаеш изобщо нищо, нали? Казват, че не е било винаги така. — Наближавайки повърхността, капсулата влезе в силен вихър и Виктор се олюля. — Затегнете коланите за приземяване! — извика той, а после каза на Виктор: — Това ярко нещо... е онова, което наричат „Вселена“.

ГЛАВА 15

Както се оказа, времето преди Уон-Ту отново да се почувства в безопасност беше наистина много дълго. Ужасно дълго, като се вземе предвид, че Уон-Ту не се реши да говори с никого.

Не че изгаряше от желание за разговор. Той беше почти отчаян. Толкова отчаян, че на два пъти се раздели на части за удобство да говори сам със себе си. Не беше удовлетворително, но продължи да се преструва, че ехото, което чува, е наистина интелигентен разговор — докато не си помисли, че това го прави почти глупав. Той спря да си говори. Дотогава обаче беше опитал почти всичко. Дори беше започнал да желае да може да говори поне с най-безопасното, глупаво материално копие Файв. Но това отдавна бе престанало да е възможно. Причината не беше в разстоянието. За двойките Айнщайн-Розен-Подолски разстоянието беше без значение. Причината бяха релативистичните ефекти от скоростта, с която се движеше копието. При скорост на движение толкова близка до c двойката вече не беше същата. Дори ако двойките АРП работеха нормално, разговорът щеше да е безнадежден, защото влизаше в сила разширяването — един миг за копието се проточваше в отегчително хилядолетие за Уон-Ту и останалата част от Вселената, — но този проблем не възникна, защото двойките АРП вече въобще не действаха и това тури край на всичко. Уон-Ту дори не очакваше отново да чуе за това копие.

После възникнаха друг вид проблеми.

Той забеляза, че ядрото на звездата му се пълни с пепел.

Това го разтревожи. Естествено не беше точно „пепел“ в смисъл на окислен остатък от химическо изгаряне; беше течна каша от хелиеви йони, останала от сливането на водородните атомни ядра. Той малко съжеляваше, че от множеството звезди беше избрал такава малко по-голяма от нормата. Да, когато звездата, на която живееш, е голяма, има много енергия за игра, но няма дълъг живот.

Все пак кой би могъл да предположи, че ще бъде принуден да остане на нея като затворник, страхуващ се да я напусне?

От време на време чуваше по комуникационната система Айнщайн-Розен-Подолски да го викат.

Уон-Ту дълго време не отговаря. Беше твърде подозрителен. Беше убеден, че всяко повикване почти сигурно е трик, че просто някой от неговите противници се опитва да разбере дали наистина е мъртъв.

Той съвсем не беше щастлив. За първи път през живота си започна да се чувства попаднал в капан. Възхитителният му звезден дом беше се превърнал в затвор, килията е всеки изминат ден ставаше по-малко комфортна.

Домът му не ставаше по-малък. Съвсем не. Всъщност звездата навлизаше във фазата на червен гигант. Тя беше преминала по-голяма част от младенческия си живот, превръщайки водорода в хелий, сега централното ядро беше изцяло от хелиева пепел, която не върши нищо, но стои там и очаква деня, когато ще може да се синтезира в по-висши елементи.

Междувременно останалият водород беше в дебела плътна обвивка около хелиевото ядро. Той изгаряше все по-бързо, произвеждаше все повече топлина и оказваше все по-силен натиск върху обвивката от по-редки газове, които го заобикаляха; и обвивката се издуваше.

Уон-Ту никога не беше стоял в звезда, след като тя е завършила главния си цикъл. Не му харесваше.

Разбира се, физическата му безопасност не беше застрашена. Във всеки случай не много — не толкова, колкото в един рискован прибързан полет към друг дом. Но под натиска на вътрешната обвивка от изгарящ водород звездата много се беше издула. Ако имаше планети, като Слънцето на Земята, външните ѝ краища досега щяха да са надминали орбитата на Марс. Беше класически червен гигант, издут и огромен като Бетелгейзе или Антарес, която се разпада.

Даваше ли това на Уон-Ту повече простор? Скандално — не. Масата на неговата звезда не нарасна. Нямаше повече материя да запълни този увеличен обем. Всъщност материята беше по-малко, защото тя беше започнала да се разпада на парчета. Външните сфери на звездата бяха толкова далеч от ядрото и толкова разреждени — по

земните стандарти всъщност много близко до вакуума, — че радиационното налягане отвътре фактически изтласкваше най-далечните газове изцяло извън звездата. Не след дълго тези външни региони напълно щяха да се отделят и да образуват безполезна обвивка от газове, наричана планетарна мъглявина.

Уон-Ту знаеше, че тогава няма да остане нищо, на което да живее, освен ядрото. Нищожно малко бяло джудже, не по-голямо от обикновена твърда планета като Земята — прекадено тясна, за да бъде подходящ дом за някой като Уон-Ту.

Поради тази причина той също вече беше на тясно. Не се решаваше да рискува никоя част от своето ценно аз в тъничките външни периферии. Беше затворен в останалите обитаеми части на своята звезда и най-лошо от всичко бе, че беше сляп. Сляп най-малкото за фотони; той все още можеше да детектира неутрони и тахиони, и някои други частички, защото те доста лесно преминаваха през външните обвивки и достигаха до него. Но светлината не можеше, пито някоя друга част от електромагнитния спектър, и неговите деликатни външни „очи“ отдавна се бяха подули и разпрашили от издуването на звездата.

Уон-Ту се изплаши и се прибра раздразнен в своя дом, който се беше превърнал в затвор, като оставяше без внимание всяко пристигащо повикване. Всяко едно всъщност беше неприятност, ако не дори и капан.

После по АРП-двойката отново го извика един глас и този път не свърши само с неговото име.

— Уон-Ту — каза гласът, — говори Мром. Сигурен съм, че си жив. Искам да ти предложи сделка.

Уон-Ту зачака несигурен и разтревожен. Да го търси Мром? След цяла вечност мълчание!

Изкушението да отговори беше голямо. Беше му омръзнало да е самотен и затворен; и сигурно беше възможно, най-малкото *само* възможно, намеренията на Мром да са приятелски.

Беше възможно обаче и да не бяха. Уон-Ту не отговори.

Гласът прозвуча отново.

— Уон-Ту, обади се. Обектът, който Хейг-тик е унищожил, не си бил ти, нали? Ти не би допуснал да те хванат по такъв начин, сигурен съм.

Уон-Ту мислеше гневно. Значи Хейг-тик е бил убиецът! Или Мром се опитваше да го накара да мисли, че той е невинен?

Мром въздъхна.

— Уон-Ту, това, което правиш, е глупаво. Всички други са мъртви или се крият. Аз мисля, че ако не друг, то Пукети просто се крие, но това води до същия резултат... точно сега той няма да се осмели да направи нищо, защото тогава ти или аз бихме могли да го намерим. Не мисля, че има някой друг. Ще ми отговориш ли?

Уон-Ту си наложи да мълчи. Всичките му сетива бяха нащрек; той се опитваше да декодира скритите намерения на Мром — ако наистина бяха скрити. А може би казваше истината?

Мром обезсърчено каза:

— Добре, Уон-Ту, няма да настоявам да разговаряш е мен. Нека само ти кажа онова, което искам да знаеш. Ще напусна тази галактика. Става много неприятна. Рано или късно Хейг-тик отново ще дойде и отново ще се опита да убие всички други... ако някой от нас е останал жив. Така че аз заминавам. И онова, което искам да ти кажа, Уон Ту, е... моля те, нека да замина.

Уон-Ту изслуша всичко с нарастващо удоволствие и дори със зараждане на надежда. Ако бе вярно, че Мром напуска тази изчерпана галактика (това звучеше като добра идея, въпреки че идваше от Мром) и че Хейг-тик се е скрил в бърлогата си и бездейства поне засега, и че всички други са или мъртви, или крайно глупави...

— Ще си опитам късмета, Уон-Ту — съобщи Мром. — Дори ако не ми отговориш, аз заминавам. Никога няма да те безпокоя отново. Но моля те, Уон-Ту, запомни! Аз съм *част от теб*. Ти ме *направи*! Моля те, бъди добър...

Уон-Ту отдавна беше престанал да слуша глупавото бърборене на Мром. Видя възможност да избяга — а това означаваше, че трябва да действа *сега*.

И така Уон-Ту остави още една галактика зад гърба си. Този път целта му беше много по-далеч. Дори като система от тахиони,

пътуващи многократно по-бързо от светлината, щеше да му отнеме много време, докато стигне до нея.

Но това нямаше значение; той беше излетял.

Докато Уон-Ту пътуваше, мислите му бяха замъглени и неясни. Той нямаше отново да стане същия, докато не достигнеше нова галактика, не избере подходяща звезда и не използваше нейните енергии, за да възстанови пълното си величие. Но по своя облачен път беше доста щастлив.

Вярно, беше много лошо, че веднага щом напусна убежището на своята звезда, трябваше да унищожи бедния доверчив Мром, но Уон-Ту не можеше да рискува, нали? Това обаче означаваше да бъде самотен дълго време — най-малкото докато не се увери, че никое от бъдещите му копия, които може би щеше да направи, за да има компания, никога няма да го застраши.

А на безброй хиляди светлинни години, пътуващо много по-бързо от Уон-Ту и в напълно друга посока, копието на Небо най-после загуби надежда да получи инструкции от господаря си.

Каква трагедия, че Уон-Ту не беше очаквал присъствието на онези странни материални същества! Това означаваше, че самото копие трябва да вземе решение какво да прави с тях. А копието все пак не беше много умно.

ГЛАВА 16

Да имаш нов живот дори на ледения и изтощен от глад Нюманхоум през 432 година беше просто чудесно... или трябваше да бъде чудесно. Някои неща наистина липсваха.

На Виктор най-много му липсваше Реза — бяха ги разделили. Той си мислеше за всичките неща, за които би желал да говори с нея. Водеше въображаеми разговори, които представляваха главно оплаквания от храната, жилището, но най-вече от работата, която му бяха възложили да върши. (Дори не му мина през ума да ѝ каже, че я обича.) Беше почти като истински разговор, защото му беше лесно да си представи отговорите ѝ:

„Престани да се оплакваш. Ние бяхме *мъртви*. Всичко след това е един голям плюс.“

И когато ѝ посочи, че всъщност не са били *мъртви*, а само замразени:

„За мен това е смърт. *Мъртъв за четиристотин години*. Запомни го, Вик. Може би по-късно нещата ще се подобрят. Може би ще имаме собствена стая.“

— Може би дори ще ме махнат от тази работа с фекалиите — промърмори злобно под нос Виктор, — но не мога да се обзаложа кога.

Но в действителност не беше така добре, както би бил един истински разговор с Реза, и освен това мислите му бяха отпреди *четиристотин години*. Въпреки че бяха нюманхоумски години — независимо как се пресмятат, това бяха две земни столетия. Половин дузина човешки поколения — няколко човешки живота. С изключение на самата Реза всички, които някога беше познавал, отдавна бяха мъртви, превърнали се в прах и забравени. Той никога нямаше да се върне при приятели, защото всичките му приятели бяха мъртви — онези, които беше обичал, онези, които биха му липсвали, дори онези, без които можеше да мине — като Джейк Ланди например, сега бяха пепел. Нямаше значение кой: всичките отсъстваха. Всяка връзка, която бе имал някога, беше изгубена. Всеки разговор, който някога бе

възнамерявал да проведе, щеше да остане непроведен. Всички, с които бе имал каквато и да било връзка, бяха история.

Той никога нямаше да може да се върне при тях — най-малко от всички при семейството си.

Тази мисъл беше по-лоша от всичко. От нея той изпитваше остра болка, която го караше да се мръщи. (Другите работещи с него с фекалиите го огледаха любопитно.) Той никога нямаше да види отново Джен, Шан или Таня. Или малката Куин. Те бяха пораснали и остарели, и умрели преди стотици години. Бяха си *отишли* и никъде във Вселената нямаше човек, който да попълни празнотата от тяхната загуба.

Да е жив, когато всички, които бяха важни за него, бяха мъртви, не беше по-различно от това самият той да е мъртъв.

С цялото това бреме неудобствата на сегашното му съществуване би трябвало да изглеждат доста тривиални. Не беше обаче така.

Виктор знаеше, разбира се, че не е облагодетелстван, особено при такъв труден живот. Наистина сега животът на всички беше труден. Животът на никого не беше лесен. Нюманхоум беше изцяло покрит с лед; две хиляди оцелели хора се бореха за мизерно съществуване в тунели под земята; животът на *всеки* беше борба и безнадежден копнеж за нещо по-добро.

Но онези хора не ги бяха размразили, за да им направят слуга. Двата непланирани и нежелани нови търтея получиха най-лошото жилище, най-лошата храна — и което беше по-лошо от всичко — най-лошата работа.

В други времена би било различно — защото те бяха наистина *особени*!

Да, това наистина не беше справедливо. Те трябваше да са знаменитости. Когато първите европейски морски изследователи бяха водили диваци в страните си, за да ги показват на короновани глави и дилетанти в науката — хавайци, бушмени и индианци от брега на Вирджиния — обърканите туземци поне бяха имали удоволствието да са център на внимание. Всички се трупаха да ги видят.

Този живот за тях не е бил никакво удоволствие, разбира се. Дивациите трябвало да свикнат да ги бият и блъскат, да ги оглеждат и да ги разпитват. И нямали повече уединение от това на животните в зоологическата градина. А после, ако имали късмет, месеци или

години по-късно, тъпкани с храни, от които се разболявали, и усвоили пороците на цивилизацията, най-големите щастливци от тях, ако дотогава не умирали от туберкулоза или шарка — тогава им се разрешавало да се завърнат в далечните си домове.

Виктор и Реза не бяха толкова щастливи. Нямахше нищо любезно в приветствията, с които ги посрещнаха; и, разбира се, нямаха дом, в който да се завърнат.

По-точно бяха в дома си. Тунелите и пещерите бяха на същото място, където беше бил град Хоумпорт. Във всеки случай повечето от тях. Централните обществени салони, електроцентралата с безкрайните потоци геотермална топлина, фризерите, които те охраняваха — всички бяха на хълма, който беше започнал да се покрива с къщи, когато нюманхоумското слънце беше започнало да потъмнява. Най-големият от подземните „градове“ — онзи, който принадлежеше на сектата, която наричаха Света апокалиптична католическа църква на Великия транспортър беше под някогашния център на Хоумпорт. Великите транспортъри не бяха единственият повече или по-малко независим клан (или нация, или религия — във всеки случай бяха отделна група, извоювала си този район). Алахабад^[1] и реформистите бяха покрай брега на запад от стария град, Пийпс (всъщност те наричаха себе си Народна република и каква точно беше тяхната религия Виктор наистина не можеше да каже) бяха изкопали мравуняците си под някогашния залив, който сега беше замръзнал и се бе превърнал в лед от дъното до повърхността.

За Реза и Виктор се беше променила не географията, а техният дом. Светът, в който бяха живели, си беше отишъл.

За фермата за гъби не се хабеше светлина — това беше една от главните причини да отглеждат гъби — и Виктор се препъваше във вонящата тъмнина.

Мразеше работата си. Имаше основания за това, но нямаше никаква алтернатива. Никой на (или под) Нюманхоум не стоеше без работа. Всеки работеше по много часове всеки ден — е, всеки ден освен един. От време на време имаха почивен ден. Великите не работеха в неделя, реформистите в събота, хората от Алахабад в петък — последните, защото религията им забраняваше да работят на този

ден; а пийпс бяха избрали за свой неработен ден четвъртък; макар да нямаха своя религия, те изпитваха маниакална потребност да не допуснат другите да имат привилегия, която те нямат.

Виктор и Реза бяха специален случай. Щом стана ясно, че не са членове на никоя от четирите секти (и наистина, те не бяха чували за тях преди да бъдат замразени), те бяха поставени в новосъздадена категория на лица без религиозна принадлежност, на които изобщо не се полагат почивни дни. И им възложиха работи, които никой възрастен не искаше да върши.

Виктор си беше мислил, че скуката по време на дългото пътуване с „Арк“ до Небо е почти непоносима. Сега гледаше на нея едва ли не с копнеж, защото неговата работа с фекалните продукти беше много по-лоша.

На Нюманхоум не се разхищаваше не само труд. Нищо не се разхищаваше, дори и екскрементите. Когато някой трябваше да се облекчи, той следваше строги процедури: урината отиваше в един варел, фекалиите — в друг. Урината се обработваше и се извличаше урея за изкуствен тор за подземните култури. Фекалиите ставаха най-важната съставка на почвата, върху която растяха културите.

На Виктор му беше възложена неприятната задача да разстила пресни екскременти в тъмната, отвратително миришеща пещера: върху тях се отглеждаха гъби, а червеи и торни бръмбари се ровеха в тях да търсят прехраната си. В тази работа не беше самичък. Реза не беше с него, разбира се — държаха ги разделени до времето, когато Съветът на четирите сили трябваше да реши съдбата им — но имаше други четирима на същата работа, по един от всяка секта — никой от тях не по-възрастен от двадесет и две нюманхоумски години. Муни-бет и Алкар, съответно мюсюлманка от Алахабад и реформистка от свадливата протестантска християнска секта, събираха червеи и бръмбари за храна на пилетата в люпилните — това означаваше припкане по приличните на торф слоеве екскременти и ловене на малките същества с приличащи на вилици инструменти. Морди, момиче от Великия транспортъор, и Вандот, момче от Народната република, беряха гъби, което беше по-лесно. Така за Виктор оставаше най-тежката работа — да рине с лопатата. Пресните товари екскременти трябваше да се разстилат върху лехи за отглеждане на гъби. Когато отгледаха няколко реколти и те се изтощяха и не можеха

да се използват като тор, трябваше да се натоварят на варели на колела, след което да бъдат откарани и смесени с почва за отглеждане на зърнени култури в осветените пещери.

Не работата нито вонята, нито дори враждебността на децата, с които работеше, тежеше най-много на Виктор, а че не *знаеше* — не знаеше толкова много неща! Не знаеше къде е Реза, не знаеше какво е онова ослепително ярко нещо, което наричаха „Вселена“. (Макар че беше започнал да има някои много странни подозрения за него — сигурно действаха релативистични ефекти.) Не знаеше какво е решено за неговото и на Реза бъдеще, а никой от работещите с него не искаше да говори.

Не само с него. Те не говореха дори помежду си. Враждебността между възрастните от четирите секти се беше предала и на децата, които работеха в мълчание и противна съсредоточеност. Но децата са си деца и не могат вечно да мълчат.

Червеите, торните бръмбари и набраните гъби трябваше да бъдат занесени в птицефермите и складовете за храна. Един ден, когато три от децата не бяха в пещерата, младото момиче от Алахабад се осмели да се приближи до Виктор и го погледна в лицето.

— Здравей — каза той и се насили да се усмихне. — Аз съм Виктор. Ти коя си?

— Аз съм Муни-бет — отговори тя и погледна страхливо към входа. После прошепна: — Вярно ли е? Наистина ли си от старата Земя? Вярно ли е, че си виждал Мека?

Виктор я погледна стреснато.

— Мека? Не, разбира се, че не съм. Спомням си обаче доста добре Калифорния и дори малко от Полша... но когато напуснах Земята, бях на твоите години. А преди това не бях пътувал много.

Тя го гледаше с широко отворени очи.

— Видял си *Калифорния*? Където живеят *кинозвездите* и нефтените *шейхове*?

— Не си спомням да съм виждал шейхове или кинозвезди — отвърна Виктор почти развеселен от наивността на момичето. — Исках да кажа освен по телевизията... но предполагам, че вие имате стари киноленти, на които могат да се видят.

— Ние не гледаме идоли — тъжно каза момичето. — Ако не се броят онези, които гледаме понякога, когато работим на бобените

ниви... Великите имат там екрани, но на нас не ни се разрешава да гледаме.

Беше спряла да лови бръмбари, стоеше неподвижна и го гледаше любопитно. Подпрян на лопатата, Виктор осъзна шанса, който може би нямаше да се повтори.

— Тогава кажи ми, Муни-бет, знаеш ли къде работи жена ми? — Тя поклати глава. — Или дали ще ни дадат стая?

— Това зависи от Съвета на четирите сили — обясни тя. — Трябва да попиташ надзирателя си.

— Питах го — отвърна кисело Виктор. Негов надзирател беше великият транспортър Мириан. Мириан не беше общителен човек и изглежда, се възмущаваше от Виктор, чиято мръсна работа се прибавяше към неговото бреме. — Той ми каза да чакам.

— Разбира се, че ще ти каже да чакаш. Това е правилно. Когато Съветът на четирите сили се събере, може би ще обсъди вашето положение.

— И кога ще се събере?

— О, той се събира всеки ден — каза тя. — С изключение на почивните дни, искам да кажа... събира се в понеделник, вторник и сряда. Но кога ще стигнат до вашия случай, не знам. Имат за обсъждане много важни въпроси както за пийпс, така и за реформистите и сега са претрупани с работа. — Тя понижи гласа си до шепот и се заоглежда, сякаш обсъждаха нещо неприлично. — Не разбирам от тези работи, но всичко е в ръцете на аллах.

— О, разбира се — съгласи се Виктор. После попита: — Муни-бет? Кажи ми друго нещо, ако обичаш. Онова много ярко нещо на небето...

— Вселената, да — отвърна тя и кимна.

— Това имах предвид. Защо го наричат Вселена?

— Така се казва. Мюсюлманите я наричат така — обясни тя. — Не знам защо. Мислех, че Вселената е навсякъде около нас, но те казват, че това вече не е вярно.

Той примигна.

— Вече не е вярно?

— Не знам какво означава това, знам само, че ние се кланяме на него. Те казват, че старата Земя е там заедно с всичко друго. — Тя спря, после добави: — Баща ми казва, че когато бил момче, тя била много

по-ярка. Не знам какво означава това, само... — Тя млъкна, обърна се настрана и прошепна: — Връщат се! Не ми говори повече, моля те!

— Защо? — попита той. — Не можем ли да говорим, докато работим?

— Ние *не говорим* — прошепна тя изплашено.

— Но аз говоря — отвърна той и се усмихна.

Трите други деца го чуха, спряха на входа и го изгледаха смаяно. Момчето в шотландска поличка от Народна република каза заплашително:

— Ще докладвам за това!

Виктор вдигна рамене.

— Какво има за докладване, Вандот? Просто приказвам. Не ми е заповядано да мълча. Ако ти не искаш да слушаш, това си е твоя работа. Но аз съм бил на Земята и ще разказвам каква беше Земята много отдавна, когато бях малък...

И заразказва, докато ринеше екскрементите, а берачите на гъби и събирачите на бръмбари се споглеждаха нерешително със съзнанието, че сигурно нарушават правилата и може би дори направо ги погазват; Морди, момичето от Великия транспортър, беше особено неспокойно, защото беше от същата община като Виктор. Но все пак те слушаха. Как можеха да не слушат? Защото Виктор им разказваше за задръстването на движението в градовете, за приборя на Малибу и летенето със свръхзвукови самолети, които за един час прекосяваха океани. И за летенето от звезда на звезда, когато „Мейфлауър“ беше цял и мощен. И за живота на колонията, където бе кацнал „Мейфлауър“, и за плуване по Великия океан под топлото слънце, и за разхождане по зелени поляни...

И така малко по малко те също започнаха да говорят. В края на краищата бяха деца.

Дори и робите трябва да ядат и накрая Вандот съобщи, че работният ден е свършил. Защото Морди имаше задача да заведе Виктор, следван от малкото момиче, Муни-бет, през тунелите до пещерите на Великите транспортъри. Там сред облечените в черно враждебни към нейния народ хора, тя беше нервна и беше доволна да го остави на входа към голямата столова и бързо да се запъти към

собствените си тунели. Когато Виктор влезе, видя своя надзирател Мириан. Мъжът го погледна навъсено — това изражение, изглежда, беше нормално за него.

— Питам за онова ярко петно, което наричате Вселена — каза Виктор, — но децата, с които работя, изглежда, не знаят нищо за него. Мога ли да попитам...

— Не — отвърна ядосано Мириан.

— Защо?

— Този въпрос не се обсъжда. Аз не знам нищо за него. И не искам да знам.

— Добре — каза Виктор също ядосано. — Тогава ми кажи онова, което знаеш. Кога с жена ми ще имаме своя стая?

Мириан го погледна враждебно.

— Своя стая! — повтори той, повишавайки саркастично глас, така че да го чуят и другите. — Той иска своя стая!

— Имам такова право! — протестира Виктор. — Аз дори не знам къде е Реза...

— Тя е на квартира с мюсюлманите в Алахабад, тъй като точно сега там има свободни места — каза Мириан.

— Разбира се, знам това, но онова, което искам да знам...

— Това, което искаш да знаеш, не е твоя работа! Във всеки случай не искам да говоря за това... докато Съветът на четирите сили не се разпореди.

— Защо си толкова лош?

— Какво право имаш да се оплакваш? — отвърна гневно Мириан. — Ти дължиш живота си на нас! И сега аз си плащам за проявеното от мен състрадание, за това, че те съживих!

— Плащаш си? — попита Виктор озадачено.

— Трябваше да съм на кораба и да върша истинска работа! Но ме обвиниха заедно с теб за съживил, и ме върнаха в тази жалка... — Той спря и се огледа да види дали някой не го е чул да се оплаква. После затвори уста така, че зъбите му изтракаха, отиде да седне до двама други на една пейка, като умишлено не остави място за Виктор.

Виктор седна на друга маса. Хората до него също явно не искаха да говорят и той въздъхна и се съсредоточи върху кашата от просо и боб. Поне децата му бяха дали доста добра представа за обичаите на този нов Нюманхоум. Четирите секти работеха заедно върху общи

потребности. Залите на Съвета на четирите сили бяха общи и отделени от квартирите за живеене на сектите. Същото беше и с пещерите за производство на храна, или поне за повечето от тях — Алахабад настояваше да отглежда своите пилета и гербили^[2] отделно по диетични съображения, а тези от Народната република не искаха да делят нивите със зърно и боб с другите. (Всъщност това не бяха „ниви“, разбира се. Бяха тунели, където при изкуствена светлина се отглеждаха хидропонни растения; а аскетичната диета на пийпс беше по-малко разнообразна и дори по-безвкусна от тази на другите три колонии.) Фризерните пещери, с отдавна замразени в тях животни, които повече не можеха да си позволят да държат живи, също бяха общи, макар че в тях вече нямаше много храна. (Децата не искаха да говорят за фризерите — по причини, които Виктор отначало не разбира.) Геотермалната електроцентрала беше обща заедно с банките за данни. Всичките четири колонии разделяха своите приходи и поемаха своите отговорности — макар да нямаше много отговорности, тъй като първоначалните строители бяха свършили работата си добре. Разбира се, четирите фракции нямаха избор относно поддържането на общите притежания — ако електроцентралата излезеше от строя, всички щяха да умрат за един ден.

Но за повечето неща от живота сектите бяха разделени. Великите транспортъори се женеха за Велики транспортъори, мюсюлманите за мюсюлмани. Гражданите на Народната република не се женеха за никого, защото не вярваха в брака, но правеха любов (при случаи, посочени от техните лидери) само със свои хора. И всичките четири колонии, всяка по свой начин, правеха всичко възможно да нямат много бебета, защото почти нямаше храна, топлина и достатъчно жизнено пространство за две хиляди и двестата живи същества, които живееха на (и по-скоро под повърхността на) Нюманхоум.

Разбира се, начините за поддържане на малко население бяха различни за отделните колонии. Когато Виктор разбра за тях, беше ужасен, да не кажем отвратен. Реформаторите и мюсюлманите практикуваха невъзпроизводствен секс — често хомосексуален. В Народната република правеха всичко за постигане на въздържание, като мъжете и жените живееха разделени, с изключение на определени нощи, когато на една двойка, която е заслужила, се разрешаваше да спи заедно. А Великите транспортъори атакуваха проблема, така да се

каже, от другата страна. Тяхната религия им забраняваше да посягат на живота — е, с изключение на войните, разбира се. Поради тази причина те не използваха противозачатъчни средства нито практикуваха аборт; те имаха бебета, много бебета, и когато съкращаваха своето население, това бяха възрастни — във всеки случай почти главно възрастни; ако детето на един Велик транспортър успееше да преживее своето бунтарско юношество, то имаше добър шанс за естествена смърт шестдесет или седемдесет нюманхоумски години по-късно.

Онова, което правеха Великите транспортъри, беше да се отърват от своите престъпници, а те имаха много престъпници. В тяхната колония имаше според закона двеста и осемдесет престъпници, подлежащи на най-голямото наказание — това правеше около едно престъпление на двеста души от колонията и присъдите често се изпълняваха.

Разбира се, присъдите не бяха смъртни. Във всеки случай не точно. Екзекуцията беше голям грях и беше забранена. Те имаха подобър начин: слагаха престъпниците във фризер.

За Великите транспортъри беше цяло щастие, че имаше толкова много неизползвано пространство във фризерите. Като начало фризерите бяха достатъчно големи. Но когато Нюманхоум бе започнал да става прекадено студен и десетки хиляди глави добитък и други животни бяха заклани и замразени, те бяха разширени. Имаха си свои собствени, независими и дълготрайни линии до геотермалната станция, напълно автоматични, и щяха да траят с векове.

Но това беше още една от многото причини за търкане между обществата, защото Великите бързо ги запълваха.

Между четирите общества вече имаше търкания по много други въпроси. Великите транспортъри не обичаха да гледат как неверниците позорят тяхната събота. Мюсюлманите пък роптаеха, като гледаха как всички пият алкохол; пийпс бяха непрекъснато раздражени от разточителния, греховен „лукс“ на другите три групи, докато реформистите просто мразеха всички останали.

Върху тези проблеми беше съсредоточена работата на Съвета на четирите сили. Системата работеше доста добре. Почти осемнадесет години не беше имало истинска война.

Тази нощ Виктор спа лошо в тъмното тясно помещение с още четиридесет неженени, които хъркаха и мърмореха насън. Следващият ден с отвратителната работа не беше по-добър от предния.

Дори децата, изглежда, си бяха променили мнението относно недисциплинираното си поведение предния ден. Когато Виктор попита Муни-бет дали е виждала Реза, момичето наведе глава, огледа се разтревожено дали някой не слуша и прошепна:

— Сега сме прекалено много. Преместиха я при пийпс.

А след това, когато Виктор се опита да пита Вандот, момчето от Народната република му отговори троснато:

— Ние сме тук да работим, а не да бърбим като религиозни фанатици.

— Не обиждай! — озъби му се момичето от реформистите.

— Казвам само онова, което е вярно — промърмори Вандот. — Във всеки случай не знам нищо за жена ти, Вик. Това не ми е работа. Нито твоя. Защото ти си длъжен да се издължиш за съживяването си от... — Той се поколеба: не искаше да каже думата. — За съживяването си — завърши той. — Сега се хващай на работа.

Виктор не му отговори. Не защото му беше заповядало едно дете. Просто не знаеше какъв трябва да е отговорът на такъв вид забележка. Вярно, че беше жив. Което означаваше, че сърцето му работи, очите му виждат, вътрешностите функционират. Дори половите му органи бяха все още годни, най-малкото той си мислеше, че ще са годни, ако му разрешат да бъде с Реза достатъчно дълго и да са сами, за да провери.

Но беше ли това наистина „живот“?

Сигурно беше някакъв вид живот, но Виктор не можеше да повярва, че това е единственият живот, който ще има. Това съвсем не беше *неговият* живот.

Неговият живот беше на един много различен Нюманхоум с много приятели, семейство и работа. Особено работа. За Виктор Сорикейн работата никога не беше била просто занимание, което трябва да върши определен брой часове, за да си изкара прехраната. За него работата беше негова професия, негово *положение* в обществото. Негови умения. Това беше нещото, около което той организираше живота си, нещото, което *беше* самият той. И Виктор Сорикейн не

можеше да приеме себе си като човек, който рине човешки изпращания. Той беше квалифициран пилот! Нещо повече, благодарение на безкрайните лекции на баща си той беше най-малкото любител в такава област, като астрофизиката... личността, от която тези хора се нуждаеха. Такъв беше Виктор Сориkeyн...

От което следваше, че този измръзнал и уморен ринач на изпращания не беше истинският Виктор Сориkeyн и този живот не беше *неговият*.

И когато Муни-бет отново дойде близко до него, той ѝ заговори, без да понижава глас:

— Аз наистина имам оплакване, Муни-бет. Тук си губя времето. Аз имам умения, които трябва да се използват.

Момичето го погледна отчаяно.

— Моля те... — прошепна тя и погледна през рамо.

— Но това е важно — настоя Виктор. — Онова нещо, което те наричат Вселена. То трябва да бъде разбрано и аз имам научната подготовка...

— Млъкнете! — извика момчето пийпс. — Пречите на работата!

— Всеки може да върши тази работа — каза Виктор, но все пак се въздържа да посочи, че това е задача, която могат да вършат дори неуки деца.

— *Всички* трябва да работим — извика Вандот с писклив, започнал да мутира глас и потри нервно ръце в изцапаната си шотландска поличка. Морди погледна Виктор виновно. Вандот просто отстояваше своята справедлива юношеска мъжественост. — Най-важното е оцеляването — заяви момчето. — А най-важната част на оцеляването е храната. Млъкнете и работете.

„*Оцеляване* — мислеше мрачно Виктор. — Съвсем вярно. Това, изглежда, е основното правило на играта.“

Беше естествено социалната нагласа на тези хора да е съобразена с техните потребности. Тяхното безкомпромисно поведение беше схема за оцеляване. Земните ескимоси при много по-мек климат бяха развили свои специфични необикновени социални институции, които да отговарят на бруталните факти на живота им. Вярно, ескимосите бяха решили проблемите по различен начин — без твърди закони и

строго централно правителство, без наказания (а тези хора абсолютно се *придържаха* към наказанието), но пък бяха тръгнали от различна позиция. Не бяха имали вкоренени традиции, нито правителства и религии, които да се опитват да съхранят. Бяха пристигнали в новата за тях сурова среда, без да са обременени с такива традиции.

В очите на Виктор хората от този нов Нюманхоум бяха едновременно авторитарни по управление и религиозни фанатици. Те живееха своя мрачен, беден живот в пещери под ледени канари под някогашния Нюманхоум. За тях малко неща имаха значение — за щастие, защото иначе не биха могли изобщо да оцелеят. Най-важното от тези неща беше, че макар слънцето им отдавна да беше помръкнало, огньовете вътре в планетата все още горяха и топлеха както преди. Геотермалните кладенци даваха топлина, която поддържаше техните катакомби годни за живеене, и дори даваха достатъчно енергия за работа на техните малки фабрики (да не говорим за фризерите). Снабдяването не беше разточително. Енергията сигурно не беше достатъчна да се поддържат десетки хиляди жители на Нюманхоум живи...

Но вече не бяха останали толкова много живи. Не и на Нюманхоум. Нито другаде.

Когато без желание Вандот прие, че работата за деня е свършена, Виктор се опита да изстърже мърсотията от ръцете си. Огледа се за Морди, очаквайки заедно да се върнат в жилището на Великите, но тя вече беше напуснала пещерата.

„Как се е измъкнала?“ — помисли раздражено Виктор. Беше сигурен, че може да намери пътя и самичък, но нямаше никаква причина тя да не го почака...

Чакаше го.

Стоеше пред пещерата. Изглеждаше едновременно и изплашена, и решителна. До нея стоеше неговият надзирател Мириан.

— Ти просто не искаш да помагаш, така ли? — попита гневно Мириан. — Докладването от Морди е вярно. Ти не само не си вършиш работата, ами пречиш и на другите.

Виктор погледна момичето укорително. Тя вдигна надменно рамене и се обърна да си ходи.

— Добре — отвърна Виктор. — Каза си мнението. Сега да хапнем нещо.

— Да хапнем? — изръмжа надзирателят. — Ще бъдем щастливи, ако изобщо ядем тази вечер. Трябва да те заведе в Съвета на четирите сили. Тръгвай!

Нямаше смисъл да го пита за нищо, понеже Мириан не искаше да говори. Виктор все пак се опита, разбира се, и не се изненада, когато Мириан само поклати глава. После му посочи един рафт с парки.

И Виктор разбра, че ще излязат навън.

И тогава, докато си пробиваха път между ледените блокове в прегръдката на смразяващи вихрушки, той вдигна глава и видя нещото, което най-много го озадачаваше: „Вселената“. Беше като слънце, но несравнимо по-ярко от всяко слънце — една чиста синьо-бяла точка в небето, която изгаряше очите му.

Той се опита да си представи как тяхната малка група звезди е могла да се движи толкова бързо, да отиде толкова далеч, че да настигнат светлината, излъчвана от всички небесни тела във Вселената. Трябваше да са се движили почти със скоростта на светлината! Ако имаше някой, когото да попита, с когото да поговори...

Беше твърде студено да говори, а после, когато влязоха в пещерата, където се провеждаха заседанията на Съвета на четирите сили, Виктор почти забрави въпросите си за странното нещо. Защото го чакаше една неочаквана радост.

Реза беше там.

За пръв път се срещаха от двете седмици след приземяването и когато я видя в голата тясна чакалня — нейните „домакини“ от Народната република зорко я пазеха от двете ѝ страни, Виктор изпита неочакван прилив на копнеж, удоволствие и... какво беше това? Той отново го обмисли, докато я държеше в ръцете си и докато пийпс мърмореха заплашително, и реши, че е просто любов.

Установи това с учудване. За него тази мисъл беше нова. Реза беше негова жена, разбира се. Беше подкрепа, удоволствие, другарка... в много отношения полезна съставна част от живота му; но никога досега не беше осъзнавал, че се е превърнала в център на неговия живот по класическия традиционен начин на моногамната любов. Този

вид романтично болезнено съсредоточаване беше запазен за Мари-Клод Стокбридж.

Изненада се като разбра, че откакто се бяха върнали в този леден ад, нито веднъж не се беше сещал за Мари-Клод.

— Добре ли си? — прошепна той в хубавата топла коса на жена си.

— Добре съм — отвърна тя. — Грижа се за гербили и пилета... няма да повярваш с какво ги хранят! Бръмбари и червеи, и...

— О, знам — увери я Виктор и се зачуди какво да ѝ каже: за собствената си работа или за стряскащата нова истина, която изгаряше от нетърпение да сподели? Пусна я и я огледа внимателно. Не изглеждаше добре.

Въпреки това желанието да ѝ каже надделя.

— Онова ярко петно, което виждаме... Вселената. Знаеш ли какво означава? Означава, че по някакъв начин... Господи! Не мога да си представя как!... Цялата наша слънчева система и някои съседни на нея се носят през Космоса с релативистични скорости! Ние пътуваме толкова бързо, че настигаме светлината пред нас! И... — Той спря, мигайки при израза на лицето ѝ. — Какво има? — попита Виктор.

— Продължавай, Виктор — каза тя окуражително. — Ти разказваше за звездите, които се движат със скорост близка до скоростта на светлината... нашата и единадесет други, нали?

Той я погледна.

— Ти си знаела?

— Пийпс ми казаха — отвърна тя. — Те казват, че е така от почти триста години, само че е била по-ярка, отколкото е сега.

— *По дяволите!* — изруга той. — Ако тези хора са знаели, защо Великите не ми казаха?

Тя го погледна някак разсеяно, после кимна.

— Забравих, че ти си при Великите. Те не го вярват. Искам да кажа, че не си задават въпроса защо. Вярват на своята библия. Ако има нещо, което не е казано в Третия завет, не искат изобщо да говорят за него.

— Но... — започна той и спря. Какво можеше да каже? Кипеше вътрешно, но нямаше смисъл да обременява Реза с гнева си срещу тези хора и тяхната глупост, особено след като тя гледаше така нещастно.

Трябваше му доста време да разбере, че в ума на жена му има нещо друго.

— Какво има? — попита той. — Пийпс създават ли ти проблеми?

Тя го погледна изненадано.

— Не, защо?

— Тогава какво ти е?

Тя го погледна смутено, после поклати глава.

— Просто... — Тя се поколеба. — Просто продължавам... да се чудя.

— Да се чудиш?

— Чудя се дали Куин е била щастлива.

Мина много време в мълчание. Накрая вратата на стаята на Съвета се отвори и Мириан излезе.

— Получавате убежище — каза той неохотно. — Съветът току-що взе решение.

— Но... но... но аз мислех, че трябва да се явим пред тях! — възкликна Виктор.

Мириан го погледна любопитно.

— Защо Съветът ще иска това? Какво би могъл да му кажеш, което той вече не знае от доносите за твоите питания?

— Искам да говоря за Вселената! — извика Виктор. — Баща ми беше астрофизик... и ме е учил! Така, както изглежда, онова нещо на небето означава, че цялата наша група звезди пътува със скорост близка до тази на светлината и аз искам да помогна да се разбере *защо*!

— Затвори си устата — изсъска Мириан и се огледа. — Искаш ли пак да отидеш във фризера? Мнозина от нас са в повече... ако орбиталната електроцентрала не заработи, скоро ще има адски много замразени! Радвай се на късмета си! Съветът смята, че вие двамата може да сте полезни за изстрелване на ракети, за транспортиране на гориво... това е шанс, който не заслужавате. Не го пропилявайте с богохулства.

[1] Град в щата Утар Прадеш, Индия, най-свещеното място в Индия. — Б.пр. ↑

[2] Гризачи с дълги задни крака и покрита с козина опашка, живеещи в Африка и Азия; често отглеждани като домашни любимци.
— Б.пр. ↑

ГЛАВА 17

Първите няколко хиляди години на Уон-Ту в галактиката, която сега беше негов нов дом, минаха като един миг и той беше зает през цялото време. Имаше да се свърши много работа.

За него, разбира се, нямаше истински *трудна* работа. Нямаше нищо, което вече да не е правил много пъти — това беше, в края на краищата, неговата двадесета или тридесета звезда, да не говорим, че сега беше в третата си галактика. Имаше богата практика и затова знаеше какво да направи най-напред и как точно да го направи.

Първите две неща бяха да подуши всяко ъгълче на звездата си и да построи външните си очи. Това не му отне много време. Едно или две столетия и той вече беше у дома. Този път избра една звезда F-9 — малко по-голяма от онези, които бе предпочел преди, но пък чувстваше, че има право на допълнителна енергия, което ще рече допълнителен комфорт.

После, разбира се, трябваше да провери останалата част от новата галактика. Това неизбежно му отне много повече време. То означаваше създаване на няколко хиляди двойки Айнщайн-Розен-Подолски и изпращането им из други части на галактиката, така че да може да следи всичко, което става на новата територия, над която имаше претенции.

През този период Уон-Ту не престана да чувства известно напрежение. Все пак една галактика е голямо място. Тази, която бе избрал, имаше почти четиристотин милиарда звезди и добре оформена спирална структура — доста желана околност, а как можеше да е сигурен, че в нея не се крие някоя нежелана сила?

Но когато започнаха да пристигат съобщения от широко разпръснатите АРП-двойки, в никое не се споменаваха за такова нещо. Докъдето можеше да достигне — а това беше доста далеч, — всеки обект в тази галактика просто се подчиняваше на тъпите физически природни закони. Нямаше нежелани признаци за намеса. Нямаше никакви необясними структури във фотосферата на никоя от

милиардите звезди, които можеше да наблюдава подробно, от неговите сензори не пристигаше никакво излъчване, което да не се обяснява с грубата сила на природните процеси.

Уон-Ту започна да се успокоява. Беше намерил безопасен нов дом!

Беше в *безопасност*.

И чак след като се беше настанил и бе разгърнал всички сензори, се сети да си зададе следващия въпрос:

В безопасност от какво?

Дълго мисли над този въпрос. Не беше религиозен. Мисълта за „религия“ никога не му бе идвала наум, нито веднъж през милиардите години, откакто за пръв път бе осъзнал, че е жив. Уон-Ту нямаше как да вярва в Бог, тъй като във всяко отношение той беше най-всемогъщият и вечен бог, който можеше да си представи.

Въпреки това случайни тревожни въпроси от този сорт понякога минаваха през огромния му ум. Един човек-философ може би ще ги нарече теологически. Най-трудният — на Уон-Ту му беше трудно дори да го формулира — беше дали в неговото съществуване има някаква *цел*.

Естествено Уон-Ту добре разбираше една от най-важните цели на своя вид — самосъхранение, императив, който управляваше всички негови планове и действия. Нищо никога нямаше да я промени; но когато му дойде наум да се запита *за какво* трябва да се съхрани, той не можа да намери отговор.

Тревожният въпрос продължаваше да го тормози.

Може би се намираще в така наречената от хората „криза на средната възраст“. Ако бе така, кризата беше дошла твърде рано. Уон-Ту беше далеч от средната възраст — едва беше преминал юношеството на своето безкрайно дълго съществуване, защото беше на не повече от дванадесет или петнадесет милиарда години.

Уон-Ту не прекара цялото си време в размишление. Имаше да свърши много работа. Първо, да изследва всяко ъгълче на новата си галактика, за да потърси възможните врагове, а също и просто за да я опознае, което му отне доста време — там имаше, в края на краищата, четиристотин милиарда звезди, разпръснати из пространство няколко

трилиона кубически светлинни години. Няколко милиона години той изследва данните, пристигащи от двойките Айнщайн-Розен-Подолски, които беше внедрил на стратегически места в ръкавите на галактиката, в ядрото, в короната — навсякъде, където галактиката изглеждаше интересна. Много от това наистина беше интересно — сливащи се газови облаци, натежали от приближаващо раждане на нови звезди, супергигантски звезди, експлодиращи с плътни вълни, които оплождаха други облаци, черни дупки, неутронни звезди... Всичко това беше виждал и по рано, разбира се, но всеки път то беше малко по-различно и изобщо много интересно.

После постоянното непреодолимо любопитство, което винаги трябваше да бъде задоволено, го подтикна да разшири изследванията си в пространството. Неговата галактика си беше негова, неоспорвана; но Уон-Ту добре разбираше, че в огромното пространство за мащабите на разширяващата се Вселена една галактика наистина е нещо много малко.

Когато разглеждаше далечната част на Вселената, той не виждаше големи промени за няколкото милиарда години изследване. Имаше известни тенденции далечните сини мъглявини да стават зеленикави — сега те бяха още по далеч и се отдалечаваха относително по-бързо. И той видя, че някои от по-старите галактики, дори няколко съвсем наблизо, са започнали да проявяват признаци на старческо отслабване. Те се свиваха и губеха маса — „изпарение“ е думата, която би дошла наум на човешките същества. Уон Ту разбираше много добре процеса. Когато се случеше две звезди да обикалят близко една до друга по галактическите си орбити — както неизбежно се случваше от време на време във вечността, — те си взаимодействаха гравитационно. Извършваше се прехвърляне на кинетична енергия. Едната увеличаваше малко скоростта си, другата я намаляваше. Статистически през дългия живот на една галактика някои от тези звезди щяха да продължат да увеличават скоростта си, докато другите щяха да я намаляват — и по-бързо движещите се рано или късно щяха да напуснат родната си галактика, докато по-бавните щяха да падат по спирала надолу, за да колабират в центъра на галактиката, образувайки гигантски черни дупки. Този процес не протича бързо — не за някакви си няколко милиарда години, така да се каже.

Но Уон-Ту виждаше, че процесът протича, и се замисли разтревожен за бъдещето си.

Искаше му се да има някой, с когото да поговори по тези въпроси.

Всъщност искаше да има някой, с когото просто да си поговори. Беше започнал наистина да се чувства самотен.

Когато стигнеше до такава мисъл, Уон-Ту винаги ставаше много внимателен, защото знаеше какви заплахи крие създаването на компания...

Но в края на краищата не можа да устои. Отстъпи. Беше неизбежно. Дори Адам не е могъл да устои вечно на самотата в Райската градина.

Уон-Ту си напомни, че каквито и да са всички нови копия, първо и преди всичко те трябва да са *безопасни*. Не искаше да има някой, който отново да стреля по него от засада.

Така първият му другар, който той създаде в новата си галактика, беше строго дефиниран, всяка черта от характера, която би довела до независимост на действията му, бе грижливо премахната и на нейно място бе поставена безпрекословна вярност към Уон-Ту. Уон-Ту изпусна всякаква информация за възможността за използване на гравитационни сили, които биха могли да разпрашават звезди; изтри частите, които водеха до такива емоции като гняв, ревност и гордост. Направи така, че новото копие да е преди всичко *доволно*.

Всъщност то беше само негова сянка. Не беше много по-умно от неговия почти забравен двойник, материалното копие Файв. И нямаше достатъчно индивидуалност, за да заслужава истинско име. Уон-Ту го нарече Хепи^[1].

Хепи беше вечно щастлив. Приемаше спокойно както доброто, така и лошото. Ако Уон-Ту го нахокаше, Хепи отговаряше с добродушно ломотене — би могло да се нарече „кикотене“. Когато Уон-Ту беше в лошо настроение, Хепи весело не му обръщаше внимание.

Тъй като едно от нещата, които Уон-Ту желаше от своите измислени другари, беше съчувствие, той опита отново. Новият беше също така тъп и безполезен като Хепи и също толкова безсилен да му

създава проблеми, но беше предназначен да се *грижи* за Уон-Ту. Той го нарече Кайнд^[2].

През следващите няколко хиляди милениума Уон-Ту си създаде Фъни^[3] и Суит^[4], и Симпатетик^[5], и дори Мадърли^[6] — не го нарече точно така, разбира се, защото нямаше никаква представа за „майка“; но ако беше човек, той щеше да шета около него и да се дразни, когато той се дразни, и всеки ден да му прави пилешка супичка.

Така че за известно време Уон-Ту не беше самичък. Но това не беше истинска компания. Това бяха идиоти.

Уон-Ту беше заобиколен от няколко весели бърбиви деца — сладки, послушни, чаровни...

И глупави.

Независимо колко много родителят обича малките си деца, идва време, когато той желае те да са пораснали... и Уон-Ту със съжаление разбра, че е направил това невъзможно за новите си дечурлига. Почти се изкуши да направи още няколко със съвсем мъничко повече независимост и агресивност...

Но чувството за самосъхранение винаги се намесваше.

После дойде първата истинска изненада.

Една от неговите широко разпространени двойки Айнщайн-Розен-Подолски съобщава за странно поведение от страна на звезда в непосредствена близост до него. Беше *изригнала*.

Това само по себе си не беше много интересно. В неговата галактика през цялото време изригваха звезди — това беше нещо, което правеха доста звезди. Но тази беше различна. *Застрашително* различна. Не се държеше по нормалния начин за една изригнала звезда, а много повече по начина, предизвикан от Уон-Ту и неговото по-раншно семейство в тяхната весела игра на война между братя. Астрономите от Земята го наричаха „обект Сорикейн-Мтига“...

Това беше неестествено.

За момент Уон-Ту изпита ужас. Дали някой от другите не беше оцелял и сега не го търсеше тук? Дали някой от новото потомство не бе успял по някакъв невъзможен начин да промени програмата си? Беше ли това заплаха за него?

Ако беше, тя не беше от никое от неговите деца. Той разпита строго всички и техните невинни и честни отговори бяха убедителни. „О, не, Уон-Ту, не съм разпрашил никаква звезда. Как бих могъл? Дори не знам как да го направя.“ И: „Не бихме направили нищо такова, Уон-Ту, ти не би ни позволил“.

А после изригна друга звезда.

Алтернативата беше още по-страшна. Беше ли възможно някой от старите неблагодарници да го е последвал? Нямаше такива следи — в никоя от четиристотинте милиарда звезди в неговата нова галактика не съществуваше никакъв интелект. Не се чуваше дори шепот на тахионно излъчване.

Съвсем объркан, Уон-Ту реши да провери някои от планетите в системите близко до изригналите звезди... и онова, което намери там, беше съвсем невероятно.

Артефакти! На *планети!* Имаше планети, на които се освобождаваше енергия, понякога много, във форми и модификации, които никога не бяха били естествени.

На неговата галактика имаше живот и този живот беше от *твърда материя*.

За пръв път от много милиони години Уон-Ту си спомни за своя изгубен двойник на малката планета, която беше запратил в безкрайността. Двойникът му беше съобщил за съществуването на такъв живот от твърда материя и той беше оставил съобщението без внимание. Но онова, което ставаше тук, беше нещо различно. Тези — същества — използваша сили от доста висок порядък. Ако можеха да взривяват звезди, тогава значи знаеха как да управляват векторните бозони, контролиращи гравитацията. А това означаваше, че някой ден могат да застрашат и самия него.

Само едно нещо можеше да се направи по този въпрос. Ужасен, Уон-Ту направи онова, което би направил всеки стопанин, ако открие отвратителни вредители в задния си двор. Да ги изстреби.

Чак когато се увери напълно, че никой от досадните малки вредители не е оцелял, Уон-Ту отново си спомни за своя изгубен двойник. Чувството му за хумор се върна и развеселен той си помисли за начина, по който двойникът ги беше толерирал.

„Е, ако ги е толерирал — помисли си Уон-Ту, — вероятно вече е разбрал, че е допуснал грешка.“

Но всъщност двойникът не беше допуснал грешка.

Беше минало много време, откакто двойникът нямаше контакт с Уон-Ту — не толкова много в неговата координатна система на времеразширение, колкото за самия Уон Ту, разбира се, но все пак достатъчно дълго. Достатъчно дълго за двойника да разбере с истинско чувство на загуба, че няма да получи никакви нови нареждания от своя господар.

Двойникът нямаше начин да комуникира и с кръвожадните съперници на Уон-Ту. Дори връзката да не беше прекъсната поради релативистичните ефекти на системата, предизвикани от скоростта, близка до тази на светлината, както беше с Уон-Ту, Файв нямаше никакви Айнщайн-Розен-Подолски механизми да се свърже с тях. Уон Ту се беше погрижил за това. Всъщност никъде в обхвата на сетивата на двойника нямаше интелигентно същество е изключение на няколко странни същества от твърда материя, на които той беше разрешил да живеят (за известно време) на повърхността на неговата планета.

Двойникът, разбира се, имаше много малко общо с такива груби същества. Но те бяха *там*, а дори и един двойник може да се почувства самотен.

Именно поради тази причина Файв позволи на оцелелите от падналите от разрушения „Арк“ същества да достигнат повърхността на Небо, без да бъдат унищожени. Едно от тях, за нещастие, беше сериозно ранено, когато Файи удари неговия контейнер, но имаше още три други.

При първия си случаен „поглед“ Файв видя, че в оцелелите три малки чудовища няма нищо, с което да го застрашат. Ако бяха малко по-напреднали технологично — ако носеха със себе си част от обезпокоителната антиматерия, която имаше на кораба, или някое оръжие, по-модерно от обикновените химически оръжия — тогава щеше да ги ликвидира още преди да са стъпили на планетата.

Файв не беше много интелигентен, но достатъчно, за да разбере, че тези същества не представляват никаква заплаха за него.

Но тогава какво представляваха?

Файв докладва за тях на своя господар, но отговорът на Уон-Ту не му беше много от полза. Уон-Ту не му каза какво да прави с тях, а му остави свобода на действие.

Ето защо Файв направи онова, за което беше подготвен най-добре. Изследва съществата.

От гледна точка на малката Лу Фа, първата от приземилата се група, която Файв избра да разгледа, процесът беше ужасяващ, мъчителен и фатален. Лу едва беше излязла от спускаемия апарат с кислородна маска на лицето и със зареден пистолет, когато беше вдигната брутално във въздуха и разглобена. Най-напред бяха свалени дрехите, пистолетът и маската, тъй като Файв методично разглобяваше всичко, за да разбере какво представлява. Тя изпита силен страх и болка, когато нещата бяха изтръгнати от нея, без да се обръща внимание какво причинява това на нейните стискащи пръсти и съпротивляващи се крайници. Следващата част беше много по-лоша, но за щастие Лу не я усети. Тя беше мъртва, когато тялото ѝ беше отворено за изучаване.

Останалите двама от екипа бяха по-щастливи — за известно време.

Един образец беше достатъчен на Файв да направи приблизителен извод как действат тези неща. Той разбра, че те имат химическа основа. Нуждаеха се от поток от газове (той не нарече процеса „дишане“; необходимостта от него разбра от бедственото състояние, в което изпадна Лу, когато ѝ свали маската). Затова реши просто да наблюдава известно време другите.

Беше предпазлив, разбира се. Когато откри електромагнитна радиация, определено възникнала не по естествен начин и идваща от нещо вътре в спускаемия апарат, той не можеше да го позволи — кой знае какво можеше да означава то? Затова разруши радиопредавателя на спускаемия апарат с една бърза контролирана мълния. За човека, който се оказа на предавателя, това не беше добре, защото мълнията изгори лицето му. Но не беше толкова лошо за Джейк Ланди, защото Файв разбра, че трябва да е по-предпазлив с тези неща.

Файв нямаше емоции. Той имаше заповеди. Команди, които не можеха да бъдат нарушавани... но колко жалко, че не съдържаха инструкции за справяне с тези същества от твърда материя и техните артефакти.

Файв беше много съобразителен. Беше способен да научи онова, което не знае. „Винаги е възможно — разсъждаваше той — по някое време Уон-Ту отново да се обади и да иска да бъде подробно информиран за тези неочаквани по сетители.“

Затова той остави двамата живи. Беше прекрасно да се наблюдават. Файв беше очарован да види, когато раните на жертвите бавно започнаха да заздравяват, че те, изглежда, имаха някакви вградени системи за възстановяване, подобно на него. (Но тогава защо първите двама не се възстановиха?) Файв научаваше все повече и повече за техните потребности и дори им осигури въздух със състав, от какъвто те, изглежда, имаха нужда — състав, какъвто сигурно бяха имали в апарата си. Когато заключи, че се нуждаят и от вода — наблюдаваше колко внимателно я разпределяха помежду си като пленници — им направи и вода. Когато откри, че се нуждаят от „храна“ — което стана доста по-късно и дотогава двамата оцелели бяха вече бледи като мъртъвци, се зае и с това — беше по-трудно, но Файв, разбира се, вече беше изследвал химическия състав на нещата, които обектите ядяха, от изпражненията, които те изнасяха навън и заравяха. За Файв не беше невъзможно да създаде гама от органични материали и да им ги предложи; и някои всъщност те, изглежда, желяеха да „ядат“.

За нещастие за Джейк и за един от неговите оцелели другари това стана доста късно.

Файв видя, че нещата с неговите екземпляри отиват на зле. Екземплярите се движеха все по-бавно и по-слабо. Понякога почти изобщо не се движеха. Прекарваха много време в издаването на звукови вибрации един към друг, но с времето и те станаха бавни и по-редки, както и техният странен навик един по един да издават същите вибрации на някакъв вид метален инструмент. (Естествено Файв изследва инструмента, но той, изглежда, не правеше нищо повече освен да създава аналози на онези вибрации върху бобина от метална лента, затова той им го върна само малко повреден.)

Чудеше се защо не правят копия от себе си, за да имат нови, млади същества от своя вид, които да се грижат за тях. Това би било чудесно. Това би му осигурило постоянен фонд от такива играчки и той би могъл да ги изследва дълго и подробно, да ги подлага на всякакви опити и да види какво ще стане.

За съжаление след време вторият от тях престана напълно да се движи и когато тялото започна да се издува, Файв с неудоволствие разбра, че неговите образци са умрели. И не са си направили копия.

Изобщо не можеше да разбере този пропуск. Не му мина през ума, че и двамата бяха мъже.

Малко по-късно — о, неколкостотин години по-късно, когато образците отдавна се бяха превърнали в безинтересна пепел, Файв се сблъска с друга изненада.

След като през цялото това време не беше чул Уон-Ту, защото неговото релативистично преместване беше прекъснало връзката посредством двойката Айнщайн-Розен-Подолски, той започна да се чуди дали не трябва да опита с някой друг вид комуникация. Или, по-важно, дали Уон-Ту не се опитва да му се обади например посредством тахиони.

И започна да слуша по-внимателно тахионните, после дори и невероятните електромагнитни честоти. Не чу нищо — нищо поне от някой звезден източник някъде освен безкрайно съскане на водород и тракане на въглероден окис, и мърморене от всички други възбудени молекули в звездната фотосфера и газовите облаци — и никакъв *артефакт*.

Докато не разбра, че от време на време пристига сигнал определено от артефакт, и то на радиочестоти. Приличаше много на онзи, който беше станал причина да разруши радиото на спускаемия апарат, и идваше от собствената му слънчева система.

Всъщност идваше от една *планета*. Това беше учудващо. Едно човешко същество не би било по-изненадано, ако едно дърво му заговори с човешки глас.

Разбира се, двойникът нямаше никаква представа какво може да се предава с тези странни сигнали, но след като локализира източника им, той разгледа внимателно оптическите честоти и от онова, което видя, потрепери.

Корпусът на кораба, който той беше разрушил, беше започнал отново да се движи със собствена енергия. Той беше отвлечен!

В този момент Файв почти беше готов да освободи силите, които бяха разрушили „Арк“. Ако беше човек, пръстът му щеше да е на

копчето. Тъй като Файв беше само материално копие, той нямаше пръсти; но генераторите, които хранеха лазера с рентгенови лъчи, започнаха да светят и да се зареждат на пълна мощност.

Но той не стреля.

Не можеше да реши какво да прави. Защо не можеше да поиска съвет от Уон-Ту!

Раздразнен, Файв прегледа инструкциите си. В тях нямаше нищо за същества от твърда материя. Единственото, което му се нареждаше, беше да откъсне тази група звезди и да отлети далеч. Това нареждане вече беше изпълнил. И нямаше никакви по-нататъшни инструкции.

Файв се опита да направи онова, което неговата програма не предвиждаше — опита се да реши сам дали неговите инструкции имат някаква вградена граница. Енергиите на звездите продължаваха да ги тласкат все по-бързо и по-бързо, но винаги с все по-малко нарастване на скоростта, доближавайки се до граничната скорост на самата светлина.

Трябваше ли да позволи това ускоряване да продължи вечно? Опитвайки се да се ускори, скоростта на ускоряване сега падаше асимптотично, разбира се, и клонеше към скоростта на светлината.

Кога трябваше Файв да спре това ускоряване? Ако го спреше, какво трябваше да прави след това?

Файв нямаше отговори на тези въпроси. Може би трябваше да постъпи по собствена преценка, но ако сбъркаше, Уон-Ту може би щеше да се ядоса.

Файв беше отчаян, но не толкова отчаян, че да рискува. Още не.

[1] Щастлив, доволен (англ.). — Б.пр. ↑

[2] Любезен, мил, внимателен (англ.). — Б.пр. ↑

[3] Забавен, смешен(англ.). — Б.пр. ↑

[4] Приятен, сладък (англ.). — Б.пр. ↑

[5] Състрадателен, отзивчив (англ.). — Б.пр. ↑

[6] Майчински (англ.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА 18

Тъй като планът за възстановяване на магнитохидродинамичните микровълнови генератори беше на Великите транспортъори, за ръководител назначиха една жена от тях — Тортий. Когато Виктор и Реза се явиха в стаята ѝ, тя ги чакаше. Нетърпеливо.

Тортий се оказа нелепо дебела и това учуди Виктор. Как можеше някой да получава толкова много храна сред толкова много недохранени хора? Тя лежеше по гръб на едно канапе с увити в одеяла крака и ги изгледа подозрително и попита:

— Кои сте вие? Къде е онази глупава кучка с чая? Няма значение. За какво говорехме? О, да! — Гласът ѝ прозвуча злобно. — Опитват се отново да пуснат енергийния генератор в орбита. Знаеш ли за какво говоря?

— Разбира се, Тортий — каза Реза и Виктор, я изгледа изненадано. Тонът ѝ беше сервилен и почтителен. Дори прекадено.

— Това е разхищение! — възмути се Тортий. — Искат да вземем малкото гориво, останало в „Арк“, и да го прехвърлим на „Мейфлауър“, да го превърнем в електричество и да го излъчим долу. Това е лудост!

— Може би сте права — каза бавно Виктор. Следваше примера на жена си и правеше всичко възможно да се хареса на старата жена. Реза го погледна предупреждаващо. Все пак планът му не изглеждаше съвсем налудничав. Не беше много по-различно от онова, което той беше помогнал да се направи преди неколкостотин години. Но Тортий беше ръководител на проекта, беше го извадила от работата с фекалиите и той не мислеше да спори с нея — особено тук, в нейната стая, където имаше толкова много компютърни екрани и терминали. Терминалите означаваха данни. Той много харесваше тази стая... не на последно място заради огромното широко легло.

— Не, това наистина е налудничаво — настоя Тортий. — Помисли! Най-напред трябва да възстановим рамковата антена; те отдавна я разрушиха заради метала... и какво трябва да разрушим сега,

за да набавим метал за нейното възстановяване? Освен това има проблем по прехвърлянето на гориво от акумулаторите на двигателя на един кораб в генераторите на друг. Това е много по-трудно от онова, което си направил в миналото. Тогава е трябвало да прехвърлиш целия резервоар, нали? Това е било достатъчно опасно, но сега трябва да се отдели *двигателят*. Проучих плановете. Милион неща могат да се объркат... а и сега всичко е много по-старо, така че рисковете са много по големи.

— Да, това е съвсем вярно — намеси се Реза и отново погледна предупреждаващо Виктор. — Изненадана съм, че херметизацията още не се е разрушила и корабът не се е взривил.

— И после, дори и да успеем — продължи старата жена, — какво ще имаме? Гориво за излъчване на енергия може би още десет години, след което ще сме отново там, от където сме започнали. Пълно разхищение!

— *Ужасно* разхищение — съгласи се Реза.

— О, вие не знаете — каза замислено Тортый. — Вие нямате представа колко ни струва това... тук нямаме ресурси, които да заделим! А междувременно... — Тя се огледа заговорнически. — А междувременно една идеална планета ни очаква — планета с много топлина и вода, и въздух...

Виктор се прокашля.

— Имате предвид Небо, предполагам? Но на Небо има нещо, което стреля по нас.

Тя го погледна заплашително.

— Да не искаш да кажеш, че не поддържаш моя проект? — Виктор мълчеше. — Отговори ми! Мислех, че мога да ти вярвам... ти си един от онези, които преди столетия са отишли там!

— Това беше научно изследване — обясни Виктор.

— Научно изследване! Отишъл си просто защото си бил *любопитен*.

— Каква по-добра причина от любопитството може да има?

— Защото Небо сега е *обитаема*! — извика Тортый. — Най-малкото ние мислим, че може би е обитаема... а нашата планета не е, вече не. — Тя го изгледа подозрително и попита: — Искаш ли да се върнеш на фекалните продукти?

— Не, не искам! — бързо отговори Виктор. Реза отново го погледна, но той и сам знаеше кога да отстъпи. Вече беше започнал да подозира, че новата работа съвсем няма да е приятна. Може би щеше да се окаже, че е по-добре да е на фекалните продукти с относителната свобода да разговаря с децата в пещерата за отглеждане на гъби — беше започнал да се убеждава, че Тортий е луда. — Единственото, което ме безпокои — каза той, опипвайки почвата — е какво ще правим с онази част на Небо, която стреля по нас? На Небо не искат да слезем и да заживеем там и не ни допускат.

— За всичко, което заслужава да се има — каза твърдо Тортий, — си струва да се борим. Премислила съм всичко. Можем да закърпим „Арк“ с онова, което е останало от „Мейфлауър“, и тогава единственото, което трябва да направим, е да инсталираме оръжие.

— Но... — започна Виктор с намерение да завърши изречението като заяви, че нито той, нито Реза разбират нещо от инсталиране на оръжие в космически кораб; но не успя, защото Реза го изпревари.

— Правилно, Тортий. Най-напред трябва да направим точно това — бързо каза тя. — Ще ни трябва помощ, разбира се, но все трябва да има някой, който може да ни помогне в проектирането на ракети за изстрелване от орбита. И ще трябва да знаем какви са целите. Имате записи от разузнаването, които показват откъде са дошли атаките, нали?

— Разбира се — каза гордо старата жена. — С инструментите на „Мейфлауър“ изследвах всеки сантиметър от Небо и имам и записите на Мириан, донесени тук с вас. Мога точно да посоча откъде са стреляли по вас. От три места — маркирала съм ги. Сигурна съм, че можем да се справим с тях и... какво има, Виктор?

— Инструментите — каза Виктор. — Какво казват те за онова ярко петно, което вие наричате Вселена?

Старата жена го изгледа мълчаливо.

— Защо искаш да знаеш?

Виктор примигна. Не че не можеше да отговори на въпроса — просто не можеше да разбере защо го задава.

— Защото, защото... защото то съществува, Тортий! За това е науката, нали? Опитва се да разбере всичко!

— Науката е да направи живота на всички по-добър заяви Тортий. — Затова трябва да помислите. Не само да създава *теории*.

Празното любопитство е дяволско дело, Твоята задача е да осъществиш този проект!

Не изглеждаше много ядосана, но определено бе недоволна от Виктор Сорикейн. За щастие точно в този момент вратата се отвори и влезе едно момиче с поднос. Макар че беше тежко натоварен — кана с изпускащ пара чай, чиния с бисквити и хляб, нарязан на филийки, намазани, както изглежда, с истинско масло — на него имаше само една чаша. Момичето трепна от ругатните на Тортий и побърза да излезе, но старата жена вече лакомо лапаше бисквитите.

— Има и още нещо — каза Реза. Тортий не отговори само вдигна вежди към Реза, без да спира да дъвче. Трябва ни по-добро място за живеене — обясни тя. — Ще е добре, ако можем да сме по-близо до вас... за работата, искам да кажа. Така че ако можете да уредите да ни дадат стая тук...

— Невъзможно! — изграчи Тортий и от устата ѝ изхвърчаха трохи. — Пийпс никога няма да се съгласят. В името на Фреди, жено! Не знаеш ли колко подозрителни са станали? Ако се опитаме да ви преместим тук, ще разгласят, че това просто показва как Великите подготвят заговор да вземат кораба за себе си... не че вече не го говорят, разбира се.

— О, ясно — каза Реза и кимна, сякаш бърборенето на жената наистина имаше смисъл. — Позволете ми да ви наляя още малко чай.

И незабавно отпрати към Виктор недвусмислен поглед, който го подтикна към незабавно действие: той скочи галантно напред и взе подноса, докато Реза наливаше чашата на Тортий. Старата жена ги гледаше критично, с филия хляб, намазана с масло, в едната ръка, после взе чашата и внимателно отпи.

— Благодаря — каза тя. — Та за какво говорехме?

— Вие ни обяснихте защо е невъзможно да се преместим в този сектор за постоянно — каза Реза. — Бяхте много ясна, благодаря ви. Но все пак аз наистина трябва да идвам тук рано всеки ден, за да работя с вас. Ако двамата с Виктор бихме могли да използваме някаква работна стая тук... така че да можем да си вършим работата, без да ви пречим...

— Ха! — възкликна старата жена и очите ѝ блеснаха. — Значи затова беше всичко? Каква стая имате предвид за вашите работи? Може би стая с легло?

— Не-не... — почна Виктор, инстинктивно опитвайки се да не допусне опит за намеса в личния си живот, но Реза го прекъсна.

— *Точно* такава, ако е възможно, Тортий — каза мило тя. — Знаех, че ще ни разберете.

— Ха — отново каза жената и ги погледна. После премести телесата си да заеме по-удобно положение и се ухили. — Защо не? Ще ви накарам да работите по-усилено, отколкото сте работили някога, и нямам нищо против да ви платя малко допълнително за добра работа. Тази стая прилича ли на онова, което имате предвид? Защото следобед ще отида да докладвам на Съвета и ще отсъствам поне три часа.

Реза само се усмихна и кимна. Старата жена обра с език трохите от пръстите си и също кимна. После погледна завистливо към леглото си.

— Нищо няма да му стане на това старо легло, ако за малко го използва някой друг... но ви предупреждавам! Постарайте се да смените чаршафите преди да съм се върнала.

Тортий имаше не само своя спалня, но и своя баня. След първото задоволяване на страстта вторият приоритет на Реза беше да се накисне в плитката метална вана. Виктор лежеше отпуснат на възглавниците и докато чакаше реда си, отхапваше от едно изсъхнало парче хляб с масло, останало от Тортий, и слушаше слабото плискане на вода в банята. Мислеше за станалото. Несъмнено нещата бяха започнали малко да се пооправят. Определено беше добре да не работи с фекални продукти. Беше добре да има работа, свързана с уменията му. Още по-добре беше да има чисто топло легло, което да споделя със своята хубава топла съпруга... и да се радва на уединение.

Наистина нямаше причина да е недоволен.

Странното беше, че все пак не беше доволен. И двамата биха живи — и приемливо сигурни поне за близкото бъдеще, — но за какво са живи, питаше се той?

За Виктор, както и за Уон-Ту, беше разстройващо да гледа на живота си от тази страна. Това го караше да се пита какъв е смисълът на живота му.

Виктор не можеше да не чувства, че трябва да има някакъв смисъл или най-малко някаква цел. В края на краищата той доста често

беше рискувал живота си. Три пъти замразяван и три пъти успешно размразяван без увреждания. На три пъти беше оцелявал при шанс 180 към едно; фактически що се отнася до последния път, той изобщо не можеше да пресметне шанса. Може би щяха да летят вечно, без да бъдат намерени, ако нямаше някой, който силно да желае да вземе стария междузвезден кораб, за да използва разточително оскъдните му ресурси... и Мириан, поддал се на един от малкото си благородни импулси в един неблагоприятен свят, да го съживи.

С каква цел? Когато човек оцелява толкова пъти за толкова дълго, не трябва ли да има някаква *причина*?

Сигурно не да рине екскременти или както Реза правеше — да развъжда хлебарки в смет, за да храни риба. Възможно ли бе, за да помогне на Тортий в нейния план? „Защото ако е така — каза си скептично Виктор, — онзи, който определя целите този път е сбъркал.“ Нямаше начин старият „Арк“ да може да се превърне в космически боен кораб, който да спечели бой с онзи, който и да е той, който беше убил спътниците им на Небо.

От друга страна...

От друга страна, Тортий беше излязла и той беше в стаята с нейните компютри.

В края на краищата в неговия живот може би имаше цел! Развълнуван от тази мисъл, Виктор скочи от леглото.

Когато след няколко минути Реза се върна в спалнята си разтреперана и оскъдно загърната само с една кърпа, той не вдигна глава.

Тя спря изненадана.

— Вик! Какво правиш?

Той я погледна смутено.

— Какво мислиш? Тази жена има връзка с данни... с всички банки данни от „Арк“ и „Мейфлауър“, копията са непокътнати! Сега търся по-новите данни, опитвам се да разбера какви изследвания са извършени на онова огнено кълбо, което те наричат Вселена.

— Да не си си изгубил ума? — попита тя. — Не можем да притискаме Тортий много, Вик. Ако ровиш в нещата ѝ без разрешение...

Той я погледна разгневено. После бавно се успокои.

— О, по дяволите. Права си, разбира се. Но, Господи, Реза, това е най-важното, което се е случвало някога! От малкото, което успях да открия досега, съм сигурен, че първото ми предположение е вярно. По един или друг начин ние се ускоряваме. Движим се с голяма скорост; почти със скоростта на светлината! А онова огнено кълбо наистина е Вселената, но ние се движим толкова бързо, че цялата светлина от нея е концентрирана пред нас!

— Вик, разбирам колко важно е това за теб. Но най-мажното е да запазим доброто отношение на Тортий към нас — каза твърдо Реза.

— О, Господи — възкликна възмутен Виктор. — Тя е коварна. Тя дори не върши онова, което съветът ѝ е наредил... те се надяват да получат енергия от „Арк“, а тя иска да го използва за водене на война!

Реза се постара да бъде търпелива.

— Скъпи, това си е техен проблем, не наш. Те ни казаха да работим за нея, така че ще правим каквото ни е казано.

— Дори ако тя не е с всичкия си? И... — Той неочаквано забеляза, че Реза трепери. — Хей — каза той, — гледай да хванеш някоя пневмония заради мен!

Тя придърпа кърпата около себе си и го погледна стеснително.

— Да се облека ли? — попита Реза, но самият факт, че беше попитала, определи отговора му; освен това Виктор неочаквано разбра, че той е по-гол от нея и също толкова измръзнал.

— Е, не веднага — отговори Виктор. — Защо не... ние, искам да кажа... защо не се върнем за малко под завивката?

— Само да не забравим, че трябва да си оставим време за смяна на чарщафите — каза практично Реза; но после, когато бяха под завивките, той отговаряше на милувките ѝ разсеяно.

— Мислиш за огненото кълбо, нали? — каза тя, без да вдига глава от възглавницата.

— Не ми излиза от ума, Реза. Аз... ще ми се да бях обръщал повече внимание на баща си, когато имах тази възможност. Той сигурно знаеше повече по този въпрос. За него това щеше да е най-интересното нещо на света.

— Никога не съм се съмнявала, че е интересно — каза тихо Реза. — И разбирам как се чувстваш в желанието си да го разбереш.

— Не е като решаването на кръстословица! Това е важно за всички. То има връзка и със ставащото на Небо. Сигурен съм.

— Възможно е, Вик. Не разбирам как, но ми се иска да го вярвам. Все пак, ако бях на твое място, не бих се опитвала да убедя Тортий. Единственото, което иска Тортий, е „Арк“ да лети и на него да има оръдия, готови да бълват огън. Тя си има собствени тревоги. Исква да колонизира Небо и има зад гърба си католиците... но от това колко бързо може да покаже някакви резултати, зависи дали ще я подкрепят. А другите... е, пийпс са тези, които убедиха Съвета да се опита да използва горивото за микровълнова енергия, а в Алахабад се говори, че колонизирането на друга планета е добра идея, но това не трябва да е Небо.

— Коя тогава? — попита изненадан Виктор.

— Не са много наясно. Някои мислят, че трябва да се опита на друга звезда. Други имат идея за луните на Нергал... твърдят, че там трябва да има достатъчно топлина от кафявото джудже.

— Идеите на Тис Кхадек — каза Виктор, продължавайки да мисли. — Е, може би тя също трябва да се изследва. Но онова огнено кълбо...

— Вик! — извика тихо жена му. — Ако изиграеш правилно картите си, ще имаш големи шансове да разбереш какво можеш да намериш за огненото кълбо. През свободното си време. Когато Тортий не гледа. Но не я прищпорвай, защото тя не иска да слуша.

— Знам, но...

— Знаеш ли че и реформистите, и Алахабад са пренаселени, и пийпс също щяха да бъдат, ако не бяха достатъчно късметлии да загубят шест или седем души през последната седмица. Това означава, че цялата колония има повече хора, отколкото може да си позволи. Миналата седмица и Алахабад например са замразили трима души за богохулни светилища и въпреки това все още са с единадесет души над допустимия брой.

— Богохулни светилища! Боже мой, Реза, с какви хора живеем?

— Живеем с хора на границата на гладната смърт, Вик. Това трябва да запомниш. — Тя се поколеба. — Знаеш ли какво друго чух? Някои от пийпс не смятат дори, че фризерите трябва да продължат да работят. Те са революционни идеалисти... във всеки случай поне се мислят за такива... и имат някои доста опасни идеи. Според мен те могат дори да размразят някои от замразените, без да ги съживят. — Тя замълча.

Виктор примигна и попита:

— Защо ще го правят?

— За фураж — отвърна кратко тя. — Източници на протеини. За храна на пилета и гербили, които ще превърнат трупове в полезна храна.

— Боже мой!

— Карай по-бавно, скъпи, моля те. — Тя замълча за момент и сложи ръка върху неговата, похлупила гърдата ѝ. — Вик? Сега, когато съм цялата чиста и приятна, и сладка, мислиш ли, че няма да е хубаво още веднъж да ме направиш да се почувствам любима, докато можем да използваме леглото?

Това, разбира се, беше най-добрата идея, която беше имала... само че в края на нейното изпълнение, когато тя потреперваше и стенеше, Виктор долови някакъв тон, който...

Беше чувал такива звуци и преди.

Не от Реза. Беше ги чул от Мари-Клод при тяхното единствено съвкупление, когато мъжът ѝ беше умрял. Като Мари-Клод Реза плачеше дори когато правеха любов.

Тя не каза нищо повече с думи. Нито той. Само когато отново бяха облечени и оправяха леглото на Тортий, тя спря и го погледна.

— Трябва да правим най-доброто, Вик.

— Да — съгласи се Виктор; и това беше краят. Никой не искаше да споменава имената на изгубените Шан и Джен, и Таня, и на малката Куин.

Правенето на най-доброто не беше лесно. В този гладуващ свят едва ли имаше „най-добро“, към което да се стремят.

Задачата, с която се бяха заели, обещаваха повече проблеми, отколкото награди. Още отначало Виктор знаеше, че изпълнението на плановете на Тортий ще е изключително трудно. Не беше знаел обаче колко близко ще са направо до невъзможното.

Преди всичко имаха задача с останките от „Мейфлауър“ да поправят „Арк“. Как щяха да го извършат? Те нямаха в орбита док, за да работят; нямаха необходимите за тази работа големи инструменти; нямаха совалки да свалят инструментите, които имаха на орбита. Нямаха дори планове на корабите, които да използват при работа. Те

сигурно още съществуваха някъде по файловете, в съхранените микрофишове, които никой не беше гледал от сто години... „Но ще са необходими още сто години — реши Виктор, — докато ги намерим.“

Онова, което имаше, беше огромна колекция от намалени компютризирани снимки на стари междузвездни кораби, които Тортий бе направила от орбита, така че от тях поне можеше да се вземат приблизителните размери с надежда, че частите ще паснат там където трябва. Разбира се, никой не очакваше работата да е идеална. В космоса няколко гънки или издутини нямаха значение — не беше необходимо да се получи кораб с аеродинамична форма. Всичко, което се искаше от него, беше да е херметичен и да не се разпадне при ускоряване.

Дори по някакъв начин да успееш да се справят с това изискване, по-трудната работа все още щеше да е пред тях: завладяването на самата враждебна планета Небо.

Тортий изпълни обещанието си — осигури им подробна мозайка на повърхността на Небо с фотоувеличение на всички области, където бяха разположени лазерите (наистина ли бяха лазерите?). Във всеки случай оттам беше нанесен удар върху чуждоземните космически кораби.

Реза конвертира всички снимки в триизмерни планове за компютърния дисплей. Тортий имаше добри програми, с труд спасени и съхранени от древните хранилища. По-голяма част от снимките Виктор вече беше виждал: големите, с формата на лале рамкови антени, спиралните неща, които трябва да бяха друг вид антени (или може би някакъв вид вълноводи за някакъв вид разряди?). Дори видя с ужас близко до една от групите позната форма, която при увеличението разпозна като останки от совалката на „Арк“.

До нея нямаше следи от тела. Нямаше и следи от нищо живо или нещо друго.

След една седмица упорита работа Виктор започна да вярва, че в края на краищата прицелването в тези подозрителни артефакти може би наистина е възможно. Но след като се прицелиш, с какво ще ги удариш?

Тогава Тортий направи следващата стъпка — зае се да намери човек, който разбира от ракетно оръжие. Когато го доведе, Виктор с изненада установи, че това е Мириан.

Хванати за ръце, Виктор и Реза влязоха в работната стая до тази на Тортий. Там ги чакаше Мириан и нервно подръпваше светлата си брада.

— Слушай, Вик — започна той веднага. — Не ти дадох никакви шансове. Съжалявам. Положението ми беше трудно. Надявам се да не ми се сърдиш за това.

— Така ли? — каза само Виктор.

— Наистина — отвърна сериозно Мириан. — Не те виня, ако се сърдиш, но, виждаш ли, нуждая се от тази работа. Работата във фризерите... — Изглеждаше смутен. — Е, когато те изпратиха на работа с фекалиите, ми казаха: „Следи го, иначе преди да се усетиш ще заемеш мястото“. Така че това е голям шанс за мен. Ще направя всичко за вас. Кълна се, ще го направя.

— Не трябва да се тревожиш. За мен отговаря Тортий — каза малко притеснено Виктор.

Реза беше по-практична и попита направо:

— Разбираш ли от космически оръдия?

Толкова, колкото всеки друг — отговори Мириан и успя да се усмихне. Което изобщо не бе много, Виктор го разбра, когато той започна да описва идеите. В този замръзвал свят нямаше голяма нужда от далекобойни оръдия; нямаше никакви далечни цели. Когато воюваха сектите, използваха най-много тояги и ножове, а най-голямото и най-ужасно оръжие беше ръчната граната.

Все пак гранати означаваха експлозиви; а след като има достатъчно експлозиви, човек може да ги събере закуп в бойна глава и да я монтира на ракета. По същество нямаше нищо трудно и в построяването на ракета — още по времето, когато по-голямата част от населението на Земята е живеела в землянки, древните китайци са ги правили. Трудната част беше насочването.

Но Мириан с готовност обясни, че насочването ще се реши с инструментите от „Арк“ и „Мейфлауър“ и оцелелите совалки за приземяване. По време на дългото оттегляне от околностите на Небо, докато Реза и Виктор все още бяха били във фризерните капсули, облечен в космически скафандър Мириан седмици наред беше

обикалял из стария кораб, изследвайки останалите ресурси, и бе планирал завръщане и отмъщение.

— Можем да го направим — каза той. — Кълна се във Фред, можем!

— Най-малко ще разберем дали можем — каза Реза прагматично. — Ако изобщо е възможно...

— *Трябва* да е възможно! — извика Мириан.

С времето съмненията на Виктор не намаляха. Той много добре си спомняше разтърсващите удари върху „Арк“ и идеята за ракети за фойерверк му се струваше смешна.

От време на време в уединението на възглавницата в разговор с жена си Виктор споделяше съмненията си. През останалото време държеше устата си затворена. Все пак с неохота признаваше пред себе си, че онова, което липсва на тези хора в мъдрост и маниери, те компенсират с кураж. Нищо не беше лесно за тях. Дори храната беше оскъдна, така че складовете им бяха мънички; не се налагаше храната да се съхранява дълго, след като неделната жътва в понеделник беше вече само спомен. 2350-те жители на четирите колонии живееха с мизерни 2200 калории дневно — и все пак това правеше пет милиона калории, които трябваше да бъдат доставяни всеки ден. Това означаваше много килограми пилета, жаби, зайци и риба; много тонове зърно, грудки и варива; много кубически метри листни зеленчуци и плодове. Зеленчуците не бяха многолистни нито плодовете бяха красиви и чисти, каквито ги помнеше Виктор от детството си по супермаркетите. Но в пещерите под леда можеше да се отглежда само това. Фермата за гъби, където бе работил, осигуряваше само малка част от ежедневната храна, но всяка малка част беше спешно необходима. Алтернативата беше свръхнаселение — и ако свръхнаселението не се контролираше, следващата стъпка беше гладна смърт.

И все пак тези хора бяха успели да възстановяват една стара химическа ракета, да я изпратят на орбита около Небо, да се качат на „Арк“ и да го подкарат отново. По това време старият междузвезден кораб беше бил в своя афелий^[1]. Не бяха рискували да отидат по-близо до анонимния враг на Небо — но бяха успели да му откраднат „Арк“.

Виктор никак не харесваше тези хора. И все пак в презрението му имаше лека следа на възхищение.

Дори Мириан се оказа доста свестен. Беше много по-млад, отколкото мислеше Виктор — само на тридесет и девет години — при това нюманхоумски; възраст, еквивалентна на тази на земен колежанин. Това изненада Виктор. Изглеждаше му прекалено млад, за да е доброволец в една експедиция на Небо. Освен това Мириан се оказа женен и когато бе отлетял за Небо, беше оставил дете.

— Разбира се, че станах доброволец, Вик — обясни той. — Великите бяха доста близко до свръхнаселеност и когато ме хванаха...

— За какво са те хванали? — попита Виктор. Предполагаше, че момичето е забременяло и Мириан е трябвало да се ожени за него. Не беше това.

Мириан засрамено подръпна брадата си.

— Обвиниха ме в кражба. Казаха, че съм изял част от меда на колонията. Е добре, наистина ядох — призна той, — но само няколко капки от една счупена пита. И казаха, че нямало да ме съдят, ако доброволно отида на Небо. — Мириан се огледа предпазливо и продължи по-тихо: — Медът беше на Тортий — прошепна той. — Тя каза, че трябвало да избирам между кораба и фризера.

— Тортий, изглежда, има голяма власт — отбеляза Виктор.

— Прав си! Тя е... На колко години мислиш, че е тя?

Виктор вдигна рамене.

— Може би сто и двадесет? — Нюманхоумски години, разбира се, но тези хора никога не бяха измервали времето в други години.

— Точно седемдесет и пет — изкикоти се Мириан, наслаждавайки се на изненадата на Виктор. — На възрастта на Реза. — Точно толкова. И все още би могла да има бебета, само че мъжът ѝ е във фризера... Той работеше там и го хванаха, че пали огън, за да се стопли. Тя само яде вместо... разбираш, да е с мъж. И...

Мириан неочаквано спря. Изглеждаше изплашен.

— О, май идва! По-добре да се захващаме за работа. Хайде да вземем тези бидони от гориво; можем да ги използваме за корпус на ракетите...

Хората на Нюманхоум имаха доста експлозивни. От време на време им трябваша. Когато ледът се преместваше, а това ставаше непредсказуемо, краищата на ледниците трябваша да се взривяват, за да не покрият онова, което беше останало от Хоумпорт.

Но експлозивите бяха твърде опасни, та всеки да има достъп до тях; бяха го доказали няколко войни между сектите. Заводът за експлозивни беше отдалечен на километри от града, строго охраняван от тежковъоръжена част от всички секти; совалката, която някой ден щеше да откара хората на „Арк“ и „Мейфлауър“, също беше строго охранявана.

Виктор с нетърпение очакваше шанса да излезе навън и да види мястото за изстрелване на совалката. Беше почивният ден на пийпс и Реза беше свободна заедно с останалите в лабиринтите на Народната република. Виктор заедно с още трима, по един от всяка секта, с изключение на пийпс, навлечени с допълнителни дрехи и над тях с овчи кожи, със загрявани с електрически ток мрежи на лицата, се бореше с арктическата виелица, която на моменти преминаваше през кожата и четирите ката облекло и го оставяше без дъх, докато вървеше подир другите към мястото, където по-силни, по-свикнали на студа мъже зареждаха совалката с течен кислород и спирт.

Добре поне че ветровете не носеха сняг. Не можеха — сняг вече не валеше. Въздухът на Нюманхоум беше сух, всякаква влага беше изстискана от него, защото на планетата вече никъде нямаше топли океани, за да се изпарява вода и после някъде да вали дъжд или сняг. Когато цялата планета е замръзнала, никъде не вали.

Присвил очи заради виелицата, Виктор гледаше тъмното студено небе.

То нямаше нищо общо с небето, което познаваше отпреди. Свитото слънце излъчваше малко топлина. Дори дузината останали звезди бяха по-тъмни отпреди.

А после, когато Нюманхоум се завъртя, се появи Нергал — кървавочервена и ярка както винаги. Минути по-късно на хоризонта се появи с ослепителна бяла светлина голямата загадъчна „Вселена“. Виктор се втренчи в нея и въздъхна.

Ако баща му беше жив да види това! Ако тези хора желяеха да се опитат да разберат! Ако...

Мириан го потупа по рамото и му посочи към източния хоризонт.

— Да, Вселената — каза обнадежден Виктор през мрежата. — Мислех, че...

— Хей, не това! — извика Мириан изплашено. — Моля те, не говори за *това*! Имам предвид ей там, до нея.

Виктор се взря през мрежата и видя какво му сочи Мириан. Слаба светлина, едва видима, движеща се към хоризонта: „Арк“, на ниската си орбита, летеше за срещата си „Мейфлауър“.

Оставаше съвсем малко време. Когато „Арк“ и „Мейфлауър“ се свържеха, всичко щеше да започне.

Неочаквано Виктор се почувства абсолютно сигурен, че Тортий ще му нареди да се качи на совалката. А той не искаше да отиде.

В столовата Мириан беше изпълнен с оптимизъм.

— Ще го направим — каза той. — Имаме екипи, които ще поправят всичко; след две седмици те ще отлетят за „Арк“ и тогава...

— И тогава — каза Виктор, колкото можеше по-спокойно — ще трябва да се надяваме, че ще направят кораба отново обитаем; и че ракетите ще работят; и че малкото останала антиматерия в двигателя на „Арк“ ще издържи достатъчно дълго да пренася хора назад-напред.

Пълната с каша от ечмик и боб лъжица на Мириан замръзна пред устата му и той се примоли:

— Не говори така.

Виктор вдигна рамене и се сети да се усмихне. Беше започнал да се затопля след дългото ходене навън и дори безмесната яхния му беше вкусна. „Важното не е този вятърничав проект да успее — каза си той. — Важното е, че хората могат да *повярват*, че той може би ще успее. Дори фалшивата надежда е по-добра липсата на надежда.“

— Наистина ми се ще да имахме малко повече антиматерия — каза той. — С повече енергия бихме могли да на правим много. Дори да направим лазери или нещо... нещо по-добро... — Не каза онова, което мислеше за маломощните ракети, които сглобяваше Мириан. — Беше доста добре, когато използвахме земните технологии.

— Вярно ли е, че вие сте *направили* антиматерията? — попита сериозно Мириан.

— Не. Не и тук... На Земята. Там правеха всичко, Мириан. На Земята...

Мириан не беше единственият, който слушаше спомените на Виктор за чудесата на планетата, която беше напуснал като дете. Една жена, която седеше срещу тях, се намеси:

— Искаш да кажеш, че просто си се разхождал? *Навън?* Дори гол? И всичко расте наоткрито?

— Така беше и тук, на Нюманхоум — увери я Виктор.

— И никой не се е безпокоил за... — Тя замълча, огледа се и понижи глас. — За свръхнаселеността?

Виктор я погледна и се усмихна с превъзходство. Знаеше, че слага сол в раната, но не можеше да се сдържи.

— Ако имаш предвид убийството на хора, защото е трудно да бъдат изхранени — не. Никога. Всъщност *искаха* да има много хора. От всеки се изискваше да има колкото се може повече деца. Ние с Реза имахме четири — похвали се той, без да обяснява какво точно означава „ние с Реза“ и разделеното родителство на децата...

Децата.

Виктор изгуби нишката на онова, което разказваше. Неочаквано изстиващата яхния и миризмите от претъпканата столова престанаха да му бъдат приятни. Децата! Никога нямаше да ги види отново.

Той се извини и излезе навън. Не искаше никой да го види, че плаче.

Когато се върна, Мириан го погледна бързо и продължи да разказва за преживяванията си като пазач на фризер.

— Там има всякакви неща — казваше той. — Няма да повярвате. Има цяла стая, пълна със сперма и яйца, и животни, донесени от Земята и неразвъдени тук. Китове! Термити! Шимпанзета...

— Какво е термит? — попита жената отсреща, без да поглежда Виктор.

Виктор направи всичко възможно да обясни.

— Това са вид насекоми. Създават неприятности на хората в Калифорния, защото ядат дървените им къщи. А шимпанзето е маймуна... голяма — добави той, защото единственото, което си спомняше за шимпанзетата, беше, че е виждал много от почти приличащите на хора примати в зоологическата градина в Сан Диего и

беше впечатлен повече от ужасната миризма, отколкото от лекцията на баща си за видовете маймуни.

За момент настъпи тишина. После Мириан каза:

— Видяхме „Арк“, когато бяхме навън. Само че беше много близо до огненото кълбо и не можахме да го разгледаме добре.

Виктор видя, че всички малко се смутиха, когато Мириан спомена за огненото кълбо. Но все пак го беше споменал — това беше добра възможност да пробва.

— Огненото кълбо... — започна той.

Всички впериха очи в него. Дори Мириан го гледаше подозрително.

„Да вървят по дяволите!“ — помисли си Виктор.

— Аз знам какво представлява огненото кълбо — каза той. — Това е скъсен изглед на Вселената. По някакъв начин, не знам как, ние сме ускорени толкова много, че настигахме светлината.

Тишина. Изобщо никаква реакция. После Мириан преглътна и каза:

— Трябва да се връщаме на работа, Вик.

Но жената отсреща се пресегна и докосна ръката му.

— Какво имаш предвид? Как може да стане това?

— Нямам представа — тъжно призна той. — Нещо ни дърпа. Или бута, може би, но не знам такива сили, които могат да го направят. Във всеки случай нашата планета и слънцето, и всички други планети около него, и няколко други звезди се движат от *нещо*.

— Какво разбираш под „нещо“? Да не би да е Бог? — попита ядосано жената. — Фреди не е казвал нищо за него.

— Не, не е Бог — набързо отговори Виктор. — Това няма нищо общо с Бог, разбира се. То е някаква природна сила може би... или... — И млъкна ядосан и на всички, и още повече на себе си.

Не беше спрял навреме.

— Да не би да искаш да кажеш, че Великият транспортър не е Бог? — попита жената.

Един старец до масата се изправи, белите му мустаци потреперваха.

— Не ми харесва този разговор! — заяви той. — Връщам се на работа!

Докато отвеждаше Виктор от масата, Мириан намръщено го предупреди:

— Трябва да внимаваш какво приказваш! Аз съм толерантен, знаеш го... но не искаш да бъдеш обвинен в ерес и подкопаване на вярата, нали?

„Този ден — помисли мрачно Виктор — съвсем не върви добре.“
Не му мина през ума, че може да стане и много по-лош.

Беше наведен над клавиатурата, когато Тортий внезапно влезе. Той бързо изчисти екрана, но не достатъчно бързо: тя беше зърнала на дисплея спектралния анализ.

— Какво е това? — попита застрашително тя. — Свърши ли с поправката на плановете?

— Почти са готови — отговори той с престорена усмивка. — Ще ги предам следобед.

— Искам ги *сега*! Имам среща с Комитета на четирите сили по възстановяване и искам да им покажа какво тряб ва да се направи на „Арк“. Какво правеше? Не — каза тя твърдо, когато той отвори уста — искам да знам какво *наистина* правеше. Покажи ми!

— Но, Тортий... — почна той, а после разбра, че няма никаква полза, набра името на файла и на екрана се появи проклетият спектър.

Тортий може да беше религиозен фанатик, но не беше научен глупак и веднага разпозна картините.

— Проверяваш спектри — каза тя. — И мога да се досетя каква е тази спектрограма. Не знам какво да правя с теб. Ти открито разпространяваш религиозни заблуди... — Стреснат, той отново понечи да заговори, но тя го прекъсна. Не отричай! Да не мислиш, че хората не ми докладват? Десет души са те чули днес в столовата! И губиш работно време с неморалните си навици. Не мога да търпя това. Имаш ли да кажеш нещо за свое оправдание?

— Просто се опитвам да намеря истината за онова, което става!
— отвърна разгорещено Виктор.

— *Истината* — каза студено Тортий — отдавна ни е разкрита. Светият Фреди ни я посочи в своя Трети завет и това е единствената истина, която има значение. Забранявам ти да говориш по този въпрос. — Виктор се изненада като видя, че тя наистина е ядосана. Топчестото

й лице беше намръщено. — Не злоупотребявай с търпението ми! Не ми се ще да те наказвам. Това няма да ти хареса. — Тя го погледна за момент, после, сякаш сетила се нещо, каза: — Можеш също да забравиш за моята стая като място за лично удоволствие. Сега се махай оттук! Двамата с Мириан сте нужни на совалката. Почти е заредена с гориво за първия екип по ремонта.

„Би могло да бъде и по-лошо“ — мислеше мрачно Виктор. Реза беше права. Беше отишъл по-далеч с Тортий — е, с всички тези суеверни, упорити като мулета хора — отколкото беше разумно.

Поради тази причина изпращането му на фризерния комплекс само по себе си беше наказание. Беше късно. Шансът да могат да се върнат преди да се стъмни беше малък, а и никой не искаше да бъде навън, когато дори слабата светлина от слънцето и изригналата звезда ще е изчезнала.

Мириан се постара да накара хората да побързат с работата на инсталацията за втечен газ! Не беше трудно, защото работещите на инсталацията също искаха да се приберат за през нощта. Работейки с най-голяма скорост, двамата с Виктор провериха товарителниците и печатите на резервоарите и установиха, че всичко е в ред. Но бързането беше напразно, защото след това бяха заставени да чакат в криогенните пещери — ескортът им от четирите сили закъсна.

— О, по дяволите — изпъшка Мириан, подръпвайки нещастно братата си. — Няма да успеем да се върнем преди мръкване.

— Съжалявам, Мириан — каза Виктор. — Мисля, че подлудих Тортий.

— *Мислиш*, че си я подлудил! О, защо просто не си мълчиш? Всеки път, когато отвориш уста, създаваш неприятности! — Той се подпря на стената и затвори очи.

Виктор небрежно се разхождаше из студената пещера и оглеждаше тунелите, които излизаха от централната стая. Във всеки тунел бяха наредени капсули с човешки тела главно осъдени „престъпници“ — с кръстове върху капсулите за Великите и реформистите, полумесеци за мюсюлманите и петолъчки за пийпс. Те бяха последица от свръхнаселението. Виктор знаеше това и мрачно

мислеше, че има голяма опасност и той да се присъедини към тях, ако не се научи да държи устата си затворена.

Когато ескортът дойде, Виктор беше решил. Никога вече нямаше да произнася богохулства. Щеше да следва примера на Реза. Щеше да направи всичко да удовлетвори Тортий и да направи нейния безнадежден план да успее.

Нямаше търпение да види Реза, за да ѝ разкаже за това си решение.

Беше почти тъмно, когато се запрепъваха сред мразовития вихър към жилищните тунели. Огненото кълбо „Вселена“ вече беше залязло, а слънцето беше близко до хоризонта; навън определено ставаше много студено.

Мириан потупа Виктор по рамото в знак на помирение и му посочи към хоризонта. Там, на една педя на север от залязващото слънце, беше „Мейфлауър“. Беше започнал да се изкачва по небето от запад по стоминутната си орби та. „Арк“ все още оставаше скрит под него.

Мириан доближи глава до Виктор и надвика вятъра:

— Няма да е толкова лошо, Вик. След като направят ремонта, ще е по-лесно да се разбираме с Тортий, ще видиш.

— Надявам се — извика в отговор Виктор и наведе глава срещу вятъра, докато вървеше тежко напред. „Ха, по-лесно!“ — помисли си с възмущение. В следващия миг се подхлъзна на един леден блок, залитна, изруга...

И чу, че и Мириан ругае.

Бързо вдигна глава и видя някаква трепкаща светлина. Беше „Мейфлауър“ — неочаквано блесна ярко и също така неочаквано потъмня.

— Какво е това, Мириан? — извика той.

Но Мириан не знаеше. Никой не знаеше, докато не се върнаха в тунелите — там новината се разпространяваше като горски пожар.

Внезапното ярко светене на „Мейфлауър“ беше само отражение на светлина от друг, скрит източник. И този източник...

Това беше най-лошото, което можеше да се случи.

„Арк“ беше взривен.

За щастие на хората на Нюманхоум, когато се случи това, „Арк“ все още беше под хоризонта. Експлозията, превърнала стария кораб в йони, не беше химическа, нито дори ядрена; беше аниhilация, за един миг килограми маса бяха превърнати в енергия в съответствие с формулата: $e = mc^2$. Полусферата директно под „Арк“ неочаквано беше получила поток от радиация като при избухване на ядро на звезда.

На тази част на Нюманхоум нямаше нищо живо. Това беше добре. Защото, разбира се, при такъв ужасен взрив всичко живо мигновено щеше да загине.

Екипът на „Мейфлауър“ беше по-малко щастлив. Въпреки дебелия обвивка на космическия кораб те бяха получили много голяма радиация от онази, която човешкото тяло можеше да поеме безопасно за цял живот.

Тортий истерично плачеше в стаята си. Отказа изобщо да види Виктор. Пусна Мириан вътре само за миг и когато излезе, той изглеждаше много тъжен.

— Свършено е — каза опечален Мириан. — Без „Арк“ нямаме работещ двигател. Няма да можем да построим достатъчно голям ракетен кораб, за да атакуваме планетата.

— Разбира се, че не можем — съгласи се Виктор смутено. Искаше му се Реза да е до него. — Какво се е случило?

— Кой може да знае? — отвърна унило Мириан. — Тортий смята, че е дело на пийпс. Мисли, че са били толкова решени да се доберат до микровълновата енергия, че са започнали да бърникат из двигателя, за да не можем да го използваме отново. И той просто се е взривил. — Мириан спря за момент, погледна Виктор някак особено и каза: — Според мен ти получи доста добро възнаграждение за положения труд.

Виктор примигна. Не го разбираше.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа — обясни Мириан, — че си роден на *Земята*, което те прави почти най-старата личност на света.

— Въсъщност да — каза неохотно Виктор. Беше интересна мисъл, но какво имаше предвид Мириан?

— Така че когато Съветът реши... — Мириан спря. Виктор го погледна озадачено.

— Какво има за решаване? Нали каза, че проектът е приключил.

— Нямам предвид проекта, имам предвид теб. Тортий няма да те защитава повече, не и след това, което се случи. Не и след като... е, ти знаеш, че сме притеснени за жизнено пространство.

— За какво говориш? — попита Виктор, изгубил търпение. — Да не искаш да кажеш, че ще живея с пийпс или с някои от другите като Реза?

— О, не, не с пийпс. Мисля, че ще задържат Реза. Но ти... е, виж сега, това не е като смърт. Ние не убиваме хора. Това е против Заповедите на Фреди. И винаги... винаги има шанс един ден някой да те извади от фризера и да те размрази.

[1] Най-отдалечената от планетата точка от орбитата на кораба.
— Б.пр. ↑

ГЛАВА 19

По времето, когато животът на стотната звезда на Уон-Ту започна да изтича, той отново се почувства неспокоен. Причината за това не беше опасност от нападение от страна на отдавна изчезналите му деца, защото през многото стотици милиарди години това не се беше случвало. Не беше и защото се страхуваше от материалните същества, за които неговото отдавна забравено материално копие Файв му беше докладвало. Не, Уон-Ту се тревожеше, че средата около него непрестанно се влошава.

Тя вече не беше първокласно, желано място. Повечето от звездите на неговата галактика старееха и всичко изпадаше в доста лошо състояние.

Разбира се, при възможността да избира измежду четиристотин милиарда звезди на него не му *липсваше* жизнено пространство. Имаше дори няколко неотдавна възникнали звезди от неговия любим тип G — като отдавна изчезналото Слънце на Земята, защото предпочитанията на Уон-Ту в много отношения приличаха на тези на човешката раса. Когато звездата, на която беше, започна да проявява признаци на издуване (той категорично не искаше да седи на нея по време на превръщането ѝ в червен гигант), Уон-Ту откри най-добрата от наличните звезди клас G и се премести на нея.

Последният му дом беше една G-0 — хубава, чиста звезда. Беше по-ярка и по-голяма от повечето, но когато се премести на нея, Уон-Ту откри, че има неприятен метален привкус — съвсем естествено, тъй като беше съставена от газови облаци, които бяха от една-две вече изтощени звезди.

Малки неудобства като това всъщност не бяха важни. Но звездата не беше идеална и Уон-Ту не разбираше защо трябва да не се чувства удобно в собствения си дом. Замисли се за алтернативите. Винаги беше имал възможност да се мести на звезди от различен тип, разбира се — да речем една по-стара K или дори някоя малка червена M. Той познаваше добре звездите от тип M; на такива преди много

време беше настанил своите деца. Сигурно беше направил това за доброто на децата (защото тези звезди наистина бяха дълголетни и стабилни), но го беше направил също, ако трябваше да бъде съвсем честен, отчасти заради себе си, защото тези по-малки звезди даваха на децата по-малко енергия за поддържане на непрекъснатото им дърдорене.

Това беше лошото на дълголетните звезди. Имаха по-малко енергия.

Уон-Ту ги изключваше като потенциално жилище — не разбираше защо трябва да наруши досегашния си начин на живот, независимо какъв бе той. Но пък в недалечното бъдеще нямаше да е останала нито една нова звезда от тип G.

След известно време Уон-Ту намери решение и като помисли върху него, разбра, че нещата са съвсем прости.

Ако тази галактика и повечето други бяха отминали възрастта за често формиране на звезди по естествен начин, защо това да е проблем? Уон-Ту винаги можеше да се намеси и с умението си за предизвикване на *неестествен* процес да помогне за това!

Така че той намери в галактическият ореол един хубав, чист газов облак и се залови за работа. Беше съвсем просто. Трябваше само да насочи към него поток от гравитони, гравифотони и гравискалари, добре да избере точното място и да ускори кондензацията там. После той направи така, че наблизко да избухнат няколко масивни звезди, и синхронизира ритмичните им импулси, за да предизвикат част от материала на газовия облак да се слее в звезди. Знаеше как да направи това — през последните милиарди години често беше виждал как става! След като през газовите облаци минеше плътна вълна, при стократната компресия те не можеха да не се превърнат в звезди.

Вярно, трябваше да минат милиони години преди те да се утаят, но Уон-Ту имаше достатъчно време. Вярно, трябваше да вземе енергия от много хиляди иначе здрави звезди, за да предизвика процеса... но това щяха да са няколко хиляди несъществени за него звезди.

Каквото и да правеше, Уон-Ту не преставаше внимателно да следи галактиката, която бе напуснал — стария Млечен път, от който бе избягал, когато той се беше превърнал в бойно поле. Още в началото

на наблюдението Уон-Ту беше забелязал напуснатата от него звезда — тя вече беше просто руина, зеленикавата ѝ планетарна мъглявина бе разкъсана на валма газ, нямащи никакво значение, горящата хелиева обвивка бе отделена от въглеродното и кислородно ядро, самото ядро не беше по-голямо от бяло джудже с плътност тонове на кубически сантиметър.

Приличаше на изоставен дом и наистина беше изоставен дом. Уон-Ту беше сигурен, че след неговото напускане може би никой не би се преместил на нея. Почти сигурен. Но я следеше, както и всички други звезди, които подозираше, че могат да дадат подслон на някого от неговия вид.

Сега те също бяха руини. Може би неговите братя се бяха избили един друг? Може би Мром беше последният останал там и Уон-Ту не бе трябвало да бяга?

„Може би“ не беше „сигурно“. Уон-Ту никога нямаше да се върне в онази галактика.

Но беше ли това достатъчно? Ако стоеше настрана от известните му съперници, щеше ли това да го предпази от евентуални неизвестни съперници?

Уон-Ту не беше сигурен. Стори му се странно, че никога не е срещал никого като себе си — с изключение на направените от него копия. Статистически това му се струваше невероятно. Как би могъл *той да е единствен* в тази стара Вселена? Ако природните сили бяха създали случайно неговия нещастен родител в детската възраст на Вселената — когато тя беше на възраст не повече от четири или пет милиарда години — не трябваше ли да се очаква, че след толкова време същото би могло да се повтори и на друго място?

Но друг не беше срещал... и това беше чудесно.

Уон-Ту беше възприел факта, че през цялата останала пред него дълга вечност ще бъде самичък — без да се брои, разбира се, сладкото, но отегчително бърборене на децата.

Той обаче не обичаше самотата. Искаше му се да е достатъчно умен, за да създаде равни на себе си, които обаче никога да не му станат конкуренти. Почти беше сигурен, че трябва да има начин за това. Но не го знаеше и не искаше да рискува.

Разбира се, на него никога не му беше минавало през ума, че паразитите от твърда материя, които продължаваха да възникват на всеки приблизително няколко стотици милиона години, могат да му бъдат *компания*. Те бяха толкова по-несъвършени от него. (Представете си човешко същество, пълно със спирохети!)

Е, в известен смисъл те бяха интересни. На Уон-Ту му беше забавно да наблюдава как „материалният живот“ се опитва ера подир ера да постигне нещо на една или на друга планета.

След като наблюдава първите няколко случая, той видя, че съществата обикновено започват като „организми“ — той не използва тази дума, разбира се, но концепцията, която имаше предвид за тях, беше за такива, които обменят кислород в организма си и са съставени главно от въглеродни съединения, което е почти същото. На много планети се бяха развили „организми“, но малко от тях успяваха да достигнат до фаза на съществуване, способна да взаимодейства с физическия свят. Понякога забавните малки същества вършеха това много добре. Понякога го правеха почти като Уон-Ту, защото много често развиваха умения да разцепват урана и да сливат водородни ядра и много често, по-рано или по-късно, успяваха да построят странни метални обвивки, с които дръзваха да пътуват в космоса. Няколко отделни раси дори успяха да овладеят субатомни частици, използвани от самия Уон-Ту — неутрони, кварки и гравискалари.

Никой от тях не бе отишъл по-далеч; но и никой не бе останал на това място.

За изненада на Уон-Ту те изглеждаха самоограничаващо се явление.

Уон-Ту разбра това още от самото начало. Така че кога то първите няколко пъти органичните същества достигаха до това ниво, Уон-Ту просто мобилизираше силите си и ги унищожаваше — и тях, и планетите им, и звездите — всичко.

После стана по-любопитен и поради това по-смел. За известно време не се намеси, за да види какво ще се случи, готов, разбира се, да ги унищожи в мига, в който се превърнеха в заплаха или дори разберяха за неговото съществуване.

Онова, което с изненада откри, беше, че този момент никога не настъпва. Странното и малко отблъскващо в тези малки същества от

твърда материя беше, че не дълго след като започнеха да боравят със значителни сили, те неизбежно се самоунищожаваша.

Уон-Ту с насмешка мислеше, че те не са много по-умни от неговия вид. Всъщност не бяха дори и толкова умни. Защото видът на Уон-Ту, най-малкото самият Уон-Ту, беше успял да остане жив, докато всички материални същества, за които някога бе чувал или които бе срещал, отдавна бяха изчезнали.

В това, разбира се, той грешеше.

Двойникът, наречен Файв, можеше да го поправи, ако имаше някакъв начин да се свърже със своя господар.

Двойникът вече не беше съвсем сигурен, че *желае* да се свърже с него, защото не беше сигурен, че Уон-Ту ще одобри стореното от него. Файв беше изпълнил всички дадени му нареждания. Но си позволи да се опита да предугади какви биха били нарежданията на Уон-Ту, ако Уон-Ту мислеше да ги направи, така че след много, много време, доближавайки се до скоростта на светлината, той обърна тягата на своите ротори.

Файв заедно с цялото свое ято звезди и обикалящи по орбита тела започна да намалява скоростта си.

Това беше много дръзко от негова страна и той го знаеше. Разбира се, забавянето продължи толкова дълго, колкото беше продължило и ускоряването. Файв имаше достатъчно време да преразгледа своето безразсъдно действие. Но той не беше построен по този начин. Той беше направен да върши само онова, което желае неговият господар — или което си мислеше, че желае.

По време на това дълго забавяне Файв имаше ясна представа за дейностите на материалните същества, които го бяха атакували — или които той беше атакувал — зависи от коя страна ще се погледне на случилото се. Съществата бяха мирни за известно време. После Файв забеляза, че те отново пускат артефакти в космоса. Никой от тези артефакти не дойде много близко до Небо, така че той не предприе никакви действия. Всъщност дори с интерес забеляза, че повечето от артефактите, изглеждат, отиват по-навътре в слънчевата система. Това беше чудесно за Файв. Нека си правеха каквото си искат около кафявото джудже, стига да не идваха близко до Небо.

А после, когато забавянето намаля достатъчно, така че голямото светлинно кълбо, което беше всичката светлина на Вселената, трябваше отново да се разтвори в заобикалящата сфера от звезди и Галактики... *това не стана.*

Файв бе обхванат от нещо, което хората биха описали като ужас. Нещата не бяха както трябва! Вселената беше станала много странна!

Двойникът мисли дълго и задълбочено и видя само един начин да излезе от положението.

Първо събра всичките си сили да създаде поток от нискоенергийни, с висока скорост тахиони. Предаде им съобщение, насочено към предпочитания от Уон-Ту тахионен обхват, като изключи почти всичко, за да използва цялата останала енергия за многократно предаване на съобщението.

Нямаше представа дали Уон-Ту някога ще получи това тъжно известие. Дори не беше сигурен дали Уон-Ту все още съществува някъде и, разбира се, нямаше и най-малка представа къде може да бъде това „някъде“ в тази неочаквано разпръсната Вселена.

После направи последното, което му оставаше.

Ако не можеше да служи на Уон-Ту, нямаше причини да съществува повече. Може би дори ако Небо служеше лошо на Уон-Ту (както се страхуваше, че е), също повече не *заслужаваше* да съществува.

Така че след като използва цялата акумулирана енергия и изпрати последното си съобщение в своя еквивалент на агония и срам Файв извърши еквивалента на ритуално самоубийство — затвори се.

ГЛАВА 20

Виктор разбра, че се събужда, когато откри, че сънува — ако беше умрял, не можеше да сънува. Сънуваше, че лежи и изпитва болка.

Болката определено беше неприятна. Не беше хубав сън и затова той беше много радостен, макар и много замаян, когато се събуди.

Усети, че определено е буден, защото когато се опита да отвори очи, те бяха залепнали. Трябваше да се напегне, за да погледне.

— Мамо? — попита той наведената над него слаба жена. — Пристигнахме ли вече?

И веднага разбра, че това е глупаво. Жената определено не беше майка му — всъщност нямаше нищо общо с майка му. Беше много висока и болезнено слаба, с големи кръгли очи. Видя очите ѝ съвсем ясно, макар че му беше трудно да види нещо друго. Очите му, изглежда, не можеха да се фокусират, а главата — главата *адски* го болеше.

Жената се обърна и каза нещо — бързо и тихо. Не беше на език, който Виктор познаваше, макар че част от казаното почти имаше смисъл — прозвуча както може би би звучал английски, ако го говори гукащ гълъб. Жената говореше на някого, когото Виктор не можеше да види. После докосна главата на Виктор, сякаш сочеше нещо на другата личност.

Може би го докосна нежно, но той не го почувства така. Това му подсказа, че сънят за болката може би не е бил само сън.

Докосването експлодира в главата му като удар с чук. Той се отдръпна и разбра, че сънят за летене също не е бил изцяло илюзия. Защото се движеше толкова леко, местеше тялото си с толкова малко сила, че просто не можеше да е на Нюманхоум. Всъщност не би могъл да бъде изобщо на някоя планета — не тежеше достатъчно.

Отпусна се бавно назад и се замисли. Жената и другото лице — с мъжки глас, не толкова гукащ, колкото гъргорещ — разговаряха на език, който не можеше да разбере добре. Ако не беше на планета, вероятно бе на кораб. Какъв кораб? Не на „Арк“, сигурно: от „Арк“ не

беше останало нищо освен капчици кондензиран метал, ако изобщо беше останало нещо. Не и на „Мейфлауър“, беше сигурен. На „Мейфлауър“ нямаше нищо като тази оградена с кехлибарени стени стая, с мека пастелна светлина, идваща от тавана. Някои неща изглеждаха до известна степен познати — нещото, на което лежеше, например. Приличаше на плитко корито за размразяване. Видя няколко други такива в стаята. Всичките бяха заети. Във всяко имаше човешко тяло и върху телата струеше загреваща радиация: значи не бе единственият, върнат към живот.

Но къде се случваше всичко това?

И какво го *болеше* толкова много? Когато експлозията от болката в черепа изчезна, той усети болка на две други места — умерена в десния крак под коляното и друга, по-остра, върху по-малка площ, но въпреки това много силна, в бедрото. Никоя от тях не му говореше нищо. „Разумът“ му го беше напуснал; той беше замаян, объркан и му беше трудно да си *спомни* нещо. Всичко наоколо показваше, че токущо е бил размразен, след като е прекарал известно време във фризер. Но той си спомни, или си мислеше, че помни, че е бил замразяван и по-рано. Дори повече от веднъж, — но кой път беше този? Реши, че не е възможно да е било по време на продължителния междузвезден полет, защото тогава беше дете. А вече не беше дете. Не беше ли? И коя беше жената, която сега го увещаваше да легне?

През замъгления му мозък премина името „Реза“, но той не мислеше, че тази жена е тя... която и да беше „Реза“.

Разтърси глава в опит да разсее объркването. Това се оказа грешка — болката избухна отново. Но той реши да демонстрира бодростта си, като човек, събуден посред нощ от телефона, който твърди, че не са го събудили, че е бил буден. Облиза устни, готов да говори.

— Не се чувствам много добре — каза Виктор бавно и внимателно.

Странно, но думите му не прозвучаха както трябва. Приличаха повече на животинско ръмжене, отколкото на човешки глас. Гърлото също много го болеше.

Жената го погледна като че ли развеселено и направи знак на мъжа. Мъжът изглеждаше съвсем нормално — нито слаб като призрак, нито чак толкова висок — но беше облечен като жената с мантия от

някаква ефирна материя. И беше силен — натисна Виктор така, че той не можеше да помръдне. Жената отново започна да му прави нещо.

От нея идваше някакво ухание — като на цветя и далечен пушек от огън.

Виктор неочаквано осъзна, че е доста гола. Тя, изглежда, не забелязваше това — или поне то не я безпокоеше. Взря се в очите му, после докосна гърлото му с инструмент, който блестеше като метал, но беше мек и топъл, и загледа една малка цветна картина в основата на инструмента.

После дръпна долната му устна. Той инстинктивно се опита да извие глава — отново последва болезнена експлозия, но мъжът в ефирната мантия хвана грубо главата му, задържа я неподвижна, а жената докосна влажната, нежна вътрешност на устната на Виктор с нещо и той изгуби съзнание.

Когато се събуди, беше сам. Дори другите вани за съживяване бяха празни.

Главата все още го болеше, но другите болки бяха отзвучали — е, не бяха минали съвсем, но сега бяха само малка неприятност, а не страдание. Изправи се и видя, че десният му прасец от коляното до глезена е покрит с нещо бледорозово, прилично на наденица. Зачуди се какво ли може да е и го натисна с пръст. Не разбра нищо. Не разбираше много неща — всичко изглеждаше прекалено странно. Чувстваше се като пиан.

Опита се да си спомни как се е озовал тук. Спомни см, че му беше казано, че трябва да се върне във фризера...

Да, това беше вярно, беше почти сигурен. Тази мисъл обаче не беше успокояваща. Имаше смътен спомен за нещо за замразяването, което някой му беше казал — някаква Ванда? — преди много време. Че човек не трябва да се замразява много пъти. За това беше сигурен, макар че какво означаваше то, не му беше много ясно.

Чу мъжки глас да мърмори нещо, обърна се и видя мъжа с мантията. Гледаше го.

— Събудил си се — каза мъжът. — Чудесно — Виктор го разбра. — Почакай. Ще проверя дали Нрина иска да те види.

Виктор седна. Поне някои въпроси започнаха да се изясняват. Поради някаква причина тези хора бяха решили да го съживят от временното криогенно прекратяване на жизнения процес. Добре, това можеше да разбере. Зачуди се колко време е прекарал във фризера този път. Не можеше да са столетия, разбира се. Но сигурно достатъчно дълго. Дали тези хора бяха реформисти, или от някоя от другите секти от замръзналия Нюманхоум. Каквито и да бяха, бяха сменили начина си на обличане. Под ефирната си мантия мъжът носеше само нещо като шотландска поличка. После влезе и невъзможно тънката жена и Виктор видя, че мантията ѝ е само за украса или благоприличие — е, не точно за благоприличие, но не за защита от студ. Беше почти прозрачна дълга риза и той ясно видя, че под нея няма нищо друго.

Жената изглеждаше раздразнена и уморена, сякаш бе работила усилено; ризата ѝ от ефирна материя беше измърсена с пресни петна от кръв.

Той се сети да погледне и себе си и видя, че е гол, и се засрами. Видя и че на дясното му бедро има рана. Почти беше забравил, че там го беше боляло. Приличаше на прободна рана. Някой беше сложил някакъв мек еластичен воал върху нея — прозрачен, почти невидим. Той натисна с пръст и воалът се смъкна. Под превръзката раната още кървеше.

Мършавата жена отмести ръката му и закудкудяка укорително.

Мъжът дойде и оправя превръзката.

— По дяволите! Не я пипай! — каза раздразнено той. — Стой мирен. Нрина ще те прегледа да види дали има още нещо изгорено от фризера, така че я остави да си свърши работата. Аз трябва да проверя другите.

Виктор много се обърка. Разбра всички думи, макар да звучаха странно, сякаш идваха отдалече. Но размътената му глава не му позволи да си изгради някаква смислена представа.

— Изгорен от фризер... — започна Виктор, но мъжът вече си беше отишъл.

Тъй като не виждаше друга възможност, Виктор направи каквото му беше заповядано. Остави жената да се визира в очите му, да го пипа на различни места с разни инструменти, да повдига крайчеца на бледорозовата наденица на левия му крак, да се визира в нея и накрая да

я смени. Накрая тя го потупа по главата — този път толкова леко, че той не почувства никаква болка.

После му даде знак да я последва.

Той се опита. Положи всички усилия, но не бяха достатъчни. Дясната страна на главата му остана вцепенена, левият му крак не го държеше въпреки учудващо малката гравитация на мястото, където бяха. Жената му позволи да се подпре на нея, докато вървяха — беше повече като пързалияне насън; като пътуване в кораб с микротяга — по коридор с кехлибарени стени до първата спирка.

Първата спирка беше мъничка стая със стъклена чиния с кехлибарен цвят, в която тихо течеше вода. Виктор съвсем лесно я идентифицира: тоалетна.

Не беше забравил, че е съвсем гол, макар жената, изглежда, да не се интересуваше от този факт. Нито го наблюдаваше, нито се обърна настрана докато, смутен, той се облекчаваше. Втората спирка беше при един душ. Той го погледна нерешително. Не беше сигурен, че знае как да го пусне, нито че ще може да стои самичък под него.

Опита и почувства крака си малко по-силен. Жената пусна душа. Той влезе с накуцване, подпря се на меката лъскава стена на кабината. Върху него започна да се излива приятно топла вода. Беше толкова отморяващо, всъщност истинско удоволствие.

Когато излезе изпод душа, жената му подаде мека кърпа.

— Благодаря — каза той и започна да бърше лицето си.

Жената изглеждаше доволна от него като от куче, което е изджавкало от радост. Но той показва превръзките на крака и бедрото и попита дали не са пострадали от душа. Тя само вдигна рамене: или не разбираше, или просто демонстрираше, че това не я интересува.

Третата спирка беше по-странна и много по-малко приятна.

Жената го остави в друга стая на грижите на някакъв мъж. Той беше почти толкова мършав, колкото и тя, макар да имаше странно издути мускули, докато прасците на жената бяха като моливи. Мъжът му посочи да седне на нещо, което приличаше на зъболекарски стол.

Виктор седна и неочаквано от стола се протегнаха някакви ръце или пипала и се увиха около него. Не можеше да се движи. В същото време нещо се плъзна около главата му и я стегна като в менгеме. Не беше болезнено, но не можеше да му окаже съпротива. Мъжът се

доближи до него с някакъв блестящ инструмент и го допря до челото му.

Беше като ужилване на оса. Виктор извика изненадано и се опита да се бори. Нямаше никаква полза. Беше хванат здраво. Когато мъжът отместил инструмента, челото го засърбя ужасно, сякаш наистина беше ужилен. Мъжът го напръска със спрей и сърбежът веднага престана; после натисна нещо и столът го освободи.

Мъжът го заведе в друга стая и затвори вратата зад него.

Трима други мъже, също голи, го изгледаха разтревожено. Единият беше черен, другите двама бели — висок и нисък; и тримата бяха с нормални тела, а не с конструкцията на онези, които Виктор бе видял досега.

После израженията им бързо се промениха, сякаш го бяха познали.

Виктор знаеше, че не биха могли да го познават — беше съвсем сигурен, че всички са му напълно непознати; а после видя, че всички имат светлосиня татуировка на челото — и в стенното огледало видя същия знак и на своето чело. Беше елипса, оградяща някаква драсканица, може би число или дума.

Тази татуировка бяха разпознали. Всичките имаха същия знак. Следователно всички ги очакваше една и съща съдба.

Високият мъж стана и му подаде ръка.

— Добре дошъл в групата — каза той на грубия английски на враждуващите секти от замръзналия Нюманхоум. — За какво те замразиха?

Виктор се озадачи и разсеяно потри знака на челото си. Когато набързо успя да осмисли казаното през облака, който, изглежда, обхващаше мозъка му, успя да състави цяло изречение и изхриптя:

— Просто не ме харесаха.

— Света Дево! — извика черният. — Откога са започнали да правят *това*? Аз бях замразен през три хиляди осемдесет и шеста, но мен поне ме съдиха. За незаконно родителство. Просто повярвах на нейната дума вместо на моята, но какво можех да направя? Джерен е замразен за пиянство, а Мескро за кражба...

Ниският бял го прекъсна:

— Дръж си устата, Корелто! Нищо не бях откраднал. Просто направих грешка и минах в редицата за храна два пъти... с всеки може

да се случи, когато е пренапрегнат!

— Има ли значение! — Черният мъж се усмихна. — Само че на мен ми се струва, че нещата наистина трябва да са станали много зле, когато са те замразили... хм...

На Виктор му трябваше известно време, за да разбере, че го питат как се казва.

— Виктор — отговори той.

Черният човек — Корелто? — го изгледа изпитателно, после погледна другарите си.

— Той е чучело — каза по-ниският, който се казваше Мескро.

— А, не — възрази високият и погледна към пода, сякаш засрамен от собственото си безразсъдство да противоречи на другите. — Просто е... объркан. — Погледна умоляващо към Виктор, след това към вратата. — Нали, Манет?

Виктор се обърна. Мъжът, който беше в стаята за размразяване, стоеше там и ги гледаше с неудоволствие.

— Чучело е, Джерен — потвърди Манет. — Нрина каза, че има изгаряне от фризера. Изглежда, е пострадал не само кракът, но и умът му. Но ще свърши работата, за която го иска Нрина.

На лицето му се появи изражение на задоволство и предизвикателство, което накара черния да попита разтревожено:

— Каква е тази работа, Манет?

— Скоро ще разберете, момчета — отвърна Манет със задоволството на стар войник, който разяснява на новобранци в какво се състои службата. — Време е да си платите за размразяването.

— Как да платим? — попита Мескро.

Манет стисна замислено устни, после каза:

— Добре, ще ви обясня. Само не ме прекъсвайте, защото след няколко минути ще трябва да си платите — Нрина очаква материала. И така: името ми е Манет, вече ви казах, и съм ваш шеф. Това означава, че трябва да правите всичко, което ви наредя, ясно ли е? За известно време много често ще ме виждате. Следващото нещо, което вероятно ще искате да знаете, е датата. Добре. Сега сме четиридесет и четвърти лято на година четири хиляди двеста петдесет и първа. — Чу се ахване — Виктор беше ахнал, — но Манет само се намръщи и продължи: — Друго нещо, което ще искате да знаете, е какво ще ви се случи. Нищо лошо. Ще бъдете добре. Не се тревожете за това. Ще останете тук

няколко дни, докато Нрина ви желае. Ще започнете да изучавате езика, но това е съвсем лесно. Ще видите. След това ще живеете в друга жизнена среда, вероятно... не знам коя...

— Хей! — прекъсна го Корелто. — Я чакай! Какво е жизнена среда?

Манет го погледна злобно.

— Не ви ли казах да не ме прекъсвате? *Това* е жизнена среда. В което живееш сега. Какво точно ще ви се случи след като излезете оттук, не знам... никога не съм бил в друга жизнена среда освен тази, но Декадак и Нрина казват, че ще бъдете добре. Може би трябва да им повярвате... и без това нямате друга възможност, нали? Във всеки случай веднага след като свършите онова, заради което сте тук, ще получите нещо за ядене и тогава ще имаме повече време. Сега — каза той и стана — е време да си отработите надницата. Така че станете, отидете ей там и вземете по едно от онези шишета за проби. След това всеки от вас ще мастурбира в шишето. И внимавайте да не капне и капчица навън!

Виктор си помисли, че в случая мъглата в ума му съвсем не е недостатък. Онова, което му беше казано да направи, беше унизително.

Но го направи. Както и останалите трима, също толкова стреснати като него от странната заповед. Мърмореха и се опитваха да се шегуват, но шегите бяха горчиви и никой не се засмя.

Виктор се опитваше да прочисти мъглата в ума си. Имаше толкова много въпроси! Беше му трудно дори да ги формулира, но някои се открииха. Какво например означаваше „фризерно изгаряне“? Знаеше, че е чувал и чел тези думи и по-рано и че те означават нещо лошо. Но не знаеше какво. Знаеше, че може да попита другите, но не искаше — не беше готов да чуе отговора.

После идваше друг голям въпрос. Датата. Манет сигурно се шегуваше.

Не можеше да са минали почти *четири хиляди години*, откакто за последен път беше жив, нали?

Виктор наруга мъглата в ума си. Искеше да *мисли!* Имаше неща, които беше забравил, и искаше да си ги спомни! Нещата, които помнеше, бяха фрагментарни и неудовлетворителни...

И не бяха приятни.

Спомни си, много неясно, как се събужда от друго замразяване — беше ли то на стария „Арк“? (Спомни си стария междузвезден кораб, но споменът беше страшно непълен. Почти като да бяха два различни кораба.) Това време беше ужасен шок. Да научи, че всички, които беше познавал, са мъртви от четиристотин нюманхоумски години, беше ужасяващо.

Но поне беше разпознал усещането; беше разбрал, че е ужасен.

А да разбере, че са минали почти четири хиляди години, през които е лежал като несъзнаваща и нечувстваща нищо буца лед — че изобщо нищо не е чувствал. Не е чувствал болка. Не е чувствал дори вцепенение. Изобщо не е чувствал.

Когато смутени предадоха спермата, Манет им показва къде ще живеят. Храната ги чакаше — пресни плодове, нещо като пай с пълнеж и дребни сладки, и други неща, които Виктор изобщо не можа да разпознае — някои студени, други горещи, с противен вкус за отвикналото му от храна небце.

— Сега можете да разполагате с времето си — каза Манет. — Скоро трябва да се научите да говорите с тези хора, но точно сега единственото, което трябва да правите, е да се храните.

Високият Джерен се изкашля и прошепна сконфузено:

— Ще ни се плати ли?

— Да ви се плати! Свети Фреди, човече! Не разбирате ли, че със самото ви изваждане от фризера ви е платено? — Манет помълча, после призна: — Всъщност това е труден въпрос. Не мога да кажа, че разбирам точно паричната система тук, но предполагам, че има такава. Не, не са ви платили. Онова, което струва храната и всичко, вероятно се начислява по някакъв начин в лабораторията на Нрина. Ако искате нещо друго, забравете го. Не можете да си го позволите.

Мескро наостри уши и попита:

— Какво не можем да си позволим?

— Нищо — отвърна Манет и се намръщи. — Не ме занимавайте с тези въпроси. Имате вид на натрупали достатъчно семе да изстискате по четири или пет проби на ден за Нрина, така че ще го направим още веднъж преди да легнете да спите... но сега по-добре започнете да учите езика.

— Чакайте де — възрази Корелто. — Още не сме свършили с яденето!

— Тогава побързайте — изръмжа Манет. Явно се наслаждаваше на ролята си на шеф и когато те започнаха с пълни уста да му задават още въпроси, безброй въпроси, търпеливо им отговаряше.

Виктор не беше от онези, които питаха. Ядеше мълчаливо и се опитваше да следи казаното, но изпускаше по-голямата част. Вярно ли беше, че мозъкът му е увреден от „фризерно изгаряне“? Сигурно нещо се бе случило; думите минаваха покрай него твърде бързо, за да ги следва, твърде трудни, за да ги разбере. После съзнанието му долови една позната дума: черният, Корелто, попита:

— Къде сме? Това не е Нюманхоум, нали?

— По дяволите, не. Вече ви казах. Това е жизнена среда.

— Искаш да кажеш друга планета? Да не е Небо?

Манет го изгледа скептично.

— Небо? Не знаеш ли какво е на Небо? Ние никога не отиваме близо до Небо... там е адски горещо и хората осакатяват!

Виктор се намръщи. Той беше ходил достатъчно близо до Небо, за да знае че планетата не може да се нарече „гореща“ не и след намаляване на слънчевото лъчение. Но все пак в сравнение със замръзналите планети на системата...

Но Манет не изчака следващия въпрос.

— Искате да знаете къде сме? — попита той. — Ще ви покажа. — Стана от масата и отиде до едно от нещата със стъклено покритие, които приличаха на писалища. — Елате насам — извика той и се наведе навъсено над нещо като клавиатура в единия ъгъл. — Момент...

Всички се струпаха около него. Манет натисна няколко клавиша. Стъклото помътня, после се избистри.

— Там е Нергал — каза Манет, горд от успеха си, че е накарал уреда да заработи.

Виктор изкрещя. Другите трима също. Гледаха право надолу към нещо огромно, светецо червено като жарава.

Виктор не можеше да се сдържи. Пресегна се слепешком и хвана ръката на Джерен. Джерен също трепереше. Виктор почувства, че пада в този горящ ад — не, не падаше; почувства, че червената Нергал плува нагоре към него, залива го.

Гласът на Манет дойде отдалеч:

— Това го наричат кафяво джудже. Преместили са се тук, когато слънцето станало студено, и сега живеем в жизнена среда около него. Жизнената среда е нещо като голям космически кораб. Само че не отива никъде, просто стои на орбита. През последните няколко хиляди години, когато е било студено — имам предвид преди старото слънце да се върне, там са живеели всички.

— Слънцето се е върнало? — извика някой изненадано, но Виктор почти не го чу. Гледаше надолу вцепенен. Знаеше, *част* от него знаеше, че не е погълнат от светещата погребална клада. „Това е — каза си той — само част от «фризерно изгаряне», вцепененост, прозрачен тънък воал, опънат между мен и света.“ Почувства, че се олюлява.

— Хей — разтревожено възкликна Джерен. — На този му става нещо.

Пред Виктор се появи лицето на Манет. Изглеждаше възмутен.

— Болен си — каза той. — По-добре да си лягаш.

Виктор се опита да фокусира зрението си и каза:

— Добре, тате.

Когато се събуди, гърлото му беше като шкурка, но другите му части бяха още по-зле. Умът му не беше станал по-ясен. Смътно си спомняше, че го бяха събудили и го бяха накарали пак да мастурбира в една от стъклените, спомняше си и мъжки гласове около себе си, докато спеше, но всичко беше безнадеждна мъгла.

Гласовете все още се чуваха. Той лежеше със затворени ечи и се опитваше да разбере за какво говорят. Гласът на Манет заглушаваше другите. Той самодоволно разясняваше нещо:

— Вие знаете какво искат те. Искат да онанирате в шишета. Затова са ви докарали тук, за сперма. Това е като кръстосано развъждане на животни, нали разбирате? Те са били тук хиляди години и сега искат да си върнат някои изгубени гени. О, не сте само вие, момчета. В една или друга жизнена среда има вече размразени две дузини истински мъже. Да не говорим за вкочанените... може би сто скътани в криогенните камери на Нрина, очакващи реда си.

— И ние ли бяхме там? — попита някой.

— Във фризера? Разбира се, че къде другаде? Нрина размрази няколко за материал, после, когато свърши с тях, повечето бяха отпратени. Но аз останах тук. Аз единствен съм постоянно в тази жизнена среда. Нрина ме държи да ѝ помагам.

Виктор чу злобно хилене от един от другите. Май беше Мескро. После отново се чу гласът на Манет.

— Докараха партида трупове от фризерите на Нюманхоум. Нрина взема образци от клетки от всеки, после размразява онези, които ѝ изглеждат интересни. Знаете ли защо са ви пробии задниците? — Виктор си спомни превръзката. — Оттам вади парче за ДНК-проба.

— Не си спомням такова нещо — възрази друг глас. „Джерен“ — помисли си Виктор.

— Разбира се, че не си спомняш. Как ще си спомняш? Нали си бил замразен... затова тя е направила такава голяма дупка. — Манет свали пояса от поличката си да покаже мястото на собственото си бедро, където все още се виждаше малка трапчинка. — Не се безпокой, ще зарасне. После, след като изследва пробата, ако гените ви изглеждат интересни, тя ви размразява и ви предава на мен.

— Затова ли са ни татуирали, за да се знае, че сме донори на гени? — попита Корелто.

Манет се засмя.

— Мислиш, че е необходима татуировка, за да се знае това? Не видяхте ли как изглеждат те — мършави като скелети! Не, това те могат да кажат само като ви погледнат. Този знак — каза той горделиво — е нещо като *предупреждение*, разбирате ли? Той показва на всички жени, че вие сте все още потентни донори на сперма. На всички други мъже тук, когато топките им престанат да функционират, този знак се маха. Тогава те могат да се любят... повярвайте ми, това е едно от любимите им занимания! Но не могат да произвеждат сперма. Жените не искат да забременяват, разбирате ли?

— Но ако не забременяват, как тогава...

— Искаш да кажеш как се правят бебетата? Разбира се, те имат бебета, само че създадени в нещо като епруветка. Точно това прави Нрина в лабораторията си. Свързва спермата с яйцеклетката в инкубатор, държи я там и когато бебето е готово, го изважда и го дава в детска ясла. Вижте, тези хора не правят *нищо*, което боли. Или за което

трябва да се потят... освен за удоволствие — добави той и се изсмя, — Не се тревожете за това. Ако решат, че имате достатъчно ДНК, те ще ви поправят, ще свалят татуировката от челата ви и ще можете да се любите.

Джерен, който очевидно разбираше малко бавно, беше стигнал точно до въпроса, който го интересуваше.

— Чакай малко — каза той. — Да не искаш да кажеш, че някои от тези жени искат да...

— Разбира се — отговори Манет.

— Дори и онази хубавата, която ни размрази?

Манет се намръщи, после изсумтя:

— Не се безпокойте за нея. Да сменим темата.

— Разбира се, Манет — отвърна Мескро и се ухили. — Просто забелязах, че вече нямаш татуировка и се зачудих...

— Казах да сменим темата! — изрева Манет. А после, като видя, че Виктор е седнал, каза: — О, изглежда, спящата красавица вече се е събудила. Какво искаш?

— Само мъже ли са? — попита Виктор. Успя да произнесе думите въпреки неочакваното, почти задушавашо чувство, което изпитваше — Искам да кажа, ако имат такава остра потребност от различни генетични черти, не размразяват ли и жени?

— По дяволите, не. Защо да го правят? Те всъщност не използват спермата, разбирате ли? За тях просто е лесно да работят с нея, така че те просто извличат желаните гени и фрагменти и след това ги смесват с други щамове да получат гените, от които имат нужда... независимо за какво им трябва. Това не е от моята компетентност. Нрина ми каза всичко за това, но аз не слушах внимателно. Във всеки случай това е една от причините, поради която ние имаме предимство пред жените. Ние, момчета, можем да произведем милиони сперматозоиди за един ден. Жените могат да имат една яйцеклетка на месец, и то не всички, така че ако искат да вземат гени от жени, те го правят с образци от тъкан. — Той погледна Виктор, който се усмихваше. — Какво ти е? Страх те е, че не можеш да се празниш по няколко пъти на ден ли?

— А, нищо — каза Виктор.

Но всъщност не беше нищо. Беше бързо пламване на неочаквана и неоправдана надежда. Защото едно малко кътче в ума му неочаквано

се проясни като пулта, на който беше видял Нергал и си беше спомнил за Реза.

През следващите няколко дни на новия си живот Виктор непрекъснато мислеше за Реза — докато спеше, щом се събудеше, докато даваше сперма, докато ядеше, докато се опитваше да научи новия език — непрекъснато. Но мислеше за нея така, както се мисли за мъртвец. При това починал много отдавна.

Чудеше се някак си абстрактно дали Реза беше имала щастлив живот след неговото замразяване. Чудеше се дали ѝ беше липсвал, или по-рано или по-късно се бе примирила с неговата загуба и се бе омъжила за някой друг. Някой като Мириан може би. Тя би била ценна съпруга за него, защото беше много активна сексуално, но нямаше да му усложни живота с бременност.

Надяваше се, че се е омъжила. Надяваше се, че е била щастлива — във всеки случай толкова щастлива, колкото беше възможно някой да е щастлив на този свят.

Не стигна дотам да си мисли, че не ѝ е липсвал. А тя му липсваше, наистина му липсваше. Но това беше далечна, някак си притъпена болка. Щом чу настоящата дата, той почти почувства необратимото превключване на ума си на друга вълна.

Никой не може да тъгува четири хиляди години.

Завесата на първите две действия от живота му беше паднала. Започваше третото.

Може би това не беше животът, който желаше — но беше единственият, който му бе останал.

Виктор се отдаде на изучаване на езика на хората, които му бяха върнали живота. Не беше лесно. Мъглата в ума му правеше всичко трудно, но имаше и помощ.

Най-голямата помощ бяха пултовете.

Той разбра, че фактически те са като старите машини за обучение. Осигуряваха му часове разговори с учебна цел, с дружелюбен, помагач, умен учител, който му говореше от пулта.

Учителят определено не беше *истински* и Виктор го знаеше — това беше компютърно генерирана триизмерна картина и фактът, че приличаше на любезен (изключително мършав) млад мъж, не можеше

да го измами. Но беше достатъчно истински, за да поправя граматическите му грешки и да му осигурява превод на всяка дума и мисъл, които не разбираше.

Другите, които бяха съживени заедно с него, бяха заети, разбира се, със същите занимания. Само за високии Джерен беше трудно, колкото и за Виктор. Джерен не беше особено умен и при него това не се дължеше на увреждане при замразяването, както при Виктор — той просто си беше тъпичък. Дори с мъглата в мозъка си Виктор беше доста по-схватлив.

Същевременно именно Джерен стана приятел на Виктор. Малкият лукав Мескро, който се стараяше да се сприятели с Манет, нямаше време да отделя внимание на хора, които нямат власт, и беше привлякъл към себе си Корелто. Джерен беше този, който помагаше на Виктор, когато се затрудняваше, Джерен му носеше храна през онези първи дни, когато той беше слаб или твърде замаян, за да отиде да си вземе. Пак Джерен стоеше скромно до Виктор с обърнати настрана очи, докато Виктор изпълняваше задължението да мастурбира и му помагаше да се прибере до леглото, когато свърши. И разговаряше с него, когато Виктор имаше нужда да приказва, и мълчаливо го наблюдаваше, когато спеше.

Джерен беше голям мъж — по-висок от Виктор, много по-висок от повечето хора от ледената ера на Нюманхоум. Беше и як, широкоплещест — тромава мечка с плътен глас, но толкова тих, че почти не се чуваше. Той, изглежда, се стараяше да не пречи на никого. Когато говореше, извърташе очи, така че да не предизвиква другия.

У него имаше нещо, което караше Виктор да го съжалява — или да го презира. Защо един такъв човек толкова много се самоунижава? Само защото чувства някого малък и ако някой мисли себе си за малък, кой е онзи, който може да се похвали, че не е?

Виктор така и не успя да се примири с онова, което трябваше да върши, за да си изкарва прехраната, тъй като, докато го вършеше, с него почти винаги имаше някой. Обикновено това беше Манет. Той, изглежда, изпитваше удоволствие да унижава донорите на сперма и очевидно повече от всичко обичаше да унижава Виктор. Ако имаше

нещо, което Виктор мразеше в секса, това беше да се опитва да го прави сутрин, а Манет беше непреклонен.

— Върши си работата — заповядаваше той. — После ела да ядеш. След това отивай да учиш езика и не спори с мен! — Така минути след събуждане всеки ден Виктор стоеше в кабината за даване на сперма и се мъчеше да се настрои еротично.

Още по-нетърпимо ставаше, когато Нрина, жената която беше ръководила размразяването му, го придружаваше до кабината. Виктор не понасяше тя да стои зад него, още повече че поради някаква причина тя го наблюдаваше с интерес. Виктор я гледаше сконфузено. Онова, което можеше да види през прозрачната ѝ роба, разбуждаше нещо в него, но то не беше достатъчно. Той се обърна към Манет:

— Не искам тя да присъства. Тя ме... хм... *пречи ми*.

Манет се изсмя и преведе. Жената отвърна учтиво. Виктор мислеше, че почти разбра какво казва с хрипливия си сладък глас, но все пак беше радостен, когато Манет преведе.

Манет не изглеждаше радостен. Обърна се към Виктор начумерен, сякаш отговорът ѝ не му хареса.

— Тя каза, че обича да те наблюдава, така че продължавай.

— Не *мога*.

— Какво общо има нейното присъствие с това? Тя... почакай минутка. — Той изслуша, изчерви се и отново се обърна към Виктор. — Тя иска да знае дали наистина си роден на Земята.

— Разбира се, че съм роден там. Казах ти. — А след това се обърна към жената и каза несигурно на нейния език: — Вярно е, да.

— Продължавай с работата! — заповяда Манет и го погледна гневно. — Иначе се връщаш във фризера!

Но жената се смееше. После каза нещо на Манет и се обърна и излезе. Манет изглеждаше раздразнен.

— Свършвай и излизай — заповяда той. — Нрина каза да побързаш с изучаването на езика. Искане да говори с теб.

Езикът не беше толкова труден, колкото му се стори отначало. Беше минало много време, но в техния речник все още имаше английски думи или най-малкото следи от такива думи. Разликата беше далеч по-малка, отколкото между неговия собствен език от

днешния ден — независимо какво ще приемете за днешен ден — и езика на Беовулф^[1]. Гласните бяха променени. Понякога думите бяха изядени, понякога провлечени и имаше стотици напълно нови за заучаване думи, думи, които Виктор никога не беше чувал, защото нещата, за които се отнасяха, не бяха съществували. Но след няколко дни той можеше да разбира какво казва Нрина на Манет и не след много директно да разговаря с нея.

Обучаващите пултове бяха прекрасни учители и дори нещо повече. Пултът не беше просто машина за обучение. Той изпълняваше тази функция много добре, но той беше също и атлас, и енциклопедия, и търпелив репетитор, повтарящ многократно едно и също нещо, докато бавно възстановяващият се ум на Виктор не го запамети.

Особено добър беше като картинен речник. Макар че мозъкът на Виктор през част от времето все още беше замъглен, а паметта му почти винаги повърхностна, той можеше да следва онова, което му казваше машината за новия свят, в който живееше. Населението на Нюманхоум не само се беше възстановило до равнището отпреди ледената ера (макар и не на Нюманхоум), то бурно беше нараснало. Сега имаше триста милиона живи и те живееха много добре. Повечето от тях бяха в среди, които по-раншният човек би нарекъл „жизнени среди О’Нийл“. Бяха различни, но еднакво добри. Някои бяха като древна английска селска местност с дървета, цъфтящи растения, и живи плетове; в гористите местности живееха животни, приличащи на зайци и лисици; във въздуха хвърчаха пойни птички. Някои местности бяха като големи градове с наблъскани в тях по десет милиона души. Други бяха съвсем странни — имаше дори пустинни местности, местности с гризли и тигри, джунгли и прерии и дори големи бавни водопади. Виктор откри, че не всички живеят там. Някои предпочитаха да живеят на естествените луни на Нергал, сега пригодени за живот и доста удобни. Повечето хора се опитваха от време на време да прекарат някой и друг ден на тях, движейки се в истинско, макар и слабо гравитационно поле. Правеха го, за да поддържат телата си в добра физическа форма.

Като се вземеше предвид как телата им се бяха удължили през многото поколения с много малка гравитация, те нравеха това много добре. Когато Виктор случайно зърнеше някой от другите обитатели, лесно можеше да разбере, че това е вярно. Хората тук не държеха

много на начина на обличане — едно платче за прикриване на половите органи беше достатъчно добра дреха за практически цели. Понякога носеха малко повече. Нрина, която работеше в лаборатория, носеше мантия, за да не си цапа тялото, а понякога носеше и други неща просто защото бяха хубави. През повечето време жените не носеха нищо на гърдите си. Не им беше необходимо. При малката гравитация гърдите им не провисваха.

Другата страна на монетата беше, че мъжете бяха по-малко енергични от Виктор — *много* по-малко.

Мъжете не бяха много по-едри от жените. „Не са и много по-силни“ — мислеше си Виктор; там, където живееха, не се изискваха големи мускули. (Мъжът Декадак, от лабораторията на Нрина, се оказва смущаващо изключение.) Особено след като никой от тях не полагаше много физически труд. В сравнение с тях Виктор беше великан. Той беше по-едър от повечето размразени в банките за сперма, тъй като по тяхно време на Нюманхоум храната не беше достигала, а свеж въздух също.

Когато започна да излиза от лабораторията на Нрина, Виктор се среща с много непознати. Дори се опитваше да заговори някои от тях, за да практикува езика, но беше предпазлив. Когато ги гледаше, установяваше, че те също го гледат и със също толкова загадъчен интерес. Реши, че знакът на челото е вероятно предупреждаващ. Погледите на някои от жените бяха открито сексуални и Виктор високо ги оцени — споменът за Реза бавно избледняваше в ума му.

Някои от изпълнените с нескрито полово желание погледи определено бяха на мъже и това не му беше толкова приятно.

По времето, когато Виктор вече можеше да бъде разбиран от хора като Нрина, животът му беше станал рутинен. Той ядеше, когато му предлагаша храна. Спеше, когато беше уморен. Даваше исканата от него четири пъти на ден сперма — малко изненадан от себе си, но не недоволен: в края на краищата сега той беше в разцвета на средната възраст! И през това време, през цялото си свободно време се опитваше да опознае света, в който живееше.

Разбира се, Виктор не беше единственият новодошъл в тази жизнена среда. На Джерен, Мескро и Корелто тя бе също толкова

чужда, колкото и на него, и двама от тях, най-малко, бяха любопитни. (Джерен не беше. Той приемаше всичко, без да се оплаква или да задава въпроси. Неговият основен интерес беше да се грижи за Виктор.) Но тримата имаха едно предимство, което липсваше на Виктор — Манет, ветеранът, излязъл от фризера осем месеца преди тях, им казваше всичко, което искаха да знаят. Но не обичаше да говори с Виктор.

Поради някаква причина, Виктор не можеше да каже защо, Манет не го обичаше. Слабо казано. Когато зърваше Манет да го гледа, Виктор размишляваше върху странната идея, която си беше създал, без да може да си обясни защо — че изразът в очите му прилича почти на страх.

После Нрина го извика за преглед.

Виктор я поздрави, като внимаваше с произношението. Тя само му махна с ръка към масата за прегледи и почна редовните процедури — докосна главата му с различни инструменти, разгледа полихромните показания, опипа частта точно над слепоочието, което го болеше толкова много, и изглеждаше доволна, когато той каза, че вече не го боли.

— Кракът ти — каза Нрина. Говореше бавно, за да може да я разбира. Той покорно го вдигна на масата и тя допря една бръмчаща палка до превръзката.

Розовата наденица се отвори. Виктор погледна, подуши и затвори очи, стараяйки се да не повърне. От пресеца му *липсваше* голямо парче. Това, което беше останало, миришеше на загнило.

На Нрина, изглежда, това не ѝ направи впечатление. Тя се наведе над него, огледа го и го изследва с много инструменти, които излъчваха светлини с цветовете на дъгата. После, удовлетворена, го напръска с пулверизатор с нещо, което не приличаше на нищо познато, но бързо разпръсна ужасната миризма и покри раната с нещо като злато. Накрая Нрина натисна двете половини на приличната на наденица обвивка, седна, присви колене до гърдите си и го загледа.

После заговори на Виктор бавно, дума подир дума:

— Ти... си... пострадал... от неправилно замразяване. За... дълго време. Разбираш ли ме? — Той кимна. — Така че... има две неща. Кракът ти... е напълно оздравял. Той ще... мисля аз... е добре... след един сезон. Ще... се оправи... съвсем.

— Това е добре — каза Виктор.

— Аз... вкарах... допълнителен материал... в мозъка ти... да замести... изгубената част. Това може да стане. Мисля, че то стана... частично.

— *Частично?*

— Може би по-голяма част. Трябва да почакаме.

— Чаках достатъчно — мрачно каза той.

Тя го погледна за момент замислено. После, усмихвайки се, каза:

— Ти ще... чакаш още малко. Сега отивай. Ще помагаш на Манет. Ти трябва да учиш... за да свършиш исканата от теб работа.

Манет го чакаше пред стаята за прегледи, намръщен повече от обикновено. Когато Виктор го попита какво е искала да каже Нрина, Манет избухна:

— Иска да каже, че ще ти даде *моята* работа, проклет да си! Хайде. Ще ти покажа какво да правиш... само не ми *приказвай!* — После го поведе към най-външната обвивка на жизнената среда, където ги чакаше приличащият на дух, но странно мускулест мъж, който беше татуирал Виктор.

Сега мъжът не носеше ефирна мантия; беше облечен в блестящ гащеризон с цвят на мед, който покриваше всичко от врата до петите, и държеше качулка от същия материал.

— Това е Декадак — каза Манет намусено. — Обличай се.

Декадак го погледна въпросително, но не каза нищо, а изчака, докато Виктор се мъчеше да облече същия вид облекло. Беше леко и гъвкаво, но се чувстваше като метално. В същото време беше еластично, защото се плъзна съвсем леко над наденицата около крака му.

— Сега отиваме вътре — каза Декадак. — Говореше езика на местните хора. Виктор се беше съсредоточил върху обличането и му трябваше известно време да го разбере.

— Декадак каза да *действаш* — озъби се Манет. — Слагай тази проклета качулка!

Тримата сложиха качулките си, после влязоха в една малка стаичка; Манет затвори външната врата — беше задушно, но светло — и отвори една врата на другата страна.

Прозрачната предна част на качулката на Виктор веднага се замъгли и той усети хапещ студ. В следващия миг Манет грубо го

сръга в гърба, чу се слабо щракане, а след това съскане. Леденият въздух в костюма се затопли и заскрежената лицева част постепенно започна да се прояснява.

Манет застана пред него — гледаше го хем сърдито, хем доволно. И говореше. Виктор виждаше устните му да се движат, но звукът идваше от вътрешността на качулката точно до ухото му.

— Вече целият си закачулен — каза Манет. — Сега да преместим някои замразени трупове.

Работиха час или повече. Костюмите им се захранваха с топъл въздух от маркучи, свързани с гнезда в стената; преместваните мъртъвци бяха трупове от криогенните камери на Нюманхоум.

Работата беше тежка — издърпваха капсули и ги отваряха да достигнат до замразените тела вътре. Въздухът във фризера сигурно беше много сух, защото нито върху капсулите, нито върху телата нямаше никакъв скреж. Някои бяха с лице надолу и те бяха по-лесните — при тях единственото, което Виктор и Манет трябваше да правят, бе да ги издърпат или да откъснат твърдата замръзнала тъкан на бедрото и след това да застанат отстрани, докато Декадак пъхаше в твърдата като скала плът инструмент с триъгълно острие, за да извади мъничка проба. Онези, които бяха замразени с лице нагоре, бяха по-трудни — те трябваше да бъдат извадени или най-малкото обърнати на една страна, така че Декадак да има достъп до тях; и тогава Виктор можеше да види замразените лица. Някои приличаха почти на заспали. Други бяха с разкривени лица. Трети сякаш мълчаливо пищяха.

После плъзгаха капсулите обратно — всяка бе маркирана със звезда, кръст или полумесец. Виктор беше щастлив, когато свършиха, защото се беше изплашил да гледа труповете и да знае, че до неотдавна е бил един от тях — и че може би отново ще бъде един от тях.

Когато се върна в учебната зала и се наведе над машината за обучение, той си духна на пръстите. Всъщност не бяха измръзнали. Душата му беше измръзнала. Помисли си, че никога вече няма да се стопли.

Но докато приказваше със своя нереален наставник от пулта, започна да забравя за фризера.

— Какво ще учим днес, Виктор? — попита изображението. — Твой ред е да избираш.

— Благодаря — отвърна Виктор със съзнанието, че не благодари на истинска личност. — Би ли ми показал още картини?

— Разбира се. Говориш все по-добре. Какви картини би желал да видиш?

— Ами... — започна Виктор — аз се интересувах от астрономия. Би ли могъл да ми покажеш как изглеждат небесата сега? Искам да кажа не само Нергал, а всичко.

— Разбира се — отвърна учителят му. — Може би ще е най-добре да ти го покажа като обкръжение. — Той изчезна от пулта и веднага около Виктор се появи образ. Целият беше почти черен. — Това са — продължи безтелесният глас — всички астрономически обекти, които се виждат от настоящето ти положение. Жизнените среди са изпуснати. Виктор видя тлеещия като догарящ въглен Нергал. Зад гърба му светеше слънцето — не много ярко, но те бяха много подалеч от Нюманхоум; може би то си беше възвърнало цялата яркост. Два доста ярки обекта имаха видими дискове — някоя от луните на Нергал, несъмнено. Той избра няколко по-малки ярки обекта — звезди и две планети...

Освен това — нищо.

Нищо? Виктор се изправи и се вгледа в почти безличното небе.

— Но къде е *Вселената*?

— Имаш предвид оптическата концентрация, която се виждаше известно време? — попита спокойният безтелесен глас. — Тя започна да потъмнява преди хиляда и триста години, а от осемстотин години вече изобщо не се вижда. Това, което виждаш, е *Вселената*. Няма нищо друго.

И с болезнена сигурност Виктор най-последно повярва. Наистина бяха минали четири хиляди години.

Два дни по-късно казаното от Манет се сбъдна. Когато Виктор и другите тръгнаха към стаята с флакони за сперма, готови да започнат да ги пълнят, се появи Манет. Изглеждаше бесен и в същото време изплашен.

— Спрете — каза той. — Нрина смята, че е получила достатъчно от вас. Ние... — Той преглътна. — Ние заминаваме. Всички освен Виктор. Той остава тук.

— Къде заминаваме? — попита Корелто уплашено. Мескро погледна изпитателно лицето на наставника си и после попита:

— Уволниха ли те?

— Млъкни, Мескро! — озъби се Манет. — Да тръгваме. Автобусът чака.

— Но... но... — извика Джерен и запримигва. — Но нали трябва да се подготвим.

— За какво? Нямате никакъв багаж — отвърна грубо Манет. — Хайде. Ти не — обърна се той злобно към Виктор.

— Нрина иска да те види. Веднага.

И така те заминаха без предупреждение. Само Джерен се забави да стисне ръката на Виктор и да му каже довиждане. На Виктор не му се разреши дори да ги последва до техния „автобус“.

Нрина беше в коридора. Направи му знак да я следва. Носеше прозрачна дреха с цветовете на дъгата, която някога би могла да се нарече пенъоар. Той се развяваше, без да скрива факта, че под него тя не носи изобщо нищо, дори препаска. Виктор отмести очи, защото имаше нещо, за което наистина искаше да я попита, а оскъдното ѝ облекло го притесняваше.

— За мен е много интересно, че си роден на старата Земя — каза тя, докато вървяха. — Това е моят дом. Можеш да влезеш.

Той я последва неспокойно. Когато влязоха, тя плесна с ръце и вратата зад тях се затвори. Стаята не беше голяма, но беше украсена с растения и въздухът беше наситен с аромати. Имаше и пулт, разбира се, и меки възглавници. Единствената голяма мебел беше меко, с формата на купа нещо като гъба, обърната наопаки.

Приличаше на легло.

Нрина седна на ръба на купообразното нещо, погледна оценяващо Виктор и каза:

— Искаш ли да ме питаш нещо?

Наистина искаше — имаше много неща, за които искаше да пита, и много други, за които съвсем не искаше да пита. Той се смути.

— Искам... искам да знам нещо, Нрина. Дали моят, хм, моят мозък е сериозно увреден.

— Сериозно? — Тя се замисли за момент. — Не бих казала сериозно. Голяма част от паметта ти се върна, нали? Може би ще се върне още. Увреждането може би няма да е трайно.

— *Може би!*?

Тя вдигна рамене — беше грациозно движение, но изключително тънкото ѝ тяло напомни на Виктор за змия.

— Какво значение има това?

— За мен има голямо значение!

Тя се замисли върху думите му и го загледа внимателно. После се усмихна и каза:

— Но за мене е без значение. — И легна на леглото, продължавайки да му се усмихва, но сега със съвсем друго изражение.

Той установи, че не е безразличен. Ръката му инстинктивно пипна знака на челото му.

— О — каза тя и хвана ръката му. — Всичко е наред. Взех мерки, така че не мога да забременея. Но искам да знам, много искам да знам как хората от старата Земя са правили любов.

[1] Легендарен боец и герой от староанглийската поема „Беовулф“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 21

Вселената ставаше доста стара, а възрастта на Уон-Ту беше почти колкото на Вселената. На това имаше компенсация, защото колкото по-стар ставаше Уон-Ту, толкова повече време му трябваше да остарее още повече.

Това не се дължеше на релативистичния ефект на разширяване и нямаше нищо общо със скоростта на движение. Беше само въпрос на захранване с енергия. Уон-Ту живееше на гладна диета и това го беше направило много *бавен*.

Когато беше на младежка или на средна възраст — или дори доста възрастен, примерно когато достигна възраст неколкостотин милиарда години — Уон-Ту старееше бързо, защото вършеше *всичко* бързо. Уон-Ту беше плазмена личност. Неговият метаболизъм протичаше със скоростта на ядрена реакция; промените в състоянието му ставаха със скоростта на създаване или унищожаване на виртуални частици, възникваха и изчезваха като вакуумни флуктуации.

Така беше някога.

Вече не беше така. Сега Уон-Ту беше почти сляп. Не можеше да отдели енергия за всичките си външни очи — но това нямаше голямо значение, защото какво имаше за гледане в жалката, тъмна, стара Вселена? Той държеше отворено само едно малко „ухо“ за звуци от евентуална комуникация — макар дори „възможна“, той знаеше, че е малко вероятна. С кого можеше да комуникира?

Самото физическо състояние на Уон-Ту беше ужасно. (Колко ужасно е просто изобщо да имаш „физическо“ състояние!) Беше в капан. Почти вграден в твърда маса като човек, заровен в пясък до шия. Вече беше невъзможно да се движи. Това ставаше много трудно и болезнено, и мъчително бавно.

Би могъл да напусне тази звезда. Би могъл да се откъсне от нейния труп и да търси друга. Но нямаше други по-добри от тази, на която беше.

Чудесната, бърза, блестяща фаза на неговото съществуване беше минало, което Уон-Ту почти не си спомняше. (Неговата памет също беше функция на енергията, която отделяше за нея. Голяма част от паметта му беше, така да се каже, затворена в режим на „готовност“ с цел съхраняване на малкото енергия, с която разполагаше.) Видът на енергията за поддържане на този вид живот се беше изчерпал. Той вече не разполагаше с ядрена енергия, нито имаше такава някъде във Вселената, доколкото Уон-Ту можеше да си представи. Всички елементи за ядрен синтез бяха изразходвани.

Звездите бяха умрели.

Всички. И последната. Бяха история; а историята беше преминала през толкова безброй ери, че дори Уон-Ту вече не можеше да отчита времето. Но времето все пак течеше и Вселената беше живяла повече от десет хиляди милиона милиона милиона милиона милиона милиона години.

Това беше число, което дори Уон-Ту не можеше да възприеме. Човек би го написал като единица, следвана от четиридесет нули — 10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000. Той също не би го разбрал, но би могъл да жонглира с числата, за да предаде идеята. Той би могъл например да каже, че ако цялата възраст на Вселената от времето, когато първата човешка раса е започнала да мисли сериозно за това — всичко от Големия взрив до, например, двадесетото столетие на Земята — е било само *една секунда*, тогава в същия мащаб нейната настояща възраст възлиза на нещо като петдесет милиарда милиарда години...

И, разбира се, и това число не би означавало много с изключение на това, че някой би могъл да разбере, че е много много дълго време.

Ако Уон-Ту имаше философски наклонности, би могъл да си каже нещо утешително, като „Поне добре си поскитах през този живот“. Или „Само веднъж се живее, но ако изживееш живота си добре, веднъж е достатъчно“.

Уон-Ту нямаше такива наклонности. И нямаше ни най малко желание да се потопи с радост в дългата тъмна нощ. Щеше да се съпротивлява с всички сили... ако знаеше начин как да го направи... и ако имаше достатъчно сила.

Имаше време, когато Уон-Ту беше захвърлял звезди с цялата си младежка сила — и бе правил звезди от прашни облаци — беше си

направил дори една-две галактики, когато всичките, които се виждаха, бяха започнали да мъждукат и да проявяват признаци на изчезване. Спомняше си поне това, защото му беше доставяло удоволствие да мисли върху чудесните праисторически облаци с размерите на галактики, които беше направил да се разпаднат и да за почнат да се въртят и да трепкат с милиарди раждащи се звезди. Тогава нищо във Вселената не беше по-силно от Уон-Ту — създателя и разрушителя на галактики!

Беше славно време!

Но това време отдавна беше отминало. След десет на четиридесета години повечето неща отдавна бяха отминали.

Какво се беше случило през този период от много, много години?
Отговорът на този въпрос беше прост.

Всичко.

Последната от галактиките се беше оформила и изпарила, и умряла. Последната от новите звезди се беше оформила много преди това, когато огромният газов облак потръпна, щом компресиращата вълна го раздруса и направи така, че да се разбие и да оформи нова звезда. Повече не можеше да има нови звезди. Може би все още имаше тук там рееци се валма прах, но гравитационното привличане не беше достатъчно силно, за да се слоят. Не че нещо се беше случило със самата гравитация. Дължеше се на закона за обратна пропорционалност от квадрата на разстоянието — в края на краищата цялата Вселена все още се разширяваше. Това не можеше да създаде повече материя от енергията, но създаваше повече пространство. Когато Вселената се разширява с всяка секунда, тя се охлажда все повече и повече и така останалата топлина все повече и повече се разсейва. И с това всичко отива все по-далече и по-далече от всичко друго — толкова далече, че става почти невъзможно да се възприемат разстоянията.

Последната от големите ярки звезди много отдавна бе станала супернова; последната от типа Слънце беше станала супергигантска, а след това се бе превърнала в бяло джудже; всички тези разточителни на енергия нехранимайковци много отдавна бяха изгорели. Червените джуджета бяха продължили да съществуват по-дълго. Те бяха най-

малките и най-дълголетни от онези пещи на ядрен синтез, наричани звезди, но и те бяха изчезнали. Последната от тях отдавна беше изгоряла и се бе превърнала в буца желязо, загрявана от единствения останал енергиен източник — бавния разпад на протони.

Разпад на протони! Гордостта на Уон-Ту страдаше от необходимостта да живее от такъв слаб енергиен източник като разпада на протони.

Единственото добро в това беше, че той продължаваше дълго. Когато един протон се разпадне, два горни и един долен кварк се превръщат в позитрон (който се отделя и анихилира първия електрон, на който попадне) и двойка кварк-антикварк (което ще рече мезон). След това мезонът няма значение за никого. Аниhilацията на позитрон-електрон отделя топлина — съвсем *малко* топлина.

И всичко това става много бавно. Ако средната продължителност на протона е — нека вече не си играем с големи числа; нека просто кажем, че е казилион години — това не означава, че Вселената ще престане да съществува в момента на изтичане на този срок. Това е *средно*. Математиците бяха показали, че „полуразпадът“ на протона трябва да бъде около седем десети от казилиона.

Тогава Уон-Ту щеше да е в още по-затруднено състояние, защото половината от протоните щяха да са изчезнали. След още един такъв период щеше да свърши половината от остатъка и след това половината от половината.

Времето на неговия край беше обозримо и Уон-Ту го видя с униние — тогава нямаше да има достатъчно протони в никоя от мъртвите звезди да го поддържа топъл.

Думата „топъл“ е преувеличена. Никой човек не би казал, че тези твърди мъртви буци са много топли; най-високата температура, която може да се постигне от разпадането на протона, е по-малко от десетина градуса над абсолютната нула.

И това беше времето, когато, след като всичко се е случило, няма да се случва *нищо*, защото никъде няма да има достатъчно енергия, за да предизвиква събития.

Няколко градуса над абсолютната нула за Уон-Ту също не беше топло, но му беше останало единствено това. Твърдата материя, към

която някога се отнасяше с презрение — железният труп, останал от последната му звезда беше единственият дом, който можа да намери.

Не беше лесно да се адаптира към такава ужасна среда. Това беше възможно само чрез спиране на по-голяма част от неговите функции и забавяне на всички останали. Сега милисекундите от живота му се точеха като хиляди години.

В едно отношение това беше достатъчно бързо, защото не беше останало много, което Уон-Ту да върши — освен да размишлява върху факта, че за него няма друго бъдеще освен вечността. Той дори не можеше повече да размишлява, защото умът му беше замъглен от лишения. (По-замъглен от ума на човека, почти толкова стар, колкото него — Виктор Сорикейн.) Това също беше добре, защото в моменти на яснота Уон-Ту разбираше, че за него нищо няма да стане по-добро. Единственото, което можеше да се случи, би било сгурията, на която живееше, да продължи все повече да изстива, докато не останеше никаква енергия да поддържа живота му.

И ужасното беше, че тя щеше да продължи да изстива *вечно...* или почти *вечно...* толкова дълго, че преди последният протон да се свърши и накрая той да умре, дори сегашната му възраст щеше да изглежда само един миг.

Нищо освен чудо не можеше да промени неговата безнадеждна съдба.

Уон-Ту не вярваше в чудеса.

Чудото трябваше да дойде *отнякъде*, а Уон-Ту не можеше да види никакво място в треперещата, умираща Вселена, където би могло да се роди чудо. Разбира се, той отдавна беше забравил дюзината звезди, изхвърлени от онази древна галактика с такава голяма скорост, защото онази малка система почти беше спряла.

ГЛАВА 22

Ако не бяха случайните, слаби проблясъци на паметта, които понякога прорязваха мъглата в мозъка на Виктор — спомени за Реза, които идваха и си отиваха, болезнени, докато съществуваха; спомени за децата, отдавна превърнали се в прах, които оставяха мрачно чувство на безнадеждна загуба — ако не бяха тези неща, Виктор лесно би могъл да счита това трето действие от живота си почти за най-добро.

Разбира се, то беше с отенък на унижение. Виктор никога не си беше представял, че основната му кариера ще бъде сексуално обслужване на мършава двуметрова жена с огромни очи. И все пак това си имаше своята компенсация. Като признат любовник на Нрина Виктор стана привилегирована личност.

Разбира се, той не беше „съпруг“. Единствените „права“, които имаше над Нрина, бяха да споделя леглото ѝ — и понякога нейната компания — когато тя не работеше и не вършеше нещо друго, което не искаше да споделя с него. Основната работа, за която беше размразен — да е донор на сперма за нейната колекция от полезен генетичен материал, вече не съществуваше за него. Нрина обясни, че имала всички образци, от които се нуждаела за бъдещата си работа като генен инженер. Сега тя имаше по-добро упражнение за тази конкретна функция. Неговата единствена отговорност беше да ѝ доставя удоволствие. Той беше...

Не обичаше да си го мисли, но имаше една стара и нелицеприятна дума за това, което представляваше. *Сутеньор*. Мъжка проститутка.

Когато Манет му каза намусено, че Нрина е наредила Виктор да заеме неговата служба, той си беше помислил, че това означава упражняване на надзор върху следващата партида размразени донори на сперма. Но когато колебливо я попита кога ще размразяват нови трупове, Нрина го погледна изненадано и каза:

— О, не сега. — И поглади нежно рамото му. — Първо двамата с Декадак трябва да направим ДНК-проверка, за да видим кои от тях заслужават да се размразят, не разбираш ли? А и имаме да вършим много друга работа. Важна работа. Да изпълним поръчки, чиито крайни срокове трябва да спазим. Ще минат най-малко седмици, може би цял сезон преди да станем готови да приемем още материал. Но сега... гладен ли си? Не? Тогава защо не си легнем? — И Виктор разбра, че наистина ще изпълнява някогашната основна работа на Манет.

Животът на Нрина обаче не беше негов. Всъщност дори нейният дом не беше негов: Виктор беше изненадан като разбра (и, след като размисли, не много доволен), че стаята, в която тя го беше завела най-напред, е само някаква гостна. Собственият дом на Нрина беше много по-голям и много по-красив. В него имаше една голяма стая с „прозрачен“ таван — е, не винаги прозрачен, защото когато пожелаеше, Нрина го затваряше и тогава той ставаше само част от преместваща се картина — мъглявина, светещи, многоцветни пастелни облаци. (Той *наистина* беше прозрачен, тъй като бе само някакъв огромен телевизионен екран, който показваше космоса.) В центъра на стаята една мъглява сфера, голяма колкото човешка глава, излъчваше млечна пастелна светлина, макар по-голямата част от осветлението да идваше от нежно светещите стени. (Тук, изглежда, не обичаха крещящото осветление.)

Имаше и друга стая, доста малка, но достатъчно голяма за техните нужди. Там беше собственото ѝ легло. На Виктор то изглеждаше ужасно паянтово — беше на конзола на стената и не му изглеждаше направено да издържа много енергична дейност. (Откри, че греша за последното. Ниската гравитация на жизнената среда помагаше.) Кухня нямаше. Имаше стая с бюфет, който беше нещо като фризер, и друг, приличащ на микровълнова фурна. (Това беше всичко, от което имаше нужда. Виктор откри, че тези хора нито пържат, нито пекат нещо — поне не големи парчета мъртва животинска плът.) През повечето време Виктор се хранеше там сам — Нрина също идваше понякога, макар доста често да беше някъде другаде — с кого, Виктор така и не научи. Това не представляваше никакъв практически проблем. Винаги имаше достатъчно храна. След като се научи как да борави с нагревателния уред, Виктор винаги намираще яхнии и

овесена каша, и супи, и готови гозби в хладилника, и всякакви плодове — винаги пресни и идеални, макар някои от тях да му бяха напълно непознати, а други напълно неприемливи за неговия вкус. Чудеше се кой ли ги доставя. Сигурно не Нрина.

Беше без работа. „Не *истински* без работа“ — каза си той. Всъщност беше много зает да опознава този нов живот, който му беше даден. Той имаше свобода да ходи навсякъде, където иска. Използваше тази свобода, освен когато кракът не го болеше прекалено много. Това не се случваше често, но имаше дни, когато болката беше силна през целия ден. А ако не го болеше, го сърбеше; понякога сърбеше като при силно слънчево изгаряне, друг път болеше като попарен с вряла вода.

Но и тези дни не бяха напълно пропаднали, защото той ги използваше, за да учи. Все пак, когато кракът не го болеше много, предпочиташе да се разхожда.

Не можеше да види много от жизнената среда, защото всичко беше *вътре*. Нямахме големи открити пространства. Разбира се, нямаше и никакво небе, а само тавани. Странно, голяма част от мястото беше *изкривено*. Най-дългите коридори бяха прави като лазерен лъч, но онези под прав ъгъл спрямо тях бяха забележимо извити нагоре.

Мястото беше като извита версия на — е, примерно на Хоумпорт. На който и да било град от неговата Земя, само че този беше извит и съединен като някаква тръба. Всичко, което Виктор виждаше, беше във външната обвивка на тази тръба. Затова напречните коридори бяха винаги извити. Откри, че ако върви все по един от тях — всъщност не трябваше да върви много, най-много двадесет минути — ще стигне точно на мястото, откъдето е тръгнал.

Какво имаше в средата? „Машини — беше му казала Нрина, когато я бе попитал. Лежаха на конзолно закрепеното легло, и двамата доста заморени, и похапваха малки сладки сливи. — Най-различни машини. В сърцевината на жизнената среда са пречиствателите на въздух — филтрират го и го обогатяват с кислород — и температурните регулатори, и електрогенераторите, и комуникационната апаратура, и файловете с машинни данни — накратко, всичко необходимо за поддържане на жизнената среда.“ Тя се прозина, пусна една костилка от слива на пода и се намести по-удобно до него.

Но Виктор беше буден. За него всичко беше чудно. Технологически чудно, разбира се, но също чудно да мисли за изгладнелите, бедни преселници от стария Нюманхоум, построили всички тези неща — достатъчни да приютят триста милиона души!

— Не са построили всичко веднага — каза Нрина и протегна дългите си тънки крака (вече „тънки“ според Виктор, не „мършави“) и пак се прозина. — След като започнали, било съвсем лесно. Имало много астероиди за материал, а Нергал отдавал много топлина, стига да си близо до него. Разбира се, сега, когато слънцето започна отново да грее, вече не е необходимо да сме близо до Нергал... но защо да си правим труда да се местим?

— Е, на някоя планета — започна Виктор. — Нюманхоум например. Казват, че сега там е топло...

— Планети! — изсмя се тя. — Планетите са неприятни. Естествено сега, когато Нюманхоум е доста добре размразен, хората могат да *оцелеят*, но кой би искал да живее там?

„Аз“ — помисли си Виктор, но не беше сигурен, че наистина го иска, затова каза само:

— Може би има някои.

— Някои глупци наистина може би биха искали да живеят там — съгласи се Нрина. — Има няколко особняци, на които, изглежда, им доставя удоволствие да се ровят в стари документи и, разбира се, ние се нуждаем от хора да търсят из фризерите и да намират останали организми, които могат да ни осигурят полезна ДНК. Но аз не наричам това живеене. — И продължи да обяснява защо това не е живот, който би приела да води. *Гравитацията!* Ах, на Нюманхоум те трябвало да се движат с инвалидни колички, въпреки че посещавали фитнес-зали и се подлагали на лечение за усвояване на калций, който да им позволява да я преодоляват. (Оказа се, че Декадак е развил невероятните си мускули тъкмо по този начин.) Такава голяма гравитация нямало да е добра за никого. Да не говорим за *неудобствата*. Не, това не било начин на живот, който можела да понесе.

А след това погали бедрото му и каза:

— Стой така. — И се наведе и натисна крака му. — Добре ли е? Той надигна глава и погледна розовата обвивка.

— Май да. Почти забравих за него. — Но усети миризмата. Превръзката беше поръозна, за да може раната да диша, докато

заздравява, и миризмата проникваше през нея.

На Нрина, изглежда, тя не ѝ правеше впечатление.

— По-добре да го прегледам още веднъж — реши тя. А после каза: — О, не, имам среща с Котлени. Декадак ще го направи. Иди при него и му кажи да те прегледа.

Когато Виктор отиде в кабинета за преглед, Декадак вече го чакаше. Изражението му беше враждебно.

Не беше по-лошо, отколкото очакваше. Декадак не беше дружелюбен. Първата им среща беше когато Декадак татуира предупреждение за фертилност на челото на Виктор; е, това беше болезнено и вероятно нищо не можеше да се направи. Но и след това, когато вземаха проби за ДНК от замразените заедно с отстранения Манет, Декадак демонстрираше презрение към човека от старата Земя.

— Ох! — изохка Виктор, когато Декадак издърпа превръзката от крака му. (Това може би не беше нарочно. Но пък Нрина беше свалила превръзката съвсем безболезнено.) После, когато вонята от раната достигна до ноздрите му, Декадак изръмжа и демонстративно включи стайния вентилатор на по-високи обороти. (Е, наистина вонеше. Но чак пък толкова? В края на краищата Нрина, изглежда, не намираше миризмата за непоносима.)

По време на двеминутния преглед Декадак му причини болка осем пъти (Виктор ги броеше). Дори използваният от него почистващ спрей за покриване на новата розова плът щипеше (за разлика от използвания от Нрина). Когато всичко свърши и кракът беше отново бинтован, Декадак каза:

— Заздравява. Хайде, махай се.

Виктор излезе. Кракът почти не го болеше. Докато вървеше по коридора, се мъчеше да си обясни враждебността на Декадак. Ви могло, разбира се, просто да си е такъв. Декадак може би си имаше свои собствени интереси и считаше този силен, оцелял от праисторическата ера Виктор Сорикийн за неудобен.

Но имаше и друга възможност, която Виктор смяташе за вероятна. Дали Декадак не беше не само помощник на Нрина, ами и неин любовник? По-вероятно бивш любовник — който ревнува. „Напълно възможно“ — мислеше Виктор. Това дори му достави

известно чувство на задоволство, защото в генетическите предразсъдъци на Виктор имаше достатъчно груба праисторическа похотливост, за да се радва на победата над един мъж в борбата за жена.

Вървеше, без да обръща голямо внимание къде отива. От време на време минаваше покрай други хора. Някои беше срещал, дори беше говорил с тях; вече беше започнал да кима на някои от съседите на Нрина и след като беше свикнал с дългите им тънки фигури, бе започнал да различава индивидуалните особености.

Отначало всички му изглеждаха еднакви като членове на някой гладувал баскетболен отбор. После започна да ги различава. Някои бяха по-тъмни от другите. Цветът ни косата варираше от блед и фин, почти прозрачен, до груби, черни като въглен нишки вълнена прежда. Лицата и на мъжете, и на жените бяха окосмени, макар при жените да имаше само тесни бакенбарди. Малцина правеха впечатление на направо грозни: остри носове, изкривени като човки, или малки като копчета; твърде големи зъби — резците на една жена бяха пред долната устна. (Тя, изглежда, имаше по-голямо желание за приятелство от останалите Виктор обаче не я обнадежди.)

На Нюманхоум, най-малкото на изобилния, богат Нюманхоум от неговата младост, Виктор би се чудил защо тези хора не са използвали ортодонтия^[1] или пластична хирургия. Тук се чудеше още повече, защото тези черти на лицата бяха създадени *нарочно*. Някои родители се бяха обърнали към генни инженери като Нрина и бяха избрали тези полегати бради и увиснали уши за децата си.

Докато се разхождаше лениво и безцелно, Виктор видя жената с вампирските зъби да идва към него.

Беше по-висока дори от Нрина и — по същия безплътен начин като нея — почти толкова хубава. (Ако не се вземаха под внимание зъбите ѝ, разбира се.) Жената показва ясно, че странният мускулест примитив от фризаториума е по някакъв начин доста интересен — макар че гледаше със съжаление татуировката на челото му. Но Виктор само ѝ кимна. Не че неговата фертилност създаваше неудобства. Щом Нрина разполагаше с някакво противозачатъчно средство, тази жена вероятно също би могла да си го набави, но това беше друг проблем.

Мъжете държанки — Виктор беше почти сигурен в това — трябваше да са верни на издържащите ги жени.

Вече беше доста далеч от жилището на Нрина, в район, до който, доколкото си спомняше, беше стигал и преди. Коридорът пред него неочаквано се разшири до открито пространство и той видя малко езерце и около него лехи с растителност.

Фермата.

Нрина му беше казала, че в жизнената среда има ферма, но не я беше виждал. Беше наистина много приятно. Не приличаше на никоя от фермите в древния Нюманхоум, защото по някакъв странен начин всичко беше извито — дори езерцето, поради факта, че „небето“ беше почти на една ръка разстояние, беше и над главата му. Но имаше растения. Той позна някои от тях от личното шкафче на Нрина и беше щастлив, че може да откъсне — домат? Във всеки случай нещо, което имаше вкуса на домат, макар че беше тъмновиолетово.

Мина му през ума, че тези растения може би са на някого.

Огледа се. Не се виждаше никой. Изяде домата, после отхапа малко от стеблото и хвърли останалото на земята. Това също беше любопитно, защото земята всъщност не беше земя. Това не беше изорана от някого градина — доматите растяха върху дълги редове, които изглеждаха по-светли и по-гъбести от всяка почва, която Виктор беше виждал, и между редовете имаше безупречно изметени пътеки.

Някой поддържаше тази ферма изключително чиста.

А после Виктор видя един от тези „някои“.

Всъщност не го видя целия. Езерцето и земята около него бяха извити нагоре и почти се скриваха в тавана. (Толкова странно! Да се чудиш защо водата не се излива.) Виктор видя само нечии крака в тъмни космати ботуши и нечии ръце да потапят кофа в езерцето.

Повърхността на езерцето в тази точка започна да изригва в малки струйки и фонтани. Там се хранеше риба. Доволен от откритието, Виктор тръгна натам.

Хранещият рибата беше по-бърз от него. Когато стигна до мястото, откъдето можеше да види целия край на фермата, там нямаше никого. Но плисканията, които беше видял, бяха определено от риба. И рибите все още плуваха и изскачаха да хванат плуващи по повърхността трошички храна.

„Би било чудесно — помисли си Виктор — аз да храня рибата.“ После, успокоен след разходката, се върна в дома на Нрина и се захвана с пулта за обучение.

Тя закъсня, но той нямаше нищо против. Почти не се налагаше виртуалният ръководител от пулта да коригира граматиката му, но беше там, готов да помогне винаги, когато Виктор закъса. Това не се случваше често. С повишаването на знанията си Виктор стана по-уверен. Освен факта, че виртуалният ръководител го учеше на неща, които искаше да знае, заниманията с пулта бяха удоволствие — приличаха на огромна, сложна видеоигра с истински награди при победа.

Беше извън компетенцията на неговия ръководител да получи достъп до космологическите данни, които наистина искаше. Достъпът до обикновена астрономия обаче беше достатъчно лесен. С помощта на пулта Виктор разгледа всички звезди, които бяха съпровождали тяхното собствено слънце през космоса; навремето им бяха дали имена, но ги беше забравил. После разгледа една по една планетите и тогава му провървя.

С помощта на ръководителя Виктор изслуша лекция е диапозитиви и кинофилми за пътешествие до загадъчната планета Небо. Някой беше извършил полет над планетата на малка височина за събиране на информация и бе изпратил роботизирана совалка. Совалката не кацнала — просто се плъзнала в атмосферата на Небо, правейки снимки на големите метални обекти, които Виктор беше видял от космоса. Изглежда, нейните оператори се бяха интересували от два конкретни района. В единия имаше подаващ се край на смачкан метал — Виктор си помисли, че може да е останал от совалката на „Арк“; наблизо до него нямаше нищо интересно. Другият беше в много лошо състояние. Сградите, изглежда, бяха взривени от някаква мощна експлозия; но какво представляваха не беше ясно.

Виктор спря за момент и се ослуша. После извика:

— Нрина? — Стори му се, че е чул шум в другата стая, но шумът не се повтори и той се върна към пулта.

Изключи картината, зададе команда „Жизнени среди“ и наставникът му му представи данни, които показваха, че около намусения, издут Нергал обикалят повече от осемстотин жизнени среди. След тях се явиха естествените луни, колонизирани от човешки същества: най-важните бяха Мария, Йосиф, Мохамед и Гаутама.

(Изпита неочаквано вълнение, почти като носталгия: някои от религиозните различия на замръзналия Нюманхоум съществуваха дори тук!)

После пак включи на образ да разгледа отново другите планети. На повечето от тях не се беше променило нищо. Ищар все още си беше Ищар, Мардук — Мардук, газовите гиганти с нищо не бяха станали по-привлекателни, — а Нини, разбира се, все още беше твърде малка и твърде далеч от главната си звезда, за да представлява интерес за някого. Погледна бегло повърхността на румения Нергал (нищо интересно за гледане освен бури от свръхнагрети газове), после се обърна към планетата, която беше най-интересна за него: старата, почти изоставена Нюманхоум.

Дъхът му спря.

Нюманхоум се беше променила. Беше се възродила — вълнуващи се морета, тучни ливади и млади гори. Ледът се беше махнал, но това не беше Нюманхоум, където беше живял. Беше *страховита*. По време на ледниковия период всичката вода на планетата се беше превърнала в лед, покриващ континентите. С неговото разтопяване се бяха образували огромни езера, заприщени от ледени бентове. А когато бентовете се бяха скъсали, потоците вода бяха изчистили неплодородните вулканични области по пътя си към морето.

Не бяха останали никакви следи, по които да намери доковете за корабите, плуващи по океана. Вярно, по хълмовете, където мислеше, че може да се е намирал Хоумпорт — опитваше се да превърне координатната система на пулта в познатите му навигационни стойности, — имаше групи здания. Но той не можеше да каже дали са от стария град.

Този път определено чу звук и можеше да каже, че идва от кухнята.

— Кой е? — извика Виктор. Чу вратата на фризера да се затваря, но не последва никакъв отговор. Озадачен, Виктор отиде до килера с храна.

Някой излизаше през другата врата — бързо, сякаш не иска да го видят. Виктор стоеше и мигаше. Фруктиерите бяха пълни с пресни плодове. Купът използвани чинии беше изчезнал.

„Така значи се върши домакинската работа тук — помисли си той смаяно. — Но колко странно, че се върши от някой толкова тантурест и с кожено палто!“

Нрина се върна след половин час и той я посрещна е въпрос.

— Да, разбира се — каза тя изненадана, че я пита. — Естествено, че трябва да има някой, който да върши тази работа. Кой иначе ще я върши? Видял си гили^[2].

— Гили? — повтори Виктор и примигна, като свърза звука на думата с онова, което беше зърнал. — Да не искаш да кажеш *горили*?

— Наричат се „гили“, Виктор — каза Нрина. — Не знам какво е „горила“. Те са свързани с хората, но не са много интелигентни — обикновено. Разбира се, ние ги модифицирахме, за да бъдат малко по-умни... и по-малко агресивни и силни. Въпреки това не могат да говорят.

— Вие сте ги *модифицирали*? — повтори той.

— От генетичен материал, който намерихме във фризерите, да. Защо не? Да не мислиш, че правя само човешки същества?

— Не знам какво правиш — отвърна той огорчено. Сигурно дори Нрина усети това, защото за момент го погледна сериозно. После се засмя.

— Е, защо да не ти покажа? Искаш ли да видиш как работят?

Нрина оформяше едно същество. Виктор започна да разбира, че тази жена е важна личност, звезда, известна из цялата жизнена среда. Тя беше забележителна дори сред малкия брой високо уважавани хора, които проектираха жива архитектура. В техните лаборатории бяха създадени прислужниците гили. Също и животните за храна, и растенията; както и прекрасните и чудно миришещи цветя, които украсяваха пространствата, сред които живееха. Макар че основната им задача беше да правят бебета по поръчка, тя и нейният помощник Декадак можеха да правят почти всичко.

Декадак не беше доволен от това посещение. Настоя Виктор да облече мантия, а след това да сложи и шапка.

— Кой знае какви паразити може да има в тази отвратителна козина на главата му — каза Декадак. Той самият беше почти плешив.

— Е, може би същите като в моята коса — каза Нрина и се засмя. Декадак се изчерви.

Въпреки това Виктор сложи шапка.

Накрая Декадак прецени, че Виктор отговаря на санитарните изисквания, обърна се и започна работа. Посредством клавиатурата на пулта представи голяма картина на стенния екран. Беше триизмерно изображение на млада жена. Приличаше на Нрина, но беше брюнетка, докато Нрина беше блондинка и очите ѝ бяха разположени по-близко.

— Коя е тази? — попита Виктор.

— Не трябва да говориш, докато работим — смъмри го Декадак. — Една жена. Още не е родена. Родителите ѝ искат да изглежда така и такава ще я направим. Не задавай повече въпроси, докато не свършим.

Виктор разглеждаше образа на детето, което не само че не беше още родено, но дори не беше заченато, докато Нрина и Декадак подбираха ДНК-структурите, които да дадат желаната височина и цвят на очите, форма на пръстите и извивка на стъпалото. Тази част от процеса не му беше интересна просто защото той не можеше да следи какво става. Под холографския образ имаше дисплей с променящи се символи и числа — спецификации, предположи Виктор, макар че не можеше да ги разчете. Несъмнено те работеха не само върху външния вид, но и върху нервните структури и характера — е, нали тези хора бяха решили какви качества да има тяхното дете.

Но каквото и да беше желанието им, Нрина можеше да го осъществи. За нея не беше проблем да подготви генетично копие, което да отговаря на поръчката, а останалото беше въпрос на рязане, заглаждане и съгласуване.

Нещата, които правеха, не бяха просто въпрос на външен вид. Дори не бяха *главно* външен вид. Най-важното, което те създаваха в новото бебе, беше здравето.

Имаше различни видове наследствени черти, които трябваше да бъдат премахнати или просто променени. Ефектът беше невероятен. Момчетата, които излизаха от лабораторията на Нрина, никога нямаше да изгубят своята мъжественост или да развият доброкачествен простатит, наричан „болест на старите мъже“. Момичетата, колкото и

дълго да живееш, никога няма да получат „изкривяване на гръбначния стълб“ или остеопороза. Лошите гени се коригираха.

Разбира се, най-лесно се коригираха ендогенните заболявания. Те бяха три основни вида. Първият вид беше, когато проблемът се създава от лош ген от единия от родителите; рецесивният (или хомозиготен^[3]) вид не създаваше никакъв проблем, ако не идваше и от двамата родители; и Х-свързаните рецесиви, които засягаха само мъжете. Единственото, което Нрина трябваше да прави при тези случаи, беше малка корекция. Ако имаше нещо погрешно с А, В и С гените, Нрина го оправяше — и намаляваше риска от бъдещо коронарно заболяване. Ако ставаше въпрос за дефектен хипоксантигуанин фосфорибосилтрансферас ген, той се заместваше с добър и детето нямаше да страда от редица болести. Ръчно изработените деца на Нрина бяха неуязвими за много наследствени болести на човешкото тяло. Никое дете, родено в тази лаборатория, нямаше да страда от хронична анемия, на следствен висок холестерол, хемофилия^[4] и много други заболявания. Техните артерии изхвърляха холестерола. Храносмилателният им тракт нямаше апендикс; в гърлата им нямаше сливици.

Поради тази причина Нрина разбираше много малко от хирургия. В някои отношения нейните познания по медицина бяха с векове изостанали от медицината на Земята. Лечението на разранения крак на Виктор беше почти единственото, което можеха. Никой в света на Нрина не беше способен да изреже бял дроб или да направи изкуствен анус. Никой никога не бе имал нужда от такова нещо. О, те умираха — рано или късно. Но обикновено късно и обикновено защото просто се износваха; и почти винаги защото знаеха, че смъртта ги чака и не искаха да живеят, докато станат немощни.

Когато свършиха с работата за деня, Виктор попита:

— Можете ли да им направите всичко, което пожелаете? Искам да кажа бихте ли могли да дадете на бебето шест пръстчета? Или две главички?

Декадак му хвърли убийствен поглед.

— Благодаря — каза той — задето ни напомни колко си примитивен. Разбира се, че можем, но никога не бихме го направили. Кой би искал такова нещо?

Дори Нрина въздъхна и каза:

— Понякога си много странен, Вик.

Когато Нрина каза, че умът на Виктор бил толкова здрав, колкото вероятно можел да стане („Ти няма да си спомниш всичко и ще ти се струва, че си спомняш неща, които никога не са ставали... но мисля, че само малко.“), той се замисли сериозно за бъдещето си.

Големият въпрос, разбира се, беше какво бъдеще имаше той тук?

Разумът му го убеждаваше, че самият факт, че изобщо има някакво бъдеще, е чудесен. Това малко утешаваше. Не че се нуждаеше от утешение, защото правенето на любов с Нрина успокояваше всички болки на душата. Понякога коварната му памет му подхвърляше неочаквано по някой образ и той си спомняше за изгубената Реза с някаква меланхолична болка, която не можеше да премахне нищо. Това не продължаваше дълго, а междувременно Нрина беше до него. Беше усърдна и изобретателна в леглото, а когато не правеха любов, беше — е, обикновено — нежна, мила и дружелюбна.

Вярно, Нрина просто не се *интересуваше* от някои неща, които бяха от значение за Виктор. Загадката за онова, което се беше случило с Вселената, например. Разбира се, посочваше тя, някъде в образователните файлове трябвало да има много информация за всичко, стига Виктор да искал да я ползва. Можел дори да използва нейния собствен пулт, добавяше Нрина — разбира се, когато не го използвала тя. Когато Виктор се оплакваше, че неговия ръководител е неспособен да включи наистина интересен материал, Нрина дори отделяше време да го инструктира как по-пълно да използва възможностите на пулта.

Пултът наистина беше пулт — някакъв вид пулт. Приличаше на старомодна чертожна маса. Беше широк и плосък, разположен под ъгъл с наклонящ се стол пред него и някаква клавиатура в долния ляв ъгъл. Символите на клавишите не говореха нищо на Виктор, но Нрина, наведена внимателно над рамото му и ухаеща на необикновения си парфюм и на собственото си тяло, му показва как да работи.

— Можеш ли поне да четеш буквите? — попита тя.

— Не. Е, малко — каза той и се взря. — Поне някои. — Писменият език не се беше променил много, но беше станал фонетичен и азбуката имаше единадесет нови букви. Нрина бързо

написа „космология“. След това накара Виктор да го каже буква по буква.

На екрана не се появи нищо.

— Странно — каза тя. — Може би ги произнасяш неправилно. — Но макар че опитаха половин дузина различни начини на произнасяне, пултът упорито отказваше да ги разпознае. Не помогнаха нито „разширение на времето“ или „релятивистични ефекти“, нито дори „квантова механика“.

— Жалко — въздъхна Нрина. — Сигурно нещо грешим.

— Благодаря — каза навъсено Виктор.

— О, не се вкисвай — опита се да го успокои тя. После се развесели. — Има други неща, които можеш да правиш. Опитал ли си някога да се обадиш на някого? На някоя личност, имам предвид? Налага ми се да повикам Пели. Тъкмо ще ти покажа как се прави.

— Искаш да кажеш като по телефон?

— Какво е телефон? Няма значение, ще ти покажа. — Тя се наведе над клавиатурата и написа името. Когато Виктор отвори уста да пита, Нрина бързо обясни: — Това е личният ми указател... има и един общ, ще ти покажа как да го използваш. Аз го използвам само когато ми се налага. Една минутка, ето го.

Пултът избледня и стана прозрачен; в черното пространство на стената зад него се оформи широко като тиква усмихнато лице.

— Пели? — каза Нрина. — Да, разбира се, аз съм, Нрина. Това е моят приятел Виктор... виждал си го, разбира се.

— Разбира се, но тогава той беше замразен — усмихна се тиквата. — Здравей, Вик.

— Здравей — отвърна Виктор, тъй като, изглежда, се очакваше да отговори на поздрава.

— Твоите гили са готови — каза тя на мъжа. — Двама от донорите искат да се върнат. Кога заминаваш?

— След шест дни — отговори мъжът. — Колко са гилите?

— Двадесет и двама, четиринадесет от тях жени. Надявам се да те видя преди да заминеш.

— Аз също. Беше ми приятно да те срещна... искам да кажа жив, Вик — каза Пели и изчезна.

— Видя ли как става? По този начин можеш да извикаш всекиго. Всеки от нашата орбита, във всеки случай... по-трудно е, когато са в

космоса или на Нюманхоум. Тогава трябва да получиш разрешение да ползваш линия, нали разбираш.

Но Виктор нямаше на кого да се обади.

— Какво имаше предвид Пели, когато каза, че ме е видял замразен? — попита той.

— Пели си е такъв — обясни тя. — Той пилотира космически кораби. Докара и теб, и другите от Нюманхоум. — После възкликна, сякаш си бе спомнила нещо: — О, да. Бил е и на Небо. Ако те интересува нещо, можеш да го попиташ, ако го видим.

След обясненията, дадени му от Нрина, Виктор започна да работи с указателя самичък. Пултът му даваше не само „телефонни номера“. Той му разказа за Пели: капитан на космически кораб; постоянно местожителство луна Гаутама, по-голямата част от времето си прекарва някъде между обикалящите по орбита жизнени среди и други планети от системата.

Виктор отново разгледа снимките на Небо. Когато се мърна, Нрина се изненада, като го видя все още наведен над пулта.

— Още ли работиш? Но аз съм уморена. Искам да си почина. — И погледна към леглото.

— Има още много неща, които искам да знам, Нрина отвърна упорито той. — За Пели например. Защо е толкова дебел?

— Така той може да обикаля из Нюманхоум, разбира се — обясни Нрина. — Трябва да се храни повече, да направи мускули...

— Стероиди?

Нрина го погледна доволно.

— Нещо подобно, да. И калций за костите, за да не се чупят, и много други неща. Видя ли как изглежда Декадак? А е бил на Нюманхоум само два пъти да събира образци... — Тя като че ли се смути. — Искам да кажа да ми докарава хора.

— Като мен?

— Да, като теб. Във всеки случай Пели ходи непрекъснато там. Това го прави да изглежда *дебел*, разбира се, поради което аз никога не бих... О, не исках да кажа това. В края на краищата ти си *роден* такъв.

Той остави последното без внимание.

— Пели наистина ли е кацал на Небо?

— Искаш да кажеш лично? Разбира се, че не. Никой не го е правил от много години.

— Но там са *кацали* хора?

Нрина въздъхна.

— Да. Няколко пъти.

— Вече не кацат ли?

— Разбира се че не кацат. Какъв смисъл има? Там наистина има въздух, но той е мръсен; топлината е ужасна. И гравитацията затруднява ходенето... е, не теб, не, но всяка нормална личност. Тя е много по-голяма от тази на луната. Лошо е почти толкова, колкото на Нюманхоум, но на Нюманхоум поне климатът е добър.

— Но на Небо може да има хора! Някои от моите приятели се приземиха там...

— Да. И не са се върнали. Знам. Ти ми каза — отвърна Нрина. — Това не е ли достатъчна причина да не отиваме там?

— Но някой е направил онези машини. Не хора, не.

— Там няма никой. Ние проверихме. Само стари машини.

— А машините изследвани ли са научно?

Тя се намръщи.

— Не знам какво разбираш под „научно“. Някои хора се интересуваха от тях, да. Дори донесоха някои неща за проучване... Пели веднъж ми показа парче метал...

Виктор пое дълбоко дъх.

— Мога ли да видя тези неща? В музей ли са?

Нрина само се изсмя, когато той се опита от избледнелите си спомени за Музея за изобразително изкуство в Лос Анжелис и Ла Бреа^[5] да ѝ обясни какво значи музей.

— Да съхраняват тези мръсни вехтории? Но защо? Никой не трябва да пази боклуци. Ще се задушим от собствените си непотребни вещи! Е, сигурна съм, че навремето са ги изследвали. Не се съмнявам, че някъде има доклади от анализи и вероятно снимки... можеш да използваш пулта, за да видиш как изглеждат, а и мисля, че някои като Пели от любопитство може би пазят малки късчета от тях. Но ние определено нямаме място, където да съхраняваме такива неща, а освен това...

Тя неочаквано го погледна строго, като че ли едновременно изплашена и ядосана.

— Освен това — продължи тя — тези ужасни метални неща са *опасни*. Затова вече никой не каца на Небо. Там са загинали хора!

След това отиде с неохота до пулта и му показва какво се беше случило преди повече от едно столетие.

Един кораб каца на Небо. От него излизат хора, гротескни в метализираните си костюми за защита от топлината и шлемовете, които им осигуряват въздух за дишане; те приближават до една бледовиолетова пирамида, полузарита в преместващите се пясъци. Опитват се да влязат в...

И пирамидата експлодира.

От нея не остава изобщо нищо — тя просто се изпарява. Не остава нищо и от хората. Само няколко парчета от съседни обекти хвъркват във въздуха и се разпиляват по пясъците...

Когато вдигна глава, Виктор видя, че Нрина е отместила очи от екрана.

— Изключи го — каза тя. — Онези хора са били *убити*.

Той се подчини.

— Така е по-добре — каза тя тихо и се облегна на рамото му.

Той не се възпротиви. Нито я поощри.

— Добре, видях какво е станало, но това не ми говори нищо. Какви са онези машини?

— Никой не знае — отговори тя. — И това не е интересно.

— За мен е интересно! Искам да знам за какво са били там... кой ги е построил... как са работели. Какъв е целият онзи боклук също е много интересно, разбира се, но ще мога ли някога да разбера „защо“?

— Защо какво, Виктор? — попита любезно тя, галейки наболата брада по бузата му. — Не искаш ли да си пуснеш брада? Повечето мъже го правят, ако могат.

— Не, не искам да си пусна брада. И моля, не измествай въпроса. Искам да кажа, че искам да знам защо са се случили тези неща... теоретическо обяснение за нещата, които се виждат.

— Не мисля, че тези думи означават нещо — каза тя и си намръщи. — Естествено аз разбирам думата „теория“. Това е основата на генетиката, правилата, които ни казват какво да очакваме, когато например свалим определен нуклеотид^[6] от гена и го заменим с друг.

— Да, точно така! Точно това имах предвид. Онова, което търся, е от теорията на астрономията.

Нрина поклати глава.

— Никога не съм чувала за теория на астрономията, Виктор.

Когато Виктор се върна от поредното си скитане, Нрина го чакаше.

— Искам да ти покажа нещо — каза тя загадъчно. — Ела в стаята ми.

И наистина го изненада. Отвори една секция в стената. В нея имаше нещо приличащо на малка клетка, в която нещо мърдаше. Нрина бръкна в клетката и го извади беше мъничко и меко.

— Кажи ми — попита тя Виктор. — Виждал ли си някога такова нещо?

— Разбира се, че съм виждал! — Той взе от нея косматото малко животинче. — Това е котенце!

— Точно така — потвърди тя доволно, докато го гледаше как го гали. — Обича да го галят, нали?

— Повечето котки обичат. Откъде го взе? Мислех, че са изчезнали.

— Разбира се, че бяха изчезнали — отвърна Нрина доволно, сякаш оценявайки постижението си. — Аз го направих. Пели ми донесе образци на замразена котешка сперма. — Тя погали котето с пръст. Виктор не можа да чуе нищо, но усети под дланта си тихото слабо мъркане. — Винаги е трудно — каза тя, — когато нямаш женски генетичен материал за някой нов вид. О, достатъчно лесно е да се направи изкуствено яйце, но когато животното е нещо, което никога не си виждал, се чудиш дали си го направил точно както трябва.

Виктор погали отново котенцето и ѝ го подаде.

— Това е най-хубавото коте, което съм виждал.

Тя се усмихна.

— Ще го дам на едно момченце. — После внимателно сложи котето в клетката и затвори вратичката.

Виктор поклати глава учудено.

— Знам, че проектираш деца. Знам, че създаваш интелигентни горили...

— Гили, Вик.

— Добре, интелигентни гили за прислужници. Но не знаех, че можеш да правиш почти всичко, което искаш.

Нрина се замисли за момент, после каза:

— О, не всичко. Някои неща са невъзможни... или бих могла да ги направя, но няма да оцелеят. Но това е най-интересната част от моята работа, разбираш ли. Точно затова ходят на Нюманхоум. Във фризерите на Нюманхоум има цяла биота^[7]. Ние не знаем и половината от онова, което има там. Дори когато има етикет, не можем да сме сигурни какво има вътре, защото са били доста небрежни в архивите. Така че когато имам възможност, аз съпоставям спермата и яйцеклетката... когато мога... или намирам генетичен материал, от който мога да скърпя някое кръстосано същество. Като това.

— Продаваш ги като в магазин за домашни любимци, така ли?

— Не знам какво значи „магазин за домашни любимци“, но не ги продавам, както не продавам и бебета. Ако някой пожелае, му оказвам тази чест и отделям от времето си. Тя въздъхна. — Не винаги се получава. Понякога не мога да намеря нито дори да направя онова, което искат — много от образците са повредени и е ужасно трудно да се възстановят. А после, дори когато направим някой интересен зародиш, не винаги можем да го храним. Особено безгръбначните — някои от тях просто не ядат онова, което се опитваме да им дадем. И умират. — Тя се усмихна. — С бебетата е много по-лесно.

„Сигурно е така“ — помисли си Виктор, тъй като истински човешки ембриони никога не се появяваха в лабораторията на Нрина като родени бебета. Бременността и раждането не бяха нейни проблеми. Онова, което тя изработваше, беше чиста малка пластмасова кутия, топлонепроницаема, така че за около четиридесет и осем часа не се нуждаеше нито от загряване, нито от охлаждане — и съдържаше оплодена яйцеклетка и достатъчно хранителна течност да я поддържа, докато гордите родители я поставят в собствен инкубатор.

— Не искаш ли да видиш някога истински бебета? — попита я любопитно Виктор.

— За какво? — отвърна Нрина изненадано. — Бебетата са много нечисти същества, Вик. О, обичам да чуя какво се е получило и винаги се радвам да ми дадат снимки... всеки художник обича да види сътвореното от него. Но онези, които някога съм искала да бъдат около мен повече от един ден, са моите собствени деца. — Тя отново се

изненада от израза му. — Не знаеше ли? Имам две. Едното беше просто заради баща ѝ, затова не я задържах много дълго. Той искаше да има нещо, което да му напомня за мен, нали разбираш. Казва се Оклеин и, чакай да помисля, вече трябва да е на четиринадесет или петнадесет години. Сега е на луната Йосиф, но понякога идва да ме види. Много красиво момиче. И е много умна. Мисля, че прилича на мен.

— Не знаех — призна Виктор, бързо променяйки представата си за Нрина. Беше мислил за нея много неща, но никога не и като за майка — не дори като за една от онези съвременни абстрактни майки, които избираха чертите на потомството си и никога не минаваха през грубата грижа на бременността. После си спомни думите ѝ.

— Каза, че имаш две деца. Какво е другото?

Тя се засмя.

— Другото го познаваш много добре. Кой мислиш е Декадак?

Следващия път, когато видя Декадак, Виктор го разгледа с интерес. Декадак, реши най-напред Виктор, повече или по-малко приличаше на Нрина — а после му мина през ума, че в неговите очи всички тези хора си приличаха така, както западняците изглеждаха еднакви за повечето китайци. Декадак обаче не изглеждаше достатъчно млад, за да е дете на Нрина.

На това също имаше отговор: Виктор разбра, че изобщо няма представа за възрастта на Нрина. Можеше да е млада, добре изглеждаща четиридесетгодишна жена — нюманхоумски години, разбира се. Можеше също да е добре запазена сто или повече годишна. Още повече че никой от тези хора не изглеждаше стар.

В леглото тя определено нямаше възраст.

Виктор изпитваше голямо удоволствие от тази част на тяхната връзка. И все пак от време на време изпитваше някакво подсъзнателно негодувание, че главната причина за неговия живот е да създава сексуална наслада на жена, която почти не познава. Имаше дори моменти, когато си спомняше, че някога бе имал жена. Тогава го обземаше някаква потиснатост, която беше като задушавачо изтегляне на всичкия въздух, като пълно изчезване на цялата светлина.

Но имаше и други, когато изобщо не беше потиснат. Нрина беше чудесно болкоуспокояващо за всички тези болки, обхващащи душата му.

Освен всички други свои достойнства Нрина беше очарована от тялото на Виктор. Тя не искаше от него само секс. Искаше да пипне и натисне, да почувства неговата архаична плът, макар че, разбира се, често искаше и секс. Докато лежеха един до друг голи, можеше по половин час щастлива да проверява гъвкавостта на мускулите му. Не само бицепсите, но и предмишницата, бедрото, врата — изобщо всички мускули, които той можеше да задвижи, докато тя държеше ръката си върху тях, за да почувства как се издуват.

— Наистина ли са *естествени*, Вик?

— Разбира се, че са естествени. Само те моля, не натискай много силно болния ми крак.

— О, разбира се. — А в следващия миг питаше: — И тези косми тук? Всички хора на твоята възраст ли ги имат? — Но Виктор винаги бе имал гъдел под мишниците и, разбира се, в отговор на това гъделичкане гъделичкаше нея, а това довеждаше до други неща. Или тя гледеше кафявите петна на ръката му и внимателно ги докосваше да не би да са болезнени. — Какво е това? — попита тя един път, пресягайки се да вземе нещо, което той не можеше да види.

— Наричаме ги лунички — отвърна той и се усмихна. — Макар че... е, може би са малко повече от обикновени лунички. Хората ги получават, когато остаряят. Тогава ги наричаме възрастови петна. Напълно естествени са... ей! Ау! — Но тя беше твърде бърза и прободе кожата му с малка остра метална сонда, извадена незнайно откъде.

— Не вдигай такава врява — заповяда му тя и прибра грижливо сондата. — Ето, дай да го целуна.

А после, малко след като проучи пробата в лабораторията си, му каза, че това е просто дегенерирал колаген^[8], и предложи:

— Бих могла да изчистя тези петна, ако искаш.

Той докосна тялото ѝ, този път не голо, но само с тънка дреха и набедрена препаска. Тя се намести до него, отпусна се удобно на меките като пух ефирни възглавници. Кожата ѝ беше почти безупречна.

— Дразнят ли те? — попита тя.

— Не, разбира се! Собственото ми тяло не ме дразни!

— Тогава защо не ги оставим на мира? — Виктор тайно мислеше, че това е странна връзка, в която тя е почти изцяло погълната от тялото му, а той безразсъдно погълнат от всичко, което е в ума ѝ.

Тялото си тя му отдаваше по всяко избрано от него време — всъщност обикновено тя избираше кога. Умът ѝ беше нещо друго. Виктор нямаше чувството, че Нрина не го допуска до себе си или полага допълнителни усилия да крие информация от него. Просто желанието му да научи толкова много неща я отегчаваше.

— Да, да — въздишаше тя, докато той пристъпваше възбуден пред екрана на пулта. — Виждам какво ми показваш. Имаше повече звезди.

— Много повече! — отговаряше той и гледаше намръщен обеднялото небе на екрана. Но тя се прозяваше или поставяше ръката си на място, което го караше да обърне внимание на други неща. Онова, което за Виктор беше вълнуващо, странно, дори плашещо, за Нрина беше съвсем естествено. Беше като с някой от Таити, който вижда сняг: ескимосите не биха разбрали чувствата му.

Един ден Нрина се върна от лабораторията и го намери както обикновено над пулта. Свали мантията си и седна до него. Той, разбира се, почувства голото ѝ тяло да се допира до неговото голо тяло, но това не го накара да откъсне вниманието си от пулта.

— Чудесно е, че имаш интерес — отбелязва философски Нрина. Той опита отново.

— Нрина, сигурен съм, че са се случили някои много странни неща. Нищо ли не знаеш за тях? Не се ли *учудваш*?

— Това не ми влиза в работата — каза тя леко раздражена.

Той разстроено възкликна:

— Вселената около нас е умряла! Ние сме били отвлечени. Времето за нас е спряло...

Тя се прозина.

— Да, знам. Другите диваци... извинявай. Другите хора от фризера понякога също говорят за това. Те го наричат „Бог транспортър“ или нещо подобно. Глупаво суеверие! Сякаш има някакво свръхестествено същество, което просто за развлечение движи звездите!

— Тогава какво е обяснението?

— Това не се *нуждае* от обяснение. То просто е факт. — Тя вдигна рамене. — Само че това не е интересна тема, Вик. Всъщност никой не се интересува от това освен... О, да — каза тя и неочаквано се изправи. — Почти забравих Фрит!

Виктор примигна и попита:

— Какво е фрит?

— Фрит не е какво, а кой. Фрит и Форта. Аз им проектирах син. Стари мои приятели. Всъщност котето направих за Балит — сина им. — Той скоро ще навърши двадесет години и е време да получи подарък. — Тя помисли за момент, после кимна. — Да, сигурна съм, че Фрит знае всичко за това нещо. И вероятно ще се интересува от теб. Той и Форта са заедно вече почти тридесет години и все още поддържаме връзка.

Виктор се изправи. Почувства изтръпване, сякаш през тялото му бе преминал електрически ток. Целта на живота му може би щеше да се сбъдне.

— Как мога да се свържа с този Фрит? — попита той.

Тя го погледна със съмнение.

— Той е много зает, но предполагам, че ще можем да го видим. — После неочаквано се засмя. — Сетих се! Защо не отидем на празненството на Балит?

— Празненство ли?

— Балит е син на Фрит. Те живеят на луната Мария. Не, момент — поправи се тя. — Живеят на Мария, но мисля, казаха, че ще проведат празненството в семейната жизнена среда на Фрит. — Тя кимна. — Да, Декадак може да ръководи работата тук два дни. За теб това ще е чудесна разходка, а аз бездруго трябва да заведа там гилите на Пели... там е неговият кораб. Сигурна съм, че той ще се зарадва на нашето посещение и тогава ще можеш да споделиш с Фрит всичко, което искаш. — Тя удари Виктор по бедрото, доволна от идеята си. — Ще го направим! И без повече въпроси. Просто ми повярвай, ще прекараме чудесно.

[1] Изучаване и изправяне на неправилното разположение на зъбите. — Б.пр. ↑

[2] Прислужник на шотландски вожд. — Б.пр. ↑

[3] Хомозиготност — явление, при което новият организъм получава два еднакви гена за даден белег. — Б.пр. ↑

[4] Наследствена болест, изразяваща се в неспособност на кръвта да се съсирва, от която страдат само мъже. — Б.пр. ↑

[5] Открити битумни шахти в Лос Анжелис, където са намерени много вкаменелости от праисторически животни. — Б.пр. ↑

[6] Нуклеотиди — сложни органични съединения, широко разпространени в клетките на организмите в свободно състояние или в състава на нуклеиновите киселини, на някои ферменти и витамини. — Б.пр. ↑

[7] Флора и фауна на определена местност. — Б.пр. ↑

[8] Белтъчно вещество, органическа част на костите и хрущяла. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 23

За възрастните спомените са отмора. Това правят хората, когато надживеят всички други — подобно на Уон-Ту.

Възрастните хора поне имат телесни функции, за чието поддържане отделят часове. Те трябва да се хранят, да използват тоалетната, понякога дори да се качват на инвалидни колички и да се оплакват на околните. Уон-Ту нямаше дори тези начини да убива времето си. Той имаше да върши много малко. Същност нямаше *нищо*, което да върши. В изтощената, изчерпана, умираща Вселена Уон-Ту не само не трябваше да прави нищо, за да поддържа живота си, но нямаше много в смисъл на крайници, сила или ефектори^[1], с които да прави нещо. Фактически умът му все още работеше доста ясно, макар и с потискащо малка скорост. Но всичко си оставаше в ума му. Той нямаше вече никакви полезни принадлежности да превърне някой от импулсите на ума си в действие.

В това състояние Уон-Ту беше щастлив, че поне има толкова много неща, за които да си спомня.

Той, разбира се, имаше много спомени. Ако в жизнените среди на Вселената имаше конкурс за същество, което в безбройните епохи на своето съществуване да има най-много съхранени спомени, над които да размишлява, Уон-Ту щеше да е абсолютен победител. Ако умът на човек остане ясен — а умът на Уон-Ту беше такъв, той би имал много, което да си спомня за живот, продължил десет на четиридесета степен години.

Десет на четиридесета степен години... и може би още много, които ще последват. Това беше едно от нещата, за които Уон-Ту трябваше да мисли, защото имаше още едно решение, което рано или късно трябваше да вземе.

Това решение щеше да е трудно. И точно защото беше толкова трудно, той предпочиташе да не мисли за него. (В края на краищата не

се налагаше да бърза.) Онова, за което Уон-Ту обичаше да мисли — единственото останало му нещо, което би могло да се опише като удоволствие — бяха дните, когато притежаваше цялата сила, която някое същество някога би могло да пожелае.

Ах, тези отдавна отминали дни! Дните, когато той безгрижно разхищаваше енергиите на звездите — без мисъл за бъдещето, без наказание за своето разточителство! Когато пътуваше от звезда на звезда, от галактика на галактика (изпълнен с копнеж, той си спомни колко чудесно беше да влезе в нова галактика, ярка, с милиарди и милиарди незаети звезди, и всичко това да е негово!). Когато правеше копия на себе си за общуване и се биеше радостно с тях за оцеляване, когато те се обърнаха срещу него! (Сега си спомняше с радост дори страховете и грижите от онези дни.) Уон-Ту си спомни как се излежаваше на повърхността на някоя звезда, наслаждаваше се на свободното си време в прохладния разкош от шест или седем хиляди градуса (и той беше смятал това за *хладно!*)... как беше плувал през невероятно плътното ядро на звездата... и как бе лудувал в короната ѝ — при температура до два милиона градуса, — наситена с рентгенови лъчи, как се беше втурвал от повърхността до края на короната и после весело се беше връщал...

Уон-Ту си спомни за приятно прекараното време (и предизвикателствата — о, той с удоволствие си спомни предизвикателствата!), когато създаде онези малки свои копия Хейгтик и Мром, и бедния глупав Уон-Уон-Уон... и Кайнд, и Хепи и всички други, които беше направил; дори си спомни, макар не много добре, за ужасните глупави материални копия като Файв. (Той всъщност не си спомняше Файв като индивид, естествено. Файв не беше важен за него — точно тогава.)

Онова, което си спомняше, беше *животът*. И макар че това предизвикваше у него някаква меланхолична радост, разбирането, че никога няма да има пак такива времена, го довеждаше почти до отчаяние.

Само когато беше близко до отчаяние той можеше да се насили да мисли за онова друго нещо, за онова, за което рано или късно трябваше да вземе решение. То се отнасяше до единствените неща във Вселената, които някога наистина го бяха изплашили — защото около

тях имаше толкова много загадъчни неща, че дори той не бе могъл да ги разбере.

Черните дупки^[2].

Това беше изборът, който Уон-Ту в края на краищата трябваше да направи. Не веднага, разбира се — *нищо* никога не трябваше да се прави „веднага“ в тази печална вечност, — но рано или късно трябваше да го направи заради самото оцеляване.

Една черна дупка би могла да му осигури най-добрия шанс за истински дългосрочно оцеляване.

Уон-Ту не беше съвсем сигурен, че иска да оцелее при тези условия. Той не се интересуваше от черните дупки. Затворени в сингулярности, където някога е имало звезда — колабирала върху и издърпала пространството около себе си, — черните дупки бяха почти единствените обекти във Вселената, които Уон-Ту не беше изследвал лично. И се надяваше никога да не му се наложи. Те бяха ужасни.

Плашещото в черните дупки беше, че в тях законите на Вселената — закони, които Уон-Ту разбираше много добре — не бяха в сила, защото черните дупки вече не бяха истински части на Вселената. Те я бяха напуснали.

Беше доста лесно да се влезе в черна дупка — фактически проблемът понякога беше да се избегне падането в черна дупка. Веднъж или два пъти Уон-Ту трябваше да напъга всички сили, за да избегне непосредствената близост до черна дупка. Но влизането вътре беше едноръчно пътуване. Влезеше ли, той нямаше да може да излезе. Дори светлината не можеше да се измъкне от тях.

Причината за това не беше, че огромното гравитационно поле на черната дупка дърпа светлината, както, да речем, гравитацията на планета като Земята дърпа надолу една хвърлена във въздуха топка. Уон-Ту прекрасно разбираше това. Той беше съвсем наясно, че светлината *не може* да се забави и че точно затова това *с* е константна. Причината дори светлината да не може да се откъсне беше, че гравитацията на черната дупка завиваше пространството около себе си — изкривяваше го, — така че светлината обикаляше вечно около нея в шварцшилдовия радиус^[3] на черната дупка, както планетите се въртят по орбита около своето слънце.

Но точният механизъм, който хваща и държи всичко, което обикаля из тези космически капани, всъщност не представляваше интерес за Уон-Ту. За него беше важно, че онова, което влезе вътре, *никога* не може да излезе — не само материята, дори и светлината. Дори и самият Уон-Ту.

Нещата бяха *ужасяващи*.

„Въпреки това черните дупки имат и добри страни“ — каза си Уон-Ту. Една от тези добри страни беше размерът. Една малка черна дупка с примерно три или четири слънчеви маси щеше да продължи да съществува много време.

При настоящата възраст на Уон-Ту от десет на четиридесета степен години това не беше просто много дълго време. То беше много, много дълго време: във всеки случай поне десет на шестдесет и шеста степен.

Това са числа, които малко човешки същества биха могли да схванат. Дори за Уон-Ту беше трудно да работи с тях. Обикновената аритметика не е предназначена за такива числа. Но онова, което те означаваха, беше, че ако Уон-Ту се гмурне в някоя черна дупка с нормални размери, би могъл да живее толкова дълго, колкото нея...

Което беше горе-долу 1 000 години...

И ако от тези години извадеше сегашната си възраст (която беше горе-долу колкото сегашната възраст на Вселената, защото досега те имаха почти един и същ брой години!), която възлизаше на 10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 години...

Ако успееше да живее, докато черната дупка продължи да излъчва енергия, трябваше да очаква още...

Други 999 999 999 999 999 999 999 999 999 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 години съществуване. Ако тези числа изобщо означаваха нещо, дори за Уон-Ту.

И, разбира се, ако това би могло да се нарече „съществуване“.

Защото тази излъчвана от черната дупка „енергия“ всъщност беше съвсем малка. Такава черна дупка не започва да излъчва, докато средната температура на Вселената — която се нарича „фонова радиация“^[4], открита от човешките същества с техните малки глупави микровълнови чинии още през двадесетото столетие — не падне до много малка стойност от една десетмилионна от градуса над

абсолютната нула. Само при тази температура черната дупка ще започне да излъчва.

Тази топлина наистина беше ужасно малка.

Уон-Ту знаеше, че би могъл да оцелее дори и при такава топлина, но това никак не му харесваше.

Лошото беше, че не виждаше алтернатива.

Докато не разбра, че слабото цъкане на малкото останали му сензори показва регистрация на много странен, неочакван и напълно неидентифициран поток от тахиони.

[1] Работен орган на робот, изпълнително устройство. — Б.пр. ↑

[2] Хипотетичен небесен обект с толкова силно гравитационно поле, че светлината не може да излезе от него, от което се съди, че е създадено от колапса на много масивна звезда. — Б.пр. ↑

[3] Шварцшалдов (гравитационен) радиус — радиусът, под който гравитационното привличане на частиците на тялото би предизвикало неговия гравитационен колапс. — Б.пр. ↑

[4] Микровълнова радиация, проникваща през космоса. — Б.пр.

↑

ГЛАВА 24

Когато се качиха на автобуса. Нрина беше поруменяла и възбудена.

— Ще е чудесно празненство — каза тя. Изглеждаше млада и щастлива и проверяваше багажа. — Взе ли котето? Моля те, внимавай да не го изпуснеш. Скоростта ще се променя и не искам да хвърчи насам-натам и да удари някой пътник по лицето. Добре ли понасяш космическите полети?

Виктор Сорикейн, който беше напълно сигурен, че е най-старият жив космически пилот в известната Вселена, не я удостои с отговор.

— Колко далеч ще пътуваме? — попита той и внимателно се намести на меката седалка и нагласи предпазния колан така, че неспокойното коте да не се изплъзне от скута му. Тъмнокосият мъж от другата страна на пътеката гледеше втренчено малкото животинче.

— Не много. Семейството на Фрит живее в една фабрична жизнена среда; произвеждат разни неща. Това е две или три нива подолу, на по-малко от четвърт орбита. Пътуването ще продължи около два часа.

Два часа! Космически полет само два часа? После се сети за нещо, което тя беше казала, и попита:

— Това семейно празненство ли е? Аз не съм член на семейството.

Тя го погледна изненадана.

— Това няма значение. Аз съм. Във всеки случай нещо като член на семейството. Сигурно ще се радват да те видят — на такива празненства винаги има гости... — Тя спря да кимне на млада на вид жена, която вървеше бавно из автобуса и проверяваше дали всички са сложили предпазните колани, после каза: — Това е водачът. След малко излитаме. — Жената седна отпред в автобуса пред широк екран, издърпа в скута си табло с бледи мигащи светлини и го погледна. После натисна един бутон и входният люк се затвори.

— Тръгваме — каза Нрина. — Внимавай да не изпуснеш котето.

Бяха в космоса. В *космоса*!

Виктор се развълнува като почувства как автобусът напусна жизнената среда. Усети го като лек натиск към седалката, гравитация най-много една четвърт g . Усмихна се от удоволствие, макар че почувства как Нрина до него се размърда неспокойно и разсеяно я потупа по коляното. (Котето, изглежда, изобщо не почувства ускорението. То спокойно мъркаше.)

Макар и космически кораб, автобусът си беше — автобус. Дори старите нюманхоумски совалки бяха два пъти по-големи, но те трябваше да са големи — нали носеха гориво и ракети за преодоляване на планетарна гравитация. Автобусът нямаше такива потребности. Нуждаеше се единствено от въздух и място за десетина пътници и двигатели, достатъчни да го тласнат през пространството.

Тлеещото лице на кафявото джудже Нергал се виждаше сякаш точно зад прозореца. Планетата беше на сто и петдесет хиляди километра под тях. Очите започнаха да го болят. Нрина снизходително се пресегна и включи поляризацията на стъклото. Светлината от Нергал не беше ярка като слънчевата, но изглеждаше *гореща* — макар че през поляризираното стъкло преминаваше само видимата светлина, а инфрачервените честоти спираха.

Думата за такава светлина беше „гибелна“.

Корабът се завъртя, Нергал се отмести от зрителната линия и Виктор видя жизнената среда, която току-що бяха напуснали: тръба, дълга почти километър, която се въртеше величествено бавно. Някои от частите ѝ бяха големи огледала, които хващаха горещата радиация от Нергал и я насочваха към магнитохидродинамичните генератори, произвеждащи необходимата за жизнената среда енергия. Други бяха вероятно комуникационна апаратура; повечето неща бяха с неясно предназначение.

После, когато и това изчезна, Виктор се обърна и видя, че Нрина го наблюдава с интерес.

— Развълнуван си, нали?

— Да — призна той. — О, Нрина, толкова е хубаво отново да съм в космоса! От дете съм мечтал за това... Виж, там има друг кораб! —

извика той, когато нещо с размерите на лека кола прелетя само на една-две мили от тях.

Нрина погледна бегло към него.

— Това е товарен безпилотен летателен апарат. — После успокояващо добави: — Този автобус е напълно безопасен, Вик.

Но не безопасността имаше предвид той — беше вълнуващо да е в космоса. Виктор гледаше с копнеж почти празното черно небе.

То беше толкова ужасно *черно*. Толкова малко беше останало от познатото му небе. Без Нергал или далечното слънце не се виждаше нищо освен случаен отблясък — далечна жизнена среда може би, или друг кораб — и едно или две по-далечни неща: оцелели звезди.

Само това беше останало.

Познатият небосклон със съзвездия просто вече не съществуваше.

Тракане до него му напомни, че не е сам. Нрина беше взела котето и го хранеше от нещо като биберон, а няколко други пътници се бяха струпали около нея възхитени.

— Да, казва се „котка“ — обясняваше Нрина. — Изчезнали са от векове. Това е единствения екземпляр от този вид... току-що го завърших... женска е и ако остане жива, ще ѝ направя другар. Не, не са диви животни. Хората са ги отглеждали в къщите си. Нали, Виктор? — обърна се тя към него.

— Какво? О, да, те са чудесни животинчета — потвърди Виктор, връщайки се към действителността. — Обаче имат нокти. И трябва да бъдат приучени да вършат естествените си нужди на определено място.

Това доведе до повече въпроси (Какво са „нокти“? Какво е „приучване“? Могат ли да бъдат обучени да вършат полезна работа като гилите?), докато не им казаха да заемат местата си и да затегнат коланите.

Когато малкият кораб промени посоката си, Виктор видя какво ги очаква. Новата жизнена среда също беше цилиндрична — несъмнено защото това беше най-добрата форма за обикалящ по орбита контейнер за хора, — но по нея имаше дузина розетки с въздушни люкове, към които се бяха прикачили странни на вид малки кораби.

— Те са събирачи на суровини — обясни Нрина, когато той я попита какво представляват. — Това е производствена жизнена среда, не ти ли казах? С това се занимава семейство Фрит, произвежда. Тези неща... предполагам, че никога не си виждал такива... те стоят свободно тук. После отиват на астероидите да растат, да се възпроизведат и да донесат метали за използване...

Виктор долови нещо познато.

— Като машините фон нойман? — попита той, спомняйки си за подводните работи в моретата на Нюманхоум.

— Не знам какви са, но... о, виж! Това трябва да е корабът на Пели!

Виктор забрави за машините фон нойман, защото когато жизнената среда под тях се завъртя, видя какво сочи Нрина. Да, това беше *кораб*, истински космически кораб, притиснат до обвивката на средата. Беше дълъг почти триста метра и до него се бе долепил спускаем апарат, по-голям от техния автобус. Той го загледа с копнеж. Това беше друго нещо! Човек можеше да се чувства горд да пилотира такъв кораб...

— Може би Пели ще бъде на празненството — каза доволно Нрина. — Във всеки случай след минута пристигаме. Ще вземеш ли котето? — Тя му го подаде и след това погледна с неодобрение жизнената среда, към която се приближаваха. — Не изглежда много приятна, нали? Голяма е. Трябва да е голяма, защото тук произвеждат различни промишлени стоки. Не мисля, че някой би живял тук, ако не е задължен. Все пак вътре е доста приятно. Ще видиш.

Казаното от Нрина се оказа вярно. Отвътре фабричната жизнена среда беше хубава, дори много хубава, но на Виктор му беше необходимо известно време да го разбере.

Конструкцията ѝ не беше като на онази, от която бяха дошли. Всъщност беше почти обратна. Вместо обвивка от жилищни помещения да заобикаля ядро с машини, в тази жизнена среда машините бяха във външната обвивка. Пътниците излязоха от автобуса в шумна, облицована със стомана пещера, в която някъде от другата страна на стената достигаха биещи, стържещи звуци на промишлено производство. После Виктор, Нрина и котето се качиха на бърз малък

асансьор и когато излязоха от него, Виктор видя, че цялата сърцевина на цилиндъра представлява огромно отворено пространство. По вътрешната страна растяха огромни дървета, всичките странно деформирани към оста на цилиндъра, където се простираше нещо ярко, прилично на пръчка, и ги осветяваше. Цялото място приличаше на огромен парк, завит във формата на цилиндър.

Беше неустойчиво, главозамайващо място за живеене, защото земята беше изкривена към светещата пръчка в центъра и се превръщаше в небе над главите им. Нищо не падна върху тях, разбира се. Виктор знаеше много добре, че нищо не би могло да падне, защото въртенето на жизнената среда държеше обърнатите надолу дървета и хора така здраво към тяхната „земя“, както държеше и него. Все пак той беше малко по-спокоен, когато не гледаше нагоре. Имаше много други неща за гледане. Имаше потоци и езерца. Имаше цветни лехи и ниви. Имаше дори стада животни, които приличаха на овце и говеда, пасящи на ливади, които се извиваха нагоре, за да се съединят с отсрещния край на жизнената среда. Имаше също и хора — хора, излизаци от работа, и хора, които просто се разхождаха и се наслаждаваха на парка.

Виктор разбра, че в странната гледка нещо липсва: нямаше здания. Не се виждаше нито едно. Изглежда, никой не живееше на повърхността на вътрешната обвивка; техните домове, техните офиси или цехове, или каквито бяха работните им помещения — всичките бяха вътре в обвивката, „под земята“, така да се каже; на повърхността се виждаха само входове като онзи, през който бяха влезли.

— Тук е така — каза Нрина, а после посочи кръглия басейн на стотина метра от тях — достатъчно далеч по кривата на обвивката, за да накара Виктор отново да се чувства неспокоен, защото водата, изглежда, сякаш наистина трябваше да се излее от коритото си. — Седни на ей онази пейка. — Пейката беше до една лозница. — Дай ми котето... не искам Балит да го види още сега. Остани тук, докато намеря другите и проверя операцияната. — И се отдалечи преди той да може да я попита за какъв дявол ѝ е необходима „операция“.

Докато седеше на пейката, спазмите в стомаха му започнаха да преминават. Въздухът беше достатъчно топъл, за да е приятен, но не и потискащо горещ; имаше лек постоянен ветрец, може би от въртенето на цилиндъра. Виждаха се доста хора, макар никой да не беше

достатъчно близко, за да може Виктор да говори с него. Наблизо до кръглия басейн имаше зелена морава, на която десетина-петнайсет възрастни и деца пускаха огромни ярки хвърчила и се смееха и викаха.

Разбира се, както всички други, които Виктор бе срещал, те бяха почти голи — препаска за слабините, да, всички носеха, а някои имаха и ефирни наметала или дори шапки; но нищо повече. Всички се забавляваха — пускаха хвърчилата просто за да наблюдават как се стрелкат и се въртят в небето. Състезаваха се. Хвърчилата се биеха едно с друго. Някои от играчите бяха деца, повечето бяха възрастни и всички крещяха от възбуда, когато успеяха с остриите краища на опашката на собственото си хвърчило да срежат въжетата и да свалят нечие друго.

Между Виктор и хората, които пускаха хвърчила, се простираше нещо като градина. В нея имаше някакви светли дълги зеленчуци — може би някакъв вид краставици. Между лехите вървяха няколко малки космати гили и ги беряха. Бяха по-големи или най-малкото не толкова тантурести като онези, които Виктор бе виждал. Докато той ги наблюдаваше, едно от тях се огледа, после налага една „краставица“. Когато видя, че Виктор го наблюдава, му намигна смутено.

Очевидно дори и гилите тук имаха привилегии. Това му даде кураж и той откъсна няколко зърна от лозата, под която седеше. Бяха възкисели.

Нрина се върна с десетина души. Всички се подсмиваха и гледаха очаквателно. И всичките бяха непознати — почти всичките, във всеки случай: един набит кръглолик мъж му се стори познат. Виктор много се изненада, като видя, че всички носят нещо прилично на бейзболни бухалки.

— Това е Виктор — каза гордо Нрина. — Роден е на *Земята*! Това е Уолит, Виктор, а това е дъщеря му Грен. Тези са Велота и Мангри — бащата и майката на Фрит, а тези са сестрите на Форта, Уилп и Мраст; това са Палик и Пели — спомняш ли си го?

Споменът бавно се върна в съзнанието му.

— Да, спомням си — отвърна той. — Видях кораба ти, докато пристигахме. Как си, Пели?

Мъжът, изглежда, се изненада.

— Добре съм, разбира се. Защо?

— На старата Земя говорят така — засмя се Нрина. — Виктор наистина е много възпитан.

Не се ръкуваха, но някои го прегръщаха, а един мъж дори го целуна по бузата. Кой беше, Виктор не можеше да каже. От всичките имена не можа да запомни нито едно. Всички обаче, изглежда, се познаваха.

Нрина му подаде една бухалка. Той едва не я изпусна — не защото беше тежка, а тъкмо поради обратната причина. Бухалката беше направена от някаква твърда пяна, здрава и мека на пипане, почти без тегло.

Меко *тупане* по гърба го накара да подскочи и да се обърне. Беше малкото момиче — Грен? Тя се ухили и отново замахна към него. Той отби атаката със своята бухалка, като внимаваше да не я удари — едва ли щеше да я заболи, но Виктор не беше сигурен какво точно става. Бащата на Грен — Уолит? — кимна одобрително и размаха своята бухалка. После викна доволно:

— Ще им дадем да се разберат! Къде са те, Нрина? Да тръгваме!

— Дръж бухалката зад гърба си — викна тя и се засмя. — Ти също, Вик. Нали не искаме да видят какво правим? Фрит каза, че наблюдавали битката на хвърчилата... да, ето ги! О, вижте Балит — не е ли красавец?

— Ако не млъкнеш, ще ни чуят — предупреди я Уолит и тръгна към двама мъже и едно момче, които наблюдаваха биещите се хвърчила. Момчето наистина беше красиво — стройно, със светла коса, десетинагодишно. Виктор се намръщи. Друга загадка! На гладкото чело на момчето имаше също такава синя татуировка, като на неговото. Но не можа да запита за нея, защото всички други шъткаха, докато се приближаваха към групата. Момчето се правеше, че гледа хвърчилата, но се оглеждаше във всички посоки, сякаш подозираше нещо. Единият от мъжете с него се наведе и усмихнато му прошепна нещо и Балит престана да се оглежда. Въпреки това от начина, по който стоеше се виждаше, че е напрегнат — за какво?

И други запogleждаха приближаващата се група с усмивки. Двамата мъже с Балит обаче не откъсваха очи от хвърчилата. Единият беше висок колкото Виктор, макар и слаб като всички други; имаше мустаци и брада, намазани с нещо или напръскани със спрей и накъдрени. Другият, по-дребен и по-фин, бе сложил едната си ръка на

главата на момчето, а с другата държеше ръката на високия мъж. И той имаше брада, но доста по къса и рядка.

— Кой са тези двамата? — попита Виктор.

— Фрит и Форта, разбира се — отвърна Нрина. — Родителите на Балит.

— Но те са мъже!

— Да, Вик. Тихо.

— О — каза Виктор и се опули. Още една изненада! Можеше да очаква всичко от тези хора, но изобщо не бе допускарал двамата родители на Балит да са мъже.

После нещата станаха още по-изненадващи.

— Атакуваме! Никаква милост! — извика весело Нрина и цялата тайфа се втурна към тримата, размахвайки бухалки. — Да не сте посмели да се съпротивлявате! — заповяда свирепо тя и удари с безопасната бухалка по-високия мъж по рамото. — Дойдохме да откраднем детето ти и не се опитвай да ни спреш!

Двамата мъже обаче се разсмяха и започнаха да се съпротивляват — измъкнаха отнякъде също такива бухалки и започнаха яростно да отбиват атаката на бандата на Нрина. Два удара улучиха Виктор и той замига объркано. Разбира се, ударите с бухалките не боляха. Бяха почти като удар с детско балонче — бухалките от мека пяна не можеха да наранят никого; и нямаше съмнение в изхода — бяха двама срещу цяла дузина, в края на краищата. Околните окуражаваха и подстрекаваха и двете страни. Накрая родителите бавно се оттеглиха и оставиха момчето. То се усмихваше макар и малко напрегнато.

— Вдигни го, Вик — заповяда Нрина, задъхана от битката. — Хайде! Ти си много по-силен от всички ни, така че ти трябва да го отнесеш!

Виктор изпълни заповедта ѝ, още повече че момчето, изглежда, беше съгласно — приближи се до него нерешително усмихнато и протегна ръце.

Така Виктор, без да има такова намерение, се оказа съучастник в отвличане на дете в създадена от човек жизнена среда, която обикаляше около кафявото джудже Нергал. „Защо не? — помисли иронично той. — Тук нищо няма смисъл! Защо това трябва да прави изключение?“

Шайката похитители прекрати боя и се струпа около Виктор и детето. Всички крещяха триумфално, а ограбените родители ги гледаха гордо. После тълпата похитители забърза към един от входовете и Нрина каза на Виктор да пусне момчето на земята.

— Оттук нататък аз ще имам грижата за него — каза тя. — Балит, запозна ли се с Виктор? Той дълго време е бил замразен. Всъщност той е от Земята, представяш ли си? Ще ти разкаже всичко за нея на празненството.

— Здравейте — каза учтиво момчето на Виктор, а после тъжно погледна Нрина. — Ще боли ли, лельо Нрина?

— Да боли? *Разбира се*, че няма да боли, Балит — каза тя добродушно. — Ще стане за пет минутки. И освен това ти ще заспиш, докато го правя. Ела сега да отидем в операционната... и, ох, приготвила съм ти най-чудесния подарък за встъпване в пълнолетие!

След час празненството беше в разгара си. Балит седеше на нещо като трон с чаша вино в ръка, подаръкът на Нрина тихо мъркаше в скута му с гирлянд от цветя на главата, докато похитителите, родителите му и няколко десетки други хора, появили се незначайно откъде, ядяха и пиеха, и се шегуваха, и пееха, и поздравяваха Балит за новия му статут като мъж.

Виктор никога не беше виждал момче да изглежда по-доволено, макар да забеляза, че от време на време Балит тайно посяга да пипне гениталиите си, сякаш за да се увери, че са все още на мястото си.

Бяха на мястото си. Хубави като нови. Само че след бързата и сръчна операция, направена от Нрина, вече не можеха да произвеждат сперма.

— Всеки мъж, когато наближи пубертета, минава през тази операция — обясни Уолит и отново напълни чашата на Виктор. И не трябва да се страхува, нали разбираш, че ще направи някоя жена... как се казваше?... да, *бременна*. — Той погледна нежно дъщеря си, която дразнеше котето в скута на Балит, като го скубеше... и скубеше и Балит. — Това прави момичетата малко ревниви — добави Уолит. — Те също имат такива празненства, разбира се, но при тях го няма очарователния стар обичай на бой и отвличане, а точно това прави празненството така хубаво. Не си ли съгласен?

— Да, разбира се — учтиво се съгласи Виктор. — Обаче... този знак на челото на момчето...

— Знак за фертилност, да. Какво имаш предвид? Че и ти имаш такъв знак ли? Балит просто не трябва да има полови сношения няколко седмици, докато живата му сперма не се разсее. Тогава ще му го махнат. Нрина не ти ли обясни? Сигурно ще махне и твоя, ако я помолиш... искам да кажа сега, когато вече не си донор. О, идва Пели!

Виктор не беше в настроение за любезности. Поздрави приличащия на напопан космически капитан, но беше подразнен от факта, че всички, които среща, изглежда, знаят всичко за състоянието на половата му система. Успя само да каже набързо:

— Пели, искам да говоря с теб...

— За Небо. Знам — добродушно каза Пели. — Нрина ме предупреди. Дай обаче да се махнем от този шум. Да си вземем по едно питие и да седнем до басейна.

Виктор искаше да говори не само за Небо, но Пели нямаше нищо против. Той, изглежда, му се възхищаваше.

— Ти... наистина си *пътувал*! — възкликна Пели. — Целия път от Земята... докато аз съм летял само из тази малка система.

Така че причината Виктор да се чувства добре не бяха само газираниите, тръпчиви, с лек вкус на плод напитки. Беше свикнал да го зяпат, но много, много отдавна не беше бил обект на *възхищение*. Той погледна празнуващите. Нрина показваше на Балит как да храни котето с направения от нея импровизиран биберон; Фрит се беше изправил и декламираше нещо.

— Нрина каза, че имаш някои артефакти, които си взел от Небо — каза Виктор.

Пели поклати глава.

— О, не. Искам да кажа, че не съм ги взел лично... никога не съм кацал на Небо и никога няма да го направя. Но имам ето това... нося го, за да го показвам. — Той бръкна в чантата си и подаде на Виктор нещо лъскаво като метал и светлолилаво.

Виктор го взе. Беше изненадващо леко за метал: пръчица с размерите на пръста му, закръглена в единия край и напукана и нацърбена в другия.

— Кухо ли е? — попита той.

— Не. И не ме питай за какво е, защото не знам. — Пели го прибра в чантата си и продължи: — Ще го дам на Балит като подарък за навършване на пълнолетие! Има много такива неща... не тук, разбира се, а на Нюманхоум. — Той погледна Виктор и на кръглото му като месечина лице цъфна усмивка. — След няколко дни отлитам там.

— Наистина ли? На Нюманхоум?

— Да ти кажа истината — призна Пели, — очаквам го с нетърпение. Всъщност съм по-щастлив на кораба, отколкото тук... може би защото съм чист, ако ме разбираш. Искам да кажа, че никой не е бърникал в гените ми преди да се родя. Във всеки случай не много освен за премахване на генетично наследени заболявания и така нататък. Вероятно не бих имал нужда дори от изграждане на мускулатура, за да ходя на Нюманхоум, с изключение за израстване в жизнена среда... но пък винаги съм бил по-тежък от другите момчета.

— Не знаех, че все още има такива като теб — каза Виктор.

— Не са много. Може би затова обичам космоса. Може би съм се метнал на онези, които най-напред са дошли тук. Ти си виждал техните кораби! Можеш ли да си представиш колко смели са били... Какво има?

— Не съм ги виждал. Но бих искал да ги видя.

— О, това е лесно — каза Пели и се усмихна. После извади от чантата си плоско табло със стъкло покритие като пултовете за обучение и докосна един мъничък клавиш. — Ето. Смешно, нали?

Виктор се наведе да разгледа картината.

„Смешно“ беше точната дума — ракета, задвижвана с втечнени газове, малка на екрана, но сигурно и в действителност не много голяма. Движеше се по орбита с огромния Нергал под нея и докато Пели работеше с клавиатура та да премести образа напред във времето, към кораба се присъедини и друг, и друг... станаха десет, свързани един с друг, после пълзящо множество космически кораби. Когато разгърнаха слънчеви огледала и започнаха да променят формата си, Виктор за минути видя години от историята.

— Това е първата жизнена среда — каза Пели. — Направили са я осемстотин души на Нергал... които са могли да построят кораби. Другите просто са останали там и са умрели. Нещата станали по-добри, когато са започнали да изграждат истински жизнени среди от

астероиден материал, но дълго време са гладували страшно. След това избухнала някаква болест и повечето измрели. — Той махна с ръка към гостите. — Знаеш ли, всички ние сме произлезли точно от деветдесет и един човека. Само толкова останали. Но после започнало да става по-добре. — Той изключи екрана и погледна Виктор, видимо малко засрамен. — Скучно ли ти е всичко това?

— О, не! — извика Виктор. — Честно казано, точно това се опитвам да разбера, откакто Нрина ме размрази. Слушай, какво ще кажеш за ефекта на времеразширение?

Пели примигна.

— Извинявай, не те разбрах.

— Имам предвид *основния* въпрос. Причината всичко това да се случи... начина, по който нашата малка група звезди отлетя с релативистични скорости. Опитвам се да го разбера. Единственото нещо, за което се сецам, е, че сме пътували толкова бързо, та времеразширението е преодоляно... за *дълго* време. Дори не мога да правя догадки колко дълго... достатъчно дълго, така че докато сме пътували, всички звезди са изкарали жизнения си цикъл и са умрели. — Видя, че Пели е изцъклил очи, и спря.

— О, да — каза Пели и нервно се заоглежда. — Нрина каза, че си споменавал нещо такова.

— Но нима не разбираш? Всичко е свързано! Структурите на Небо, обектите Сориkeyн-Мтига, سماляването в перспектива на видимата Вселена, отсъствието на всички звездни обекти освен една шепа сега...

— Виж — каза Пели. Гласът му бе достатъчно добронамерен, но съвсем категоричен. — Аз съм космически пилот, не поет. Питай ме нещо практическо и с удоволствие ще говоря колкото желаеш. Но това... това... това е мистичен въпрос, а аз просто не се интересувам от такива неща. Във всеки случай — завърши той, хванал празната си чаша — трябва да ги напълним, нали? А и те започват да танцуват... какво ще кажеш да се присъединим към тях?

На Виктор му трябваша само още две чаши от газираното питие, за да се предаде. „Твърде много е да се надявам на истинско разбиране

от някой от тези хора. Очевидно те държат единствено на развлечението.“

Но по средата на втората чаша той започна да разбира, че веселбата си заслужава дори за човек, самотен и обременен от загадката със случилото се с Вселената. Нрина водеше хоро около стола на почетния гост и му махна да се хване.

Защо не? Той допи питието си, хвана се до Нрина и поведе хорото.

Причината вероятно беше напитката — той не обичаше да танцува. Особено когато при тази незначителна гравитация стъпките му бяха леки като перце. Въпреки това всички го следваха търпеливо в някакъв свободен танц — без сложни фигури, просто стъпка напред и навеждане, после две стъпки встрани.

— Беше чудесно — каза му Нрина задъхана, когато спряха, и го прегърна. — Целувка, Виктор! — Докато се целуваха, гордият баща дойде при тях. Лицето му сияеше.

— Не знаех, че си танцьор. — И преди Виктор да може да прояви скромност, продължи: — Аз съм Фрит. Много се радвам, че Нрина те доведе. Не бяхме имали възможност да се запознаем, но искам да ти благодаря, че ни помагаш в празненството на Балит. — Той му стисна ръката. — Представяш ли си! Никой от приятелите му не е бил отвлечен от човек от Земята! Всички ще му завидват.

— Няма нищо — каза любезно Виктор. Нрина го потупа нежно по рамото и се отдалечи. Виктор почти не забеляза това — гледаше очарован мустаците на Фрит. Отблизо те бяха още по-впечатляващи: продължаваха чак зад раменете му и макар Виктор да беше сигурен, че е видял един от тях изкривен по време на танца, сега той беше оправен. Мустаците обаче изобщо не отговаряха на косата му. Отдалеч Виктор беше помислил, че Фрит носи бяла шапка, но всъщност това беше ниско подстригана коса.

— Трябва да се запознаеш с Форта — продължи Фрит и махна към... Виктор си помисли, че ще каже „с другия баща“, макар че как беше станало това, не можеше да си представи. — Това е Виктор, скъпи — каза Фрит на другаря си. — Нрина казва, че много се интересува от звезди.

— Да, каза ми — отвърна Форта и скромно протегна ръце за прегръдка. — Знаеш ли какво ще направим, Фрит? Трябва да поканим

Виктор да дойде да ни погостува. Балит вече ме помоли за това — много е развълнуван, че го отвлече човек от старата Земя! И иска да го покаже на приятелите си.

— Да, скъпи — съгласи се Фрит. — Но какво мисли Виктор? Не можем да очакваме да се занимава с цяла тайфа деца.

Виктор примигна, после неочаквано каза, изпълнен с надежда:

— Наистина бих желал да говоря с вас за онова, което се е случило с Вселената. Ако няма да ви бъда в тежест...

— В тежест? — възкликна Форта. — Не, разбира се, няма да ни бъдеш в тежест. Ще се радваме да дойдеш у дома. И... — Той се поколеба, после скромно се усмихна. — Тъй като се интересуваш от танци, искаш ли да ти потанцувам? Фрит току-що завърши една нова поема в чест на встъпването в пълнолетие на Балит... отнася се за развитието и зрелостта... а аз направих танцовия съпровод.

— Ще се радвам — каза Виктор. Беше объркан и не знаеше нито какво става, нито какво ще последва. Но беше смел. И в края на краищата нямаше много други възможности.

ГЛАВА 25

Когато разбра за новото изригване на тахиони, Уон-Ту не реагира много бързо. (Напоследък той *нищо* не вършеше много бързо.) Беше му необходимо известно време да превключи от един вид дейност на друга.

Апатично, почти стенещ в знак на протест, той се размърда да види каква е тази закъсняла партия от тахиони. Естествено неговите детектори ги бяха записали в случай, че той желае да ги разгледа подробно — макар че това едва ли си заслужаваше труда. Или не би си заслужавало, ако имаше да върши по-важно нещо.

Не се развълнува от събитието. Беше загубил навика да се вълнува в тази мъртва Вселена, където вече нямаше никаква светлина, никакви рентгенови лъчи, никакви космически лъчи, нищо освен далечен звук на мъркане и пукане на протони от неговата собствена звезда при тяхното умиране. Въпреки това не беше необичайно потоци блуждаеща радиация от един или друг вид да достигнат до него. Рядко — да, напоследък всичко беше рядко. Но не стряскащо. Тези неща просто бяха потоци от частици, духове от огромни звездни катастрофи, станали много отдавна — от времето, когато в тази умираща Вселена можеха да се случват всякакви грандиозни събития.

Но този път... Този път...

Този път това наистина беше най-вълнуващото нещо, което му се беше случвало от много дълго време. Макар че отначало почти не можеше да повярва, той скоро се увери, че това не е случаен поток частици. Беше *съобщение*.

Беше чудо, че Уон-Ту можа въобще да го прочете. Кодираните импулси бяха с много нискоенергийни тахиони — следователно почти най-бързите от всички — и въпреки това бяха пътували много дълго, докато достигнат до него (толкова обширна беше станала непрекъснато разширяващата се Вселена за десет на четиридесета степен години). Те

също сигурно бяха излъчени със значителна енергия. Уон-Ту знаеше, че това е вярно не само поради разстоянието, което са изминали, но и защото видя, че тахионите не са излъчени в тесен, икономичен сноп. Те бяха *разпръснати*.

Разпръснати! Значи изпращачът не знаеше къде точно се намира той! Но определено бяха предназначени за него — това се казваше още във встъпителните импулси.

Този факт беше толкова вълнуващ за Уон-Ту, колкото първата вълнуваща гледка на платно на хоризонта за всеки моряк, претърпял корабкрушение и останал на самотен остров. Не можеше обаче да повярва, дори сега, че в тази окончателна кома на Вселената някъде съществува някой, който иска да му *каже* нещо.

И какво беше това съобщение?

За да разбере това, Уон-Ту трябваше да изразходва много енергия от жалкия си резерв, както и много продължително и упорито да се концентрира. Съобщението пристигаше много бързо. Целият поток беше постъпил само за секунди, а бяха минали много столетия, откакто Уон-Ту беше престанал да може да работи с такава скорост. Почти беше забравил как се върши нещо със скоростта на ядрена реакция. Изобщо, за да разчете съобщението, трябваше да го забави с порядъци и да размишлява върху всеки бит от неговото съдържание.

Освен това, макар че съобщението беше автоматично записано, оскъдните ресурси на Уон-Ту означаваха, че дори основната му памет е непълна. Някои части на съобщението, изглежда, липсваха. Част от съдържанието беше съмнителна. Уон-Ту намери за необходимо да реактивира голяма част от неактивната памет на своя „ум“, за да помогне за разтълкуване на значението на съобщението, а това изчерпваше значителна част от нищожната му енергия.

Но изобщо не беше нужно да чете крайния анализ. Подписът беше достатъчен, за да му каже почти всичко, което му трябваше да знае.

Съобщението беше от онзи отдавна забравен идиот, когото беше натоварил със задачата да изпрати малко ято звезди в преследване на химери — материалното копие Файв.

Звездите на Файв бяха все още живи!

Тези много отдавнашни звезди се бяха движили в пространството толкова бързо, че времезакъснението ги беше

замразило и те бяха почти неподвижни. И не бяха остарели. Не се бяха разпаднали заедно с останалата част от Вселената.

Във Вселената, където всичко се беше разпаднало, те все още бяха млади... и пълни с енергия.

ГЛАВА 26

Луната Мария беше естествена — е, бивша естествена, сега преобразена в жизнена среда. Също като безброй жизнени среди около кафявото джудже Нергал.

— Форта се нуждае от лунна гравитация — обясни Фрит. — Танцьорите трябва да имат много мускули, нали разбираш! Ако може да танцува тук, ще може да танцува навсякъде... е, може би не на *планета* или нещо *подобно*, но на всяка от другите луни или във всяка жизнена среда. Упражнението ще е добро и за крака ти.

— Освен това ние имаме много данни в нашето запаметяващо устройство — добави Форта радушно. — Сигурен съм, че ще намериш много интересни неща.

А Балит каза развълнувано:

— Виж там! Това е луната Мария. Виж как влизаме... О, Вик, обичам да съм в *космоса*!

Виктор гледаше. Заслужаваше си да се гледа. Те не просто „кацнаха“. Луната не беше оставена широко отворена към Вселената; не можеше и да бъде, тъй като гравитацията ѝ не беше достатъчна да задържа годния за дишане въздух. За да кацне, техният малък кораб трябваше да се плъзне през един отвор в силовото поле, което държеше атмосферата, екранираше радиацията и запазваше невредими хората, които живееха на Мария.

Още със слизането болният крак му напомни, че вече не се намира в минигравитацията на жизнената среда, от която идва, и той трепна.

Но не беше само това! Това не беше обикновена жизнена среда, беше си практически *планета*. На повърхността се издигаха здания, както трябваше да бъде; и имаше истинско *небе*.

Всъщност изобщо не беше истинско, защото ако се извадеше екранът на силовото поле, онова, което щеше да остане, би било ужасно. Екранът намаляваше интензитета на червената светлина от Нергал. Може би също, помисли отначало критично Виктор, бе

намалил възможността хората да извличат „слънчева“ енергия от Нергал, но се оказа, че те не се нуждаят от това. Луната Мария беше богата на лесна за извличане геотермална енергия. Спътникът беше толкова близо до огромната планета, че беше под постоянното гравитационно огъване и натиск от по-голямата ѝ маса, поради което вътрешността му непрестанно се загръвяше от триене, свиване и натиск.

Опитът беше научил Виктор, че всяко нещо има и своя лоша страна, и той много бързо разбра каква е лошата страна на геотермалната активност на луната Мария. Едва бяха излезли от космодрума, когато усети, че почвата трепери под краката му. Балит се усмихна, Форта се засмя, а Фрит обясни:

— Най-обикновено земетресение, Вик. Непрекъснато има земетресения.

— Но ние сме им свикнали — добави Форта. — Всъщност няма никаква опасност.

Когато видя, че неговите домакини живеят на една тридесететажна кула, тънка като молив, Виктор преглътна. Качиха се на асансьор със стъклени стени, който бързо се плъзна по външната страна на кулата, позволявайки му да види колко високо се издигат. Той отново преглътна. Зарадва се, когато асансьорът плавно забави и Форта отвори вратата.

В помещенията всичко беше успокояващо стабилно. Изглежда, целият етаж беше на тяхно разположение — всички стаи освен санитарните възли бяха външни и гледаха към градините долу. Червеният Нергал висеше огромен над половината небе. Показаха му неговата стая, след което той остана с Форта и Балит, които почнаха да вадят храна от фризера и да подреждат масата. Внезапно разтърсване го накара да се хване за облегалката на един стол.

— Ще свикнеш — каза Балит. — Тук сме в пълна безопасност.

— Всичките ни постройки са проектирани да издържат на това — добави Форта.

На Виктор му трябваше известно време, за да се убеди в това, но си беше съвсем вярно. Разбира се, той знаеше, че проблемът със земетресенията е бил решен на Земята още през деветнадесети век и дори по-рано, преди създаването на фирмата „Тойота“ в Япония. Тъй като земетресенията могат да разрушат зданията, а хората не желаят те

да паднат върху тях и да ги смажат, японците още тогава бяха намерили задоволително за времето решение: строили всичко от най-лекия материал, който можели да намерят — и не пушели в леглата.

Но когато настъпило двадесетото столетие, тези решения вече не били приложими. Технологичният човек имал собственост. Домът трябвало да бъде място за съхранение на тази собственост, както и място за сън и хранене. В прединдустриална Япония този въпрос бил решен чрез притежаване на колкото се може по-малко неща, и при това леки и здрави. По времето на „Тойота“, „Сони“ и „Нисан“ японците обаче искали да имат повече. Искали да имат голям брой вещи, дори големи и тежки. Искали жилища, в които да могат да поместят автоматични перални, сушилни, стереоуредби, вани, големи легла, микровълнови печки и видеокасетофони. Искали ватерклозети. Искали закрити гаражи. И с тези си желания поставили пред архитектите трудни за разрешение задачи. Водопроводна и канализационна инсталации? Добре, да, но това означава подземни мрежи водопроводни тръби и канали, които и при най-умерено земетресение ще се разкъсат. Искали високи здания, за които са нужни асансьори и някои много тежки строителни елементи, които могат да паднат върху живеещите при естествените чести земни трусове. Хартията и бамбукът били изхвърлени от строителството; били заместени от гъвкава стомана и напрегнат бетон.

По времето, когато хората на луната Мария бяха започнали да строят сериозно, архитектите си припомнили всички тези стари уроци.

Разбира се, те били подпомогнати много от малката гравитация на Мария — просто не се нуждаели от толкова много маса за поддържащите колони. Още повече били подпомогнати от високите технологии. Чипове заместили плетениците от проводници. Преобразуваеми стени служели като прозорци или прибори за контрол на температурата. Рециклирането на водата спестило много тръбопроводи, а онези, които не можели да се избегнат били гъвкави и здрави. Когато първата нощ Виктор се събуди и установи, че цялото здание се олюлява, той единствен скочи от леглото. Всички останали спяха спокойно, дори Балит, и на сутринта му се присмяха заради страховете му.

Много деликатно обаче. Всички бяха много учтиви. Стараеха се с всички сили да му бъдат „полезни“, но за голяма изненада на Виктор

нямаше какво да му помагат.

Тези хора, които Нрина му беше представила като най-знаещите, не познаваха дори *терминологията* на астрофизическите изследвания!

— Спек-тро-ско-пи-я — каза Фрит на срички. — Наистина много хубава дума, Вик! Трябва да я използвам в някоя поема. И това означава нещо свързано със звездите, така ли?

— Означава измерване на светлите и тъмни ивици в спектъра на една звезда, така че наличните елементи и йони да могат да се идентифицират — каза Виктор навъсено, гледайки човека, който му беше препоръчан като сведущ по всички тези въпроси.

— Йони! Спектър! О, Вик! — възкликна Фрит очаровано. — Ти просто си *пълен* с чудесни думи, които мога да използвам. Форта? Ела, моля те. Помогни ми да намерим „спектроскопия“ в нашите файлове за скъпия ни Виктор!

Не можаха.

Не можаха или поне не по лесния начин. Фрит и Форта извадиха пултовете за търсене на данни и направиха неколкостотин справки за най-различни астрономически термини. Но не намериха „спектроскоп“. Нито пък „спектроскопия“ или дори такива по-общии термини като „космология“ или „астрофизика“. Вярно, имаше дълги списъци от цитати под такива обещаващи думи като „нова“ и „супер нова“, и „черна дупка“, и дори „диаграма Херцшпрунг-Ръсел“. Но когато ги отвореха, всички показваха картини, музикални композиции, поеми (някои от самия Фрит) и танци — често от Форта.

— Файловете съдържат само неща, от които се интересуваме — извини се Форта.

Виктор не можеше да повярва, че са се провалили. Той обаче беше единственият разочарован. Фрит и Форта бяха очаровани.

— Великият транспортър! — извика Форта с възхищение. — Не знаех, че имаме такъв материал! Може би е от училищните файлове на Балит... но виж тук, Фрит! Не е ли *красиво*? — Той гледаше петстотингодишна диаграма на Хертцшпрунг-Ръсел. — Не мога да разбера защо хората са оставили това да бъде забравено! Какво ще кажеш, Фрит? Всички тези звездни цветове! За един нов танц! Не смяташ ли, че ще изглеждат чудесни на костюма ми?

Фрит го потупа нежно по рамото и каза:

— Не знам какво означава това.

— Диаграмата показва наклона на кривата маса-блясък — обясни Виктор. — От нея може да се види как се развиват звездите и как техният цвят зависи от температурата на фотосферата — от червено до жълто и от бяло до синьо.

— Именно! — извика Форта вдъхновено. — Ще представя в танц стареенето на една звезда. Виж, ще започна с *голяма*... — И изрази *голяма*, като вдигна рамене, издувайки бузи и изви ръце нагоре и назад. — След това светлината ще бъде синя, после зеленикава, след това жълта и по-слаба... така добре ли е, Вик?... после отново *силна* и червена!

— Ще бъдеш чудесен — каза с гордост Фрит и се усмихна на Балит, който мълчеше възпитано, докато възрастните говореха. — Форта ще направи прекрасен звезден танц, нали?

— Той винаги прави прекрасни танци — отвърна Балит почтително, без да откъсва очи от Виктор.

Форта въздъхна.

— Страхувам се обаче, че не даваме на нашия приятел Виктор онова, което иска. Просто в тези файлове няма такова нещо.

Виктор наостри уши.

— Има ли и други?

— Разбира се. Старите банки данни на Нюманхоум — каза Фрит и го погледна изненадано. — Само че те не са много подходящи, нали разбираш. Защото са *стари*. И не са *тук*.

— Мога ли да ги разгледам? — попита Виктор.

Фрит го погледна с изражение на домакин, чийто гост току-що е поискал по-голяма спалня или рядък сорт чай.

— Не съм сигурен дали знам как можеш да го направиш — каза замислено той. — Форта?

— Мисля, че е *възможно* — каза не съвсем уверено Форта. — Те са много, много стари, чак от времето, когато всички все още са живели на Нюманхоум. Когато преди хиляди години сме построили жизнената среда, всичко е било съвсем ново, нали разбираш, и всички системи за търсене на данни са били преустроени. Тези, които използваме сега, наистина са несъвместими с онези на Нюманхоум и освен това там едва ли има някой.

— На Нюманхоум? — попита Виктор.

Форта кимна.

— Там е отвратително за живеене, всичко тежи толкова много... Никой не обича да ходи там... освен някои особняци като Пели. — Той се засмя. — Така че старите записи сигурно отдавна не съществуват, разбираш ли?

Балит, който наблюдаваше загрижен госта, се отдръпна от нежно потупващата го ръка на баща си и извика:

— Но ние имаме рисунки!

Виктор погледна въпросително родителите му и Форта каза гордо:

— Да, разбира се. Имаме някои чудесни рисунки на изригване на звезда например. Тя останала неподвижна на небето, о, шестстотин или осемстотин години. После постепенно започнала да отслабва и тогава Слънцето се върнало.

— Това е било вълнуващо време — каза Фрит с копнеж.

— Разбира се, тогава ние не сме били родени.

Форта се замисли.

— Не знам дали бих го нарекъл „вълнуващо“. Знам, че когато го забелязали, говорили за това доста много. Имаше и спектакъл. Спомням си как майка ми ме водеше... чий спектакъл беше? Мисля, че на Данглорд... да, негов беше. Балет за завръщането на слънцето. Бях дете, още не бях имал дори празненство за навършване на пълнолетие, но... — той се усмихна. — Това беше наистина важно за мен. Мисля, че точно постановката на Данглорд бе причината да реша и аз да стана танцьор.

Тъй като Виктор беше най-големият експерт по отглеждане и хранене на примитивни организми, трябваше да им покаже как да размразят малко заместител на мляко, който Нрина беше направила за котето, и как да държат шишето така, че то да може да пие.

— Скоро ще яде твърда храна — каза им той. — Тогава няма да ви създава толкова затруднения. Обаче къде ви е котешката тоалетна?

После трябваше да им обясни за какво служи котешката тоалетна и им помогна да направят една от кухненски поднос, напълни я с пръст от градината и им показа как да сложат котето в нея и да го гаят, докато накрая то направи онова, за което е сложено вътре.

„Поне мога да им бъде полезен с нещо“ — помисли си Виктор.

След последната чаша вино Фрит го изпрати до стаята за гости.

— Това всъщност не е стая за *гости* — обясни Фрит, докато показваше на Виктор къде е санитарният възел и шкафчетата, в които да сложи дрехите си. — Това ще е стаята на Балит, след като вече е освободен... отделен... но, разбира се, той се радва, че ще я използваш, докато си тук.

— Не искам да го безпокоя — каза Виктор.

— Никого не безпокоиш! Ние *искаме* да си тук, скъпи Виктор. Всъщност идеята беше на Балит. Той ще остане в старата си стая, която напълно го задоволява. Но тази, сам виждаш, е стая за *зрял човек* — добави гордо Фрит. — Тук ще имаш собствен пулт... и можеш да го използваш колкото желаеш, разбира се. Мисля, че ще ти е удобно. — После се усмихна малко смутено. — Не виждам нищо лошо, ако ти кажа. Ние ще преобоядисаме старата стая на Балит. Поръчахме на Нрина друго бебе. Ще бъде момиченце... ще я наречем Гинга... разбира се, ще мине доста време, докато се роди, така че Балит ще бъде съвсем добре в онази стая.

Много след като Фрит беше излязъл и Виктор се беше съблякъл и беше легнал в мекото топло легло, той се сети, че трябваше да каже: „Моите поздравления, Фрит“.

През нощта пак имаше заметресение. Виктор се събуди стреснат и усети до краката си нещо топло и меко. Когато се размърда, то измяука.

Виктор стана, усмихна се, погали котето, седна на леглото и се замисли. Самичък в спалнята, той призна пред себе си, че се чувства малко неудобно. Знаеше защо.

Не му беше приятно да е в къща на гейове.

Не страдаше от предразсъдъци по отношение на хомосексуализма. По едно или друго време беше познавал много хомосексуалисти. Беше работил с тях, беше пътувал с тях... те не бяха по-различни от всички други, освен в едно. Но това си беше лично тяхна работа и, разбира се, нямаше никакво значение, докато човек не бъдеше засегнат лично.

Проблемът беше, че при *живеенето* с тях това, изглежда, можеше да стане доста лесно.

Успокояваше го това, че семейството не изглеждаше много по-различно от всяко друго. Форта и Фрит си имаха отделни спални,

Балит имаше своя. Виктор беше в онази, която Балит щеше да заеме след време. В семейството нямаше и нищо *странно*. Наистина. Ако Форта понякога целуваше Фрит, минавайки покрай стола му, и ако Фрит слагаше ръка на кръста на Форта, докато стояха заедно... е, те се обичаха, нали?

И което беше по-важио, никой от двамата не показваше никакви признаци на любов към Виктор. Във всеки случай не и по сексуален начин.

Момчето, Балит, почти показваше — но пак без в това да има нещо сексуално. Седеше до Виктор, когато се хранеха, правеше му компания, когато той безплодно търсеше онова, което така и не можа да намери в информационните машини. Забеляза какви храни и напитки обича Виктор и се грижеше за следващото хранене да има повече от тях. Когато не спеше или не беше на училище, непрекъснато беше до него и го наблюдаваше.

— Това е израз на уважение към герой — обясни Форта. Танцърът работеше зад своя параван: протягаше дългите си тънки крака, без да сваля очи от котето, което спеше на пода между тях. Виктор с изненада разбра, че Форта играе котка!

— Ще стане, мисля — каза Форта доволно, изправи се и се протегна досущ като котка. — За какво говорехме? О, да. Моля те, не позволявай на Балит да те безпокои. Но работата е там, че ти го отнесе при церемонията. Това е много важно за едно момче.

— Той изобщо не ме безпокои — каза Виктор. — Даже ми е приятно да е до мен.

— Да, той очевидно те обича — въздъхна Форта. — Искам да кажа, че те харесва като личност, а не заради онова, което правиш. Всъщност... — Форта се поколеба, после се усмихна. — Всъщност Балит се чуди дали би отишъл с него в училище. Ако нямаш нищо против. Исква да те покаже на съучениците си. Знам, че за теб няма да е голямо удоволствие да прекараш час или два с дечурлига, които те зяпат и задават какви ли не въпроси... но човек не може да ги вини, Вик. Ти *си* роден на старата Земя. Кога друг път ще видят такъв човек?

— Ще се радвам да отида — каза Виктор.

Училището беше на стотина метра от дома на Балит, сред дървета, отрупани с плодове и цвят. (На луната Мария нямаше сезони и растенията цъфтяха когато си пожелаят.) Червената Нергал висеше на източното небе, където бе висяла винаги. Не беше по-голяма от земната луна, но Виктор чувстваше топлината ѝ. На запад се виждаше една ярка звезда.

— Там навремето имаше хиляди и хиляди звезди — каза Виктор на момчето.

— Тогава сигурно е било много по-хубаво — въздъхна то. — Влизаме, Вик. Това е вратата на моя клас.

Не приличаше много на врата — зданията тук нямаха здрави стени, тъй като не трябваше да предпазват от студ или горещина; беше от перфорирано дърво, каквито може би бяха били вратите в тропиците на старата Земя. Балит я докосна и тя се отвори.

И класът не приличаше много на клас — осем деца, повечето момичета — и всъщност самото помещение не приличаше много на класна стая. По-скоро приличаше на дневна в малък мотел, стая с размерите на спалня, с възглавници по пода пред пултовете за обучение. Когато влязоха, стаята се затъмни.

— Ще трябва да почакаме — каза Балит. — Правят наблюдение. Не знам какво гледат, обаче... — И изведнъж навсякъде около децата се появи триизмерна картина с естествени размери и цветове. — О, виж! Правят го специално за теб! Показват старата Земя!

Ако наистина беше Земята, тя не беше позната на Виктор. Той сякаш стоеше на някакъв пешеходен остров на сред голяма улица. Плътен поток от хиляди, буквално *хиляди* хора на велосипеди се движеше към него. Точно преди да достигне до острова, потокът се разделяше на две и от другата страна се сливаше отново. Бяха като в униформени костюми — бели ризи, тъмносини панталони — и почти всички бяха мъже. Азиатци. Не се чуваше никакъв звук. От едната страна имаше огромно мраморно здание, издигнато в някакъв парк, от другата — здания, приличащи на хотели и офиси.

— Не знам къде може да е това — каза Виктор.

— Но те *казват*, че е Земята — възкликна Балит. — Един момент. — Балит прошепна нещо на ухото на най-близкото момиче. — Да, наистина е Земята. Това е град Бейджин през хиляда деветстотин и шестдесета година стар стил.

— Никога не съм бил в Бейджин — отвърна Виктор. — И във всеки случай... — Той млъкна. Каква полза да обяснява на тези деца, че това място се бе намирало не само на хиляди километри, но и на столетия от местата, които бе познавал? — Много е хубав. Но може ли да го изключим?

После взе думата. Учителят седеше усмихнат и остави на децата да задават каквито си щат въпроси. За старата Земя. (Хората яздили ли са коне? Ако са се любили, наистина ли бебетата са излизали от телата им? И какво, за Бога, е „буря“?) За обектите Сорикейн-Мтига (О, сигурно ги е имало, щом са ги видели!) и за неговото летене около Небо, където едва не умрял (Нещо се е опитало да те убие? Наистина ли са ти отнели живота?), и за Нюманхоум, и за Големия взрив, и защо вече по небето има толкова малко звезди.

Тогава Виктор наистина стана красноречив. Накрая Балит от името на всички тъжно каза:

— Да, разбираме, Виктор. Разбираме, че избухването на звездите, намаляването на светенето на слънцето, промените на Небо... разбираме, че след като всички тези явления са станали по едно и също време или достатъчно скоро едно след друго, трябва да са свързани. Но как?

Единственото, което Виктор можа да отговори на този въпрос, беше:

— И аз бих искал да знам.

Тази нощ Балит разказваше възбуден на родителите си за сензацията, предизвикана от Виктор сред неговите съученици.

— Виктор едва не бил *убит* от онези неща на Небо — каза развълнуван той. — Фрит? Мога ли и аз да отида на Небо?

— За какво, за да бъдеш убит? — раздражни се Фрит.

Задъхан Форта се протягаше и извиваше зад своя параван.

— Никой не ходи на Небо, Балит. Там е по-лошо, отколкото на Нюманхоум! Там дори няма да можеш да стоиш прав.

— Пели може — възрази момчето. — Слага си инжекции и е силен почти колкото Виктор.

— Балит! Не! — възкликна Фрит. — Инжекциите ще развалят фигурата ти! Искаш ли хубавите ти крака да се надуват като балони? Не

се обиждай, Вик — добави той и погледна Виктор с неудобство. — И няма да можеш да танцуваш!

— Може би не искам да стана танцьор, Фрит — отвърна синът му.

Форта рязко спря по средата на един пирует и примигна разтревожено.

— Какво ще правиш като възрастен, разбира се, си е лично твоя работа — започна Форта. — Нито аз, нито Фрит имаме намерение да се опитваме да ти попречим за нещо, което наистина желаяш да правиш, когато пораснеш...

— Но аз вече съм пораснал — отвърна сериозно Балит. — Почти е време да ми се махне знакът от челото. Тогава мога да се оженя, ако искам.

Фрит се изкашля, после подръпна мустак и каза:

— Да, разбира се. Обаче...

Спря и погледна Виктор по начин, който той веднага разбра: гостенинът не трябва да се меси в семейните работи.

— Ще отида на панела — каза той.

Но онова, което търсеше, не беше там. Виктор започна да си мисли, че нищо от онова, което намираше, няма да задоволи любопитството му. Колкото повече информация намираше, толкова по-ясно разбираше, че по въпроса, който го интересува, няма да намери много.

Имаше много файлове за историята на човешката раса през времето след като реформаторите го бяха сложили във фризера. Имало бе война заради разрушаването на „Арк“, разбира се — всяка секта беше обвинявала другата. Имало бе войни (Виктор ги преброи) на всеки две или три години по един или друг претекст. Беше съвсем лесно да се разбере защо са били толкова войнствени. Виктор можеше да си представи живота на няколко хиляди почти умиращи от глад в ледените пещери хора, хора, подложени на събития, които никога не са очаквали и които не могат да си обяснят — за тях просто нямаше бъдеще. От всичките неща, които им бяха липсвали най-голям беше бил недостигът на надежда.

Беше изненадващо, че по някакъв начин те бяха успели да намерят ресурси и воля да изпратят няколко разнебитени импровизирани кораба на Нергал. Това беше героизъм. Беше почти

свръхчовешко; това означаваше дълги години на строга дисциплина, доброволно подлагане на глад и самолишения за това последно, върховно усилие. Той се чудеше на тяхното развитие оттогава — сега гъмжило от толкова много милиони, живеещи в такъв лукс! Не броят, разбира се, го караше да се чуди. Нарастването не беше изненадващо, тъй като беше станало за няколко хиляди години.

Не беше изненадващо и че през тези няколко хиляди години те бяха изхвърлили някои ненужни вехтории — вехтории с имена като астрономия, астрофизика и космология.

И техните потомци, нежните хубави Нрин, Форта и Фрит никога не бяха имали причина да ги възстановят.

С изключение на малкия Балит. Балит искаше да чуе всичко, което Виктор имаше да каже — за Вселената (особено за това каква е била едно време, когато в действителност е съществувала цялата Вселена извън тяхната собствена малка групичка), за старата Земя, за Нюманхоум по време на неговото бързо процъфтяване. Балит дойде при Виктор с новината, че Пели е кацнал на Нюманхоум.

— Може би той ще може да ти помогне да получиш достъп до старите файлове — каза Балит, готов да помогне, и погледна към бащите си — които поради някаква причина учтиво не казаха нищо.

— Наистина ли?

— Можем да го попитаме — отвърна Балит. — Знам колко искаш да получиш тези данни.

Форта се изкашля и отбеляза:

— Да, знаем това.

— Но за мен това също ще бъде интересно — възрази Балит. — Обичам да слушам Виктор, когато разказва за тези стари неща.

Форта каза нежно, но твърдо:

— Време е да си лягаш, Балит.

— А Виктор може ли да ми разкаже *приказка*? — помоли Балит. Виктор не възрази и след като момчето се изкъпа и влажно и чисто се сви в меките завивки, седна до него.

Почувства се развълнуван от това толкова интимно, толкова различно положение. Спомни си как някога разказваше приказки на собствените си деца на Нюманхоум и как преди това, много векове

преди това, когато се качиха на кораба, неговият баща му беше разказвал най-различни неща. Сега погали топлата пухкава глава на Балит и попита:

— Да ти разкажа ли за възникването на Вселената?

— О, да! Моля те!

Виктор покорно започна:

— Някога, преди много време, никъде нямало нищо освен една малко топче от материя и енергия, и пространство. Нямало никакви звезди, никакви галактики. Нямало и космос, защото космосът не бил създаден.

— Как е изглеждало това топче? — попита сънливо момчето.

— Не знам. Никой не знае. Било е просто едно... *яйце*, нещо от този вид, което е съдържало в себе си всичко, което съществува сега или е съществувало някога или дори ще съществува. И тогава това яйце се излюпило. Експлодирало. Знаеш ли как се нарича тази експлозия, Балит?

Момчето зарови в паметта си.

— Не е ли това, което наричаш Големия взрив?

— Правилно. Големият взрив. Той е започнал ужасно горещ и ужасно плътен, но с разширяването си се охладил. Не е нараснал в космоса. Той е *създал* космоса със своето израстване и го е изпълнил с неща — и накрая сме се появили ние.

— Само ние ли?

— Не знам отговора на този въпрос, Балит. Не съм чул и някой друг да го знае. Може да има и други хора. Би могло да има милиони различни видове хора. Те може да са еволюирали и да са се развили, и след това да са умрели, както това е станало с човешките същества... с изключение на малцина оцелели като нас.

— Сигурно е било красиво, когато са съществували всички онези звезди и галактики.

— Наистина беше красиво, Балит. Но звездите също умират. Всичко умира, дори Вселената, дори... — Виктор с изненада установи, че гърлото му се свива. Трябваше да извърне глава за известно време.

— Какво ти е? — попита Балит разтревожено.

— Нищо, Балит. По-добре заспивай.

— Не — настоя момчето. — Изглеждаш много тъжен. Да не би да е нещо тъжно? Не беше ли... — Той се поколеба, след това бързо

каза: — За твоята любима партньорка ли е, за която си ми разказвал?

— За моята жена — поправи го Виктор.

Балит кимна.

— Знам как биха се чувствали Фрит и Форта, ако някой от тях изгуби другия — каза той. После нерешително добави: — Виктор? Нрина не ти ли каза, че може да ти направи другарка? Защо не я помолиш?

Виктор го погледна почти разгневен. После се успокои, пое дълбоко дъх и разбърка косата му.

— Официално ти си възрастен — каза той, — но мисля, че в някои отношения трябва да растеш още. Това не става така, Балит.

— А как става? — настоя Балит.

Виктор поклати глава.

— За мен, сега — каза той, — мисля, че изобщо няма да стане.

Начините за установяване на връзка с някого на Нюманхоум не бяха толкова трудни, особено след като Балит показа на Виктор как да използва панела си за такава връзка. Провеждането на разговор обаче беше много по-трудно.

Причината отново беше непреодолимата граница на скоростта на светлината. (Човешката раса така и не бе успяла да използва тахиони или ефекта Айнщайн-Розен-Подолски за някаква практическа цел. Тъй като обаче хората работеха само със своята малка група астрономически обекти, те всъщност не се нуждаеха от тях.) В сегашната си орбитална позиция луната Мария беше на осемстотин милиона километра от Нюманхоум, което изискваше почти три четвърти час за предаване на съобщение в едната посока. Така не може да се провежда разговор. Това приличаше повече на изпращане на телеграма и чакане на отговор макар, разбира се, „телеграмата“ да беше телевизионно съобщение.

Виктор — Балит бе до него да му помага — изпрати съобщение до Пели.

— Здравей, Пели — каза той, сякаш четеше сценарий. — Аз съм Виктор. Надявах се... — Той спря и погледна Балит за помощ.

— Кажу ми какво искаш — подсказа му момчето.

— Всичко.

— Да бе, всичко — раздражено каза момчето. — Как ще разбере какво ти трябва, ако не му кажеш? Кажи му, че искаш старите записи... за Небо, за астрономическите наблюдения, всичко, което искаш.

И така, минавайки от едно към друго, Виктор направи страхотен списък. Когато свърши, Балит го предаде и изключи панела. Виктор го погледна въпросително.

— Сега какво ще правим?

— Нищо — отговори Балит. — Ще минат часове преди Пели да може да ни отговори, а може и да е зает с нещо друго и да намери това, което искаш, ще изисква време.

— Много време — отвърна мрачно Виктор.

— О, Вик — засмя се Балит. — Само часове може би, не цяла вечност. Ела да се разходим. Може би като се върнем, отговорът ще е пристигнал.

Когато асансьорът, от който стомахът му се свиваше на топка, ги свали на приличащата на паркинг площадка пред зданието, Балит попита любопитно:

— Настина ли би отишъл на Небо, ако можеше?

— На мига — отговори категорично Виктор.

— Въпреки че е опасно?

Виктор се замисли, после каза:

— Не мисля, че все още е опасно. Онази група е кацнала...

— Но някои от нея са били *убити*!

— Да, защото са се опитали да влязат със сила — съгласи се Виктор. — Това може би не е било необходимо. Има други начини за изследване на онова, което има в онези постройки. Вероятно не с рентгенови лъчи; може би ултразвуково сканиране или нещо като източник на неутрино, който може да гледа направо през стените...

— Никой няма неутрино — каза Балит с укор.

Виктор се засмя.

— Добре тогава. В такъв случай може би онова, от което се нуждаем, е една голяма отварачка за консерви. И някой тъп доброволец да работи с нея... като мен.

Балит потрепери, възхитен от тази мисъл. После попита:

— Виктор? Какво е отварачка за консерви?

Отговор нямаше нито на следващия, нито на по-следващия ден.

В края на третата седмица от престоя си на луната Мария Виктор започна да се чуди колко дълго може да остане един гост. Когато деликатно запита домакините си, те почти не обърнаха внимание на въпроса.

— О, но Балит се радва, че си тук, Виктор, а Форта умира от желание да му покажеш още някои от онези чудни старинни танци.

— Освен това тук е толкова добре за лечението на крака ти — намеси се Форта.

— Но Нрина... — започна Виктор.

— О, тя скоро ще се обади, ще видиш — каза Фрит. — Това ми напомни, че исках да те попитам нещо. Мислиш ли, че онези цветове на Небо... които показва онзи ден... мислиш ли, че от тях може да се направи хубав костюм на Форта?

Кое то неизбежно доведе до прекарване на няколко часа с Форта в неговото студио в демонстрации на валс и какво ли не още, защото Форта бе замислил танц на героична тема за гибелното кацане на Небо.

Не беше само желанието на Виктор да бъде добър гост — ако беше само то, той щеше да си тръгне преди домакините му да изгубят надежда, че някога ще си отиде — което го караше да се чувства неудобно. Той имаше друг проблем, който ставаше все по-голям. Луната Мария беше голяма. И беше пълна с хора, всякакви хора, и Виктор не можеше да не забележи, че някои от онези, покрай които минава по парковете и улиците, са жени — или толкова приличащи на жени за всичките му сетива, че понякога почти мислеше, че са изпратени нарочно. Това го разсейваше по начини, които почти беше забравил.

Казано по-точно, той беше доста сексуално възбуден.

Отговорът на Пели най-после пристигна, но не му беше от голяма полза. Широкото лице на пилота изглеждаше малко ядосано.

— Ще поразпитам за онова, което искаш да знаеш, Виктор, защото аз самият не знам много по тези въпроси. Маркети може би знае — той се рови дълго време в тези стари материали, както и жена му, Гримлер. За жалост те сега не са тук, а и аз скоро заминавам.

Слушай. Докато мисля по въпроса, ако видиш Нрина, попитай я докъде е стигнала с моите гили. Тук има нужда от още няколко. И поздрави Балит от мен.

Това беше. Виктор погледна безпомощно Балит.

— Кои са Маркети и Гримлер?

— Сигурно хора, живели на Нюманхоум... искам да кажа истински хора. Знаеш какво имам предвид — завърши той извинително. После помисли за момент и добави: — Мисля, че Маркети и Форта работиха известно време заедно. Тогава бях съвсем малък.

— Да не искаш да кажеш, че е танцьор? Какво ще прави танцьор на Нюманхоум?

Балит се усмихна.

— Не знам. Сигурно ще танцува. Не смяташ ли, че трябва да предадеш съобщението на Нрина?

— О, да — отвърна Виктор уклончиво. — Може би...

Но в края на краищата го предаде — неуверено; винаги беше мислил, че Нрина е тази, която трябва да го извика. Но когато видя слабата ѝ фигура и големите ѝ очи, неочаквано се почувства щастлив. Понеже момчето беше до него, Виктор каза сдържано;

— Как си, Нрина? Липсваш ми.

Беше успокояващо, че тя не отговори веднага. Гледа го няколко секунди, без да говори, но точно когато Виктор започна да се чувства несигурен, каза;

— Радвам се да те видя, Виктор. — И се усмихна. (О, разбира се. Отново последица от разстоянието. Този път само няколко секунди, защото жизнената среда на Нрина беше на по-малко от милион и половина километра, но това означаваше около пет секунди закъснение в едната посока. Достатъчно дълго, за да бъде смуцаващо.)

Виктор ѝ предаде съобщението на Пели и Нрина се замисли за момент и каза:

— Гилите са още млади. Няма да ги изпратя преди да минат още два сезона. От друга страна може би ще е по-добре за тях да завършат израстването си там, където ще живеят. Това са специални гили. Мисля, че са почти толкова силни, колкото оригиналните „горили“, за които ми каза, но са много по-послушни. Като теб — завърши тя и мило се усмихна. — О, не съм много щастлива с ДНК от материала, от

който още имам. Ако говориш с Пели, кажи му да ми донесе нещо по-... не — поправи се тя, — трябва да му се обадя лично. Беше ми приятно да си поговорим. Балит, ти как си? Как вървят генетичните ти науки?

— Добре, лельо Нрина — отвърна момчето. — Разбира се, нямах много време. Помагах на Виктор.

— Ясно — каза тя малко разочаровано. — Той ти е отнел много време, нали? Но си заслужава. — Изпрати им въздушни целувки и изчезна, без да спомене и дума за това Виктор да се върне при нея.

През следващите дни Нрина не се обади. Пели също. Когато Виктор се оплака на Балит, момчето каза:

— Сигурно вече пътува насам. Но съм сигурен, че е предал съобщението ти на други хора.

— Тогава защо те не се обадят? — попита Виктор. Момчето само вдигна рамене. Виктор се ядоса. — Бих могъл да го разбера, ако всичко се беше изгубило! Чудесно е, че не се е изгубило, но ти каза, че те имат енергия и че геотермалните генератори работят нормално. Разбираш ли — там има данни, само че никой не иска да им обърне внимание!

— Моля те, не се вълнувай — помоли Балит.

— Не мога да не се вълнувам! Някой изобщо интересува ли се от тях?

— Аз се интересувам. Но ти наистина трябва да се успокоиш — настоя Балит, а след това каза решително: — Искаш ли да знаеш какво мисля? Мисля, че си много напрегнат.

Виктор го погледна враждебно.

— За какво намекваш?

Изречението на Балит показваше, че съжалява за думите си, но той все пак продължи:

— Защо не си вземеш сексуален партньор?

Виктор се слиса и се изчерви.

— Ами... започна той. — Хм. — Трудно му беше да реагира; последното нещо, което бе очаквал, беше да обсъжда сексуалния си живот с това дете. Все пак успя да излезе от затруднението. — Е, ако го бях направил, нямаше да е, хм, безопасно за жената...

— Защото можеш да ѝ направиш дете — сериозно каза Балит. — Но това може да се уреди, също като с мен. След няколко дни остатъчната сперма в мен ще резорбира, ще махнат знака от челото ми и тогава пак ще мога да имам полови сношения.

— Какво?! — извика Виктор смаяно. — Пак?

Балит го погледна учудено, после каза самокритично:

— Разбира се, преди да навърша пълнолетие това беше само с млади момичета. За упражнение, както казваме ние... макар че не ми доставяше голямо удоволствие. Скоро ще бъде с истински жени. С теб може да стане същото, стига да искаш. Никак не боли — добави той окуражително. — Е, само малко, в първия момент. Освен това не е необходимо да имаш жена. Не си длъжен да се съгласиш да създадеш двойка още от началото — почти никой не го прави.

— Разбрах вече — промърмори Виктор, мислейки за Нрина.

— Правил ли си го? — попита момчето озадачено. — Искам да кажа двойка?

— Разбира се — отвърна Виктор. После каза по-спокойно: — Дълго време бях женен. Казваше се Реза... Тереза Макган... но отдавна е мъртва.

— Имахте ли деца? Искам да кажа — родени от нейното тяло?

— Да — отвърна кратко Виктор. Неудобството му нарастваше. Обикновено се стараяше да не мисли за отдавна превърналите се в прах членове на семейството си, за да не изпитва болка.

— А обичаше ли я? — попита Балит.

Виктор го погледна и извика:

— Да!

И отново разбра, прекадено късно, че това е вярно.

Времето течеше бавно. Виктор прекарваше много време в стаята си: очакваше съобщение от Нюманхоум, което може би щеше да даде отговор на всичките му въпроси, но то не дойде.

Нямаше никакъв смисъл отново да се обажда на Пели, защото космическият капитан отдавна беше на път за Нергал. Виктор се колебаеше дали да опита да се свърже с Маркети или Гримлер, които и да бяха те, но накрая нетърпението взе връх над колебанието и той се обади и на двамата.

От тях също не получи отговор. Балит го посъветва да прояви търпение — самият Балит винаги беше търпелив с Виктор, когато той беше унил или ядосан. Но търпението на Виктор се изчерпваше. Той прекарваше все повече време пред пулта: търсеше и най-малката информация, която да загатва с нещо за астрономия.

Нищо не помогна.

Имаше много данни, разбира се, за Вселената такава, каквата е, но нищо за това как е станала такава. Известно време Виктор проучва атласи на звездното небе. Бяха малко на планетите от системата, точно такива, каквито ги знаеше от първите си години на Нюманхоум, на жизнените среди, на Нергал.

Жалката група заобикалящи ги звезди беше изследвана до известна степен — достатъчно дълго, за да им дадат имена, но само толкова. Имаше група от четири звезди, обикновено наричани „Четириъгълника“ — казваха се Сапфир, Голд^[1], Стийл^[2] и Блъд^[3], имена, взети вероятно от вида им на небето. Плюс Отшелника — съвсем самичка в своята част на небето; напълно естествено име за нея. И бинарната двойка^[4], сега наричани Майката и Бащата, с период на въртене около осемстотин години. И Съседа, най-близката звезда, на разстояние по-малко от три светлинни години, но скучно малка, клас К-8.

Плюс Милк^[5]. Виктор внимателно изследва бледото светене на Милк, защото тя бе труп на една от звездите, изригнала много отдавна в своето собствено небе. Пултът можеше да му каже малко, защото, изглежда, напоследък никой не се интересуваше защо звездите имат различен цвят и сигурно никой не беше мислил много върху звездната еволюция. Но Виктор беше почти сигурен, че онова, което вижда, вече не е самата звезда, а обвивката на разширяващи се газове, които тя беше изхвърлила и сега осветяваше отвътре.

След което откри, че някой някога в миналото си е направил труда да погледне малко по-отблизо всички тези звезди и е разбрал, че Голд има четири планети.

Планети! Жълтата Голд беше от клас G-4 — доста близка до техния звезден тип, в действителност от типа на земното слънце.

Беше ли възможно някой да е живял на планетите на Голд?

— Всичко съвпада, Балит! — извика Виктор развълнувано. — Съвсем наблизно има планетна система. Предполагам, че на тези планети има живот!

— Искаш да кажеш хора като нас? — опули се Балит.

— Това не знам, Балит. Вероятно не съвсем „като“ нас, ако имаш предвид две ръце, два крака, две очи... нямам представа как биха могли да изглеждат. Но като нас в смисъл с развит интелект. И технология! Защо не? Дори в науката и технологията могат да са малко по-напред от човешката раса... но няма да са толкова напред, че да има голяма разлика.

— Искаш да кажеш, че могат да имат космически кораби?

— Точно така! *Междузвездни* космически кораби. Да предположим, че тези извънземни от Голд за някакви свои цели... неизвестно какви... Да предположим, че са решили да пренесат малко мебели. Звезди например. Да предположим, че са изпратили на Небо екип да построи машини и че този екип е взел енергия от нашето слънце и после са задвижили звездите с голяма скорост през Вселената. Не разбираш ли, Балит? Това обяснява всичко!

— И ако изследваме много внимателно нещата на Небо може би ще научим как сами да правим такива неща? Или поне ще знаем *защо* са направени?

— Точно така! — извика триумфиращо Виктор.

Но триумфът му не продължи дълго, защото предположението си беше само предположение и нямаше начин да провери хипотезите си. Той прекара още много време в стаята си, като безплодно препрочиташе данните и мечтаеше да получи съобщение от Нюманхоум.

Една вечер, докато гледаше светлата Голд, на вратата се почука. Беше Фрит. Носеше котето.

— Балит е забравил да го нахрани, а вече спи — каза Фрит, — Можеш ли да помогнеш?

— Разбира се — отвърна Виктор не много любезно. Котето вече беше достатъчно голямо, за да яде обикновена храна. — Идвам. Не трябва да го носиш — добави той. — Пусни го долу. Ако е гладно, ще дойде.

Фрит внимателно остави котето на пода и тръгна да излиза. За изненада на Виктор и Форта беше в кухнята — пиеше вино. Виктор сложи храна в чинийката на котето, то отиде до нея, подуши я, но не почна да яде. Виктор се усмихна и каза:

— Просто не е гладно.

Тръгна да излиза, но Форта каза:

— Защо не останеш да изпием по чашка вино?

И Виктор разбра, че поканата не е случайна. Седна, изчака Форта да му налее и каза:

— Всъщност не ме повикахте да нахраня котето, нали?

Форта се засмя.

— Да. Искяхме да поговорим с теб след като Балит заспи.

— Нещо не е наред ли? — попита Виктор.

— Всичко е наред — каза Фрит. — Просто сме малко разтревожени за Балит.

— За *бъдещето* на Балит — допълни Форта.

Фрит кимна.

— Винаги сме смятали, че той ще иска да стане човек на изкуството... може би танцьор като Форта.

— Не е задължително да е танцьор, стига да е нещо, в което да използва творческите си способности. Нрина мисли, че той има истински талант в генното инженерство — добави Форта. — Това, разбира се, е също вид изкуство.

— Но напоследък е прекалено... прекадено увлечен от звездите и другите неща, за които му говориш.

Виктор отпи от виното си. Колебаеше се между задълженията на добър гост и изгарящата потребност да знае.

— Балит е много интелигентно момче. Той наистина се интересува от наука — каза той. — Мисля, че може да постигне големи успехи.

— Да, сигурни сме — отвърна Форта. — Но какъв живот ще има, ако ограничи талантите си в „наука“? „Ученият“ е никой. Хората ще го считат за странен.

— По мое време научната работа беше високо уважавана — възрази Виктор, но мисълта му не беше съвсем вярна, защото тя зависеше за кое „време“ говори. Леденият Нюманхоум на четирите воюващи секти например изобщо не уважаваше учените.

— По твое време — повтори Форта. Тонът му не беше точно надменен, но най-доброто, което можеше да се каже за него, беше, че е снизходителен. — Във всеки случай научната работа не е *творческа*, нали? Няма нищо *ново*, което да се прави... сам го каза. Цялата тази „наука“ е добре известна много хиляди години.

— Не всичко, не. Никой всъщност не знае какво се е случило с нашите звезди! Дори онова, което тогава са разбирали... основите на астрофизиката и космологията... изглежда, сега не се знаят и трябва да бъдат преоткрити.

— Но нима не виждаш разликата? — каза сериозно Фрит. — Преоткриването не е същото като *творчеството*, нали? Не можеш да ни обвиняваш, че искаме нещо грандиозно за нашето момче.

— О, Фрит! — възкликна отчаяно Виктор. — Какво да направя, за да го разбереш? Какво може да бъде по-грандиозно от отговора на въпроса за онова, което се е случило с цялата Вселена? Може би Балит ще може да го открие! Той се интересува. Той е умен. Просто няма нужното образование. Най-напред трябва да овладее космологията и ядрения разпад и...

— Никой вече не знае нищо за тези неща, Вик. Наистина. Те просто не са интересни за нас.

— Но някъде трябва да са записани — каза Виктор, хващайки се за сламката. — Знам, че в банките данни на „Арк“ и „Мейфлауър“ имаше такива материали...

— Те вече не съществуват, Вик. Онова, което е останало от тях, е използвано за строителни материали преди хиляди години.

— Но те са копирани във файлове на Нюманхоум!

Фрит погледна Форта многозначително и каза:

— Да, на Нюманхоум.

Форта въздъхна. Поради някаква причина мисълта за файловете на Нюманхоум, изглежда, го караше да се чувства неудобно.

— Ще видим какво можем да направим — каза той.

— Надявам се да мога да ви се отплатя — отвърна Виктор.

Форта го погледна странно.

— Няма за какво — каза той някак несигурно, после попита: — Знаеш ли много истории като тази за Големия взрив, която разказваш на Балит?

— О, много — отвърна Виктор, вече сигурен, че родителите са подслушвали. Всъщност той наистина я беше разказвал. Беше разказал всички истории, които баща му беше разказвал на него — историята за въглеродно-азотно-кислородния цикъл, който зарежда звездите с енергия, историята за смъртта на масивните звезди и превръщането им в супернови и за раждането на пулсари и черни дупки, историите за законите на Кеплер и на Нютон за механиката, и за изместилите ги закони на Айнщайн, и за правилата на квантовата механика, която отиваше далеч отвъд законите на Айнщайн.

— Ох — каза Форта и се прозина. — Всичко това е много интересно. Знам, че Балит обича да слуша за такива неща...

— Но не непрекъснато, моля те, Вик — завърши Фрит. — Ако не възразяваш.

Дългоочакваното съобщение от Нюманхоум дойде и съвсем не беше такова, каквото Виктор очакваше.

Преди всичко, разбира се, не се обаждаше Пели — космическият капитан сега сигурно беше по средата на пътя към Нергал. Обаждаше се мъж с нещо като много голямо таке, нахлупено почти до веждите; беше човек от жизнената среда, но носеше дрехи.

— Вик — започна той без предисловие, — аз съм Маркети. Тук съм за малко, но успях да събера някои материали за теб. Предай моите поздрави на Форта, моля... аз съм негов поклонник и съм сигурен, че той го знае. Ето материала.

Виктор загледа обнадеждено екрана на пулта, но когато започнаха да се появяват картините, се озадачи. След месеци работа знаеше какво предлага пултът, когато е запитан; тези неща обаче бяха различни. Бяха просто серия снимки! Първата беше на отломки и парчета от машини, някои от тях от блестящ лилав метал като онова, което Балит гордо пазеше до леглото си, някакви неидентифицируеми материали, които можеха да са стомана или стъкло, или керамика. На Виктор му стана ясно, че са останки, намерени на повърхността на Небо, но за никоя от тях нямаше никакво обяснение, никакъв намек от какво може да са или какви проучвания са били извършени над тях.

Следващата партида беше още по-озадачаваща.

Тя имаше нещо общо с астрофизиката, но на компютърния файл нямаше никакви данни. Бяха снимки — снимки на страници от ръкопис или дневник, може би дори страници от книга. Всички, изглежда, бяха взети от фризерите.

Бяха фрагментарни — няколко страници от нещо без начало и край; не бяха разкъсани, орфани или изцапани, за да са нечетливи. Някои накараха Виктор да примигне. Други бяха толкова стари, че съдържаха дори наблюденията на баща му.

Поне известно време някой беше правил записи. (Били Стокбридж, може би, останал до края верен на Пал Сорикейн?) Имаше спектрограми на слънцето при изстиването му; на изригване на звезда и нарастването ѝ; на звездите, все още останали на тяхното небе — потъмни отпреди, но не издути, за да изригнат.

Никоя от тях не приличаше на спектрограмите, които Пал Сорикейн така старателно бе събирал за всички изригнавши и умрели звезди около тях. Обектите Сорикейн-Мтига все още бяха уникални.

Никоя от спектрограмите нямаше никакъв смисъл за Виктор. Мъртвите наблюдатели бяха оставили своите собствени размишления, но никое от тях не беше убедително. Никое не обясняваше какво беше откраднало другите звезди. И всички бяха толкова стари, че в тях изобщо нямаше нищо за огненото кълбо, което беше доминирало на небето толкова дълго.

Когато Балит се върна от училище, Виктор все още се чудеше над съобщението. Извика го на дисплея да го покаже и на Балит, но от повторението то не му стана по-ясно. Тази вечер Балит нямаше домашно и двамата с Виктор хапнаха набързо и се върнаха при пулта. Момчето се интересуваше най-много от обектите от Небо.

— Но какво представляват те? — попита то не за пръв път и не за пръв път Виктор поклати глава.

Може да се разбере единствено като се изследват. В края на краищата някой ги е направил... някой от Голд или отнякъде другаде, но все пак някаква *личност*. Те могат да бъдат отворени.

Балит потрепери.

— Хората се опитаха, Виктор. Повече от двадесет души бяха *убити*!

— Хора умират поради много по-маловажни причини — отвърна грубо Виктор. — Разбира се, това трябва да се направи много

внимателно. Системно. Така, както се обезвреждат бомби по време на война.

— Какво е „война“?

Но Виктор не позволи да бъде отклонен. Стояха наведени над материала до късно, чак докато Балит не започна да се прозява.

— Не знам дали разбирам, Вик. Само нашите звезди ли са живи?

— Така изглежда, Балит.

— Но нали звездите живеят *вечно* — отвърна сънено Балит.

— Не вечно. Дълго... — Виктор си спомни един анекдот и се разсмя. — Има една история за това, Балит. Един студент попитал професора по астрономия: „Извинете, но кога казахте, че слънцето ще се превърне в гигантска червена звезда и ще изгори всички ни?“ „След над пет милиарда години“ — отговорил професорът. А студентът казал: „О, слава Богу! Стори ми се, че казахте след пет милиона.“

Но Балит не се засмя. Той спеше. Когато Виктор го пренесе в леглото му, също не се смееше.

Виктор потърси родителите на Балит и завари Фрит да рисува.

— Извинявам се, че го задържах толкова до късно. Приказвахме защо са се случили всички тези неща...

— Ако грешиш в нещо — каза му спокойно Фрит, — то е, че винаги питаш „защо?“. Не трябва да има „защо“. Не е необходимо да разбереш нещата; достатъчно е да ги *почувстваш*.

Виктор погледна рисунката и разбра, че всъщност е поема, предназначена за стаята на Гинга.

— Значи не трябва да се опитвам да разбера защо правиш това, така ли? — засмя се той. — Макар че Гинга още не е родена и няма да може да чете години след като се роди?

— Не, това е много лесно за разбиране — отвърна снизходително Фрит. — Когато Гинга се научи да чете, искам първите ѝ думи да дойдат от нейния баща. Но — той изписа един знак в бледозелен цвят и огледа критично резултата — тази твоя мания да разбереш небето ме безпокои. Страхувам се, че тя разстройва Балит. Каква е ползата от това? Небето си е небе. То няма нищо общо с нашия живот.

— Но ти си писал поеми за небето!

— Да, но това е *изкуство*. В моите поеми аз описвам какви чувства изпитват хората към небето. Никой не може да почувства небето, Вик; човек може само да го гледа и да вижда, че то е произведение на изкуството. — Той поклати укорително глава. — Всичките тези неща, които разказваш на Балит... за сливането на водородните ядра и превръщането им в хелий, за избухващи и умиращи слънца... в тях няма никакво чувство. Те са просто ужасно механични.

— Не си ли поне любопитен?

— За звездите? Ни най-малко! Що се отнася до човешките сърца — разбира се.

— Но науката... — Виктор спря и поклати глава. — Не разбирам как можеш да говориш така. Не искаш ли да разбереш нещата? Не искаш ли Балит да разбира науката? — Той махна с ръка към бъдещата детска стая. — Ако не беше науката, как щяхте да имате ти и Форта дете?

— Но това е *полезна* наука, Вик! Тя заслужава да се изучава... тя не е като твоите линии, за които се чудиш от кой спектър са. Тя е добра, защото прави живота ни по-добър. Но никак не ми е интересно защо звездите светят и какво ги прави горещи... и най-малко от всичко къде са отишли... защото нищо не може да се направи. Не е ли така?

Когато пристигна новината, че Пели се е върнал, Виктор беше започнал да чувства, че е прекалил с гостуването си. Балит все така му беше предан, Фрит бе неизменно учтив домакин, а Форта поне имаше полза от него — молеше Виктор да танцува всеки ден. И му беше благодарен, а за Виктор това бе добро упражнение за почти оздравелия му крак. Макар Фрит, изглежда, да не го одобряваше — веднъж Виктор ги чу да говорят.

— Народен танц ли? О, да, Форта, скъпи, но какво е народният танц в края на краищата? Това е просто нещото, което примитивните хора правят, когато няма професионални танцьори. А ти си човек на изкуството!

— А ти — отвърна му Фрит добродушно-присмехулно — си малко ревнив, нали?

— Разбира се, че не съм. От друга страна, скъпи...

Виктор не чу останалата част от разговора, което може би беше за добро.

Когато пристигна пакетът от Пели, Виктор го отвори развълнувано — нещо от Небо за изучаване, нещо по-информационно от останки и парчета като подаръка на Балит.

Не беше от Небо. Беше човешко творение и много старо. В съобщението на Пели се казваше: „Това, изглежда, е от някой от вашите стари кораби, Виктор. Мисля, че би искал да го чуеш.“

Последния път, когато беше видял този предмет, Виктор беше на стария „Арк“, точно преди фаталния опит за приземяване на екипа изследователи. Беше черната кутия на „Арк“.

Дори още работеше — повече или по-малко; някой я беше поправял, голяма част от материала беше изтрита и още по-голяма — с повредено качество на звука, така че Виктор едва ли можеше да научи много. Но имаше една малка част, която беше достатъчно силна и ясна — и гласът, който говореше от черната кутия, му беше добре познат.

Джейк Ланди. От гроба говореше гласът на съперника му.

След час Балит намери Виктор да седи над черната кутия и да слуша гласа на отдавна умрелия Ланди.

— Вече петдесет и седем дни сме тук — казваше той, гласът бе слаб и дрезгав. — Няма да мога да издържа още много. Другите са мъртви и предполагам...

Това беше всичко, което все още се разбираше.

Балит сложи ръка на рамото на Виктор, изслуша записа заедно с него, после го пусна пак.

— Знам как се чувстваш — каза той. — Сигурно е ужасно да чуваш гласа на приятеля си, който е мъртъв от хиляди години.

Виктор го погледна безизразно и отвърна:

— Джейк Ланди не ми беше приятел.

— Тогава защо...

Виктор не отговори — не можа да намери думи да каже на момчето как гласът на отдавна умрелия любовник на Реза неочаквано беше събудил един безнадежден копнеж за също отдавна починалата Реза.

Тази вечер, докато танцуваха с Форта, Виктор почти плачеше.

— Какво има? — попита разтревожено Форта.

Виктор само поклати глава и продължи да танцува. Малко след това влезе Фрит, изгледа ги малко ревниво и каза:

— Слушайте, става нещо неочаквано. Говорих с Нрина. Тя мисли, че трябва да отидем при нея... да видим скиците и да поговорим за Гинга.

Виктор си помисли, че точно сега не е готов да възстанови връзката си с жената, която го беше върнала към живот.

Щом видя изчистеното от знака чело на Балит, Нрина гордо възкликна:

— Никакъв знак! Сега ще правиш любов при всяка възможност, нали?

— Разбира се — отвърна спокойно Балит.

После Нрина ги въведе в лабораторията си — всички освен Виктор. Той не участваше в планирането на новото бебе и остана да чака Нрина в стаите ѝ, за да правят любов.

Чака дълго. Но когато тя накрая дойде, думите ѝ не бяха за любов. За пръв път, откакто я познаваше, Нрина изглеждаше ядосана.

— Знаеш ли колко *разходи* са направили Фрит и Форта да изровят онези стари записи за теб?

Виктор се изненада.

— Те не казаха нищо за разходи!

— Разбира се, че не са казали. Нали им беше гост.

— Съжалявам, Нрина, но откъде можех да знам, че това струва толкова много пари? Никой не ми каза нищо.

— Да кажат колко *струва*? О, Вик! Наистина ли мислиш, че двама деликатни и почтени хора като Фрит и Форта ще кажат нещо толкова *вулгарно*?

— Съжалявам — промърмори той, след което отбранително каза: — Какво значение има? Вие си затваряте очите за истински важния въпрос — какво се е случило с Вселената.

Той спря, защото видя в погледа ѝ примирено неразбиране.

— Но ти сам каза, че тези неща са на безброй километри от нас и са станали в продължение на милиони години. Как можеш да ги наричаш важни?

— Знанието е важно! — отговори грубо Виктор. Това беше въпрос на вяра.

За нещастие Нрина не беше от същата вяра и го гледаше все така неразбиращо.

Той разбра, че е направил ужасна социална грешка.

— Мога да се хвана на работа и да им се издължа.

— Работата, която можеш да вършиш — въздъхна тя, — за двадесет години няма да им върне похарченото за теб. Какво можеш да правиш? — Тя се поколеба, после започна направо: — Виктор? Кой са Мари, Клод, Реза и Мом^[6]?

— *Какво?*

— Тези имена произнасяше, когато беше в треска след изгарянето във фризера — обясни тя. — Понякога ме наричаше Мари и Клод, понякога Реза. А в самото начало мисля, че каза Мом. Тези жени ли си обичал?

Той се изчерви.

— Една от тях е майка ми — каза той навъсено. — Мари-Клод и Реза — да.

— Вярвам, че е така. — Тя въздъхна, навигичур от косата си на тънките си пръсти и го погледна сериозно. — Виктор — каза тя — мога да ти направя жена, ако искаш. Мога да я направя от собствените ти гени, както направих Балит за Форта и Фрит. Или, ако можеш да опишеш Реза и тази Мари-Клод, бих могла да направя някоя като тях. Или жена, съчетаваща най-добрите качества и от двете, ако искаш. Физически тя ще бъде от твоя вид, не висока и тънка като нас. Разбира се — допълни съчувствено Нрина, — това ще отнеме време. Ембрионът трябва да узрее, детето да порасте... ще минат двадесет години, може би, преди да стане на възраст да ти бъде другарка...

Виктор я погледна смаяно.

— Какво искаш да кажеш? — попита той. — Искаш да спрем нашите, хм, нашите...

Тя го остави да търси необходимите му думи, но когато стана ясно, че няма да ги намери, нежно поклати глава и каза:

— Хайде в леглото. Късно е.

Трябва да беше по-късно, отколкото си мислеше Виктор, защото Нрина беше напълно облечена.

— Ставай! — заповяда тя.

Той примигна.

— Какво? Защо? — Не беше необичайно за Нрина да стане толкова рано за работа, но обикновено не настояваше и той да стане.

Тя изглеждаше сериозна.

— Искам да отидеш на Нюманхоум заедно с Пели.

Той я зяпна глупаво.

— На Нюманхоум?

— Пели заминава утре — каза Нрина.

Виктор потри очи. Беше му трудно да схване казаното от нея.

— За парите ли си ядосана? — попита тъжно той.

— Не. И за тях, но не е заради това. Просто е време да се свърши, това е всичко.

— Но... но...

— Ох, Вик — въздъхна тя. — Защо си толкова труден? Нали не си очаквал да бъдем *постоянна* двойка?

Корабът на Пели беше толкова внушителен отвътре, колкото и отвън — само химическа ракета естествено, но грамадна. Виктор отново беше впечатлен от богатството на едно общество, което може да си позволи да построи такава огромна, сложна машина за такава малка цел.

За изненада на Виктор Фрит, Форта и Балит също бяха на космодрума; двамата мъже разплакани целуваха сина си. Приличаше на сбогуване.

— Балит! — извика Виктор. — Какво става?

— Идвам с теб — отвърна просто момчето. Виктор невярващо се обърна към родителите — и се сви от гнева, който видя в очите им.

— Да, той тръгва с теб, Виктор — каза злобно Фрит. — Цяла нощ го обсъждахме, но Балит настоява. Сега той е свободен; как можем да го спрем? Но никога няма да ти простя, че му напълни главата с тези твои идеи.

[1] Злато (англ.). — Б.пр. ↑

- [2] Стомана (англ.). — Б.пр. ↑
- [3] Кръв (англ.). — Б.пр. ↑
- [4] Система от две звезди, които се въртят една около друга под въздействие на общ гравитационен център. — Б.пр. ↑
- [5] Мляко (англ.). — Б.пр. ↑
- [6] Съкратено от мама (англ.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА 27

По средата на слабата, умираща Вселена Уон-Ту неочаквано отново се почувства смел. Някъде отново протичаха ядрени реакции.

После се върна последната от старите му памети и той се наруга.

Беше постъпил *глупаво*! Защо не беше помислил за бъдещето? Толкова *лесно* можеше да направи същия трик във всякакъв желан от него мащаб и да изпрати цели галактики на дългосрочно съхранение в пътуване със скоростта на светлината, така че да има милиарди милиарди звезди, готови за ползване, когато му дойде времето!

Защо не беше направил в материалното копие инструкции за някакъв вид самонасочващ се импулс за връщане у дома, така че те да могат да се върнат в нормалния космос наблизко?

Когато отново си възвърна здравия разум, списъкът на обвиненията, които Уон-Ту можеше да отпрати срещу себе си, неочаквано стана почти безкраен, но той се отказа от това. Самообвинението не беше в неговия стил. Имаше по-вълнуващи неща, за които да мисли.

Да, имаше дванадесет звезди и те все още бяха живи! Все още дори *млади*! И всичките *негови*!

Вярно, те бяха изтощени от изразходваната енергия за главоломното си пътуване из Вселената и сигурно бяха ужасно далеч, но бяха негови. Уон-Ту затърси трескаво из специалните си памети. Там нямаше много звезди, но той беше сигурен, че някои от тях имат милиарди години живот преди да се превърнат в дълголетни джуджета, които ще живеят още по-дълго.

Развеселен за пръв път от безкрайно дълго време, Уон-Ту се зае със задачата да планира как да използва този напълно неочакван дар.

ГЛАВА 28

Приземяването на Нюманхоум развълнува Виктор Сорикейн. Преди всичко това беше истински космически полет, а Пели го сложи на седалката на втория пилот. Но най-много го развълнува самото пристигане на Нюманхоум; беше отново у дома. Неговият истински дом. Мястото, към което принадлежеше — макар че то не приличаше с нищо на зелената Земя, на която беше израснал. (Нищо зелено не беше оцеляло през ледената ера на Нюманхоум. И изобщо нямаше нищо живо с изключение на жизнената среда, създадена от хората.) Все пак Виктор даже имаше приятели тук! Джерен го очакваше нетърпеливо, свенлив и безмълвен, и предан; и Корелто. Дори намусеният Манет успя да промърмори приветствие и удари приятелски Виктор по рамото. Очите му обаче бяха приковани върху малкия Балит, когото свалиха от совалката и пренесоха на стол-носилка.

— Той наистина ли е дете на Фрит и Форта? — прошепна Манет. — Дошъл е с теб? Велики Фред! Тогава тук наистина може би ще се случи нещо, в края на краищата!

— Убеден съм, че ще се случат много неща! — избоботи Джерен. — Щом Виктор е тук! — После каза: — Хайде, оставете го на спокойствие, момчета! Трябва му време да свикне, нали? Виж, Вик, приготвил съм ти място. Веднага мога да те заведа там. Гладен ли си? Мога да направя заешка яхния... от истински заек! Сега развъждаме цяло стадо зайци...

Виктор едва ли чу нещо от това. Той оглеждаше земята, която беше напуснал. Не беше съвсем потискащо. Макар че хълмовете бяха кафяви и голи, заливът беше светлосин. Такова беше и небето с бели пухкави облачета над океана. На Нюманхоум определено отново имаше известен живот. Човешки живот, във всеки случай. Практически цялото население на планетата — почти шестдесет души! — беше дошло да поздрави новопристигналите, подобно на жителите на някое гранично градче, събрани на железопътната гара да посрещнат пристигащия влак.

— По-добре да помогна на Балит — каза Виктор и забърза към мястото, където момчето с мъка се повдигаше в стола-носилка. Двама яки гили стояха готови до прътите на носилката. Балит го погледна разтреперен — отчасти от усилието да държи главата си изправена при гравитацията на Нюманхоум, естествено, но също и от вълнение.

— Това е чудесно, Вик — каза той задъхано. После извади от чантата си една метална кутия. — Не мърдай, моля.

Виктор изчака да го снима, после нареди родителски:

— Сложи си шапката. Нямах представа колко болезнено може да е слънчевото изгаряне. — Когато Балит се подчини, Виктор вдигна глава. Пели водеше към тях един слаб мъж от жизнената среда. Мъжът се подпираше на два бастуна. Беше нахлупил почти до очите си синя барета. Една жена, почти толкова висока и слаба като него, но хубава почти като Нрина накуцваше подир тях.

— Виктор — каза Пели — това са Гримлер и Маркети. Те ти изпратиха исканите от теб данни.

— Във всеки случай се опитахме — каза жената и прегърна Виктор. — Надявам се да са ти послужили... възхищавам ти се.

Докато Балит все още примигваше от изненада, мъжът продължи:

— По-трудно е, отколкото със сегашните памети — извини се Маркети. — Ще видиш. Можем да те заведем там винаги, когато пожелаеш.

— Винаги, когато пожелаеш — повтори като ехо жената. — Искаш ли да отидем сега?

— О, да — отвърна Виктор.

Беше добре, че бяха построили банките за данни и фризерите до електроцентралата на хълма, вместо в самия Хоумпорт. Вече нямаше Хоумпорт. Най-малкото не се виждаше нищо останало от него. Мястото, където едно време беше Хоумпорт, сега беше на дъното на залива.

Лошото обаче беше, че хълмът все още си беше хълм и изкачването беше уморително.

Балит, Гримлер и Маркети дори не се опитаха да се изкачат сами — затова бяха носачите гили. Техните тантурести тела бяха с яки

мускули: изкуството на Нрина се беше погрижило за това. Виктор им завидя. Неговите мускули, отслабнали от толкова много месеци, прекарани в жизнена среда с малка гравитация, негодуваха срещу задачата да пренесат едно човешко тяло толкова далеч. По средата на пътя Виктор трябваше да спре, за да си поеме дъх.

Огледа се за познатите забележителности, но не ги видя.

— Не виждам сградите на електроцентралата!

Зад него Корелто каза логично:

— Разбира се, че не ги *виждаш*. Зарити са. — „Съвсем не се е задъхал — помисли си Виктор. — Имал е повече време да влезе във форма.“

— Но централата все още работи — увери го Джерен. — Ако се вслушаш, можеш да я чуеш. Сградите са все още там. И много от нещата в тях са все още добри. Хайде, остават само двайсетина минути.

— Една минутка — каза Виктор. Той се обърна, когато гилите донесоха Балит до него и свалиха стола на земята. Момчето го погледна уморено, но усмихнато и смело попита:

— Стигнахме ли вече? — А после, без да дочака отговор, извади фотоапарата и развълнувано каза: — Погледни горе! Това не са ли *облаци*?

Виктор само кимна. Той слушаше. С изключение на случайните звуци от изкачващата се група тишината беше почти абсолютна. Слабо полъхване на вятър. Някакви далечни шумове от машини от малката група здания в подножието на хълма, където се разтоварваше корабът на Пели.

И... да... висок, почти беззвучен шепот по-нагоре по стръмнината. Звукът беше познат на Виктор дори след толкова много време.

— Това турбините на централата ли са? — попита той.

— Да, разбира се — каза Маркети от своя стол-носилка. — Тук ли ще останем да говорим, или ще продължим? Вие двамата — заповяда той на двамата гили на Балит. — Вдигнете стола и да тръгваме.

— Имаш ли нужда от помощ, Вик? — попита загрижено Джерен. — Знам как се чувствах първите няколко дни, след като се върнах. Слаб! Никога не се бях чувствал така. Но ще мине, честна дума.

— Разбира се, че ще мине — изпъшка Виктор задъхано и с махане на ръка отказа предложената помощ. Другото нещо за Нюманхоум, което бе забравил, беше, че може да е горещо. Той не само беше уморен, но се потеше обилно. Пътеката изви. Пред тях се откри вход на шахта — нещо ново; нещо изкопано неотдавна за слизане долу до нещо друго, отдавна зарито под повърхността. От нея излизаха на двойки гили и носеха фризерни капсули.

— Пусни ги да минат — извика Маркети зад него. — Те носят товар за кораба.

Виктор с радост се подчини, после се огледа учудено. Имаше време — о, много отдавна, ужасно отдавна — когато всички тези хълмове бяха зелени и свежи и хората се събираха по тях на пикник и танци, и слушаха речите на стария капитан Бу. Колко тъжно се бяха променили нещата. Той си спомни, че беше идвал точно тук с Реза, Таня и бебето преди да се оженят...

Очите му започнаха да парят. Видя, че Джерен го гледа разтревожено, и се стегна, когато гилите минаха тежко покрай него по пътя си надолу.

Сега воят на турбините стана по-силен, по-ясен. Имаше и друг туптящ звук, който беше по-труден за идентифициране, докато Виктор не видя надолу по пътеката да се стича поток кална вода.

— От помпите е — обясни Джерен. — Нали трябва да изпомпват водата.

— Да се изпомпва водата? — повтори Виктор и сърцето му се сви.

Никога не му беше идвало наум, че замразяването означава лед, а разтопяването води до наводняване.

Обърна се към Маркети, чийто стол беше точно зад него и попита:

— Затова ли беше толкова трудно да измъкнете данните? Защото всички банки данни са били под водата?

Маркети го погледна изненадано, а после със състрадание.

— О! — каза той. — Мислех, че го знаеш.

Виктор не беше забравил как се разработва земя за ферма в един нов свят, не напълно, във всеки случай. Но беше забравил колко много

труд се изисква.

Неприятното беше, че всички, изглежда, мислеха, че той е дошъл не поради друга причина, а да вземе участие в тази работа — или най-малкото да я ръководи. Те наистина се нуждаеха от ръководене. Когато Виктор им обясни какво представлява кладенец и какво септична яма и защо първото трябва винаги да бъде изкопано над последното, Маркети беше почти трогателно благодарен.

— Как се справяхте без мен? — попита Виктор полуразвеселен, полуядосан от тези глупави пионери.

— Много лошо, страхувам се — отговори веднага Маркети. — Нуждаехме се от теб. В края на краищата ти си единствената личност, която е видяла Нюманхоум такъв, какъвто трябва да бъде.

Така ще не ще Виктор взе участие във всички проекти. Хубавото на тежката работа е, че тя поддържа човек винаги твърде зает и не му оставя време да мисли за поражение. Почти винаги — защото нищо не можеше да изтрие от ума на Виктор мислите за унищожените магнитни фишове, които някога съдържахата натрупано човешко знание. Водата от разтопяването беше довършила онова, което времето не беше успяло. Всички помещения, в които имаше банки данни, бяха под водата. И дори онези, от които сега водата беше изпомпана, представляваха подгизнали руини; стоманата беше ръждясала, всичко беше покрито с кал. Да се възстанови изгубената информация беше като да изгориш книга в камината и след това да се опитваш да прочетеш съдържанието ѝ в пушека.

Междувременно трябваше да се работи.

Най-важната задача на повторно родената планета беше да се осигури достатъчно храна за хората. Естествено корабът на Пели при всяко пътуване донасяше тонове храна, а първите посетители от жизнената среда бяха инсталирали парници, обслужвани от гили, да отглеждат неща, които бяха свикнали да ядат. Но това не беше достатъчно. Трябваше да се намери начин да се изхранват съживените трупове, които засега бяха най-голямата част от малобройното население на Нюманхоум.

Манет заведе Виктор при възстановената градина, където беше първият им опит за създаване на ферма. Беше цяло щастие, че думите на Джерен се сбъднаха — мускулите на Виктор отново свикнаха да носят тялото му — боляха го, но си вършеха работата. Дори

изкуствените мускули на Балит бяха започнали да свикват с изискванията, макар че при ходенето до фермата Джерен трябваше да го носи на гръб.

Щом стигнаха, Джерен остави момчето на земята и се обърна към Виктор. Лицето му сияеше от гордост.

— Какво ще кажеш? — попита той и посочи неравните редове растителност. — Не съм направил всичко самичък. За част от работата Маркети ни разреши да използваме гили. И Манет помогна, и някои други.

Виктор огледа хилавите стебла. Гледката на растенията между толкова много гола пустош повдигаше духа, но нищо не беше пораснало по-високо от коленете му и нищо не наподобяваше на някакъв плод.

— Какви са тези растения? — попита той.

Джерен го погледна изненадано.

— Картофи. Всички тези вдясно. А това са моркови и зеле... снощи яде от тях, не помниш ли? Опитвахме и домати и чушки, но не станаха.

— Станаха ужасни — промърмори Манет. — Морковите имаха странен вид.

— Зайците обичат зеленината, дори ако ние не можем да я ядем. Освен това морковите са вкусни — каза извинително Джерен.

— Зайците имат вкус като морковите, разбира се — съгласи се Манет, — но дори и в пещерите ние отглеждахме моркови, които бяха четири пъти по-големи. Какво им е на тези, Вик?

Виктор усети, че Балит го гледа.

— Всъщност аз никога не съм бил земеделски стопанин — извини се той. Никой не каза нищо. Чакаха да продължи. Виктор се почувства неловко. — Някой изследвал ли е почвата? — От празните погледи около него разбра отговора.

— Може би е необходим някакъв тор — обясни той. — Минерали или нещо от този род. Ще ми се да се доберем до банките данни. Сигурен съм, че там има всякаква селскостопанска информация.

— Знаеш, че това е невъзможно — отговори грубо Манет.

— Виж, Вик, никой от нас никога не се е опитвал да посади нещо на открито, както са тези растения — миролюбиво каза Джерен.

Виктор мълчаливо кимна. Знаеше, че го чакат да говори. Знаеше също, че най-честният отговор, който би могъл да им даде, бе, че не знае как да им помогне. Дори си отвори устата да го каже, но Балит заговори преди него.

— Виктор ще се погрижи за това — каза уверено момчето. — На луната Мария той ми разказа как хората са отглеждали различни неща във фермите. Нали, Вик? Спомням си, че разказваше за напояване на нивите. И какво беше другото, нещо за развъждане в почвата на земни червеи?

— Е, да — каза Виктор без желание. — Виждам съм да го правят. Но никога не съм...

Видя как слушат с интерес думите му. Дори начупеният Манет го гледаше с надежда.

— Но — поправи се Виктор — аз, хм... — Погледна фермата за вдъхновение и завърши: — Не виждам начин да се поливат тези култури. Някои от растенията изглеждат доста изсъхнали.

— Но нали *вали*? — избоботи Манет.

— През последните три седмици валя само веднъж — каза Джерен. — Може би Виктор е прав. Вижте, долу в залива има много вода. Можем да вземем някои помпи от фризера...

— Не! — извика Виктор. — Това е *солена* вода! Тя ще ги убие.

— О, вярно — каза Джерен разкаяно. — Добре. Има и един поток, който тече от пистата за кацане. Какво ще кажеш за него?

— Защо да изпомпваме вода нагоре по стръмнината? — каза Виктор. — Толкова много вода се изпомпва от района на електроцентралата. Видях да тече по пътеката. Можем да накараме гилите да изкопаят канавки и да отклоним водата във фермата. Или, още по-добре, в по-далечна перспектива можем да изградим нова ферма в ниското, където слиза водата.

Всички го гледаха усмихнати. Балит продължаваше да сияе от особена гордост.

— Казах ви, че Виктор ще знае — възкликна момчето. — Но какво ще правим с наторяването, Вик?

Виктор помисли за момент.

— Ако изпратим проби от почвата на Нергал, някой ще може да направи анализ и ще ни каже какво да правим — отговори бавно той. — Освен това си спомням, че ние развъждахме земни червеи. Не мога

да си представя, че някой е оцелял под леда, но може да има във фризерите. Можем да погледнем. Ако не намерим там, може би Нрина или някой друг ще може да ни направи. Трябва да имаме нещо като земни червеи, за да получим добра реколта, защото те правят почвата по-лека и помагат на растенията да растат.

Той спря, защото Балит го гледаше изпълнен със съмнение.

— Какво има? — попита Виктор.

— Има нещо, което не разбирам — започна Балит нерешително. — В училище учихме за отглеждането на растения, но никой не ни е казвал нищо за земни червеи.

Виктор се намръщи, опитвайки се да си спомни какви бяха фермите в жизнените среди.

— Може би в различните жизнени среди почвата се приготвя по различен начин — осмели се да предположи той. — Вероятно имат... сигурен съм, че културите в жизнените среди не растат в обикновена почва. Трябва да има нещо изкуствено... специално... може би с всички минерали и прочие, от което се нуждаят растенията, точно дозирани. Но тук ние говорим за възстановяване на растителността на цяла една планета, Балит. Земните червеи ще свършат това. И... да, ще ни трябват и насекоми. Пчели например. Някои видове растения се нуждаят от пчели, за да пренасят цветен прашец, така че семената да се развият.

Той спря, стреснат от облекчението, което видя на всички лица.

— Казах ви — повтори щастливо Балит.

А Джерен каза гордо:

— Още щом те видях да слизаш от кораба, знаех, че всичко ще се оправя.

Когато корабът на Пели излетя за Нергал, Виктор беше свикнал с най-лошото си поражение... почти.

Не му беше лесно. Разрушените файлове с данни означаваха край на много негови надежди, но мисълта да върне Нюманхоум отново към живот го изпълваше с друг вид надежда. Почти толкова добра. Но не напълно.

Всички около него изглеждаха почти самонадеяни с очаквания за бъдещето, дори Пели. В последния момент преди отлитането Пели

успя да откъсне поглед от гилите, които бяха свършили с товаренето на совалката, да удари несръчно Виктор по рамото и да му каже:

— Съжалявам за файловете, Вик. Слушай, ако мога да направя нещо...

— Благодаря ти — отвърна Виктор. — Не виждам какво.

Пели го погледна замислено и каза:

— Знаеш ли, понякога, когато нещата са много зле, се случва нещо хубаво. Нещо, което човек дори не очаква. При малко късмет животът ти тук може да се окаже доста щастлив.

— Знам — съгласи се Виктор и събра сили за една усмивка. Не беше радостна или пълна с надежда, а от вида на тъжната усмивка, с която вдовиците се усмихват на утешаващите ги приятели. — Джерен ми каза същото. И двамата сте прави, разбира се.

Но той не смяташе, че са прави, и изпита облекчение, когато Пели прекъсна усилията си да го утешава и пак почна да дава заповеди на гилите. А след това Маркети се сбогува с жена си, която отиваше на посещение на Нергал, и когато и последната от капсулите с трупове за лабораторията на Нрина беше натоварена и гилите бяха изкарани извън обхвата на дюзите, Пели махна с ръка за сбогом и космодрумът беше затворен и всички се оттеглиха на безопасно място. Джерен носеше Балит и загрижено подканяше Виктор да тръгне с тях. От соплата на совалката изригнаха пламъци, двигателите зареваха, набраха обороти, шумът стана оглушителен, корабът тръгна напред, издигна се и изведнъж се превърна в точка на небето и изчезна над Великия океан. Всички наблюдаваха. Никой не говореше. Балит гледаше завистливо белите следи, оставени от совалката във въздуха, зад него Маркети гледаше тъжно след изчезналия кораб, който бе отнесъл жена му надалеч.

После и последните трясъци на двигателите заглъхнаха и около тях се спусна тишината на самотния, празен Нюманхоум.

Наруши я Манет:

— Е, вече можем да се върнем и да продължим копаенето на напоителните канали — каза той сърдито.

След две седмици каналите бяха изкопани и когато някой, обикновено Джерен, вдигнеше плоския панел, който служеше за шлюз,

към фермата потичаха поточета кална вода. Не беше валяло, но растенията вече изглеждаха малко по-свежи. Корелто и половин дузина други прекарваха дните си в криогенните камери, търсейки земни червеи, пчели или нещо друго, което можеше да послужи за тяхната цел — без успех досега, но все още с надежда.

Виктор не ходеше с тях. Не обичаше да влиза там, където беше лежал като труп толкова столетия; приличаше му на посещение на собствения му гроб.

Във всеки случай имаше много други неща, с които беше зает, и някои от тях дори бяха приятни. Една сутрин той потърси Балит и му предложи да направят екскурзия.

— Маркети има надувна лодка; искам да видя нещо. Искаш ли да отидем в залива?

Естествено момчето имаше само един отговор.

— О, Вик — въздъхна то, когато плуваха в залива. — Не знаех, че хората могат да плуват в толкова много вода... без дори да се намокрят. Доколкото знам, никой не е правил такова нещо! — Той топна босите си крака във водата и изпищя от неочаквания студ.

Виктор откара лодката на неколкостотин метра от брега и пусна греблата. Балит беше извадил фотоапарата и с истинска радост снимаше всичко, което намираще за интересно. Но когато Виктор погледнеше същите неща — голите хълмове, пустата линия на хоризонта — всичко изглеждаше голо и безнадеждно. Идеята за изпълнен с живот Нюманхоум приличаше на мираж. Освен шепата съживени трупове никой, изглежда, не се интересуваше какво става тук. Дори Маркети. „Ако това са най-предприемчивите живи хора — мислеше мрачно Виктор, — а хора като Маркети и Пели трябваше да са такива, тъй като те единствени си бяха направили труда да дойдат — тогава човешката раса е обречена...“

Но слънцето грееше топло, водата беше спокойна. Само лек ветрец духаше към брега; нямаше никакви вълни и никакъв риск да бъдат издухани навътре в морето.

— Какво искаше да видиш? — попита Балит.

— Погледни във водата — каза Виктор. — Виж дали можеш да намериш нещо, което не изглежда естествено. — Момчето се наведе опасно над водата, Виктор го дръпна назад и се засмя. — Внимавай да не паднеш. Още не си се научил да плуваш.

— Долу има някакви странни неща, Вик. Това ли имаше предвид?

Виктор се наведе да погледне. Трябваше му един миг, за да се увери, че това, което вижда, са точно те, защото бяха почти заровени в калта. Той кимна със задоволство.

— Очаквах да са тук. Това са фон ноймани.

— Какво представляват тези фон ноймани?

— Познаваш ли нещата, които донесят метали от астероидите? Нещата, които твоите дядовци са използвали за производство? Те също са фон ноймани. От същия вид са, само че пътуват в космоса... тези се хранят с метали от горещите извори в морето. И изглежда, са продължили да вършат това дълго време! Тук долу има хиляди, Балит. — Той се опита да обясни как наутилусите фон нойман са били безброй столетия във водата дори когато Нюманхоум е бил покрит с лед, как са се хранели и са се възпроизвеждали, а след това са се връщали, как химическите им рецептори са откривали миризмите на Хоумпорт, както прави това съомгата на Земята, как умовете им са им казвали да се върнат за предаване на събраното.

— Но тук не е имало никой да прибере донесеното — завърши тъжно Виктор.

— Значи ли това, че от тях вече няма никаква полза? — попита момчето.

— Съвсем не! Радвам се да видя, че са тук. Биха могли да бъдат доста ценни, ако намерим начин да ги използваме. Чисти метали, всякакви суровини... — Той се усмихна иронично. — Ако имахме заводи, бихме могли да произвеждаме много неща. Ако имахме храна да храним хората, които да работят в тези заводи. Ако имахме хора да отглеждат храна, за да хранят хората. Ако...

Виктор млъкна, когато разбра, че Балит е насочил фотоапарата си към него.

— Стига толкова, Балит. Какво ще правиш с всички тези снимки? Защо не престанеш да снимаш?

— Не, това наистина е интересно, Виктор — възрази момчето. — Какво искаш да кажеш, ако имахме хора?

Виктор се примири.

— Добре, нека да започнем от началото. Цялата планета е гола, нали? Кое то означава, че няма растителна покривка, която да задържа

почвата. Затова няколко столетия почвата е била отмивана и отнасяна в морето, което означава, че ако това не бъде спряно, много скоро Нюманхоум ще умре. — Той спря за момент, опитвайки се да си спомни щастливите, обещаващи ранни дни на първата колония на Нюманхоум, — Ето защо трябва колкото се може по-скоро планетата да се покрие с някаква растителност. Това означава да се засадят семена... на цялата планета, Балит; милиони тонове семена. Предполагам, че сеитбата трябва да се извърши със самолети... ако имахме самолети. Ако имахме семена за посев. След което... сигурен ли си, че искаш да слушаш всичко това?

— Разбира се. Продължавай! — настоя момчето.

Виктор вдигна рамене.

— Но ние имаме нужда от хора, които да свършат работата. Не само да засеят семена по цялата планета, но и да отглеждат храна, за да хранят всички, които вършат тази работа. И да построим самолети, може би; а преди това да построим заводите, които да строят самолети. Балит — каза сериозно той, — минал съм през всичко това по-рано, много е *трудно*. Когато първите земни кораби кацнаха тук, те докараха няколко хиляди души и всякакви видове машини, предназначени за всякаква цел, която можеш да си представиш... и въпреки това всички работеха ден и нощ в продължение на много години. Колко души има сега на Нюманхоум?

— Шестнадесет — отвърна веднага момчето. — Искам да кажа шестнадесет от жизнените среди плюс четиридесет и двама като теб, плюс всички гили.

— Шестнадесет — каза Виктор и кимна. — Плюс четиридесет и двама като мен. Разбира се, има още няколко хиляди... като мен... във фризерите, но ние не можем да направим много за тях. Манет казва, че се опитали да съживят няколко, но повечето от тях умрели. Фризерно изгаряне. Единствената възможност е да ги откарваме в жизнените среди, където някой като Нрина има необходимата апаратура и може да свърши работата както трябва. Не — каза той загледан с празен поглед към хълмовете, — не виждам как може да стане това. Ние просто нямаме ресурсите да останем живи тук, още по-малко да се опитаме да разберем...

Той спря и се усмихна на момчето.

— Бях готов да отида на Небо, за да разбера какво се е случило с Вселената, нали? Вече си слушал достатъчно за това.

— Никога не е достатъчно — възрази сериозно Балит, но прибра фотоапарата. После каза: — Знаеш, че в жизнените среди има много хора.

— Сигурно. Също толкова сигурно е, че те си стоят там. Не идват на такива сурови места като това.

— Но аз дойдох.

Виктор потупа момчето по рамото.

— Знам, Балит. Оценявам го. Но... нека бъдем честни. Колко са готови да напуснат жизнената си среда и да дойдат тук? А и онези, които ще дойдат, колко дълго могат да останат? Не можеш да кажеш, че тук се чувстваш *комфортно*.

— Не е толкова лошо — отвърна момчето, но доста неубедително.

Замълчаха за малко, после Виктор посочи водата.

— Виждаш ли онези неща долу? Не фон нойманите, онези четвъртитите. Това са доковете на Хоумпорт. Разбира се, сега те са покрити с кал, но съм съвсем сигурен, че бяха точно тук.

— Доковете не трябва ли да са до брега?

— Бяха. Но това беше преди ледът да притисне земята надолу; понякога се случва това. — Виктор се огледа. — Готов съм да се обзаложа, че сега плуваме точно над мястото, където беше Хоумпорт!

Спря да гребе и се вторачи във водата, опитвайки се да си възстанови плана на стария град. Да, това трябва да беше бил кеят... онова петно там назад, където беше неговият дом... по-нагоре, близко до брега, може би старото място на училището, където за пръв път беше срещнал нахаканата червенокоса десетгодишна Тереза Макган...

— Какво има? — попита загрижено Балит.

Виктор примига. После успя да се усмихне.

— Нищо — каза той. — Просто си спомням.

Балит кимна, после каза нерешително:

— Вик? Нрина... Нрина не ти ли се обади?

— Не мислех за Нрина — отговори Виктор.

— Знам — каза момчето. — Просто попитах. — А след това каза: — Искаш ли, когато върнем лодката на Маркети, да го помолим да ни покаже нещата от Небо?

— О, Господи! — възкликна Виктор изненадано. Защото, колкото и да беше невероятно, покрай всичките неща, които ставаха, откакто се бе върнал на Нюманхоум, той беше забравил за „нещата от Небо“.

Нещата не бяха в музей или нещо подобно. Бяха в една барака в покрайнините на малката колония, почти цялата пълна с вехтории, които никой не искаше, но и на никого не му се щеше да ги изхвърли.

Най-голямото, което Виктор вече беше видял на пулта на Нрина, виолетов метален предмет човешки бой, имаше почти кубична форма. Виктор предпазливо го пипна и попита:

— Защо тези неща не са били занесени на жизнените среди?

Маркети го погледна учудено.

— Защото може би са *опасни*! Знаеш какво е станало на Небо, когато се опитали да отворят такова нещо. По-добре да са тук, така че ако някой направи нещо рисковано, щетите да са по-малки... искам да кажа върху нещо *важно* — обясни той.

— Искаш да кажеш, ако някой се опита да види какво има вътре в тях — каза Виктор и кимна. — Може би си прав. Но това трябва да се направи.

Учудването на Маркети се превърна в тревога.

— Не знам дали тази идея е добра, Виктор.

— Не е необходимо да бъде направено тук. Може би някой от тези предмети може да бъде занесен в някоя друга част на Нюманхоум... може би ще можем да направим някаква машина с дистанционно управление, която да ги отвори... не знам, може би най-доброто място да се направи това е на самата Небо. Но в края на краищата ние трябва да се възползваме от тази възможност, защото наистина трябва да знаем! — Когато думите излязоха от устата му, Виктор изненадано усети, че звучат така, сякаш отново се вълнува.

— Според Пели това би могло се да направи в Космоса — каза обнадядено Балит.

— Може и там, не ме интересува къде — отвърна Виктор. — Тези машини от Небо са вършили неща, които хората дори не са могли да си представят... дори някога... дори когато са могли да пътуват между звездите.

— Обаче знаем, че те много добре убиват хора — обади се Маркети.

— Не мисля, че това е било нарочно — възрази Виктор. — Във всеки случай не всичките. Най-малкото знаем, че те са помогнали на някои хора... на онези, които видях да кацат на Небо; имаме лентите, на които можем да проверим. Да, те са умрели, но не са били просто убити... Бог знае защо — завърши той. После продължи: — Не ти казах всичко, Балит, но имам идея. Мисля, че наоколо има друга цивилизация... не хора. Най-малкото мисля, че е имало и че те отдавна са изпратили някого на Небо... много отдавна, дори преди пристигането на „Ню Арк“ от Земята.

— Никой никога не е споменавал такова нещо, Вик — каза разтревожен Балит. — Откъде са дошли?

— Не знам. Според Пели звездата Голд има планети. Може би съществата, кацнали на Небо, са дошли от някоя от онези планети. Във всеки случай мисля, че поради някаква причина... не мога дори да се сетя каква... те са конструирали машините на Небо да вземат енергия от нашето слънце и да я използват за ускоряване на цялата група звезди.

— Защо? — попита добродушно Маркети.

— Нямам представа. Казах го просто така. Но ние никога няма да имаме надежда да разберем „защо“, ако не разберем „как“, а това означава да разгложим някои от тези машини и да узнаем как работят.

Последва кратка тишина. После Маркети каза притеснено:

— Виктор? Нали не искаш да кажеш, че ти ще... ще се опиташ лично да отвориш някоя?

— Ако няма друг начин, ще го направя — отговори Виктор категорично.

— Аз... — почна Маркети и стисна устни. Погледна неразбиращо Виктор и въздъхна. — Е, хайде да говорим за нещо по-весело. Огладняхте ли? Надявах се да ми правите компания за обяд... имам някои вкусоти, които Пели ми донесе от дома. Какво ще кажеш, Балит?

Но Балит не слушаше. Беше приковал очи във вратата. После попита:

— Защо навън става тъмно?

Виктор се обърна да погледне. Беше вярно — светлият ден се беше превърнал в мрачен. Слънцето беше залязло, облаците бяха плътни и черни.

— По-добре да побързаме — каза той. — Мисля, че ще вали.

Наистина заваля — първите големи топли капки ги намокриха преди да стигнат до дома на Маркети, а после, когато вече бяха вътре, се изля страхотен порой. Балит беше доволен и не престана да прескача до вратата, за да прави снимки. Валеше много внушително, с гръмотевици, които го караха да си запушва ушите, и светкавици, които го караха да пищи — не от страх, съвсем не от страх, а главно от вълнение пред този невъобразим спектакъл на природните стихии.

Обедът беше чудесен, точно както беше обещал Маркети.

— Извинявам се, че не знам повече за тези неща от Небо, Виктор — каза той, докато наливаше вино. Трябваше да използва и двете си ръце, за да удържа гарафата при голямата гравитация на Нюманхоум. — Всъщност жена ми се интересуваше от тях. За жалост тя се върна с Пели. Наистина много ми липсва... но не мога да кажа, че знае много неща за тях. Просто смяташе, че са интересни.

— Бих искал да говоря с нея — каза Виктор.

— Ще говориш веднага щом се върне. — Маркети отпи от виното си, направи критична физиономия, после засия.

— Да, мисля, че е добро. Балит? Ела седни. Искам да вдигна тост за чудните ти родители.

— Минутка — извика момчето от вратата, после дойде и каза задъхано: — С нетърпение чакам да изпратя тези снимки на моя клас... толкова ще ми завиждат. — После си спомни. — Маркети, ти май искаше да вдигнеш тост?

— За нашите големи артисти Фрит и Форта — каза Маркети и тържествено вдигна чаша. После, когато пиха, добави: — Те са част от причината, поради която Гримлер ти изпрати данните, Виктор. Разбира се, тя също се интересуваше, но би направила всичко, за което биха я помолили Фрит и Форта... всеки от нас би го направил! Видя ли неговата нова танцова поема за котето? Не? Може би тогава сте били на път, но ние гледахме тук предаването. *Чудесна е!*

— Маркети, знаеш ли, че Виктор танцуваше с Форта? — намеси се Балит.

Маркети примигна изненадано.

— Виктор? Той танцува? Танцувал е с Форта? Ей, това е чудесно, Виктор — каза ентузиазирано той. — Не предполагам. Наистина ти завиждам. Фактически... — Той си позволи една разочарована усмивчица. — По едно време аз самият исках да стана танцьор. Дори се надявах да уча с Форта. Не се получи. Той е достатъчно вежлив да каже, че си спомня за мен, но мисля, че го прави просто от любезност. Страхувам се, че нямам талант освен като любител. И при тази гравитация изобщо не мога да танцувам.

— Виктор може — каза Балит. — Той е израснал тук.

Маркети погледна момчето, после с неочаквано уважение погледна Виктор.

— *Наистина ли* — учуди се той. — Би ли танцувал някога, Виктор? Може би след като се върне Гримлер? Тя много ще се развълнува.

— Разбира се, че Виктор ще танцува за теб — каза любезно Балит. — Ще ни трябва музика, но аз ще помоля Форта да ни изпрати.

— *Чудесно* — каза развълнувано Маркети и ако преди това беше гостоприемен, сега беше почти невероятен. Страхотните идеи на Виктор за Небо бяха забравени. Маркети избра най-хубавите плодове за Виктор и Балит и не пожела да яде от тях, докато не се убеди, че те са доволни. Направо сияеше.

— Не е ли чудесно? Дъждът и такава добра компания. И трите неща стават около нас? Не мога да ви кажа колко съм радостен, че сме тук... Ние с Гримлер... имам предвид, когато тя беше тук.

Може би се дължеше на виното, но вероятно имаше и някаква друга причина и Виктор не можа да се сдържи да не попита:

— Как така? Не мислех, че хората от жизнената среда толкова много харесват планетите.

Маркети изглеждаше едновременно горд и смутен.

— Гримлер и аз не сме като всички — заяви уверено той. — Признавам, някои от нашите приятели ни смятат за луди, но... всъщност тук ни харесва. Гримлер казва, че в жизнените среди нещата са прекадено лесни. Там няма никакво *предизвикателство*. А тук можем отново да съживим цяла планета... ние просто искаме да

направим нашия малък принос за осъществяване на това. Така нашият живот ще има стойност, разбираш ли? Сега и тя щеше да е тук, само че...

Маркети се подвоуми за момент, после се засмя и свали синята барета от главата си.

Виктор за пръв път го виждаше гологлав. Балит възкликна изненадано. На челото на Маркети имаше знак за фертилност.

— Вярно е — каза той със същата смесица от гордост и смущение. — Ние с Гримлер решихме да имаме *собствено* бебе! Не че им има нещо на онези, които прави Нрина — добави той бързо. — Всичко това е много добре за онези, които го предпочитат. Но ние искахме да имаме *естествено* дете, не предварително програмирано и така... е, и просто го направихме по старомодния начин. Направихме Гримлер, както го наричате вие, „бременна“.

— Поразен съм — призна честно Виктор.

— О, всички са поразени — добави скромно Маркети. — Но ние искаме дете, което да израсте на Нюманхоум и да не трябва да взима хапчета и да му бият инжекции, и... е, да бъде повече или по-малко като теб, Виктор!

В този момент на вратата се почука и се появи Джерен, мокър и с побеляло от мъка лице.

— Вик — каза той прегракнало. — Фермата! Бяхме горе. Всичко е отнесено. Всичко! Всички насаждения! Просто са отмити!

Зад него Манет изкрещя разярено:

— Проклет да си, Вик! Ти ни накара да изкопаем онзи канал и сега той просто разруши всичко!

Когато силата на бурята премина и на изток започна да просветлява, Виктор с мъка се качи горе. Всичко бе вярно. През новия канал право върху малката засадена площ се изливаше бурен поток. Почти всичко беше отнесено. Само няколко най-високи, най-далеч от напоителния канал растения бяха оцелели; всичко друго беше изровено и лъщеше от кал.

— Трябваше да насочим канала към някакъв спирац бент — каза със съжаление Виктор. — И преди всичко не трябваше да засаждаме на стръмно място като това... не помислих за ерозията. Особено при тази гола почва по стръмното. — Той поклати глава. — Трябваше да се сетя.

— Адски вярно, трябваше — озъби се Манет.

Следващия ден времето беше такова, сякаш никога не бе имало буря: небето беше кобалтовосиньо, слънцето топло, нямаше почти нито едно облаче.

Но следите от бурята не бяха изчезнали. Не беше само стопанството. По улицата на малката колония имаше кафява лепкава кал до глезените. Нищо на колела не можеше да се движи по нея. Дори гилите не можеха да се придвижват — косматите им крака се превръщаха в топки от лепкава кал; хората от жизнената среда пък изобщо не мислеха да излизат.

Въпреки това Балит отиде в комуникационната барака. Виктор го видя и за момент се изненада, но тъкмо говореше с Джерен.

— Ще трябва да намерим ново място за ферма — каза Виктор. — На равно. За предпочитане с някакво било между него и височините, така че ако има порой, водата да се отклони. И достатъчно близко до поток, за да можем да поливаме.

— Не мисля, че днес можем да отидем да потърсим такова място — каза нерешително Джерен.

— Да, земята трябва да изсъхне малко — съгласи се Виктор. — А и ще имаме друга работа. Не мисля, че ще можем да павираме улицата, но може би можем да засадим трева около селото да задържа почвата при дъждове.

— Това можем да направим — съгласи се Джерен, после каза: — Мисля, че Балит ти маха.

Виктор се обърна и тръгна към комуникационната барака. Момчето сияеше от удоволствие.

— Бързо, Вик! Веднага! Току-що получих съобщение от луната Мария!

Виктор предположи, че става дума за поредното нежно изявление от Фрит или Форта, или и от двамата — пристигаха почти всеки ден.

Не беше нито Фрит, нито Форта. Бяха група съученици на Балит, засмени и възбудени. Не бяха в учебен час. Бяха се събрали на нива със светлозелен, здрав на вид разсад.

— Виж, Вик! Направили са, както ти каза — обясни гордо Балит.

— Какво съм казал?

— Че трябва да анализираме почвата. Пели занесе няколко буци пръст и аз помолих съучениците ми да ги вземат като част от проекта.

— Какъв проект? — попита Виктор.

— За Нюманхоум — обясни Балит. — Не само почвата... тя е само част от проекта. Изследвали са я да видят от какво се нуждае, после са внесли необходимите добавки. Погледни разликата!

Виктор го гледаше недоверчиво.

— Един малък клас деца да направи това?

— Не са деца, Вик... те са на моята възраст. Освен това Гримлер им е помогнала.

— Гримлер? Жената на Маркети?

— Да, разбира се. Тя също е там; след минута ще я видиш. И, във всеки случай, не е само моят клас — допълни Балит. — На всички жизнени среди има училища, които изпълняват проекти „Нюманхоум“. Нали питаше за какво са ми всичките снимки, които правя? Половината училища в орбити ги гледат. Всички деца участват в това... ето я и Гримлер!

Наистина беше тя, кльощава и сияеща.

— При следващото си идване Пели ще ви донесе два тона изкуствени торове, Балит. И, о, съобщи ли ви Маркети добрата новина? Момче е — каза тя поруменяла от щастие. — Здраво. Ще има косата и очите на Маркети. Не е ли чудесно?

— Ще трябва да поздравя Маркети — каза сърдечно Виктор. — Доволен съм, само че... — Той гледаше вече празния екран. — Не мислех, че вече е време...

— О — обади се Балит, — то още не е *родено*. Искам да кажа, честно, Маркети и Гримлер сигурно искат да се върнат буквално към старите начини, но не и Гримлер да *ражда*. Не, причината, поради която Гримлер се върна, е Нрина да може да го извади, да го провери за дефекти и така нататък и после да го остави да достигне нормално до термина; ще минат един-два сезона преди да го имат.

Момчето го погледна и попита разтревожено:

— Не си ли доволен от всичко това?

Виктор се замисли.

— Разбира се, че съм доволен. Само...

— Само какво? Да не би нещо да не е наред? — И когато Виктор не отговори, въздъхна. — Няма значение. Но, честно, мисля, че сега нещата ще станат много по-добри.

Наистина станаха по-добри. Не толкова, та Виктор да излезе от мрачната депресия, в която беше изпаднал; но все пак достатъчно добри, за да се развива онова, което беше важно за колонията.

Щом земята изсъхна, Виктор и Джерен намериха едно доста равно място, отговарящо на изискванията. Беше защитено от възвишение точно над него, което, според Виктор, щеше да отклонява бъдещите порои; гилите веднага започнаха да го подготвят за засаждане.

Виктор ходеше там всеки ден. Когато не копаяше, обикаляше загрижено и се опитваше да си спомни как точно се прави нива. Реши, че е необходимо да направят канавка около участъка, за да задържа дъждовната вода, когато вали, но и да я отвежда, така че ако дъждовете са проливни, водата да се оттича. Поиска каталог на всяка дешифрирана табелка на съхранените във фризера генетични материали, разгледа ги, опитвайки се да разбере кои могат да са на растения, които биха могли да използват, и кои биха се оказали някакви специални подвидове на кактуси или пълзящи растения от джунглата, или мъхове, за които някога някой е мислил, че може би ще са полезни или най-малкото желани някъде — при някакви условия, — но сега не можеха да им послужат в изхранването.

Беше непрекъснато зает. Повтаряше си, че отсъствието на надежда съвсем не е основание да спрат да се *опитват*. Странно наистина, но това, изглежда, помагаше.

Винаги, когато имаше напредък, когато Виктор откриваше, че е изкушен отново да стане оптимист, той правеше всичко възможно да потисне това чувство. Не искаше да подхранва напразни надежди. Не желаше да изживее разочарованието, което тези несбъднати надежди можеха да му донесат. Често сред група усмихнати лица той единствен беше намусен. Джерен, Балит, Корелто — дори Манет и Маркети по техни собствени, много специфични начини — бяха заредени с оптимизъм от възраждането на планетата. Виктор се стараяше да остане спокоен. В края на краищата той знаеше точно какви усилия

изисква всичко, защото веднъж вече го бе преживял — през онези първи начални дни преди хиляди нюманхоумски години.

— Но няма не разбираш, Вик? — каза основателно Балит в почивката между две съвещания. Това просто означава, че от всички хора ти си този, който трябва да знае, че онова, на което се надяваме, наистина може да стане!

Виктор не отговори. Нямаше смисъл да казва на момчето другите неща, които знаеше — например колко голяма беше разликата между онова време и сега. Когато корабите от Земята кацнаха на Нюманхоум, докараните колонисти бяха избрани хора. Бяха обучени и екипирани за работата. Бяха докарали със себе си цялата база технологически знания. Нещо повече, всички те бяха *млади* и изпълнени с надежда... и, което е най-важно, завладяната от тях планета не беше труп. Тя беше жив организъм със собствена флора и фауна.

А сега нищо от това не съществуваше.

Така Виктор престана да се надява. Когато един ден Манет му каза, че Декадак ще им докара цяла система за съживяване на останалите трупове във фризера, поздравленията на Виктор бяха формални. Когато Маркети стеснително го помоли да кръсти очаквания син на него, Виктор отказа. Когато Балит съобщи с възхищение, че дузина училища са се сдружили в клуб и ще пуснат нов телескоп в космоса — може би дори да решат въпроса дали планетите на Голд са населени — сърцето на Виктор трепна само за момент.

Но когато Балит дотърча...

— Ела бързо! — викаше Балит. — Нрина се обажда!

Виктор излезе от работната си стая и видя не само Балит. Беше дошъл и Маркети и развълнувано викаше:

— Отивай в комуникационната барака! Веднага!

И Джерен беше там, мигаше и бърбореше през сълзи;

— Аз не бях *сигурен*, Вик! Помислих, че е тя, но не посмях да го кажа.

А Балит викаше:

— Във фризера имало повреда, така че Нрина не искаше да ти каже, докато не е сигурна...

Лицето, което го гледаше от екрана, му беше добре познато.

— Здравей, скъпи — каза тя. — Не ме харесаха повече, отколкото харесвах теб, така че също ме сложиха във фризер... и, ох, Вик, сега се връщам у дома.

ГЛАВА 29

Вечностите на вегетиране на Уон-Ту бяха преминали. Той беше не просто зает — беше по-зает откогато и да било най-малко от сикстиليون^[1] сикстилиони години — той действаше с абсолютно настървение.

Това може би не би изглеждало нормално за едно обикновено човешко същество — ако би имало такава личност да го наблюдава и ако преди всичко беше възможно да се наблюдава дейността на Уон-Ту. Уон-Ту вече нямаше начин да се движи бързо. За извършване на едно движение му трябваша седмици. Изготвянето на план изискваше столетия. Ако един въображаем човек от Земята би могъл да знае пред каква задача е изправен Уон-Ту, картината може би щеше да му напомни за часовникар, трескаво опитващ се да монтира най-точния часовник с отчаяната бързина на човек, бягащ да спаси живота си — и при това затънал до гуша в тресавище. Такова беше сега състоянието на Уон-Ту. На всяка стъпка той беше спъван от плътната, задушаваша среда на мъртвата звезда, която населяваше. Всъщност Уон-Ту беше по-зле дори от потъващия часовникар, защото часовникарят може поне да запази спомените си, докато необходимите на Уон-Ту конкретни умения вече не бяха част от активното му съзнание. Много отдавна те бяха „сложени настрана“. Това беше част от цената, която Уон-Ту трябваше да плати за продължилото съществуване при малките енергии, останали му на умиращата звезда, защото за да спести енергия, той отдавна беше разтоварил огромни части от себе си и своите памети в нещо като резервна памет. Така че сега преди всичко трябваше да разбуди тези части; все едно че часовникарят трябваше да намери своя справочник преди да може да сложи първото зъбно колело на оста.

За Уон-Ту не беше достатъчно да вземе решение да се освободи от разлагащата се, умираща звезда и да отиде да пирува с обилните енергии на онези далечни, невидими слънца. Вземането на решение

ставаше доста бързо. Търсенето на начин, по който да стори това, беше по-дълго.

Уон-Ту знаеше откъде трябва да тръгне, разбира се. Трябваше да преустрои себе си като структура от тахиони. *Бързи* тахиони, които за щастие бяха нискоенергийни. „Жалко — размишляваше той, — че не могат да се използват тахиони с изключително малка енергия, които са най-бързи.“ За нещастие това беше невъзможно — тахионите с минимална енергия не можеха да пренасят достатъчна информация, която да обхване целия Уон-Ту. Няма значение. Тези също щяха да свършат работа. Той щеше да се откопира върху поток от тахиони и да си проправи път до онзи неочакван оазис на живот.

Нямаше да е много трудно да намери път към малката група оцелели звезди. Сензорите не само бяха записали съобщението; те бяха записали много точно посоката, от която беше дошло то. Единственото, което трябваше да направи, бе да следва същия път. След като стигнеше близо до групата оцелели звезди, щеше да е съвсем лесно да ги намери, защото те щяха да му служат като фарове в тъмната и изстинала Вселена — фарове на надежда за Уон-Ту.

За нещастие дори създаването на нискоенергийните тахиони изискваше енергия. За Уон-Ту това означаваше самоналагане на доста драстични икономии. За много дълго време — няколко десетки хиляди години, пресметна той — трябваше да изключи по-голяма част от себе си. Трябваше да прекрати всички възможни дейности с изключение на необходимите да го поддържат жив, така че да може да съхрани нищожните поточета енергия от умиращите протони, за да ги използва по-късно в едно разточително избухване, което да го върне към съживяване.

Дори самото пътуване щеше да отнеме значително време. Дори с най-голямата скорост, с която тахионите можеха да се движат, да речем със скорост много близка до скоростта на светлината, то сигурно щеше да продължи хиляди години. Колко хиляди не можеше да каже, докато не отидеше там; той имаше само посоката, която не му говореше нищо за разстоянието, но нямаше съмнение, че в тази просторна празнота разстоянието ще е значително.

Но в края на това пътуване... Уон-Ту никога не беше изпитвал такава радост. Това беше почти достатъчно — не, каза си той, разбира се, че беше далеч *повече* от достатъчно — да компенсира цялата болка

от онова, което трябваше да направи, за да се подготви за него. Защото то беше не по-малко от ампутирание на големи части от неговата памет, от неговото знание... големи части от всичко, което беше останало от самия Уон-Ту. Това бяха излишни багажи. Колкото и да бяха ценни, те не можеха да бъдат взети. Подобно на всеки отчаян емигрант, Уон-Ту трябваше да пожертва всичко, което му беше скъпо, заради основното — оцеляването.

[1] Цяло число, единица с двадесет и една нули след нея. — Б.пр.

↑

ГЛАВА 30

Реза не беше самичка.

Но, разбира се, беше единствената, която Виктор видя в първия момент — познатата Реза, скъпата Реза, обичаната и изгубена, и възстановена Реза. И беше топла и здрава.

Корабът беше тежко натоварен. Декадак също беше на първата совалка с цялата си апаратура за съживяване на трупове и лекуване на онова, което им се е случило — на онези, които можеха изобщо да бъдат излекувани. Там бяха и дядото и бабата на Балит, дошли от своята производствена жизнена среда, комични с временните си мускули, но развълнувани като тийнеджъри.

Совалката трябваше да направи три курса, за да свали целия товар. В трюма на космическия кораб нямаше достатъчно място за всичко. Някои от по-големите, по-груби, по-здрави неща бяха докарани от Нергал привързани отвън за кораба. С цялата тази допълнителна маса пътуването беше бавно и пилотирането трудно. Не караха само клиниката на Декадак за размразяване. Бабата и дядото не бяха дошли с празни ръце, а с тридесет тона оборудване от своята фабрична жизнена среда — основните машини за обработване на суровини, донесени на Нюманхоум от търпеливите фон ноймани. Жената на Маркети, Гримлер, не искаше техният син да израсне в свят без удобства, затова беше донесла, покрай другите неща, три допълнителни колесни превозни средства и малък самолет — най-после хората на Нюманхоум щяха да могат да изследват по-голяма част от своя възраждащ се свят!

За Виктор, потънал в дълбок спокоен сън — Реза спеше на рамото му, — това не беше просто друг ден, това беше началото на нов календар, началото на друг нов живот — и може би, мислеше си той, най-добрият.

През втората година на този личен нов календар човешкото население на Нюманхоум надминаваше хиляда — почти сто от токущо пристигналите от жизнените среди, главно млади — и бебето на Гримлер, родено от епруветка и донесено да се присъедини към тях, и Джерен, намерил си вече жена. През третата година към това население, отново почти удвоено, се присъедини и синът на Джерен; машините, донесени от дядото и бабата на Балит, построиха машини, които също построиха машини, а те произвеждаха превозни средства и помпи, булдозери и кранове, двигатели и уреди. Новите насаждения издържаха най-силните пролетни проливни дъждове и се развиваха, Нюманхоум се самоизхранваше. А през третата година...

През третата година Балит се върна в дома си на луната Мария.

— Само за кратко посещение — предупреди го сериозно Виктор.

— Ще се върна, повярвай ми... — И почти с пристигането си заизпраща съобщения на Виктор: „Ела да ни видиш тук, моля. С Реза, разбира се. Всички ще се радват да те видят!“

И, разбира се, при следващото пътуване на Пели до Нергал Виктор и Реза заминаха с него.

За Реза това беше чудесно ново изживяване. Тя никога не беше виждала елегантните красиви домове на луната Мария — почти не беше виждала и жизнената среда, където Нрина я беше върнала към живот, защото веднага щом се бе почувствала достатъчно добре, бе потеглила за Нюманхоум при Виктор.

Посрещнаха ги повече от хиляда души. Фрит и Форта бяха най-отпред, разбира се, и Балит също. Нрина също беше там — когато тя се притисна нежно до Виктор, той погледна разтревожено Реза; но Реза само прегърна стройната жена и дори да имаше някаква ревност или негодувание, те не се проявиха. Виктор позна някои от останалите — съученици на Балит, някои от приятелите и членове на семействата от празненството на Балит при навършване на пълнолетие — но имаше стотици, много стотици съвсем непознати.

— Имам изненада за теб, Вик — каза гордо Балит и притегли към себе си една стройна млада жена. — Това е Кифена. Помниш ли я? Беше в моя клас, когато ни посети. Ще се женим.

Виктор не си я спомняше от групата шумни приказливи момичета, които беше срещнал в училището на Балит, но тя определено беше хубава малка женичка. Когато я прегърна да я поздрави, се изненада от мускулите на слабото ѝ тяло — подготовка за Нюманхоум? Да, разбира се, какво друго можеше да е? Нали Балит беше обещал да се върне. Естествено нямаше да живее самичък. Виктор усмихнато удари момчето по рамото — не, вече мъжа. И каза:

— Ще бъдете чудесна двойка.

— И ще бъдете много щастливи — допълни Реза.

— Да, знаем, че ще бъдем щастливи — каза момичето.

Виктор примигна от изненада, защото тя не го каза на езика на жизнената среда, а на английски. Момичето се усмихна.

— Трябваше да го науча заради работата.

— Това наистина е изненада, Балит — каза Виктор. — И при това много хубава. Моите поздравления.

Балит го погледна учудено.

— О, не, Вик. Кифена не е изненадата. Кифена е тази, която ще ти *каже* изненадата... една от изненадите, във всеки случай. Но хайде да тръгваме към къщи. След вечеря ще можем да поговорим на спокойствие.

Фрит и Форта бяха приготвили чудесна храна.

— Нищо специално — каза скромно Фрит, докато поднасяше гроздови зърна с размерите на детско юмруче. — Просто обикновена семейна вечеря.

— За мен е чест да бъда член на това семейство — каза Реза, хвана ръката на Фрит и я целуна. — Балит ни е наистина добър приятел на Нюманхоум и... — Неочаквано стаята се олюля и тя възкликна: — Мили Боже! Какво е *това*?

Виктор се засмя.

— Забравих да ти кажа за земетресенията. Доста са чести.

— Но тук сме в пълна безопасност — успокой я Форта, после добави: — Налага се да ви оставя. — Трябва да репетирам, ще изпълня нов танц... надявам се да ви хареса, Виктор и Реза, защото той отчасти е за вас. Но няма да мога да го изтанцувам добре, ако отново не го

репетирам, така че, Фрит, ще дойдеш ли да ми помогнеш? Ще ни извините, нали, Реза?

— Разбира се — каза учтиво Реза. Но очите ѝ гледаха развеселено и когато родителите на Балит излязоха, тя се обърна към него. — Нарочно ни оставят сами, нали? Това има ли нещо общо с онези изненади, за които намекна?

Балит се облегна назад, очите му блестяха.

— Много си проникателна — каза той. — Нека ви разкажа за Кифена. Тя е специалист по архитектура на машините за данни.

— Така ли? — каза Виктор и се усмихна на хубавата млада жена. — Не знаех, че тук изобщо има такива специалисти.

— Заех се да уча, когато Балит започна да ни изпраща всичките онези вълнуващи истории — обясни момичето и отвърна на усмивката му. — Жалко, че цялата информацията се е изгубила.

— Изучавала е съхранение на данни — каза развълнувано Балит. — Може би не всичко е изгубено.

Виктор го погледна недоумяващо.

— За какво говориш?

— Балит ми изпрати някои от фишовете с данни от хранилището. Успях да възстановя по-голямата част от един фиш и част от три други — гордо каза Кифена. — Те са съхранени магнитно. По-голяма част от магнетизма се е изгубила поради наводнението, но на някои има малко остатъчен магнетизъм... твърде малко, за да се разчетат, но понякога достатъчен.

— Не е обаче за астрофизика — поясни Балит.

— Не е — каза момичето и поклати глава. — Не съм сигурна за какво може да е главният фиш. Опитвахме се да го преведем, но някои от думите нямат смисъл. Погледни.

Тя включи пулта на Балит и показа някои части, които приличаха на печатна книга.

— О, знам какво е това — каза неочаквано Реза. — Това е съдебно решение. Искам да кажа, че е решението на съдия в някакъв съдебен процес или криминално дело отпреди много години. На Земята хората са водили много такива дела.

— Но това е чудесно, Кифена! — каза Виктор. — Ако можеш изобщо да извадиш нещо от тази каша, може би ще можем да получим нещо полезно. Каза, че си разшифровала части от три други, нали?

— Не знам дали те са по-добри — призна разочаровано тя. — Единият се отнася за някаква история. Чували ли сте за мъж на име Артвасдес^[1]. Той е бил, както са ги наричали тогава, крал на Армения на Земята, преди много години, и е бил във война с някоя си Клеопатра.

— Чувал съм за Клеопатра — каза Виктор. — За мъжа не съм.

— Има и друга история за някои хора, които, наистина, изглежда, са прекарвали много време в тревоги за неща всъщност не особено важни — търсели изгубеното време...

— „По следите на изгубеното време“. От Марсел Пруст — каза Реза и се засмя. — Чела съм я.

— Не каза ли, че има още нещо? — попита Виктор.

— Да — отвърна унило Балит. — За известно време то наистина ни се струваше добро, Вик. Там има много данни за Юпитер, Венера, Слънцето, Луната... старата земна слънчева система... и много астеризми...

— Във фиша са наречени съзвездия — поправи го Кифена.

— Тогава съзвездия. Групи звезди, както се виждали от Земята. Имат имена на предмети и животни, например Везни, Козирог и Овен. Мислехме, че може да е нещо като детски буквар по астрономия.

— Но се оказа някаква магическа система за предсказване на събития — мрачно каза Кифена.

— Мисля, че се нарича астрология — поясни Виктор.

— Искях да я изпробвам — отвърна Кифена, — но, разбира се, ние нямаме никоя от тези планети или съзвездия.

— Но това е чудесно! — извика Виктор, неочаквано разбрал какво означава това. — Мислиш ли, че можеш да възстановиш много от фиша?

Балит погледна унило.

— Не, Вик — каза тъжно той. — По-голямата част от него просто се е... разпаднала.

— Но значителна част, да — успокои го Кифена. — Само че фишът вече не е организиран, така че не можем да вземем един раздел... например астрономия... и да го обработим. Няма начин да се разбере какво съдържа всеки конкретен фиш, докато не започнем да го възстановяваме.

Виктор учудено поклати глава.

— Нямах представа — каза той. — Как е станало всичко това?

— С помощта на Балит — каза Кифена гордо. — Не знаеше ли, че той ни изпраща доклади всеки ден?

— Знаех, че прави много снимки, да.

— Снимки за всичко, което се случва! За нас в училище беше толкова вълнуващо да видим... *гръмотевици!* И дъждове, и плуване в океана, и облаци, и... всичко. А после, разбира се — каза щастливо тя, — всички се заинтересувахме. Тогава започнах да изучавам начините за съхранение на данни, Виктор. Всички се заехме с такива неща и в другите училища...

Виктор примигна.

— Какви други училища? Аз посетих само вашето.

— Но, разбира се, ние не запазихме докладите на Балит за себе си, Виктор — каза търпеливо тя. — Половината училища на света ги получаваха... във всички системи жизнени среди и на всичките четири луни. Различни групи поеха различни проекти и дори някои възрастни се заинтересуваха.

— Нюманхоум беше най-интересното, което ни се е случвало, Вик — каза Балит. — И, разбира се, с толкова много заинтригувани хора се свърши много работа.

Виктор погледна момчето и каза:

— Виждам. Имате ли още изненади?

— Няколко — усмихна се Балит, натисна няколко клавиша на клавиатурата и на екрана се появи голям обект с форма на торпедо. — Това е от рода на нещата, които ти наричаш машини фон нойман, само че по-голямо — каза той. — То ще замине на Голд.

Реза примигна.

— На звездата?

— Точно така, на звездата... онази, която предполагаме, че има планети. Виктор смята, че машините на Небо може би са дошли от Голд, затова ние изпращаме автоматизиран космически кораб да проучи и да ни изпрати доклад. Разбира се, това ще отнеме време — каза мрачно Балит. — Голд е на почти единадесет светлинни години, а този кораб не може да достигне дори скоростта на светлината.

— Но онези планети наистина не изглеждат обитаеми, Виктор — каза Кифена.

— Така че този кораб е просто за по-голяма *сигурност*. Има и няколко по-малки... — той отново затрака по клавиатурата и на екрана се появиха три малки торпеда, — които ще обикалят около Небо и ще стоят на стража преди някой отново да кацне.

— Някой *отново да кацне!*

— О, да — отвърна спокойно Кифена. — Мисля, че ако не друг, аз ще кацна. В края на краищата всички онези машини, изглежда, работят автоматично, нали? Така че трябва да имат някаква банка за данни и контролни системи. А декодирането им няма да е много по-трудно от възстановяването на данните от Нюманхоум.

Виктор я погледна, после погледна Балит. Беше почти зашеметен.

— Нямах представа — каза той. — Не мога да повярвам.

— Повярвай — посъветва го Реза. — Когато няколко милиона млади хора се запалят по нещо, може да се направи много.

Балит им се усмихна и прегърна Кифена.

Не останаха за новия танц на Форта. Не можеха да останат. Съобщенията от Нюманхоум бяха много настойчиви и умолителни — защото макар сега на планетата да имаше няколко хиляди души, единствено Виктор и Реза знаеха как трябва да бъде извършено всичко.

Обаче не се върнаха с празни ръце. В трюма на кораба на Пели имаше четиридесет изкуствени утробы за лабораторията на Декадак, за ускоряване на новите раждания; и генетически подобрени видове кафяви морски водорасли; и специално създадени видове риба, които да се хранят с водорасли. Една от училищните групи се беше заела с проблема за засяване на голия Южен континент и поради това в товарния трюм на кораба на Пели имаше два нови малки самолета, специално проектирани за засяване на трева. Групата на Кифена беше получила тон и половина инструменти за продължаване на работата по възстановяване на изгубените данни от файловете. Балит беше убедил десетина младежи да дойдат да изследват климата на Нюманхоум и естествено те имаха един или два тона собствени метеорологични инструменти. Корабът на Пели отново беше странно обезформен от различни неща, закачени по него, и бяха необходими четири курса на совалката да свали целия товар на повърхността. А после пак се

започна работа — трябваше да се изорат нови ниви, за да се изхранва нарастващото население, и да се намерят нови термални източници далеч от Хоумпорт, и да се построят още електроцентрали, да се изградят нови колонии на друго място върху голия свят и да се направи... да се направи *всичко*, и то бързо.

Всяка седмица от лабораторията на Декадак идваха по десетима новосъбудени хора, за да се включат в работата по изпълнение на голямата задача и, разбира се, полагаха се големи усилия повечето от тях да са жени. На Нюманхоум отново започнаха да се създават семейства. Коремът на високата жена на Джерен беше започнал да се издува — нито Джерен, нито жена му искаха да чакат ред за изкуствена утроба. Бебето на Маркети вече ходеше уверено там, където неговите родители понякога все още се олюляваха. Фризерите още бяха почти пълни; при всеки курс корабът на Пели докарваше нови хора от жизнените среди; и все пак главният елемент в нарастването на населението вече започваха да стават новородените.

И тогава Реза го изненада.

Докато лежеше разголени на леглото в края на един дълъг, уморителен ден тя му прошепна на ухото:

— Спиш ли? — После бързо продължи: — Намислила съм нещо.

— Така ли? — каза той. — И какво?

— Говорих с Нрина, докато бяхме на Мария — каза Реза.

— Така ли? — отново отвърна той, но сега със съвсем различен тон. — Реза, скъпа... Надявам се, че разбираш... искам да кажа, мислех, че си *умряла*.

Тя постави пръст на устните му и се засмя.

— Скъпи, винаги говориш, когато би трябвало да слушаш — упрекна го тя. — Не се интересувам какво си правил, докато бях мъртва. Само че вече не съм мъртва, а Нрина... Нрина ми каза нещо. Каза ми, че има клетки от двама ни. Каза, че няма значение, ако аз повече не мога да раждам, защото не е необходимо. Щом има образци от нас. И ме попита дали ти и аз искаме...

И спря. Виктор се вгледа в лицето ѝ в полумрака.

— Да имаме бебе — довърши тя.

— О, Господи! — промълви тихо Виктор. После дълго мълча. Бебе! Едно бебе би заместило изгубените Шан и Джен, и Таня, и малката Куин, но все пак... — Ти какво ѝ отговори?

Бузите ѝ бяха мокри от сълзи.

— Казах ѝ, че ще помислим, Вик. И точно сега мисля много усилено.

Когато Форта изпълни новия си танц, цялата колония отдели време да го гледа.

Този Форта беше на милиони километри, на луната около червения Нергал. Но Форта в предаването на живо беше чудесен и танцуваше прекрасно. Виктор със задоволство видя, че в танца има стъпка и поклон, на които го беше научил той. Но в танца имаше нещо повече от това — много повече! — и в това беше геният на Форта; грация и страст, да, а също и кураж и надежда.

Когато свърши, Форта се обърна към камерите и каза задъхано и щастливо:

— Този нов танц посвещавам на озеленяването на Нюманхоум, на моя син Балит и на неговата съпруга Кифена и най-вече на нашите скъпи приятели Виктор и Реза и всички онези, които участват в извършването сега съживяване на планетата. Желая им всичко най-хубаво!

Разбира се, след представлението имаше празненство, което продължи до късно. След като то свърши, Виктор, за разлика от Реза, дълго не можа да заспи и накрая излезе на тъмната улица и загледа петте самотни звезди в черното небе.

Самотни...

Какво се беше случило с всичко? Виктор се намръщи към безмълвното небе. После мина покрай комуникационната барака, една от малкото осветени постройките, и тръгна надолу към водата. Зад себе си чу затваряне на врата, но не се обърна. Спря на няколко крачки от брега. Отвъд Великия океан не се виждаше нищо, само тъмнина. Малки вълнички тихо се плискаха по чакъла почти до краката му и с въздишка се отдръпваха.

Зад себе си чу гласа на Балит:

— Помислих си, че си ти. Обадох се на Форта да му благодаря за изпълнението. Едва можа да ми отговори. Толкова е зает, Вик! Каза, че получава покани от всички жизнени среди... покани не само от

почитатели, покани от хора, които искат да знаят как могат да ни помогнат тук!

Виктор се обърна, погледна дългия като върлина млад мъж и изръмжа:

— Ами хубаво.

Балит примигна, но продължи ентузиазирано:

— Да, и знаеш ли какво са направили? Три от другите училища са се организирали и са построили нова обсерватория! Този път наистина голяма. Големи огледала и радиотелескопи... ще търсят инфрачервена и гама-радиация и всички онези неща, за които говорим. Форта каза, че дори имали намерение да преместят една от жизнените среди или да изградят нова в орбита около Нюманхоум.

После млъкна, видял, че Виктор не споделя възхищението му, и попита разтревожено:

— Какво има?

Виктор разпери ръце към черното небе.

— Виж — каза той. — Всичко е изчезнало! Цялата Вселена... просто е остаряла и умряла.

— Може би е така — каза Балит след кратко мълчание. — Но не си ли спомняш всичките неща, които ми каза? Онова е *там*. Това е *тук*. Нашето слънце не е старо. На него му остава да живее още милиарди години... много повече от цялото време, през което в тази система е съществувал живот.

— Знам — каза уморено Виктор.

— Но... какво значение има какво се е случило с останалата част от Вселената?

— Има значение, че *аз не знам* какво се е случило — отвърна разпалено Виктор. — И че никога няма да науча! О, чудесно е, че Кифена се опитва да възстанови някои от старите записи и хората започват отново да търсят отговори, и... всичко е чудесно, признавам! Но всичко изисква толкова *време*. И дори ако някога хората научат какво става на Небо и какво е накарало нашите звезди да направят онова, което направиха... аз няма да живея достатъчно дълго, за да го разбера!

— Недей така — каза предано Балит. — Нали аз ще го разбера.

[\[1\]](#) Крал на Армения (54–53 г. пр.н.е.), убит от царица Клеопатра.
— Б.пр. ↑

ГЛАВА 31

Това, което правеше Уон-Ту беше орязване на самия себе си — така безкомпромисно, както се кастри и се чисти градина.

Уон-Ту не го нарече така, разбира се. Той нямаше опит в градинарството. И никога не беше виждал градина в края на есента, когато се извършва подготовка на растенията за предстоящата смърт през зимата; корените се оставят да умрат, стebelата изсъхват, цветовете потъмняват и падат — всичко се жертва за израстване на здрави семена, които ще дадат живот на ново растение, когато почвата се стопли.

Но онова, което правеше в умиращата Вселена, беше същото. Всичко трябваше да се остави да умре с изключение на едно малко ядро, което беше същината на Уон-Ту. Очите бяха оставени да ослепят. Мисловните процеси бяха силно ограничени. Спомените изоставени — о, толкова много спомени! Спомени за вечния живот на Уон-Ту, вечности от весело лудуване в хиляди гигантски млади звезди, гордостта от създаване на негови собствени звезди, негови собствени галактики, негови собствени копия. Всичко трябваше да се махне. Всички спомени за Уон-Уон-Уон и Кайнд и другите копия. Вкусът на една звезда клас G, която се превръща в червен гигант, бе забравен. Удоволствието и ужасът от борбите срещу неговите конкуренти — също. Просто нямаше място за никое от тези неща в малкото тахионно семе, което щеше да е Уон-Ту, семе, бързащо през мъртвата пустош към прераждане. Дори малката струйка енергия, която се изразходваше за съхраняването му, повече не можеше да се прахосва по този начин, а трябваше да отиде за създаване на тахионен образ на самия него.

Имаше обаче някои спомени, които не можеше да изостави. Не можеше да се насили да изхвърли спомена за онази малка група звезди — би ли могъл един умиращ човек да накара себе си да забрави обещанието за вечен живот?

Така че когато почти всичко беше забравено — когато задачата за превръщане в семе почти беше завършена, — Уон-Ту си позволи лукса

да запази всичко, което знаеше за чудесната спасена група.

Да, да, тя съдържаше три звезди със средна големина, точно с големината, която той харесваше! (Четвъртата, за нещастие, в някакво лошо състояние, защото беше разрушена в онази много стара война, но несъмнено повече или по-малко отново оздравяла през цялото това време.) Няколко други звезди, не така приятни като жизнени среди, но все пак приемливи. И дори планети с твърда материя, да. Дори те сега бяха ценни за Уон-Ту, в неговата крайна бедност.

А на тези планети...

Вълнението от спомена го разтърси. Той беше забравил за странното нещо, казано му от материалното копие Файв, но имаше данни, отдавна пренебрегвани и сега най-послед припомнени. Да. Така беше. Беше известно, че на планетите съществува онова странно и нездраво явление — живата материя.

Някои части от тях бяха *населени*.

Уон-Ту спря за момент онова, което правеше, за да помисли. Можеше ли този забравен факт да бъде важен?

После здравият разум надделя. Разбира се, че не. Как би могло? Те бяха толкова малки и безпомощни. Не беше възможно дори да бъдат забавни... дори да му правят компания, както беше с Кайнд и Суит много, много отдавна. Във всеки случай те може би не бяха *заплаха*. С една здрава звезда той би могъл съвсем лесно да ги унищожи, ако това се оказаше необходимо... както беше правил с други същества като тях толкова много пъти.

Изобщо не му дойде наум какви могат да станат тези глупави, с кратък живот малки същества... за няколко десетки хиляди години.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.